

Latinske vadbe

III,
M. 39092
h.

39092, III, M. L.

Fr. Wiesthalerjeve

Latinske Vadbe

I. del

za **prvi** gimnazijski razred.

4. predelana izdaja.

Za svojo slovnico in po novem učnem načrtu priredil

dr. Jos. Tominšek.

Odobrena z odlokom c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk, z dne
2. septembra 1910, šte. 28.779.

Cena vezani knjigi 2 K 30 h.

V Ljubljani.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1910.

Vse pravice pridržane.

030046660

I. Štivo.

(§§ se nanašajo na Latinsko slovnico, spisal dr. J. Tominšek.)

Latinska pisava in izreka.*

(§§ 2—5.)

1.

(Skladna s slovensko.)

luna, semester, minister, marmor, figura, minuta, laterna, palma, natura, datum, centrum, angina, medicina, Silvester;

vinum, sedes (= *sedež*), templum, tigris, pavo, novus, mater, instrumentum, mare (= *morje*), ovis (= *ovca*), adventus, polus (= *pol, tečaj*), Pilatus, Latinus, Albinus, Leo, Primus (= *Primož*);

servus, spiritus, gloria, matura;

familia, persona, stipendium, historia, bestia.

Novum testamentum. Pater noster. Mater dat¹ dotem¹. Pius est² pápa³. Damus⁴ vinum.

2.

(Razlike nasproti slovensčini.)

proféssor, assentíri, apparátus, appetítus, mille, summa;

laurus (= *lovor*), neutrum; praemium, aequátor, aether, quadrátus, theátrum; Félix, lux (= *luč*), nox (= *noč*); chórus, Christus, schola; philósophus; gymnásium, Thermópylae;

procéssio, cedrus (= *cedra*), centum, december, exercére, Caesar; Bonifácus, praecísus (= *točen*), Sicília, Cýprus;

advocatús, decánus, cardinális, capélla, capellánus, multiplicáre, fábrica, cámera, cárcer; cúrsus, óculus (= *oko*), masculínus, círculus;

* Znaki nad samoglasniki: ˘ pomeni kratek zlog (ă), — pomeni dolg zlog (ā), ' pomeni naglas (á). — Opombe, ki so označene s številkami (1., 2., 3. itd.), se nahajajo v II. delu knjige („Besednik“).

coróna (= *krona*), cópula, conténtus, cómodus, contumácia; Victor Victória, doctor, director, inspector, instructor, dictátum, Benedictus, punctum, adiúctus, Clara, Clemens, classis, sanctus, sacraméntum, scriba, saccus, accurátus.

Póntius, Ignátius, Vincéntius, declinatio, instructio, restauratio, notítia.

Mea culpa¹. Per omnia saecula saeculorum². Maurus³ est niger⁴. Silvester est cardinalis; Victor est doctor. Director est accuratus. Gymnasium est schola. Inspector dat praemium.

3.

(Naglas. § 7.)

ne, sus (= *svinja*), sol (= *solnce*);

circus, forma, videt, hora (= *ura*), rosa (= *roža*);

orēmus, dictāre, Urbānus, Floriānus, institútum, studiōsus (= *dijak*), provisor, pagānus (= *pogan*), meridiānus, aequātor, maiestas, colūmba (= *golob*), minuēndus, sigillum (= *pečat*);

Austriā, Barbāra, tabūla, fabūla, sedēo, vidēo, olēum, linēa, denariūs, notariūs, armariūm (= *omara*), seminariūm, tabernacūlum, spectacūlum, titūlus, elēgans, numērus.

Franciscus Iosēphus, Austriāe imperātor. Floriānus est studiōsus. In (= *v*) schola est tabula, in (= *na*) tabulā sunt (= *so*) lineae.

Prva (a-) sklanja.

(§§ 27, 29.)

4.

(Nominātivus; duālis.)

1. Luna est parva. 2. Terra est magna. 3. Europa est terra.
4. Etiam Africa est terra. 5. Asia, Africa, Europa sunt terrae.
6. America et Australia sunt novae terrae. 7. Terra et luna sunt stellae.

5.

1. Azija je velika, Evropa je majhna. 2. Evropa in Avstralija sta majhni. 3. Amerika je nova in velika zemlja. 4. Dežele so velike in majhne.

6.

(Vocātīvus; accūsātīvus, genetīvus singulāris; *sum*, indicātīvus in imperātīvus praesentis, § 159.)

1. Tu, Austria, es patria nostra! 2. Amāmus te, o patria!
3. Magna est gloria patriae nostrae. 4. Amāmus etiam parvam patriam. 5. Lucidae estis, stellae. 6. Nunc este lucidae, stellae nostrae!

7.

1. *Svetla si, o luna!* 2. *(Mi) ljubimo slavo domovine.* 3. *Velika je slava male Evrope.* 4. *Majhni sta, Evropa in Avstralija!* 5. *So tudi nove zvezde.*

8.

(Accusat. plurālis, genet. plur., dativus; *laudo*, indicat. in imperat. praes. activi, § 122.)

1. Puella amat rosās et violās. 2. Cantāte, puellae, et ornāte viās! 3. Donā parvae puellae rosās! 4. Ranīs aqua est grata. 5. Servae portant dominīs aquam. 6. Aquae nostrārum terrārum sunt clarae. 7. Cur lunam nominātis dominam stellārum?

9.

1. *(Mi) ljubimo čiste vode in svetle zvezde.* 2. *Zdaj molite, o žene!* 3. *Gospodinji nosi dekla vodo.* 4. *Pridna dekla je gospodinjam všeč.* 5. *Voda je domovina žab.* 6. *Zakaj imenuješ zvezde služabnice lune?*

10.

(Ablātīvus. Pregled sklonov. § 12.)

1. Ubi est aqua? 2. Aqua est in fossā. 2. In aquā natant ranae. 3. Quō natant? In fossam! 4. Ranae saltant ex terrā in aquam. 5. Carniōla est in Austriā. 6. Ambulāmus in viā. 7. Puellae mensam rosīs et violis ornant. 8. Ubi sunt multae rosae et violae? 9. Patriam victoriā liberāmus.

11.

1. *Kje plavajo žabe? V vodah.* 2. *V mnogih jarkih je voda.* 3. *Deklice nosijo v jarek vodo.* 4. *Plavaj iz vode!* 5. *Deklica, podari gospé vijolico!* 6. *Domovino krasimo (s) slavo.* 7. *Diana razsvetljuje zemljo (z) luno in (z) zvezdami.*

12.

(Pregled *a*-sklanje. — Besedni razpoli. § 11.)

1. Rosa est pulchra. 2. Rosa et viola sunt plantae. 3. Forma plantarum varia est. 4. Aqua plantis necessaria est. 5. In umbra est mensa. 6. Plantae ornant terram. 7. Ancillae, ornatae dominam rosas!

13.

1. Casae sunt parvae. 2. Gloria Spartae est aeterna. 3. Aquam frigidam et umbram amamus. 4. O domina, cur laudas ancillam pigram? 5. Densa umbra est iucunda, sed multis plantis noxia. 6. Magistra laudat puellarum industriam.

14.

1. Moli in delaj! 2. V senci so vijolice. 3. Senca mnogih rastlin je hladna. 4. Učiteljice hvalijo pridno deklico. 5. Lenim gospodinjam so lene dekline vseč(ne). 6. Tudi v mali koči so pridne dekline. 7. Različne so oblike koč.

15.

(Spol. § 16. Neskladen s slovenskim. § 28.)

1. Sicilia est magna insula. 2. Italia, Graecia, Hispania¹ sunt paeninsulae. 3. Multae insulae et paeninsulae sunt calidae et fecundae. 4. Romam nominamus aeternam. 5. Magnae silvae sunt opacae. 6. In silva densa est umbra iucunda. 7. Aquila est magna. 8. Aquilas nominamus dominas silvarum. 9. Luscinia est parva, sed iucunda. 10. Luscinia et alauda cantant.

16.

1. Britanija in Sicilija sta velika otoka. 2. Pri koči je majhen gozd. 3. Rim je velik in lep. 4. Zakaj ljubimo senčnate gozde? 5. Mali slavčki poje; orel ne poje.

17.

(Dalje: § 17, 1, 2. — Masculina *a*-sklanje.)

1. In silvis calidae Africae habitant multae bestiae. 2. Agricola et nauta orant et laborant. 3. Navigante, nautae, in terras alienas! 4. Quando aqua frigida agricolae est iucunda? 5. Industria ornat et nautam et agricolam. 6. Nautae ad Siciliam insulam¹ navigant. 7. Cur properatis ex casa in silvam, agricolae? Cur non aratis? 8. Ubi est porta casae? 9. Fenestrae sunt apertae.

18.

(Dalje.)

1. Longa est vita aquilārum. 2. Bestia praedam portat in silvam. 3. Invidia saepe causa est discordiārum. 4. Musae sunt deae poētārum. 5. Poētae Musās celēbrant. 6. Roma erat domina¹ Europae, Asiae, Africae. 7. Feminae amant filias suas. 8. Regulae linguae Latinae² sunt clarae.

19.

1. Vroče dežele so domovina velikih zverij. 2. Orjeva in pojeva. 3. Zakaj ne moliš, mornar? 4. Hčerka moli, kmet orje rodovitno zemljo. 5. Dekle hitijo v gozd k mrzli vodi. 6. Mornarji, ladjajte v rodovitno Italijo! 7. Molite in delajte, dekle! Zakaj ne delate? 8. Kje delajo kmetje? Ne v senci! 9. V mrzli Britaniji so mnoge (in) goste šume. 10. Na (= v) mnogih otokih so kmetovalci. 11. Pesnike slavimo v naši domovini. 12. Slava pesnikov je često vzrok zavisti! 13. Kako (Quōmōdo) imenuješ boginje pesnikov?

20.

(Svojilni genitiv, § 189, 2; zanikan glagol; *eram*, § 159.)

1. Sedulam agricolae¹ filiam laudāmus. 2. Filiae agricolārum¹ non semper sedulae sunt. 3. Iucunda est umbra silvārum, sed non est necessaria. 4. Incolae Europae sumus. 5. Forma lunae globōsa est. 6. Agricola non navigat; nauta non arat terram. 7. Vastam terram non ornant plantae. 8. Multae terrae olim erant fecundae; nunc sunt vastae. 9. Properāmus ad venas aquārum. 10. In multis terris aquae calidae sunt.

21.

(Dalje.)

1. Umbra terrae lunam raro obscurat. 2. Stellae noctū silvas non valde illustrant. 3. Bestiae non amant vias latas. 4. In vastā terrā non sunt silvae. 5. In lunā non sunt incolae. 6. In casā non erat pecunia. 7. Puellae aram Diānae deae corōnis ornant et poētā corōnā decorant. 8. Victoriis gloriam parāte! 9. Cur non vituperātis ancillas tardas? 10. Roma multis pugnīs et victoriis clara erat, Graecia poētis. 11. Corona poētae erat pulchra. 12. Vitam humanam non nomināmus iucundam. 13. Poētae celebrant amicitiam, pugnas, patriam.

22.

1. Mornarjev plen ni bil velik. 2. Življenje ni vedno prijetno. 3. Mize niso óblaste. 4. Hčerkin venec je bil na (in) mizi. 5. V kmetovi koči ni vencev. 6. Na oltarju ni rož. 7. Žrtvenike lepšajte z rožami! 8. Zmago pridobite z bojem. 9. Mnoge živali ne ljubijo gozdnih (= gozdov) senc. 10. V gozdih so potje potrebni. 11. Zemlja krasi raznovrstne rastline. 12. Lena dekla ne hvali pridne gospodinje. 13. Na otoku Siciliji so bili mnogi prebivalci; na pustih otokih ni prebivalcev.

23.

(Ponavljanje.)

Zlate resnice.

1. Orā et labōrā! 2. Fortūna est caeca. 3. Ira est via ad insaniam. 4. Historia vitae magistra.¹ 5. Aurōra Musīs amīca.¹ 6. Pecunia non satiat avaritiam. 7. Verae amicitiae sunt sempiternae. 8. Parva scintilla saepe magnam excitat flammam.

Druga (o-) sklanja.

24.

(Masculina na -us: sing. § 32, 1.)

1. Deus est dominus mundi. 2. Dravus Carinthiam irrigat. 3. Potentia populi Romanī magna erat. 4. Bonus servus dominō fidus est. 5. Ancilla laborat cum servō. 6. Domine, non sum dignus! 7. Tardus servus dominō non libenter obtempērat. 8. Savum fluvium poētae celebrant. 9. Dominō sevērō neglegentia servī molesta est. 10. Puella, properā ad rivum frigidum aut in hortum. 11. Morbus oculi est molestus. 12. In rivō est aqua pūra.

25.

(Plural.)

1. Fluvii patriae nostrae sunt rapidi. 2. Magnus est numerus discipulōrum. 3. Medici Aegyptiōrum clarī erant. 4. Amīce, es fidus amicis, si verus amicus es! 5. Oculis spectamus in mundo Dei potentiam. 6. Inter servōs et servās non est semper concordia, sed saepe discordia. 7. Fluvii incolis saepe perniciosi sunt. 8. Nam fluviorum undae turbidae ripas inundant et campos vastant. 9. Magni Europae, Asiae, Africae fluvii discipulis noti sunt.

26.

1. Sava poplavlja obrežja. 2. Bog je večn. 3. Gospodar je strog. 4. Gospodarjevo oko je strogo. 5. Marljivega hlapca Bog obdaruje s srečo. 6. Leni hlapec, hiti na (= v) polje in v vrt! 7. Zavist služabnikov je pogosto vzrok razporov. 8. Dobri gospodarji delajo (skupno) s hlapci. 9. Zemljo namakajo velike reke. 10. Valovi velikih rek so poljem često pogubni. 11. Kmetje ne marajo (= ljubijo) velikih in mrzlih rek. 12. Na (= v) bregovih rek so različne rastline.

27.

(Neutra na -um, §§ 32, 2; 26, 2; passivum, § 122, str 57.; § 111.)

1. Quotidie lavāmur. 2. Nomināmur studiōsi. 3. Noctu terra obscurātur. 4. Tardi servi castigāntur. 5. Oppidum vastātur, si inundātur. 6. Laudāmini, si amicitiam servātis. 7. Incolae oppidorum appellāntur oppidāni. 8. In oppidis sunt iucunda domicilia. 9. Columbae volant in alta aedificiorum tecta. 10. Puellae ornāntur rosis et coronis. 11. Terra irrigātur fluviis et rivis. 12. Bella dura et incendia ab agricolis nomināntur pernicioſa. 13. A poetis malis celebrātur luxuria. 14. Quis amat pericula?

28.

1. Umijte se! 2. Ponoči se opazujejo zvezde. 3. Pohlepnost se ne nasiti z denarjem. 4. Tudi pohlepnost pustoši mesta. 5. Požarji so streham nevarni. 6. Slavec ljubi gozdno senco (pass.: od [a] slavca se ljubi gozdna senca). 7. Zakaj si kaznovana, deklica? 8. Prebivalci rešijo (pass.: od [ab] prebivalcev se reši ...) mesto v nevarnosti.

29.

(Dalje. — Imperfectum: laudabam. §§ 122, 113, a.)

1. Quid novi?¹ 2. Agricola castigābat filium. 3. Romani aedificia deorum nominābant templa. 4. In oppidīs Graecīs et Romānīs magnifica artificia erant. 5. Simulācra sunt oppidorum ornamenta; saepe erant aurea. 6. Antiqui domicilia saepe aurō et argentō decorābant. 7. Marmoreae columnae portābant alta templōrum tecta; tecta interdum erant aurāta. 8. Graeci magnificīs artificiīs donābant templum Diānae Ephesiae. 9. Graeci et Romāni in templīs iram deorum donis placābant.

10. Sémper avárus amát mendácia, fúrta, rapīnas.

30.

1. Veličastna svetišča so dičila mesta starih Grkov. 2. Mnogi otoki so bili slavni (zavoljo) svetišč (abl.) bogov in boginj. 3. Pesniki slave svetišče Diane Efezijske. 4. Stebri mnogih svetišč so bili marmornati, kipì zlati, strehe pozlačene. 5. Starodavniki so krasili poslopja božja (= bogov) z zlatom in s srebrom. 6. Hiteli smo v svetišče in nesli darove. 7. Darovi niso vselej utešili (pass.) jeze božje. 8. Kaj si dobrega daroval prijatelju?

31.

(Masculina in adiectiva na *-[e]r*. §§ 31; 32, 3; 33; 34.)

1. Alexander Magnus filius Philippi erat. 2. Noster ager est frugifer. 3. Agrī frugiferī oculōs delectant agricolārum. 4. Cancrī aquam turbidam amant. 5. Sevērū est iudiciū tuū, vir asper! 6. Iudiciō iustī virī sedantur animī. 7. Iustitia tua, vir probe, bonīs praesidium est! 8. Otium virō industriō poena est. 9. Exempla virōrum sedulōrum pigrōs excitant. 10. Clarus poeta pulchras Sontii fluvii ripas laudat. 11. Ministri pigrī a dominō vituperantur. 12. Soceris grati sunt generi modesti.

32.

(Dalje. — *deleo, dele, deleor*. § 123.)

1. Magistrī pueros in scholis docent. 2. Etiam liber bonus discipulum docet. 3. Proinde amāte bonōs librōs, puerī! 4. Libri laceri non indicant industriam discipuli. 5. Piger puer delet libros et instrumenta; saepe habet libros laceros. 6. Otium puerōrum causa multōrum est vitiōrum. 7. Vita improba est misera. 8. Pigrī et impii viri castigantur asperis verbis. 9. Magistrī, exercēte puerum pigrum. 10. Magistris multa beneficia debētis, pueri! 11. Piī et sedulī pueri a magistris amantur. 12. Si doces, etiam docēris. 13. Discipulōrum animos cum plantis teneris comparamus. 14. Improbi saepe habent vitam liberam, sed miseram. 15. Per aspera ad astra!

33.

1. Pri (apud) naši njivi je potok; v potoku so raki. 2. Poštenjaki, pomirite razburjene (= kalne) duhove prebivalcev. 3. Pravični možje pomirijo (pass.) tudi velike razpore. 4. Grecija je bila

domovina slavnih mož. 5. Kmetje hvalijo plodonosne njive (act. in pass.). 6. Tatom je delavnost zetov všeč. 7. Zgledi lenuhov so dečkom škodljivi. 8. Učitelj uči in vadi v šoli pridne in lene učence. 9. Lenim dečkom Muze niso prijateljice. 10. Postopanje je začetek bednega življenja. 11. Lenih dečkov tudi lepe in dobre knjige ne pouče; vesele (= razveseljujejo) jih (pass.) pa igre in počitnice. 12. Raztrgane knjige naznanjajo veliko nemarnost učenčeve. 13. Duha učenčevega prispodabljam o z nežno rastlino. 14. Odstranite (= uničite) napake dečkov z ostrimi besedami! 15. Kmetje imajo njive in vrtove. 16. Učenec, kako mnogo dobrot (= mnoge dobrote) dolguješ dobremu učitelju! 17. Učimo se iz knjig, od (a) življenja in učiteljev.

34.

Nauta. (Zveza: *nauta cautus.* § 17, 1, 2.)

1. Vita nautarum periculosa, sed libera est. 2. Nauta debet esse cautus. 3. Nam saepe perniciosae sunt viae nautarum impavidorum. 4. Inter agricolam sedulum et nautam asperum non debet¹ esse odium. 5. Agricola habitat in casa; nauta non habet² domicilium in terra dura, raroque videt liberos. 6. Nautae Graeci ad varios populos navigabant: ad incultum Scytham, bellicosum Romanum, luxuriosum Persam. 7. Luna et stellae a nauta cautō observantur. 8. Nam stellae viam monstrant nautae peritō. 9. Nautae prosperos optant ventos. 10. Ventis adversis procellae perniciosae excitantur. 11. Nautae improbi et impii appellantur piratae. 12. Multi poetae celebrabant vitam et nautae et agricolae. 13. Nauta impius esse non debet.

34 a.

1. Grki so bili slavni mornarji, Rimljani pa dobri kmetovalci. 2. Tudi starodavni brodniki so opazovali luno in zvezde. 3. Nevikhte so tudi opreznemu mornarju nevarne. 4. Osorni mornar, ne smeš biti brezbožen! 5. Tudi izkušeni brodniki ne vidijo radi neugodnih vetrov. 6. Med poštenimi mornarji in med bojevitimi pirati je veliko sovražstvo. 7. Bedni kmet hvali življenje neboječega brodnika. 8. Neolikani Scitje niso bili večji mornarji. 9. Razkošnemu Perzijcu so bile znane razne dežele. 10. Kje je mornarjevo pravo (= resnično) domovje (= domovina)?

35.

Corinthus opulenta. (§ 21.)

1. Corinthus sita erat in montuōsā Peloponnēsō, magnā Graeciae paeninsulā. 2. Prope oppidum erat Isthmus, clārus templō Neptūnī; aquārum dei. 3. Apud Neptūnī templum Graeci ludōs Isthmiōs celebrābant. 4. Incolae Corinthi erant opulenti et luxuriōsi. 5. Nam nautae variās copiās Corinthiis apportābant: ex luxuriōsā Milētō, clarā Rhodō, fecundā Aegyptō, beātā Arabia. 6. Corinthus nota erat propter multa artificia. 7. Marmoreae columnae Corinthiae decorābant opulentōrum oppidōrum aedificia. 8. Incolae Corinthi luxuriōsae ab antiquis superbi appellantur. 9. Poetae antiqui superbiam Corinthiōrum vituperābant; etiam sanctus Paulus vituperat in clarā epistulā Corinthum superbam.

36.

1. *Blago mnogih mornarjev je že bilo plen pohlepnih piratov.* 2. *Stari Perzijci so bili bojevit narod.* 3. *Prebivalci rodovitnega Egipta niso bili neolikani; mnogi možje so bili učeni.* 4. *Slavne so bile umetnine starega Korinta; a grajali so starodavniki razkošnost bogatega mesta.* 5. *Bogati Milet je bil domovina bojevitih mornarjev.* 6. *Na goratem Peloponezu, (na) velikem polotoku grškem, so bila mnoga (in) slavna mesta.* 7. *Med Azijo in Evropo so mnogi (in) majhni otoki, n. pr. gorati Parus in slavni Delus.*

37.

Hortus. (Zveza: *cerasus rubra.* § 19, 2.)

1. Magister magnum hortum prope oppidum habet. 2. Via ex oppido in hortum longa, sed non molesta est; nam altis pōpulis ornatur. 3. Quam iucundum est sedēre in magistrī horto! 4. Rubrae rosae et pulchrae violae delectant oculos atque opācae cerasi consociant umbram cum frugiferis piris et mālīs: in ramīs cantant luscinae hortumque rivus irrigat frigidus. 6. Cotidie cum magistrī filio laetus in hortum propero! 6. Ibi ambulamus et ludis delectamur. 7. Interdum etiam sub latā mālō sive sub populō albā sedēmus et cantāmus. 8. Sub vesperum in oppidum remeo; nam timeo poenam.

38.

1. *Azija je domovina plodonosne črešnje.* 2. *Vrtove naših kmetov krase senčnate hruške in košate jablane.* 3. *Učenci (se) izprehajajo in pojo na učiteljevem vrtu.* 4. *Na učiteljevem vrtu cvetō*

lepe rože, visoki topoli krase pota, v senci plodonosnih jablan in hrušk pojo slavci, zemljo namaka voda mrzlega potoka. 5. Veje visokih črešenj so nevarne. 6. Senca visokih topolov ni gosta. 7. Slavci ljubijo košate jablane. 8. Pod večer sedi učitelj s (svojim) sinom v senci plodonosne hruške. 9. Vrt in širno polje je kmetovo kraljestvo. 10. Deklica, zakaj (se) bojiš goste sence?

39.

(Ponavljanje.)

Zlate resnice.

1. Natūra est parvo¹ contenta. 2. Saepe etiam sub palliō sordidō sapientia est. 3. Modestia est signum sapientiae. 4. Vita proba via in caelum est. 5. Iustitia regnōrum fundamentum. 6. Vitia sunt morbi animōrum. 7. In oculis animus habitat. 8. Errāre humānum est. 9. Arduum est mutāre natūram suam. 10. Aliēna vitia in² oculis habēmus, propria a³ tergō sunt. 11. Dē terrā beatā⁴ est dictum:

„Hic porci cocti ambulant.“

Tretja (mešana) sklanja.

(§§ 37—48.)

40.

Sol. (l-, r-debla. §§ 37; 40; 43, 2a; 45 A.)

1. Sōl est victor terrae. 2. Sol igneus et calidus est. 3. Aurōra solis appellātur nuntia. 4. Solem splendidum poētae oculum mundi nominant. 5. Quantopere candōre stellas superas, sol ignee! 6. Stellae interdiu solis radiis obscurantur. 7. Interdum autem luna solem splendidum obscurat. 8. Multae stellae sunt solēs. 9. Nimius solis calor campis et hortis noxius, modicus autem prosper est. 10. Multae bestiae vitant solis candorem. 11. Populi antīqui solem adorābant deum¹. 12. Soli dicāti erant albi equi.

41.

Flores. (s-, n-debla. §§ 43, 1; 45.)

1. Varius est odor flōrum. 2. Flōrēs sub sole calido florent. 3. Solis calōre colōrem pulchrum et odōrem iucundum habent. 4. Modicus aēris calor floribus non nocet. 5. Nimii autem solis ardōrēs pulchrum mutant florum colōrem. 6. Ros nocturnus floribus

necessarius est. 7. Nam rore nocturno florēs recreantur. 8. Sāl est floribus teneris perniciosus. 9. Hominum oculi pulchris coloribus florum tenerorum delectantur. 10. Vigor puerorum et puellarum bene cum novo flore, vita hominum cum cadūco (flore) comparatur. 11. Flores hominibus rārō parant dolōrem.

42.

1. *Bliščeče solnce razsvetljuje zemljo s svojo svetlobo.* 2. *Žarki ognjenega solnca zatemnjujejo podnevi zvezde.* 3. *Prehuda solnčna (= solnca) pripeka škoduje ljudem in živalim.* 4. *Lepe cvetlice so krasile vrte bogatih Rimljanov.* 5. *Mnoge cvetlice imajo prijeten vonj.* 6. *Barve cvetlic so različne.* 7. *Solnčna toplota je cvetlicam potrebna.* 8. *Pohlevna gorkota in ponočna rosa okrepčujeta nežne poljske in vrtne (= polj in vrtov) cvetlice.* 9. *Nežne cvetlice razveseljujejo človeka (plur.) z lepo bojo in prijetnim vonjem! (Pass.)* 10. *Kako dobro prisposodbljajo pesniki človeško življenje z minljivimi cvetkami!* 11. *Sol je človeku potrebna, rastlinam pa škoduje.*

43.

(Dalje. *n*-debla, feminina, neutra. § 45, 1, 2.)

1. *Plutō erat deus, Iunō dea Graecorum.* 2. *Musas poētae sorōrēs doctas appellant.* 3. *Leo est bestia magna.* 4. *Color leōnum plerumque flavus est; in Asiā sunt nigri quoque leōnes.* 5. *Homo locum ornat, non hominem locus.* 6. *Pulchri pectinēs sunt ornamentum muliērum.* 7. *Hominī magna similitūdo est¹ cum deo.* 8. *Orīgo ratiōnis humanae divīna est.* 9. *Imaginēs pulchrae ornābant templa et aedificia antiquōrum.* 10. *Firma valetūdo hominī magnum donum dei est.* 11. *In corpore infirmo saepe magnum animi robur est.* 12. *Hortum matris tuae magna florum multitūdo ornat.*

13. *Gaūdīa principīum nostrī sunt saepe dolōris.*

44.

Apollo. (Dalje: neutra. — *laudabar*, Lat. slov. str. 57.)

1. *Nomen Apollinis est Graecum.* 2. *Parva Delus patria erat Apollinis.* 3. *Quārē Apollō a poētis Delius vocabātur.* 4. *Apollō non solum solis numen, sed etiam poetarum deus erat.* 5. *Poetae clara Apollinis facinora iam saepe artificiōsis carminibus celebrābant.* 6. *Apollō et Musae in poetarum operibus invocabantur.* 7. *Laurus erat arbor Apollinī dicāta.* 8. *Itāque poetae clari lauro coronabantur.*

45.

1. Boginja Diana je bila sestra Apolonova. 2. Zelo sta ljubila (pass.) Apolon in Diana (svojo) mater. 3. Dobri materi dolguješ mnoge dobrote, poredni deček! 4. Ženske niso vselej boječe. 5. Pesniki so Muze imenovali (pass.) učene sestre. 6. Človeška pamet izvira (= ima [svoj] izvor) od Boga. 7. Tudi v Evropi so nekdaž bili levi. 8. Umetelna dela pesnikov imenujemo pesmi. 9. Lepe pesmi razveseljujejo srca (= duše) človeška (= ljudij). 10. Vedno so se (v) pesmih (abl.) slavili slavni čini božanstev. 11. Velika je moč levovega telesa. 12. V močnem telesu *n e b i v a* (= ni) vselej močen duh. 13. Našim učencem so znana imena mnogih rek. 14. Na vrtu tvoje sestre je velika množica rodovitnih dreves.

46.

(Sigmatna tvorba nominativa. §§ 26, 4; 43, 2 b.)

1. Luna interdum claram solis lucem obscurat. 2. Luscinae voce pulchrā hominēs delectant. 3. Clara sunt nomina multōrum ducum et artificum. 4. Natūrae, bonae duci et magistrae, semper obtemperabāmus. 5. Vera virtus rara est. 6. Iusti principēs non vexant plebem miseram. 7. Virtus mercēdem certam habet. 8. Variarū virtūtēs genus humanum ornant. 9. Arābum equi magnā celeritāte noti sunt. 10. Magnum hiemis frigus molestum est. 11. Hieme aedificia nive albā tecta sunt. 12. Fessi optamus quiētem.

47.

(Dalje. § 44, 1 b.)

1. Multae partēs urbis Romae magnificae erant. 2. Hieme frigida noctēs longae sunt. 3. Honor et laus sunt praemia virtūtis. 4. Iustitia bene regina virtutum nominatur. 5. Somnus est imago mortis. 6. Iudicis et regis virtus est iustitia, militis fortitudo, discipuli diligentia. 7. Exemplis virorum bonorum adolescentēs ad virtutem excitantur. 8. Historia est nuntia eximiarum virtutum et magnorum scelerum. 9. Mors laborum ac miseriarum quies est.

10. *Nón opibús virtús, sed opés virtúte parántur.*

48.

1. Svetla (= jasna) solnčna luč potemni (pass.) zvezde in luno. 2. Sodbe sodnikov morajo biti pravične. 3. Pravičnost je dika ne le sodnika, ampak tudi kneza in kralja. 4. Slavna so dela grških

umetnikov. 5. Zemlja je majhen del sveta. 6. Velika je bila hrabrost rimskih vojakov. 7. S pravično hvalo bodrijo (= zbujaajo) vojskovodje vojake na (ad) hrabrost, učitelji (pa) učence na marljivost. 8. Ljudstvo (si) želi pravičnih in dobrih knezov (accus.). 9. Bedno je bilo življenje (nizkega) ljudstva rimskega. 10. V velikih mestih je tudi velika množica bednih ljudi. 11. (V) mrzli zimi (abl.) je zemlja z visokim snegom pokrita. 12. Prijateljstvo se ne pridobi z velikimi zakladi, ampak s čednostmi. 13. Kakor je (po)zimi (abl.) često mraz nadležen, tako poleti vročina.

49.

(Spol; masculina. § 47.)

1. Aquilae amant altos arbōrum vertices. 2. Pedēs ciconiae longi sunt. 3. Alti montēs delectant impavidos viatōrēs. 4. Pretiōsi lapidēs corōnas regum ornant. 5. Pons lapideus est firmus. 6. Etiam in Carniola fontēs calidi sunt. 7. Hominēs opulenti parietēs pulchros pretiōsis decorant imaginibus. 8. Leōnum dentēs acūti gregibus perneciōsi sunt. 9. Lupi etiam magnos gregēs fugant. 10. Teneros florum calices ros nocturnus recreat. 11. Lac frigidum viatōri fesso gratum est. 12. Inter agros vicinos sunt longi limitēs.

50.

Corpus humanum. (Dalje in neutra.)

1. Caput, pectus, braccia, pedēs sunt externae partēs corporis nostri. 2. Caput hūmānum magnam habet dignitatem. 3. Oculi sunt sub fronte siti; inter oculos est nāsus. 4. Cor in sinistrā pectoris parte situm est. 5. Sursum corda! 6. Corpus labōre firmatur. 7. Nīi tamen labōrēs bonae corporis valētudinī nocent. 8. Somnus corpori humano necessarius est. 9. Ignavia multaeque voluptātēs animo et corpori perneciōsae sunt. 10. Etiam in parvo corpore saepe magnus animus habitat. 11. Verum est prōverbium: Multa capita — multae sententiae.

12. Vúlnera dūm sanās, dolor ést medicína dolóris.

51.

1. Azija in Afrika sta domovina dragocenih kamenov. 2. Noge popoltnikov so ponoči utrujene. 3. Stene svetišč so često okrašene z lepimi podobami. 4. Široke reke imajo dolge mostove. 5. Zobovi

volkov so tudi veliki čredi pogubni. 6. Pod visokimi gorami so mnogi studenci. 7. Zlate čaše so dragocene. 8. Velika glava (še) ni znamenje velikega duha. 9. Svetle oči in beli zobje so dika človeške glave. 10. Sreča prebiva v sredi srca (= v srednjem srcu). 11. Kmet je okrepčaval utrujenega popotnika z mrzlim mlekom.

52.

(Adiectiva enega končaja. § 43, 3.)

1. Pauperum vita non sine voluptate est. 2. Etiam in paupere viro est probus animus. 3. Servate beneficia memōri animo! 4. Habete animum gratum et beneficii memorem! 5. Multi hominēs beneficiōrum immemorēs sunt. 6. Ars veterum poetarum mira est. 7. Vetere proverbio¹ parēs cum paribus facillime congregantur. 8. Mundus est ingens templum dei. 9. Diligentēs discipuli a magistro praemiis donantur, negligentēs vituperantur. 10. Etiam velōcēs bestias captant lupi rapācēs. 11. Pauperēs saepe optant societatem divitum.

53.

Homines. (Dalje.)

1. Memento, homo, quia pulvis es. 2. Semper bonus homo tiro est. 3. Hominēs ratiōnis et oratiōnis sunt participes. 4. Fortūna hominum est anceps: prospera et adversa. 5. Multi hominēs sunt pauperēs, pauci divitēs. 6. Divitēs non semper felicēs, pauperēs non semper amīci divitum sunt. 7. Varii sunt mores, varia hominum studia. 8. Fallax est fortuna hominum, fallācēs hominum sententiae. 9. Senēs plerumque prudentēs et sapientēs sunt; quare senibus reverentiam debēmus. 10. Iam apud antiquos magna erat reverentia capitis canī. 11. Quis vetera¹ nimis laudat, nova vituperat? 12. Hominēs, memorēs este proverbii: Tempus est fugax! 13. Hominēs dum docent, docentur.

54.

1. Dvomljiva je sreča vojne. 2. Mnogi slavni možje so bili revni. 3. Kdo ni deležen pameti in govora? 4. Učenec, uvažuj begoči čas (= bodi pomljiv begočega časa)! 5. Zakladi bogatinov zbujaajo zavist mnogih revežev. 6. Tudi reveži so včasih srečni. 7. Telesne (= telesa) slasti so bežne. 8. V človeku, pomljivem dobrot, je dobro srce. 9. Zabave učenih in neolikanih ljudij niso enake (= so ne-

enake). 10. Staro se preveč hvali, novo se pogosto graja. 11. Roparski volkovi so celó (= tudi) hitrim konjem nevarni. 12. Pesniki se spominjajo (= so pomljudi) starih kraljev in knezov.

55.

(Dalje; gen. plur. *-ium*: § 41, 4, op., § 44, 1 b, 2, prip. a.)

1. Longum est hieme spatium noctium. 2. Verticēs altōrum montium etiam aestate tecti sunt nive albā. 3. Roma regīna urbium et caput multarum erat gentium. 4. Aqua fontium calidōrum firmat corporis valetudinem. 5. Victoriae gloria saepe audācī consilio, non ingentī militum multitudine parātur. 6. A sapiente sapiens consilium exspectāre debēmus. 7. Sapientem non terrent minacia verba regis. 8. Magna est auctōritās virōrum prudentium et sapientium. 9. Recentia vulnera sunt causa vehementium dolōrum. 10. Adulescentium virtus est laus et gloria parentibus. 11. Civitās Arpinātium parva erat. 12. Optimātium iustōrum auctoritās in civitatē magna est. 13. Romāni cum gente Samnītium cruento proelio pugnābant.

56.

1. Grki so bili učitelji lepih (= dobrih) umetnostij. 2. Velikašana so bila svetišča grških mest. 3. Izviri studencev in rek so pogosto pod vrhovi visokih gorā. 4. Krvave so bile vojne Rimljanov in Samnitov. 5. Varljive so besede hudobnežev. 6. Nasveti modrih mož poučujejo mladeniče. 7. Pameten svet dobrega prijatelja nas često reši (pass.) iz velikih nevarnostij. 8. Resnično ni vselej novo, novo ni vselej resnično. 9. Modrijana ne prestraši (pass.) preteča nevarnost. 10. Modrijan ne ljubi (pass.) zakladov, ampak modrost in krepost. 11. Tudi velike črede so že često postale (= bile) plen roparskih volkov. 12. Mala občina arpinska (= Arpinator) je bila domovina slavnih mož. 13. Nesloga plemstva (= plemenitnikov) je povzročevala (= pripravljala) starim (antiquus) državam pogosto velike nevarnosti.

57.

(i-sklanja. §§ 38, 1; 39 I. a; 41, 2; *laudabo*. § 122.)

1. Societās hominum parī iure coniunctōrum civitās appellātur. 2. Civēs sunt participēs libertātis. 3. Civēs autem concordēs esse debent. 4. Concordia civium bonōrum pacem civitātis servābit, discordia partium pestis civitatis est. 5. Discordēs enim civēs audācī ab

hoste¹ facillime superantur. 6. Itaque discordia civium et militum civitatī iam saepe causa ingentium erat cladum. 7. Concordēs civēs cum civibus non de divitiis, sed de virtūte certābunt. 8. Si es bonus civis, non solum pecuniam, sed etiam vitam donābis² patriae. 9. Legēs salūti civium necessariae sunt. 10. Probi civēs, etiam sevēris legibus obtemperābitis! 11. Civium salus bono principī cara est. 12. Quare boni principēs a civibus amantur. 13. Lupus non cūrat numerum ovium.

58.

1. Državljana imenujemo člana (= deležnika) države. 2. Blaginja države je skrb (cura, ae) dobrega državljana. 3. Pravični zakoni so trdna obramba državljanske (= državljanov) svobode. 4. Pravice državljanov morajo biti zanesljive. 5. Sloga je državljanom potrebna; kajti složnih državljanov ne bo premagal preteči sovražnik. 6. Nesložne državljane (pa) zapode (fut.) tudi majhne čete sovražnikov v beg. 7. Sovražnik pustoši (pass.) polja nesložnih državljanov. 8. Ker je nesloga bila že večkrat vzrok silnega poraza, bodite torej složni, državljani! 9. Krvave in pogubne so bile vojne državljanov s sodržavljani. 10. Vojne bodo donašale (= pripravljale) vojakom zmage ali poraze. 11. Hudobne državljane so Rimljani imenovali kugo domovine.

59.

(Dalje; neutra: §§ 39, I. b; 41, 1, 4; 42 brez „izjem“.)

Mare.

1. Caelum, terrā, maria sunt opera dei. 2. Fluminibus¹ ripae, mari¹ litora sunt. 3. In mari magnas et parvas vidēmus navēs. 4. Mercatōrēs industrii non solum terras péragrant, sed etiam cum nautis peritis navigant trans maria. 5. Mercatūra est quaestuōsa; sed vectigalia mercatoribus molesta sunt. 6. In immenso mari ingens est variōrum animalium multitūdo. 7. Rupēs maris profundi periculōsae sunt navibus. 8. Aqua marium salsa, sal amārus est. 9. In litoribus marium sitae sunt multae urbēs. 10. Temporibus antīquis maria erant plena vėlōcium navium piratarum.

60.

1. Nebo je visoko, zemlja širna, morje (pa) neizmerno in globoko. 2. V morju in rekah so razne vrste živalij. 3. Razne majhne živali so človeku nadležne. 4. Na morju vidimo veliko množico ladij.

5. *Morska* (= morja) *sol* je *bela*. 6. *Podjetni trgovci ljubijo dobičkonosno kupčijo*; zato *ladjajo* (*na*) *trdnih ladjah* (*ablat.*) *črez široko morje*. 7. *Nevihite in čeri globokega morja povzročajo* (= *priljavljajo*) *trgovcem in mornarjem velike nevarnosti*. 8. *Že starodavnim Grkom in Rimljanom so bila znana mnoga morja*. 9. *Preveliki davki so državljanom nadležni in škodujejo ugledu države*.

61.

(Adiectiva dveh in treh končajev. §§ 41, 3; 41 a.)

Militēs.

1. *Militēs fortēs praesidium sunt patriae*. 2. *Probo et fortī militi mors pro patriā dulcis est*. 3. *Mors in fugā militi turpis, in victoriā gloriōsa est*. 4. *Non omnia militum vulnera sunt signa honoris*. 5. *Militem fortem et audācem dux amat et laudat*. 6. *Honor et gloria fortitudinem militum excitant; nam vetere proverbio immensum calcar est in gloriā*. 7. *Militēs victōrēs saepe crudelēs sunt*. 8. *Prudens dux castra non in silvestrī et palustrī, sed in salūbrī regiōne collocābit*. 9. *In necessariis¹ unitas, in dubiis¹ libertas, in omnibus¹ caritas²*. 10. *Militēs saepe cum hostibus acrī certamine pugnāre debent*. 11. *Miles audax optat mortem celerem*. 12. *Autumno tirōnes properant in domicilia militaria*.

62.

1. *Vse živali ljubijo življenje*. 2. *Hrabrim vojakom je slava sladko plačilo*. 3. *Kruti zmagovalec, spominjaj se* (= *bodi pomljiv*) *nestalne* (= *ubežne*) *usode človeške*! 4. *Ni vsaka napaka sramotna*. 5. *Mnoge slasti so sladke, mnoge sramotne*. 6. *Oči orlov so bistre*. 7. *Mnoge živali ljubijo močvirnate kraje*. 8. *Pravični zakoni so državi koristni*. 9. *Hude so bile borbe Rimljanov in Samnitov*. 10. *Hitremu konju ostroge niso potrebne*. 11. *Voda močvirnatih krajev ni zdrava*. 12. *Vojskovodje se utabore navadno pod (kako) gozdnato goro v zdravem kraju*.

63.

Grus et sus. (§ 48.)

1. *Grūs est avis palustris, sūs animal terrestre et lutulentum*. 2. *Crūra et colla gruum longa et tenuia, membra suum pingua sunt*. 3. *In regionibus septentrionalibus raro vidēmus grūēs*. 4. *Latae autem Asiae palūdes gruibus sedēs gratae sunt*. 5. *Gruibus avidis ranae, sūbus pinguibus glandēs amārae cibus gratus sunt*.

64.

(Repetitio.)

Zlate resnice.

1. Homo hominī deus, homo hominī lupus. 2. Honōrēs mutant mōrēs. 3. Vulpes pilum mutat, non mores. 4. Honores magni magna sunt onera. 5. Concordia est mater pacis, discordia belli. 6. Intemperantia — medicōrum nutrix. 7. Inopia est inventrix artium. 8. Dolor voluptati comes. 9. Fortēs fortūna ādiuvat. 10. In vino veritās. 11. Pulvis et umbra sumus. 12. Habet suum venēnum blanda oratio. 13. Omne solum forti patria est. 14. Stultitia saepe est excusatio. 15. Parcimonia magnum vectigal. 16. Sus Minervam docet. 17. Omnia praeclāra rara. 18. Ars longa, vita brevis.

19. Una salūs victīs nullām sperāre salūtem.

20. Duae sapientis Pittaci sententiae:

„Deméns supérbis ínvidét felicibús,
deméns dolórem rídet ínfeliciúm.“

65.

1. Skromnost je znak dobrega značaja. 2. Lakomnost je vzrok mnogih hudobij. 3. Razne vrste bolezni mučijo človeško telo. 4. Večna je slava grških umetnikov. 5. Lenim ljudem so vsi napori nadležni. 6. Poštenjaki imajo (esse z dat.) z ljudmi mir, z napačnimi vojno. 7. Učeni možje so prijatelji lepih (= dobrih) umetnostij. 8. Mrzla zima nudi (= pripravljajo) dečkom razne zabave. 9. Vrhove visokih gorā vidimo tudi poleti z belim snegom pokrite. 10. Domovina dolguje svojo rešitev hrabrim vojakom. 11. Pirati so bili ladjam rimskih trgovcev nevarni. 12. V velikih mestih je tudi velika množica revežev (= revnih ljudi). 13. Bolečine in rane ne strašijo vojaka. 14. Tudi zlate ostroge so ostre. 15. Stara vina so zdrava. 16. Močvirnati kraji niso zdravi. 17. Kraki močvirnih ptic so dolgi in tenki. 18. Z drznim in hitrim sklepom se rešimo iz velikih nevarnostij. 19. Junak (= hrabri vojak) se ne boji smrti.

66.

Equus.

1. Equus est animal prūdens et pulchrum. 2. Corpus equi tenerum, caput parvum, oculi nigri, pedēs alti sunt. 3. Color corporis varius est. 4. Multa sunt genera¹ equōrum. 5. Equus arat agrum

et onera portat, equitem vectat hominisque vocī paret. 6. Equitēs amant equos celerēs et álacrēs. 7. Arābū equi celeritāte et pulchritudine insignēs sunt. 8. Equi ignāvi incitantur calcārī acūto.

67.

De stellis.

1. Caelum multis stellis ornātum est. 2. Stellae sunt quasi lumina caeli. 3. Multa sunt genera stellārum et magna sunt inter stellas discrimina. 4. Innumerabiles stellae propriam lūcem non habent. 5. Etiam nunc hominibus stellae sunt signa temporis futūrī. 6. Sidera a stellis sunt diversa. 7. Nam in sidere multae stellae sunt. 8. Sidera saepe habent nomina ab hominibus et animalibus, ut¹ ab Oriōne, Perseō, taurō, ursā.

68.

De agricolarum vita.

1. Vita hominum agrestium vitae hominum urbanōrum similis non est. 2. Dissimilis est sermo, dissimiles sunt mōres, dissimilia studia. 3. Homines agrestes cūrant agricultūram. 4. In artibus agricolae plerumque rūdes sunt. 5. Propter áerem pūrum cibōsque salūbres corpora agricolarum sana sunt.

Četrta (ū-) sklanja.

(§§ 50—52.)

69.

(Masculīna. § 50.)

Sensus.

1. Acres sunt hominum sanorum sensūs. 2. Homo quinque sensūs habet: vīsum, auditū, odōrātū, gustātū, tactū. 3. Sedes omnium fere sensuum caput est. 4. Aures instrumenta sunt auditūs, oculi vīsūs. 5. Oculi pictūris, aures cantū delectantur. 6. Visus oculōrum fatigātur continuo candōre, auditū autem vehemens sonitus noxius est. 7. Senectus vigōrem hebetat sensuum. 8. Multa animalia sensibus valde acribus praedita sunt. 9. Visū omnia animalia vultur superat. 10. De gustibus non disputāmus.

70.

(Dalje; *fui.*)

Exercitus.

1. Exercitus ex copiis terrestribus et navalibus vel classe compositus est. 2. Terrestres constant copiae ex peditatū et equitatū. 3. Equitatus exercitui necessarius est; sed in montibus et silvis usus equitatus est difficilis. 4. Equites audacem peditum impetum celerī cursū vitant. 5. Transitus maris¹ magno Persarum exercitui difficilis fuit. 6. Exercitus dux fortis et impavidus esse debet; nam insigni ducis exemplo milites ad virtutem excitantur. 7. Sonitus tubae militibus Romanis signum fuit pugnae. 8. Consules Romani non solum in pace summi magistratūs, sed etiam in bello duces exercituum fuerunt. 9. Robur exercitus Romani in peditatū erat.

71.

1. Z rabo uri človek svoje čute. 2. Razsodki čutov so jasni in določni. 3. Sladko petje je ušesom ugodno (= všečno), kričeč (= oster) zvok pa je čutom nadležen. 4. Mnoge slasti so čutom prijetne, a duši pogubne. 5. Orel in jastreb imata bister vid. 6. Slepci (= slepi ljudje) so obdarjeni z ostrim sluhom in rahlim (= nežnim) tipom. 7. Velika je bila hrabrost rimskega vojaštva. 8. Pehota in konjica sta bila dela vseh vojsk. 9. Vrlina uradništva in hrabrost vojaštva sta temelja kraljestev. 10. Rimljani so premagovali vojske sovražnikov z drznim napadom konjeništvā in hitrim tekom pehote. 11. Državljanī morajo pokorni biti gosposki, gosposka (pa) zakonom.

72.

(Feminīna in neutra. § 51.)

1. Vultus ac frons sunt animi ianua. 2. Manus manum lavat. 3. In tuā manū, dux clare, victoria exercitus nostri sita est. 4. In domiciliis magnificis divitum Romanorum erant pulchrae porticus. 5. Senis genua imbecilla sunt, genua viri fortis non labant. 6. Brevis quies fessis militum genibus necessaria est. 7. Flexus genuum signum est reverentiae. 8. Doctrina est dulcis fructus radicis amarae. 9. Est vetus proverbium: Longae sunt regibus manūs.

73.

Cornu.

1. Varia est forma et magnitudo cornuum, varius quoque usus vocabuli „cornūs“. 2. Cervorum cornua arborum ramis similia sunt. 3. Quotannis cervi cornua mutant. 4. Tauri et ūri cornibus firmis

armāti sunt. 5. Septentrionalium gentes regiōnum acūto gelū vexantur. 6. Lunae cornua inflexa sunt. 7. Tubis et cornibus signa pugnae dantur. 8. Dextrum quoque et sinistrum latus exercitūs instructi appellātur cornu.

74.

1. Pridne roke drže srečo. 2. Kje si bil? Ves tvoj obraz se smeji.¹ 3. Pripogibanje trupa je zdravo. 4. Zmaga ni vselej v rokah vojskovodje, ampak često v rokah slepe sreče. 5. V severnih krajih se jeleni ne boje hudega mraza. 6. Hud mraz uniči nove cvete jablan in hrušk. 7. Mnoge živali so oborožene z rogovi. 8. Z zobom se bori volk, z rogom tur. 9. Košato rogovje nosi jelenova glava. 10. Poraba govejih (= govéd) rogov je različna. 11. Na levem in na desnem krilu rimskega vojaštva je bil del konjenišтва. 12. Kratek počitek je bil kolenom utrujenih vojakov prava slast (= zabava).

Peta (e-) sklanja.

75.

1. Est modus in rebus. 2. Omnia rerum principia parva sunt. 3. Fidēs fundamentum iustitiae nominātur. 4. Rara quidem sunt exempla verae fidei, praesertim in rebus adversis. 5. Fortūna saepe fidem amicōrum mutat. 6. Amicos enim res secundae parant, res adversae probant. 7. In re publicā Romānā fidēs servōrum non rara fuit. 8. Maiōrum quoque nostrōrum fidēs erga patriam admirabilis erat et etiam nunc a rerum gestarum scriptoribus merito celebrātur. 9. Discordia et perfidia civium Carthagini causa fuit perniciēi. 10. Cives, praestāte fidem patriae et imperatōri nostro! 11. Homines magis habent fidem oculis quam auribus.

76.

Spes.

1. Dum spirāmus, sperāmus. 2. Variae sunt spēs hominum. 3. Liberi sunt spēs parentium et rei publicae. 4. Serēni diēs autumnī complent agricolam laetā spē felīcis messis. 5. In rebus adversis spēs sola homines conservat. 6. Homines autem stulti et impii in rebus secundis leves sunt, in rebus adversis despērant. 7. Saepe quidem fallāces sunt spēs nostrae. 8. Falsa species interdum hominibus spem excitat. 9. Aegrōto dum anima est, spēs est.

77.

1. Dan je dnevni podoben. 2. Jutranja zarja je oznanjevalka novega dne. 3. Pozimi so noči dolge, dnevi kratki. 4. Naše nade so pogosto prazne. 5. Potrebne reči niso vselej prijetne. 6. Izvor velikih činov je često majhen. 7. Blaginja občine je bila rimskim oblastnikom najvišji zakon. 8. Zvestoba prijateljev se izpriča v nesreči. 9. Pesniki hvalijo zglede neomajne (= trdne) zvestobe v nesreči. 10. V prilizljivem govoru je le prazen videz resnice in zvestobe. 11. Sreča in nesreča nista vselej v naših rokah. 12. Rimljani niso obupavali v nesreči. 13. Lenoba je začetek (= izvor) propasti.

78.

(Pregled sklanij. §§ 24—26, 1—3; 26, 6.)

Zlate resnice.

1. Stultitia est mater omnium malōrum¹. 2. Non habemus arma contra mortem. 3. Omne principium difficile. 4. Usus est magister linguae. 5. Dies diem docet. 6. Summum ius — summa iniuria. 7. Litterarum radices amārae, fructus dulces sunt. 8. Vita brevis est, gloria sempiterna. 9. Principes mortales, res publica aeterna. 10. Mors omni aetati est communis. 11. Brevia sunt hominum levium gaudia. 12. Cor fidum manusque industriae sunt dos pretiosa. 13. Fides tutum est vinculum amicitiae. 14. Ignavia omnibus turpis est hominibus. 15. Eventus est magister stultorum.

79.

1. Prebivalci Evrope so bele polti (= barve). 2. Jeziki starih narodov so učenim možem znani. 3. Dobri otroci so staršem vselej poslušni. 4. Dar pameti je vsem ljudem skupen. 5. Sivi glavi starčkov izkazujejo mladeniči spoštovanje. 6. (V) jeseni so drevesa polna sadja. 7. Velika je bila veljava gospodk pri starih narodih. 8. Kolena hrabrega moža se ne šibe. 9. Rogovi so orožje mnogih živalij. 10. Slavci razveseljujejo človeška srca s sladkim petjem. 11. Naša usoda je v pravični roki Božji. 12. Konje izpodbadamo z ostrimi ostrogami. 13. Čutna (= čutov) slast je pogosto poguba duše in telesa.

Stopnjevanje (comparātiō) pridevnikov.

80.

(Comparātivus. §§ 63, 64.)

1. Poētae Graecorum clariōres sunt quam Romanorum. 2. Aestate dies longiōres sunt quam noctes. 3. Bella civilia perniciosiōra sunt quam externa. 4. Aurei calices pretiosiōres sunt quam argentei. 5. Fortuna malorum hominum miserior est quam pauperum. 6. Pavo pulchrior est quam ceterae aves, sed non utilior. 7. Tigres rapaciōres gregibusque perniciosiōres sunt quam leōnes. 8. Quid est veritatis luce¹ dulcius? 9. Avaritia vitium taetrius est quam luxuria. 10. Graeci ferociōre et fortiōre erant animo quam Persae. 11. Senectus imbecillior est quam iuventus, sed prudentior. 12. In montibus aēr purior et salubrior est quam in planitie. 13. Aquilae acriōre visu praeditae sunt quam homines. 14. Famā¹ quid est celerius?

81.

1. Novi davki so nadležneji ko stari. 2. Modrost je dragocenejša ko zlato. 3. Kaj je lepše nego krepost? 4. Pozimi so dnevi krajši nego noči. 5. Dušne (= duše) bolezni so pogubnejše kakor telesne (= telesa). 6. Tvoji naklepi so jasnejši kakor luč. 7. V naših krajih so zime ostrejšje (asper) nego v Italiji. 8. Grki so bili pametnejši in hrabrejši mimo Perzijcev, neolikani Scitje pa drznejši nego Grki. 9. Nezvestoba je hujše zlo od zavisti. 10. Sramotnejše kakor zlobne besede je zlobno dejanje. 11. Vid mnogih ljudi je ostrejši nego sluh. 12. Čista voda je bolj zdrava ko vino. 13. Luč je hitrejša nego zvok.

82.

(Superlativus.)

Metalla.

1. Notissima metalla sunt: ferrum, plumbum, argentum, aurum. 2. Argentum est levius quam aurum, aurum gravius quam plumbum. 3. Auro gravius unum metallum est. 4. Plumbum vilius argento, ferrum vilissimum est. 5. Auro vilius est argentum; argentum enim auro crebrius est. 6. Ferrum non solum auro utilius, sed omnium metallōrum¹ utilissimum est. 7. Nam omnia fere arma et instrumenta nostra sunt ferrea. 8. Armis quidem ferreis multi homines vulnerantur et necantur; tamen ferro nocentius aurum est. 9. Omnium enim cupiditatum¹ vehementissima auri sacra fames est.

83.

1. Dragoceno je srebro, dragocenejša zlato, najdragocenejša (pa) so čednosti. 2. Železo ni najtežja, a je najcenejša (izmed) vseh kovin. 3. Mnogim ljudem je starost sila¹ nadležna. 4. Dobri prijatelji so prav¹ redki. 5. Najtrdnejša zaščita kraljev je zvestoba podanikov. 6. Vonj rož je kaj prijeten. 7. Najhujše (= najjačje) so dušne boli. 8. Scitje so bili najsrčnejši in najhrabrejši sovražniki Perzijcev. 9. Pozimi so noči najdaljše, dnevi najkrajši. 10. Hiter je zvok, hitrejša luč, najhitrejši (pa) duh.

84.

(*Pulcherrimus, facillimus.* — *deleor*, Lat. slovn. §§ 65, 66 in str. 61.)

Animalia.

1. Utilissima homini animalia sunt equus, bos, ovis. 2. Corpora omnium fere animalium dissimillima sunt hominis corpori. 3. Omnium animalium simia homini simillima est. 4. Sensūs in homine sano acerrimi sunt; nonnulla tamen animalia acriōres sensūs habent quam homines. 5. Pulcherrima animalia non semper utilissima, humillima non semper innoxia sunt. 6. Cervus, animal pulcherrimum, crura gracillima habet et celeritate celerrimos canes superat. 7. Fuga cervo salus facillima est. 8. Prudentissimum omnium animalium elephantus, fidelissimum canis, velocissimum delphīnus, callidissimum vulpes habētur¹. 9. Nocentissimis bestiis adnumerantur serpentes venenātae. 10. Lupi, animalia rapacia, canibus simillimi sunt. 11. Omnium equōrum celerrimi sunt Arabum equi. 12. Sed leo, rex bestiarum, celerrimis equis celerior est. 13. Leōnis voce homines et bestiae terrentur. 14. Leōnum venatiōnes periculosissimae et difficillimae sunt.

85.

1. Svobodna so dela človeška, svobodnejše besede, najsvobodnejši (pa) duh. 2. Mnoge živali se odlikujejo (= so odlične) po kaj ostrih čutih. 3. Hitra je reka, hitrejši veter, najhitrejša (pa) luč. 4. Najlažja dela niso vselej najprijetnejša, najtežja ne vselej najnadležnejša. 5. Hudobni človek se smatra za najbednejšega. 6. Pravičnost in ljubezen (do) sovražnikov veljata za najlepši in najtežji čednosti. 7. Zidovje našega mesta je jako nizko. 8. Spanje je zelo podobno smrti. 9. Otroci so staršem često prav podobni, često prav nepodobni. 10. Štorklje in žrjavi imajo jako vitke vratove in krake.

11. Stara vina so starčkom najbolj zdrava (saluber). 12. Najrevnejši in najnižji ljudje se ne smatrajo vselej za najnesrečnejše. 13. Delavnega človeka tudi najtežje delo ne straši (pass.).

86.

(*Bonus, melior* itd. § 67, 1.)

Graeci ante Troiam.

1. Cruenta Graecōrum et Troianōrum certamina carminibus Homēri, clarissimi Graecōrum poētae, celebrantur. 2. Plūres¹ quidem erant duces¹ Graeci; sed summum imperium administrābat rex Agamemnon. 3. Nam imperium plūrium in bello perniciosum est. 4. Pulcherrimum virum in exercitu Graeco Achillem, taeterrimum appellat Homērus Thersitam. 5. Non erat in castris Graecōrum pēior homo quam Thersites. 6. Thersites enim homo erat minimo quidem ingenio², sed non minōre malitiā³ quam ignaviā³. 7. Quare apud omnes Graecōrum duces in māiōre odio fuit quam pessimus hostis.

8. Calliditāte ceteros superābat Ulixes. 9. Et natu māximus et prudentissimus et eloquentissimus erat Nestor. 10. Nestoris oratio ab Homēro melle dulcior appellātur. 11. Nestor Graecis in rebus adversis semper optimus consultor fuit. 12. Consilio Nestoris, imbecilli senis, obtemperābat etiam Agamemnon, summus omnium Graecōrum imperātor, memor verae sententiae: „In plūrimis rebus prudentia melior est quam robur.“ 13. Corporis robore plūres Graeci¹ insignes erant; robustissimum autem Homērus Aiācem appellat. 14. Aiāci enim etiam maximum et gravissimum lapidem allevāre facile erat.

87.

1. Zemlja je manjša ko solnce. 2. Zvezde so skoro vse večje ko zemlja. 3. Sramoten mir ni boljši od vojne. 4. Bedno življenje velja za slabše nego smrt. 5. Vaja je najboljša učiteljica.* 6. Najmanjša drevesa so v severnih krajih. 7. Največja na kopnem živeča žival je slon. 8. Slon ima čisto majhne oči, toda prav velika ušesa. 9. Sovražnik je najslabši svetovalec. 10. Jezik rani več** ljudij ko železo. 11. Večina (= največ**) rek je pozimi manjših** ko poleti (= premnoge reke so manjše....). 12. Največje in najboljše dobrote dolgujemo staršem in učiteljem.

* V latinskem: „učitelj“. — ** Glej opombo 1. k št. 86.

88.

(Opisano stopnjevanje. § 68 in op. 1.)

1. Quid est in mundo magis dubium quam hora mortis? 2. Malae societates moribus puerorum etiam magis noxiae sunt quam mali libri. 3. Res maximē exigua suam saepe habet difficultatem. 4. Amor inimicorum res est maximē ardua. 5. Sapientissimi non semper maximē idonei sunt ad negotia. 6. Homo homini maximē est necessarius. 7. Res maximē dubia saepe prosperrimum habet exitum. 8. Etiam maximē egregiorum virorum iudicia erroribus sunt obnoxia. 9. Hominibus maximē piis deus maximē propitius est. 10. Antiquissimarum gentium origo viris doctis ignota est. 11. Libri veterum scriptorum perutiles sunt. 12. Serpentibus lingua est praelonga et tenuissima.

89.

1. Kaj je bolj dvomno ko prihodnji čas? 2. Dnevi so pripravnejši za delo ko noči. 3. Mnoge človeške nade so zelo dvomne. 4. Najpotrebnejše reči navadno niso najredkejše. 5. Barve cvetlic so zelo različne. 6. Po pravici imenujemo vajo najizvrstnejšo učiteljico. 7. Mladost je za napore pripravnejša ko starost. 8. Že mnogim ljudem je bila zavist (njihovih) sovražnikov najbolj škodljiva.

9. V starejših časih so bili ljudje bolj pobožni nego so v naši dobi. 10. V najstarejših časih je bilo rimsko zemljišče prav majčkeno. 11. Za premnoge reči je desnica (= desna roka) bolj pripravna nego levica (= leva).

Adverbia.

(§§ 69–71.)

90.

(Laudavi. Lat. slovn. str. 55.)

1. Nonnullae aves altē volant. 2. Certē probi omnes sunt beāti. 3. Memoriam patris piē servāvimus. 4. Multi scriptōres antiqui egregiē et doctē de animi immortalitate disputāverunt. 5. Deus bene sapienterque mundum gubernat. 6. Liberaliter pauperes adiuvāmus. 7. Samnītes acriter et constanter, sed male cum Romānis pugnāverunt. 8. Animi morbos medici difficillimē sanant. 9. Diligentissimē viri docti multas naturae leges investigāverunt. 10. Rarissimē mercatōres ad Britannos commeābant. 11. Ursum homines facile, difficulter lupum, difficillimē leōnem domant. 12. Dulcius cantant luscinae quam alaudae. 13. Timidus canis vehementius latrat quam mordet. 14. Senex rarō sententiam mutat.

91.

1. Pravičnost je gotovo največja čednost sodnikov. 2. Hvaležno ste ohranili spomin staršev. 3. Orli letajo silno visoko, nekatere ptice pa prav nizko. 4. Hrabre vojake je poveljnik zelo (= posebno) pohvalil (perf.), bojazljive (pa) hudo (= jako) pokaral. 5. Kaj natančno izpolnjujejo (= ohranjujejo) dobri sodniki zakone. 6. Hrabro so se borili Scitje, hrabreje Rimljani, najhrabreje Grki. 7. Sovražniki so se bojevali hudo in vztrajno, vendar so bili naši vojaki zmagovalci. 8. Grki so se borili s Perzijci srečno (= dobro), z Rimljani nesrečno (= slabo). 9. Dobro in pametno so mnogi konzuli upravljali rimsko državo. 10. Lahko ukroti človek opico, težko leva, zelo težko tигра. 11. Redko so zahajali rimski trgovci k Scitom. 12. Telesne bolezni ozdravijo zdravniki laglje in hitreje nego dušne.

Numerāliā.

(Cardinalia. §§ 73–77.)

92.

(Števniki 1–4. Lat. slovn. § 75.)

1. Etiam capillus unus habet umbram suam. 2. Mundus unus Dei voluntate administratur. 3. Unī patriae semper fidi erant antiqui Romani. 4. Aristotēles philosophus, „Amicitia“, inquit, „unus animus in duobus corporibus est.“ 5. Quattuor digiti hominis habent tres articulos, pollex duos. 6. Hannibal, praeclarus dux, spatio trium annorum victor erat in tribus maximis proeliis. 7. Tribus conservatur rebus animantium vita: cibo, potione, spiritu. 8. Vires duorum vel trium non semper maiores sunt quam unus. 9. In rebus adversis plus valet auxilium unus veri amici quam quattuor adulatorum. 10. Cerbero erant tria capita. 11. Austria constat ex duabus imperii partibus.

93.

(Števniki 5–1000. Lat. slovn. §§ 73, 74, 76.)

1. Quot* digitos habet una hominis manus? Numerā quinque* digitos! 2. Septem erant reges Romani. 3. Duodecim apostoli erant cum Christo; clara sunt nomina duodecim apostolorum. 4. Dies est tempus viginti quattuor horarum. 5. Pauci homines complent centum annos. 6. Quot sunt discipuli in classe nostra? Quot in omnibus

* Prim. št. 86, op. 1.

gymnasii classibus? Respondēte! 7. Quamdiu sedēmus in scholā? Sedēmus et docēmur plerumque quattuor horas, interdum tres tantum, raro quinque aut sex, semel etiam septem horas. 8. Quot discipuli frequentant doctrīnas voluntarias? 9. Hostes vallō pedum IX fossāque pedum XV castra circūdant.

10. Sepulcrum Mausōli, unum ex septem miraculis mundi, habēbat¹ circuitum quadringentorum quadrāgintā pedum et trīgintā sex columnis ornatum erat; altum erat sepulcrum quadraginta pedes. 11. Maximus poēta noster erat natus annos undequingūgintā, cum mortuus est. 12. Post cenam stabis seu passūs mille meābis. 13. Stratonīcus citharista in schola suā novem Musarum simulacra et Apollinis statuam habēbat,¹ sed duos tantum discipulos. Amicus eum aliquando interrogavit: „Quot discipulos habes?“ Stratonīcus salse, „Deorum“, inquit, „auxilio duodecim“.

94.

1. Dva prijatelja sta kakor ena duša v dveh telesih. 2. Spanje dveh ali treh ur človeka ne okrepča. 3. Strahopetniku (se) v nevarnosti šibita obe koleni. 4. Dve zdravi roki in dve krepki nogi imaš; zato delaj pridno! 5. Tri najlepše čednosti so: vera (= zvestoba), upanje, ljubezen. 6. Pet delov sveta je; Evropa ni najmanjši. 7. Luna se (v) 29 dneh in 12 urah zasuče (moveo) okoli zemlje. 8. Moža sedemdesetih let imenujemo starčka. 9. Stoletje je doba sto let. 10. Leto imenujemo dobo 365 ali 366 dni. 11. Koliko Muz je bilo pri bogu Apolonu? Bilo je devet Muz. 12. Koliko deklic je v naši gimnaziji? Okrog trideset jih je (= so). 13. Koliko nas je (smo)? Trije sede pri mizi, pet jih je hitelo na vrt; sedem je pridnih, eden je lenuh (= len).

95.

(*Milia*. §§ 75, 77.)

De bellis Persicis.

1.

1. Quadraginta quinque annos Graeci cum Persis pro libertate suā acerrime dimicābant. 2. Omnium clarissimae tres Graecōrum pugnae cum Persis sunt: duae terrestres (in campo Marathonio et ad Thermopylas), ūna navālis (in sinu Salaminio). 3. Campus Marathonius est¹ ab Athēnis circiter decem milia passuum. 4. Ibi novem milia Atheniensium et mille Plataeenses fugavērunt exercitum centum

mīlium Persārum. 5. Nihil nobilius est quam pugna Marathonīa; nam numquam minor exercitus maiōres copias superāvit. 6. Decem annis post² Xerxes, rex Persārum, triginta annos natus, cum ingentibus copiis Graeciae appropinquābat. 7. Erant in exercitu Persārum deciēs centēna sescenta et vīgintī milia peditum, octōgintā milia equitum, naves longae mille ducentae et septem, onerariarum (navium) tria milia.

2.

1. Tum Leonidas, rex Lacedaemoniōrum, cum trecentis civibus, septingentis Thespiensibus quadringentisque Thebānis defensābat Thermopylas. 2. Thermopylae sunt angustiae vix sexāgintā passūs vel trecentos pedes latae et inter Oetam montem mareque sitae. 3. Ibi Graeci cum deciēs centēnis mīlibus hostium fortissime dimicabant et ad ūnum omnes praeter Thebānos animam efflavērunt. 4. In sinu denique Salaminio trecentae et septuāgintā quīque Graecōrum naves cum septuāgintā mīlibus militum erant oppositae Persārum navibus septingentis quīnquāgintā et militum mīlibus centum et quīnquāgintā. 5. Ibi quoque Graeci acri certamine praeclāram, sed cruentam victoriam ab hostibus reportavērunt. 6. Quot annos numerāmus post pugnam Marathoniam usque ad Christum natum?

96.

1. Slavna je bila smrt 100 Grkov pri Termopilah. 2. Rimljani so se bojevali 200 let v Hispaniji. 3. Leto ima 8766 ur. 4. Rimski narod je bil pod 7 kralji 244 let. 5. Svetišče Diane Efezijske je bilo 425 črevljev dolgo, 225 črevljev široko. 6. Dvetisoč konjenikov in 22.000 pešcev se je borilo s 30.000 sovražnikov. 7. Koliko let štejemo po Kristusovem rojstvu? Odgovorite! 8. Na Maratonskem polju so bili Grki zmagovalci 100.000 perzijskih pešcev in 10.000 konjenikov. 9. Avstrija ima v miru 390.056 vojakov;* pešcev je 196.054. 10. Umrlih (= mrtvih) je v Avstriji vsako leto 1,245.527, rojenih 1,642.216. 11. V novi Greciji** je 2,631.952 prebivalcev.

97.

(Numerālia ordinālia. §§ 73, 78.)

Septem reges Romani.

1. Urbem Romam Romulus et Remus pastōres fundavērunt annos nati XVIII. 2. Prīmus urbis Romae annus fuit ante Christum natum septingentesimus quīnquāgesimus tertius. 3. Civitatem

* Po štetju leta 1908. — ** Po štetju leta 1907.

Romānam initio per CCL fere annos reges administrābant. 4. Septem fuērunť reges Romāni: prīmus fuit Romulus, secundus Numa Pompilius, tertius Tullus Hostilius, quartus Ancus Marcius, quintus Tarquinius Priscus, sextus Servius Tullius, septimus et ultimus Tarquinius Superbus.

5. Regnavērunť autem: Romulus annos XXXVII: ab anno ante Christum natum septingentesimo quīnquāgesimo quarto usque ad annum septingentesimum septimum decimum; Numa Pompilius annos XLIV: ab anno a. Chr. n. septingentesimo septimo decimo usque ad annum sēscentesimum alterum et septuāgesimum; Tullus Hostilius annos XXXII: ab anno a. Chr. n. sēscentesimo altero et septuāgesimo usque ad annum sēscentesimum quadrāgesimum; Ancus Marcius annos XXIV: ab anno a. Chr. n. sēscentesimo quadrāgesimo usque ad annum sēscentesimum sextum decimum; Tarquinius Priscus annos XXXVIII: ab anno a. Chr. n. sēscentesimo sexto decimo usque ad annum quīngentesimum duodeoctōgesimum; Servius Tullius annos XLIV: ab anno a. Chr. n. quīngentesimo duodeoctōgesimo usque ad annum quīngentesimum quartum et tricesimum; Tarquinius Superbus annos XXIV: ab anno quīngentesimo quarto et tricesimo usque ad annum a. Chr. n. quīngentesimum decimum vel annum urbis conditae ducentesimum quadrāgesimum quartum.

6. Quōtum ab urbe conditā annum numerāmus?

98.

1. Izvrstni so bili zakoni Nume Pompilija, drugega kralja rimskega. 2. Sinova Anka Marcija sta kruto usmrtila Tarkvinija Priska, petega kralja rimskega, v 38. letu njegovega kraljevanja. 3. Eden izmed najslavnejših mož vseh časov je rojen l. 100. pred Kristusovim rojstvom. 4. Ura je 24. del dneva, dan (pa) 365. del leta. 5. Leta 490. pred Kr. r. so se Grki s Perzijci hlabro borili na Maratonskem polju. 6. Leta 244. po ustanovitvi mesta (Rima) je bilo 510. leto pred Kr. r. 7. Cesar Franc Jožef I. je rojen l. 1830. 8. Amerika je evropskim prebivalcem znana od l. 1492. po Kr. r. 9. Koliko je na uri (= kolika je ura)? Osem je (= Ura je osma). 10. Obkorej (= [ob] koliki uri, abl.!) si prihitel (propero, perf.) iz šole k (ad) staršem? Ob dvanajstih (= ob dvanajsti uri). 11. L. 1906. je bilo v Avstriji z Ogrsko (Hungaria) 48,194.906 prebivalcev.

Prōnōmina.

99.

(*Ego, tu.* § 83.)

1. Si tū vales, bene est; ego valeo. 2. Tam mihi grata est quies, quam tibi grati sunt ludi. 3. Mē delectat vita rustica, vōbīs vita placet urbāna. 4. Patria mihi vitā carior est. 5. Patria omnium nostrum commūnis mater est. 6. Avium cantus nōs delectat et vōs. 7. Melior pars nostrī non est corpus, sed animus. 8. Ut animam immortālem, ita cetera bona Deus nōbīs et vōbīs donavit. 9. Quis nostrum sine vitio est? 10. Parentes semper memores sunt vestrī. 11. Hōdie mihi, cras tibi! 12. Dominus est nōbīscum, si pii sumus. 13. Pax tēcum et mēcum!

100.

1. Jaz delam, ti (pa) poješ. 2. Slabe tovaršije ti najbolj škodujejo, o prijatelj! 3. Življenje je i nam i vam drago. 4. Domovina pa je nam vsem mnogo (multo) dražja nego življenje. 5. Tebe vesele polja in gozdi, mene lepa poslopja. 6. Mnogi (izmed) nas se vas spominjajo (= so vas pomneči). 7. I v meni i v tebi i v nas vseh je neumrjoča duša. 8. Najboljši (izmed) vas so mi najdražji. 9. Slabejši naš (= nas, genet.) del je smrten. 10. Življenje vas vseh je izpostavljeno mnogim nevarnostim. 11. Bog je s teboj, ako si pobožen. 12. (Skupno) z vami bom delal. 13. Oče in mati, k vama hitimo.

101.

(*Is, ea, id* in possessiva. §§ 84, 85.)

1. Tū habes fortunam tuam, ego meam. 2. Vōs docent saepe etiam nostri magistri. 3. Heri nobis monstravisti pulcherrimum librum; donā mihi eum. — 4. Soror mea habet in horto rosas; noctu ventus vehementissimus eās vastāvit. 5. Id eī lacrimas excitavit. — 6. Hamilcar eiusque filius Hannibal acerrimi Romanorum hostes fuērunt. 7. Parentes liberos amant multaque et magna beneficia eīs dant. 8. Timēte adulatōres; nam eōrum verba sunt periculōsa. 9. Rosa et viola nobis sunt incundissimi flores; eārum odōre maxime delectamur.

10. Clarissimus Graecorum hēros erat Hercules; eius mater erat Alcēmēna. Hercules uxōrem¹ habebat Deianīram; eius errōre vir fortissimus venenātus erat. — 11. Homo dives patrimonium suum devorāvit. Bion philosophus eī, „Terra“, inquit, „Amphiarāum devorāvit, tu terram“².

102.

1. Telo je naše, duša (pa) Božja (= Bogá). 2. Starši in učitelji so tvoji najboljši voditelji; zakaj jim nisi pokoren? Slušaj jih! 3. Ni grše napake nego (je) zavist; njen izvor je v hudobnem srcu. 4. Oče in mati, vajino življenje je moja nada! 5. Hamilkar je bil v Hispaniji; ž njim je bil tudi Hanibal v taboru. 6. Bodite previdni pri (in) zabavah; mnoge izmed njih škodujejo duši in telesu. 7. Največji je bil ugled Agamemnonov in Ahilejev v grškem vojsstvu; slavo njunega junaštva proslavlja Homer. 8. Našo deželo obdajajo visoke gore; njihovi vrhovi so snežnobliščeči (= bliščeči [od, abl.] snega). 9. Največja reka Kranjske (dežele) je Sava; njena voda je čista in mrzla.

103.

(Reflexiva. §§ 86, 87.)

1. Difficillimum est se suāsque cupiditātes superare. 2. Avārus amat se, non parentes aut liberos aut patriam. 3. Maiōres nostri suā manū sibi cibos parabant. 4. Non pugna per se turpis est, sed inhonesta pugna. 5. Pauci homines sorte suā contenti sunt; neque ego semper eram contentus sorte meā. 6. Notum est dictum Biantis: „Omnia mea mēcum porto.“ 7. Homo stulte, te nimis laudas; si tu te laudas, non te ob eam causam omnes laudabunt. 8. Avārus sibi suae¹ causa est miseriae; eius avaritiam pecunia non satiabit. 9. Dili-gentiā bonīsque moribus paravistis vobis insignia testimonia.
10. Habent sua fata libelli.

104.

1. Kdo je vselej zadovoljen s svojo usodo? 2. Lenih je sebi in vsem nadležen. 3. Moj brat brani sebe in sestro. 4. Z nezmernostjo si škodujemo. 5. Mi smo s svojo nalogo zadovoljni, a učitelj ni z njo zadovoljen. 6. Ljubite, o mladenči, svojo domovino! 7. Kmet orje svojo njivo, hlapec (pa) njegovo. 8. Moja brata imata svojo mizo, jaz imam tudi svojo; njuna miza je večja. 9. Skopuh, nasiti svojo pohlepnost!

105.

(Hic, ille. §§ 91, 93.)

1. Deus omnem hunc mundum gubernat. 2. Saepe ab hīs lau-dāmur, ab illīs vituperāmur. 3. In hāc vitā quis nostrum semper felix est? 4. Illī mendāci homini fidem non habēmus. 5. Haec tam

magna pericula prudenter vitavisti. 6. Homines nunc hoc amant, nunc illud; nunc huic stultitiae obnoxii sunt, nunc illi. 7. Vitae societatem horum hominum malorum! 8. Melior est certa pax quam incerta victoria; haec in dei manu est, illa in tua. 9. Cicero et Demosthenes clarissimi antiquitatis oratores fuerunt; huius patria erat Graecia, illius Italia. 10. Ignavia corpus hebetat, labor firmat; illa maturam senectutem, hic longam praebet adulescentiam.

106.

1. Ta vina so slajša od onih. 2. V teh knjigah so mnoge (in) lepe misli modrih mož. 3. Vsi poštenjaki se izogibljejo tovaršije onih hudobnih ljudi. 4. Človek je deležen pameti in govora; (v) teh prednostih (ablat.) presega vse živali. 5. Delo je koristnejše od lenobe; z onim krepimo telo, s to (pa ga) slabimo. 6. Onega revnega moža smo obdarili z obleko in denarjem. 7. Starši ne ljubijo samo tega sina ali ono hčer; blaginja vseh otrok jim je največje veselje. 8. Ta svet, ta zemlja, to morje, vse (plur.) je delo Božje. 9. Jabolka teh jablan so sladka, hruške onega drevesa so grenke. 10. Moja mati ne zaupa oni ženi; preveč prilizljive so njene besede.

107.

Cicada et formicae.

Formicae frumentum aestate comportatum hieme siccabant. Ecce, cicada fame cruciata iis appropinquavit et oravit: „Donate mihi cibum parvum!“ Hanc illae interrogant: „Ubi aestate fuisti? Cur non comparavisti tibi victum?“ Ad haec cicada, „Non vacabam“, inquit, „nam perpetuo cantabam.“ Tum illae exclamant: „Si aestate cantavisti, hieme saltā!“

108.

(*Ipse, iste, idem.* §§ 84, op.; 91, 94, 95.)

Zlate resnice.

1. Fortes adjuvat ipse deus. 2. Opera dei videmus, eum ipsum non videmus. 3. Sibi ipsa virtus semper pulcherrima est merces. 4. Omne animal se ipsum amat et curam sui ipsius habet. 5. Senectus ipsa morbus. 6. Piger sibi ipse obstat. 7. Non omnibus idem decorum. 8. Non omnibus hominibus eadem placent. 9. Non omnia eidem deus dat. 10. Imago dei eadem est et in te et in pauperrimo homine. 11. Non eadem res omnibus sunt honestae et turpes. 12. Eorundem hominum studia variis temporibus non eadem sunt. 13. Impium est istud¹: Ego ipse mihi proximus sum.

109.

1. Lenuhi so sami sebi nadležni. 2. Cvetlice nimajo vedno iste barve. 3. Vzrok te (tvoje) revščine je tvoja lenoba. 4. Čednost samo bolj ljubimo ko slavo čednosti. 5. Jaz in ti sva rojena v isti občini. 6. Ta zgled tvoje kreposti me zelo veseli. 7. Istim ljudem niso vselej iste navade (lastne). 8. Otroci istih staršev so si včasih prav nepodobni. 9. Ta (tvoja) jeza nas ne straši (pass.). 10. Moja sestra in njena prijateljica sta istega dne rojeni. 11. Domovina nam je dražja nego mi samim sebi. 12. Državljeni iste države so poslušni istim zakonom in gosposkam; njim so (določena) ista prava, ista sodišča (= sodbe).

110.

(Relativa. § 97, 1.)

1. Beātus est (is), quī suā sorte contentus est. 2. Eum omnes amant, cūius virtus omnibus utilis est. 3. Id optimum est, quod rectissimum. 4. Is non est pauper, cui, quod habet, satis est. 5. Ea est amicitia iucundissima, quam similitūdo morum adiuvat. 6. Paria debent esse iura eōrum, quī sunt in eādem re publicā cives. 7. Quibus leges et iura communia sunt, hī sunt cives ēiusdem civitātis. 8. Flores, quōrum odor est suavissimus, sunt rosae et violae. 9. Sunt animalia, quae oculis non vidēmus. 10. Ferrum, ex quō utilissima instrumenta parāmus, auro vilius est. 11. Diānae Ephesiae templum eādem nocte deflagrāvit, quā Alexander Magnus, rex Macedonum, natus est. 12. Laudāmus etiam ea, quae optimis proxima sunt. 13. Mors, quācum somnus magnam similitudinem habet, non est terribilis iis, quī vitiis liberi sunt. 14. Innumerabiles sunt gentes, quibuscum Romāni dimicavērunt.

111.

(Laudaveram. Lat. slov. str. 56.)

Equus et asinus.

Asinus sarcinis onustus equum orāvit: „Sarcinae me nimis gravant; levā mē oneris parte!“ Sed equus superbus comiti auxilium suum recusāvit. Non multo post asinus labōre defatigātus in via animam efflāvit. Tum is, quī eōs agitābat, omnibus sarcinis, quās asinus portāverat, et insuper pelle asini mortui onerāvit equum. Sero igitur hic, quī comiti auxilium recusāverat, superbiam deplo-rāvit suam.

112.

1. Ni dober tisti,¹ kdor je boljši od najslabših. 2. Bog je tisti,¹ kateremu vse dolgujemo. 3. Mnogi to¹ grajajo, kar mi hvalimo. 4. Knjiga, ki jo (= katero) imaš v rokah, ti je zelo koristna. 5. Ta ti je najboljši prijatelj, čigar pomoč ti je v nesreči gotova. 6. Cicerona, ki je bil državo rešil, so imenovali Rimljani očeta domovine. 7. Blažja (= lažja) je starost onih, ki jih (= katere) mladina ljubi. 8. Najboljše so tiste države, katerih zakoni so najboljši. 9. Prav malo je rek v tistih krajih, v katerih redkokdaj dežuje (= v katerih je dež [plur.] redek). 10. Nič ni večno (izmed) tega, kar vidimo. 11. Čednost ljubimo tudi v onem človeku, ki nam ž njim (= s katerim nam) ni nič skupnega (= skupno). 12. Rimski narod je premagal skoro vse rodove, ki se je bil ž njimi (= s katerimi) bojeval.

113.

(Interrogativa. § 96.)

Colloquium inter Albinum et Paullum.

Albinus: Quis verus amicus est? Paullus: Qui in rebus adversis tē iuvat. — A.: Quae amicitia iucundissima est? R.: Quam similitudo morum adiuvat.

A.: Quem virum appellāmus bonum? P.: Qui nemini nocet. — A.: Cuius¹ vita vere beata est? P.: Eius, qui suā sorte contentus et virtutis particeps est. — A.: Cui maximae divitiae sunt? P.: Qui eas non desiderat. — A.: Quod vitium creberrimum est? P.: Animus ingratus. — A.: Quae vitia discipuli maxime vitare debent? P.: Ignaviam et mendacium. — A.: Cui mendax maxime nocet? P.: Sibi ipsi.

A.: Quid est pessimum malum? P.: Bellum. — A.: Quid in bellis perniciosissimum est? P.: Imperium plurium. — A.: Quās civitates appellas optimas? P.: Quārum leges optimae sunt. — A.: Quibus magistratibus cives libenter parent? P.: Quōrum imperia iusta sunt. — A.: Qui vir fuit Socrates? P.: Omnium Graecōrum sapientissimus. — A.: Tarquinius Priscus et Tarquinius Superbus reges Romanōrum erant. Utrius fama melior est? Utrī maiōrem Romāni fidem praestabant? P.: Tarquini Prisci fama melior est eumque Romāni magis amābant. — A.: Quālis est animus? P.: Ignōro.

114.

P a v e l: Kateri človek je Bogu najpodobnejši? *A l b i n*: Najboljši. — *P.*: Katera zmaga je najtežja? *A.*: Samega sebe premagati.

— P.: Katera napaka je najsramotnejša? A.: Laž. — P.: Kaj je dobro in kaj je slabo? A.: Le to je dobro, kar je častno, in le to je slabo, kar je sramotno. — P.: Kateri ljudje so v resnici (= resnično) hrabri? A.: Tisti, ki so sami (= same) sebe premagali.

P.: Katero deželo moramo najbolj ljubiti? A.: Domovino. — P.: Kaj je domovini najnevarneje? A.: Nesloga državljanov. — P.: Komu je smrt najpodobnejša? A.: Spanju. — P.: Katerim ljudem dolgujemo največje dobrote? A.: Staršem in učiteljem. — P.: Po katerih rečeh najbolj presegamo živali? A.: Po pameti in govoru. — P.: V katerem letnem (= leta) času so noči najdaljše, dnevi najkrajši? A.: Pozimi.

P.: Katerih narodov dejanja so se že v starih časih najbolj slavila? A.: Dejanja Atencev in Rimljanov. — P.: Cicero in Demostenes sta najizvrstnejša govornika starodavnosti. Katerega [od obeh] slava je večja? A.: Demostenova.

115.

(Indefinita; §§ 98; 99, 1, 2, 4, 5; adiect. prōn. § 100. — Nikalnost; § 387, 1.)

1. Corpus quasi receptaculum aliquod animi est. 2. In summā miseriā tamen spes aliqua confirmat hominum animos. 3. Omnes leges aut iubent aliquid aut vetant. 4. Vultus est sermo quīdam tacitus mentis. 5. Omnes homines quibusdam sunt vitiis et virtutibus praediti. 6. Vinum quoddam dulce nominatur „lacrimae Christi“. 7. Quō quis modestior, eō magis omnibus placet. 8. Non solum, si quis te videt et laudat, esto industrius. 9. Optimus quisque Deo simillimus est. 10. Suae quisque fortunae faber.

11. Ex vitio alterius sapiens emendat vitium suum. 12. Aliud placet pueris, aliud viris, aliud senibus. 13. Qui alteri insidias parat, sibi ipsi insidias paravit.¹ 14. Duae sunt vitae rationes: altera virtutis, altera vitiōrum; utriusque rationis initium est in iuventute.

15. Verum est illud² Solōnis: Nēmō³ ante mortem beatus est³. 16. Vir bonus nullius miseriam optat. 17. Qui nēmīni nocet, nēmīnem vituperat, tamen saepe ab aliis vituperatur. 18. Homo impius a nullō laudatur nisi⁴ ab impio. 19. Nulli homini perpetuum gaudium est. 20. Homines probi veritate nihil aliud magis amant. 21. Nullā re⁵ patria magis confirmatur quam legibus optimis. 22. Non unius tantum urbis, sed totius patriae et universi mundi cives sumus. 23. Lux solius lunae non satis illustrat noctem.

116.

1. Tudi v najboljšem človeku je kaka napaka. 2. So neke živali, v katerih je nekaj človeški pameti podobnega (= podobno). 3. Navada nekaterih (= nekih) ljudij je, grajati vse: dobro in slabo. 4. Čim neumnejši je kdo, tem ošabnejši je. 5. V našem življenju so nekatera (= neka) zla celo koristna. 6. Če je kaj veljave v meni, jo dolgujem svojim sodržavljanom. 7. Vsakdo ima svoje napake. 8. Ni vsakemu lastna (= svoja) slava najdražja. 9. Nobenega človeka življenje ni brez bolij. 10. Kreposti sami dolgujemo slavo. 11. Nobena životinja ni drugi [izmed dveh] enaka. 12. Mnogo je zverij (= mnoge so zveri), katerih hrana so živali druge vrste. 13. Rim je bil glavno mesto vsega vladarstva rimskega. 14. Kateri narod je slavnější, Rimljani ali Grki? Obeh narodov slava je večna: eden si jo je pridobil z vojnami in zakoni, drugi z umetnostmi in vedami. 15. Kdor sam nikogar ne ljubi, njega tudi nihče drugi ne ljubi (pass.). 16. Z ničimer si ne boš pridobil prijateljstva, ako nisi sam pravi prijatelj. 17. Vsi smo kovači svoje sreče.

117.

(Correlativa. § 101.)

1. Quālis nunc est valetūdo tua? 2. Tālis nunc est, quālis erat antea: neque melior neque peior. 3. Dei benignitas tanta est, quanta eius est potentia. 4. Quot et quanta beneficia civitas saepe uni principi debet! 5. Quot¹ homines, tot¹ sententiae. 6. Quot capita, tot sensūs. 7. Quālis rex, tālis grex. 8. Quālis vir, tālis oratio. 9. Qualia sunt opera, tālia sunt praemia. 10. In manibus tot digitos habēmus, quot in pedibus. 11. Quantō maior es, tanto modestior esto.

118.

1. Kakršen gospod, tak hlapec. 2. Kakršni so v kateri državi državljani, taki so njih zakoni. 3. Star pregovor veli (= je): Kolikor hlapcev, toliko sovražnikov (imaš). 4. Nikomur ne dolgujete tolikih dobrot, kakor (= kolike) blagim (= dobrim) staršem. 5. Nekateri naših učencev so taki dečki, kakršni so vsakemu učitelju ljubi. 6. Kolike so tvoje skrbi? 7. Tolike so, kolikršne so bile prej: niso niti večje niti manjše.

119.

(Repetitio.)

1. In corpore mortali tamquam in carcere animus immortalis habitat. 2. Bestiae rationis et orationis expertes sunt. 3. Servitus multarum antiquitatis gentium dura fuit. 4. Latas Asiae paludes ingens gruum multitudo frequentabat. 5. Viatoribus fessis dura etiam cubilia sunt grata. 6. Consulibus Romanis reliqui obtemperabant magistratus. 7. Ne crastini quidem diei domini sumus. 8. Res maxime necessariae fere vilissimae sunt. 9. Multa nos docet usus, magister maxime egregius. 10. Miltiadis aetate domus civium Atheniensium humillimae, templa deorum magnifica fuerunt. 11. In planitie Marathonia Miltiades eiusque parva manus ingentem Persarum exercitum superavit et fugavit. 12. Deus semper et ubique est nobiscum.

13. Milites nostri dextrum cornu hostium fugaverunt. 14. Ipsius Nestoris vita brevissima est, si eam cum aeternitate comparamus. 15. Mores servorum iidem¹ fere sunt, qui¹ dominorum. 16. Non eadem res omnibus placent. 17. Hannibal eiusque pater acerrimi hostes Romanorum fuerunt. 18. Aquila, quam avium appellamus reginam, altissime volat. 19. Quibus rebus maxime superamus animalia? 20. In pugna apud Cannas Carthaginienses quadraginta quinque milia quingentos pedites et duo milia septingentos equites Romanos necaverunt.

21. Quod nocet, saepe docet.

22. Non omne est aurum, quod splendet.

23. In terra nummus rex est hoc tempore summus.

24. Stulte, quid est somnus, gelidae nisi mortis imago?

120.

1. Mnogi ljudje so zakonom pokorni iz strahu (sam abl.!) 2. Pozimi je doba nočij daljša nego poleti. 3. Najstarejša vina so starcem najbolj zdrava. 4. Zavist sodržavljanov škoduje velikokrat najboljšim možem in najodličnejšim vojskovodjam. 5. Modri možje nosijo vse svoje (neutr.) s seboj. 6. Vsem živalim je svoboda jako ljuba. 7. Katere ljudi imenujete srečne? 8. Nobenega človeka življenje ni trajno srečno. 9. Učitelji ljubijo svoje učence; njih blaginja jim je največje veselje. 10. Nekateri cvetlice, katerih vonj je manj prijeten (= mil), nas razveseljujejo z lepimi barvami. 11. Na obeh rokah je deset prstov. 12. Šest ali sedem ur spanja je dosti; spanje dveh ali treh ur ni zadosti. 13. Koliko let je kraljeval tretji

rimski kralj? 32 (let). 14. Servija Tulija, šestega rimskega kralja, je v 44. letu (njegovega) vladarstva kruto usmrtil njegov ošabni zet.

Pomožnik *esse* in njegove sestave.

121.

(*Esse*. § 159.)

1. Sit¹ tibi terra levis²! 2. Sit venia verbo! 3. Memores este, milites, pristinae virtutis vestrae! 4. Iudices custōdes legum et iurum suntō! 5. Agricultūra apud oppidanos in honōre estō! 6. Oro et obsecro vos, ut³ semper memores sītis fragilitātis humānae. 7. In rebus adversis fortes esse debētis. 8. Beāti essētis, si probi et prudentes fuissētis. 9. Brutus civitātem Romānam, quae sub Tarquinii Superbi fuerat dominationē, liberāvit. 10. Discipuli mei mihi noti sunt: fuerint⁴ leves, fuerint mobiles, mali numquam fuērunt. 11. Si in hac vitā boni fuerimus, post mortem beāti erimus. 12. Multis poētis et artificibus in Italiā fuisse⁵ utilissimum erat.

13. Res futūrae incertae sunt.

14. Tām felīx utinām quam pēctore cāndidus ésem.

15. Dónec eris felīx, multós numerābis amīcos;
tēpora sí fuerint núbila, sólus eris.

122.

Haedus et lupus.

Lupus ante casam pastōris fuit. Haedus, qui forte in tecto casae stabat et a lupo tutus erat, audaciae plenus, „Saeva bestia es, lupe“, inquit; „fur maximus fuisti et semper eris“. Eī lupus, „Parve haede“, inquit, „non tanta esset audacia tua, si in terrā essēs. Non tu, sed tectum altum me increpitat“. — Etiam homines timidi audaciae pleni erunt, si nullum periculum fuerit.

123.

1. *Nismo taki, kakršni moramo biti.* 2. *Vzroki vojn naj bodo vselej pravični!* 3. *Hlapci, bodite pošteni in svojim gospodarjem zvesti!* 4. *Mir bodi med nami, da bomo (= smo) ljubi Bogu in ljudem.* 5. *Vedno ne bomo (tisti), ki smo in ki smo bili.* 6. *Romulus, ki je bil (prej) vedno med pastirji, je bil vendar prav hraber kralj.*

7. Naj bolezen ni bila pogubna; telesu je bila vendar zelo škodljiva. 8. Učenci bi bili bolj (po)učeni, ko bi bili bolj marljivi bili. 9. Ako boste (prej) skromni, boste vsem všeč. 10. Kako veliko je bilo vojstvo Hanibalovo? 11. Da so bili (= bivšim biti) v bitki, je hrabrim vojakom (v) čast (dat.). 12. Z duhom vidimo tudi bodoče reči. 13. Vojaki, ko bi vi bili bojazljivi bili, ne bili bi postali (= bili) zmagovalci; a ker ste bili hrabri, je bila zmaga vaša.

124.

(Composita. § 160, 1.)

1. Abesse a patriā miserum est. 2. In multis animalibus inest audacia. 3. Adestōte omnes animis, qui adestis corporibus! 4. Multi nunc absunt, qui olim aderant, et post nonnullos annos multi alii aberunt. 5. Si hominibus ratio deesset et oratio, animalibus simillimi essent. 6. Pecunia mihi saepe dēfuit, sed numquam mihi animus laetus deerit. 7. Dēfuisti amīco in calamitāte; si adfuissēs, amīco non dēfuisset bonus animus. 8. Cicero bellis civilibus numquam interfuit. 9. Utinam nobis adfuissēs! 10. Cur plures dies ab urbe āfuisti, amice? 11. Alcibiadem inimīci absentem accusavērunt. 12. Dux exercitūs nostri aberat; si adfuisset, hostes victōres non essent.

13. Silentio tuo dolus subest. 14. Rei publicae Romanae consules praefuērunt. 15. Utinam duces perīti praeessent exercitui! 16. Senes tempora praesentia saepe vituperant. 17. Ex pugnā circiter CXXX milia hominum superfuērunt. 18. Obes nemini, prōdes omnibus! 19. Multis prōdesse magna laus est. 20. Mala exempla nobis obsunt, bona nobis multum prōderunt. 21. Mala sunt ista verba: „Prōderō iis, qui mihi prōfuerint, oberō iis, qui mihi offuerint.“ 22. Prosit!

125.

Viatores et asinus.

Duo viatōres forte vident asinum errantem. Hunc uterque possidēre studet. Dum illi diu et acriter certant de asino, asinus ipse longe āfuit. Huic illōrum discordia prōfuit, ipsis offuit.

126.

1. V Sokratu je bivala največja (= najvišja) modrost. 2. Često so učenci s telesi navzočni, z duhom (plur.) (pa) odsotni. 3. Pravi boli nedostaja besed. 4. Pod tistimi tvojimi besedami tiči zavist. 5. Dober mož je tisti, ki mnogim koristi, nikomur ne škodi. 6. Cicero,

najslavnejši rimski govornik, je rad pomagal svojim prijateljem. 7. Koliko časa je bilo med Homerjem in Kristusom (vmes)? 8. Mnogi ljudje bi bili prav bedni, ko bi jim sodržavljani ne pomagali. 9. Ko bi (vi prej) v šoli bili bolj z duhom navzočni nego s telesom, bivalo bi sedaj v vas večje znanje. 10. Podobe odsotnih prijateljev so nam drage. 11. Navzočen biti (infin. perf.) pri (= v) nevarnosti prijatelja in mu ne pomagati (infin. perf.), je sramotno.

12. Hanibal je po očetovi smrti načeloval vsem konjenikom. 13. Svojim sodržavljansom v prid biti (infin. perf.) je (znamenje) dobrega srca. 14. Po hudem (gravis) porazu ni preostalo nesrečnim meščanom nič drugega (= drugo) razen orožja in ladij. 15. Malokateri tistih so preostali, ki so se bili boja udeležili. 16. Ko bi bili stali izkušeni vodniki Perzijcem na čelu, bi ne bil njih poraz bil tako silen. 17. Sovražniki nam dostikrat niso škodovali, ampak koristili. 18. Ko bi bil ti drugim koristil, pomagali bi sedaj drugi tebi. 19. Kjer zgledi niso koristili, tudi besede ne bodo koristile. 20. Sedanjost (= sedanje) je gotova, bodočnost (= bodoče) ne gotova.

127.

(*Possum.* § 160, 2.)

1. Deo nihil obscurum esse potest. 2. Non possumus omnia omnes. 3. Corpus necare potestis, animum non poteritis. 4. Legum omnes servi sumus, ut liberi esse possimus. 5. Alcibiades Atheniensibus et prōdesse et obesse plurimum poterat. 6. Nemo potuit beatus esse sine virtute, nemo contentus sine patientia. 7. Quis stellas numerare posset? 8. Qui prōdesse non potuit, fortasse obesse poterit. 9. Utinam a culpa abesse potuissēs! 10. Si Graeci concordessent, numquam eos Philippus, rex Macedonum, superare potuisset. 11. Nulla re principes facilius possunt conciliare benevolentiam multitudinis, quam abstinentiam et continentiam.

128.

Lacedaemoniorum cenae condimenta.

Tyrannus quidam adfuit Lacedaemoniorum cenae et, quamquam ieiunus erat, ius illud nigrum, quod cenae caput fuit, gustare non potuit. „Cur non cenas, amice?“ interrogat eum unus ex Lacedaemoniis. „Non possum; cibus vester non est suavis.“ „Suavis esset, nisi condimenta defuissent.“ „Quae condimenta desunt?“ „Labor, sudor, cursus, fames, sitis; hae enim res Lacedaemoniis sunt cenae condimenta.“

129.

1. Človek more človeku največ i koristiti i škoditi. 2. „O da bi mogli (mi) biti tako modri ko Sokrates!“ Tako (= to id) so želeli Sokratovi učenci. 3. Poštenjaki smo, ako koristimo, komur moremo, (in) ne škodujemo nikomur. 4. Res hrabrega so Grki imenovali ti-stega, ki je mogel beden biti. 5. Pravičnost bo vse premogla, ako ji (cum z abl.) boste (prej) mogli pridružiti (consociare) previdnost. 6. O da bi tudi v nesreči mogli zadovoljni biti! 7. Dostikrat so nam škodovali tisti, ki bi nam bili mogli koristiti. 8. (Vi) bi bili srečnejši, ko bi bili mogli brzdati svoje strasti. 9. Vsem smo koristili, ki smo jim mogli koristiti.

Prva ($\bar{a}$ -) konjugacija.

130.

(Praesens vseh oblik. §§ 114, 122.)

1. Deus tibi det, quod optās! 2. Corpus ornāmus, ornēmus etiam animum! 3. Curāte, ut patriam semper amētis! 4. Ut amēris, amabilis esto! 5. Obtemperēmus medici praeceptis, ut sanēmur! 6. Probos laudātōte, improbos castigātōte! 7. Cives cum civibus de virtūte certantō! 8. Quā difficultāte ita fatigāminī, discipuli? 9. Neminem laudēmus nisi bonum; omnes malos vituperēmus! 10. Parva scintilla magnas excitāre potest flammās! 11. Ab aliis vituperārī utilius est quam a se ipso laudārī. 12. Numquam virtus Lacedaemoniōrum satis digne celebrārī poterit. 13. Nē supra crepidam sutor iudicet! 14. Semper optābimus, nē cupiditātes vobis im-perent. 15. Labōrāte diligenter, ne curis vexēminī.

16. Quid magis ést saxó durúm? quid móllius úndā?

Dúra tamén mollí sáxa cavántur aquá.

131.

1. Čas leči tudi najhujše boli. 2. Ljubimo domovino in borimo se hrabro za njeno blaginjo! 3. Želimo, da nas v tej reči podpirate (act. in pass.). 4. Učenci naj ljubijo učitelje ne manj ko učenje (plur.) samo! 5. Bog nam zapoveduje, da naj ljubimo vse ljudi, ne le prijateljev, ampak tudi sovražnike. 6. Vsi nesrečniki naj se podpirajo (coniunct.)! 7. Otroci naj ljubijo svoje starše; starše ljubiti bodi jim prvi zakon! 8. Hvaljen biti od nespametnikov ni hvala;

od hudobnih ljudi hvaljen biti (pa) je celo sramotno. 9. Ne hvalite drugih (zato), da vas same oni hvalijo (act. in pass.)! 10. Starce naj mladeniči spoštujejo in časte. 11. Skrbite, da vas hudobni ljudje ne bodo hvalili, dobri (pa) grajali (pass., praes.)! 12. Pripravljajmo vojno, da sovražnik ne bo pustošil (praes.) naših dežel!

132.

(Imperfectum, futurum, part. praes., gerundium, gerundivum. §§ 122; 113; 115, 2, 3.)

1. Mortuos Graeci et Romani cremābant, nos eos humāmus. 2. Vites apud Romānos propter magnitudinem inter arbores numerābantur. 3. Fortiter pugnantes patriam servābitis. 4. Numerābuntur sententiae, non ponderābuntur. 5. Multi aedificia et hortos statuis ornārent, nisi pecunia deesset. 6. Res publica, si optimi ei praessent, bene administrārētur. 7. Romāni bellābant non solum, ut liberi essent, sed etiam, ut imperārent. 8. Athenienses in campo Marathonio pugnāvērunt, ut Graeciae libertas servārētur. 9. Lusciniae cantantes nos delectant. 10. Micantibus stellis caelum nocturnum ornātur. 11. Paucōrum ingenia apta sunt ad regnandum; proinde ne cupidi sitis regnandi. 12. Occasio peccandi pernicioša est. 13. Tolerando, non plorando difficultates superābitis. 14. Amicitia virtūte solā concilianda et conservanda est¹.

133.

Lupus et pastores.

Pastōres aliquando ovem mactāvērunt et convivium parābant. Lupus appropinquans his verbis eos vituperāvit: „Quantopere clamārētis, si ego agnum lacerārem! At vos impūne mactāvistis ovem.“ Tum unus ex pastoribus, „Nos“, inquit, „nostram ovem mactāvimus, non aliēnam“.

134.

1. Rimljani so okraševali svetišča z deli grških umetnikov. 2. Pogostokrat je bilo to vzrok in začetek sreče, kar se je imenovalo nesreča. 3. Često boste grešili, ako ne boste pokorni modrim svetom. 4. V obcih nadlogah se bomo vselej s kako nado razvedrovali (= razveseljevali). 5. Ko bi vladali lakomniki, bi bili kmalu vsi državljani reveži. 6. Mnogi bi vas ljubili (pass.), ko bi jih ljubili tudi vi. 7. Zakon je volja božja, zapovedujoča dobro, slabo prepovedujoča.

8. *Blodečim pokazimo pot!* 9. *Atenci so rešili svobodo Grecije, hrabro se boreč na Maratonskem polju.* 10. *Lažja je umetnost zapovedovanja nego uboganja.* 11. *Škodljive živali se morajo usmrtiti, ne mučiti.*

135.

(Perfektovo deblo. §§ 122; 11 ; 113, b; 115, 1; 117, 1, 2; 120, I A I., 120 II.)

1. Coniurāti anno ante Christum natum XLIV C. Iulium Caesarem necāvērunt. 2. Tu curam et angōrem animi mei sermōne et consilio tuo levāvistī. 3. Quia Cicero rem publicam servāverat, cives eum appellāvērunt patrem patriae. 4. Nisi amīcus quidam Cicerōni nefarium coniuratōrum consilium indicāvisset, ille non servāvisset patriam suam. 5. Nemo hominum tam bonus fuit, ut¹ numquam peccāverit. 6. Non erit excusatio peccāti, si amīci causā peccāveris. 7. Si unum castigāveris, centum emendābis. 8. Magnum dedecus est adversarium superāvisse non virtūte, sed scelere. 9. Ut salutāveris, ita resalutāberis. 10. Si minus errāvisset, minus notus esset Ulixes. 11. Errāvisse minus turpe est quam in errōre perseverāre. 12. Qui aequam in rebus adversis servāverit mentem, is vir fortis nominabitur.

136.

De Pisone eisque servo.

Piso, orātor Romānus, servis suis ante omnia taciturnitatem commendāverat. „Nihil“, inquit, „commemorābitis, nihil narrābitis, nisi ipse vos interrogāverō!“ Aliquando cum alios tum Clodium quendam, amīcum suum, ad cenam invitāverat. Hora cenae instābat. Aderant ceteri omnes, solus Clodius exspectābatur. Piso cum de adventu eius iam desperāret, servo, qui convīvas invitābat, „Quid?“ inquit, „num forte Clodium non invitāvistī?“ „Invitāvi“. „Cur igitur non adest?“ „Quia invitationem recusavit.“ Tum Piso: „Cur id non statim nuntiāvistī?“ Servus respondet: „Quia id me non interrogāvistī!“

137.

1. *Kipe hrabrih mož, ki so bili domovino osvobodili, smo okrasili z venci.* 2. *Kdo je tako dober, da ni (= je) nikoli grešil?* 3. *Ko je bil Cicero domovino rešil, so ga imenovali sodržavljani očeta domovine.* 4. *(V) katerem letu so zarotniki usmrtili Gaja Julija Cezarja?* 5. *Kakor bomo pozdravili, tako se nam bo odzdravljalo (= bomo odzdravljeni).* 6. *Ko bi (vi) bili možje, bi se bili hrabro*

borili. 7. Ako si boš mnogo denarja pridobil, boš štel mnogo prijateljjev. 8. Toliko je bilo sovraštvo Hanibalovo (do) Rimljanov, da ga je ohranil vse (usque) do svoje smrti. 9. Ako bi (vi) bili ugodili volji (svojih) učiteljev, bi vas ne grajali (pass.). 10. Kdor bo (prej) državo rešil, se bo imenoval dober državlján. 11. Nesrečnikom svojo pomoč odreči (perf.), je velika sramota. 12. Rešiti (perf.) državljana v boju, je bila pri Rimljanih največja slava.

138.

(Oblike iz supinovega debla. §§ 122, 115, 4; 115, 2; 116, 117, 3; 120 III.)

1. Graeci libenter theātra frequentābant ludos spectātum. 2. Victoriae iucundae sunt nuntiātū; itaque nuntii victoriārum valde proferant eas nuntiātum. 3. Dolōres praeteriti multis hominibus sunt iucundi commemorātū. 4. Terra mutāta non mutat hominis mores. 5. Melior et tutior est certa pax quam sperāta victoria. 6. Multa et opulenta oppida a Romānis expugnāta sunt.¹ 7. Romāni saepe superātī erant ab Hannibale; sed tandem Hannibal a Romānis superātus est. 8. Nisi Hannibal civium suōrum invidiā debilitatus esset, Romānos fortasse superāvisset. 9. Simulāta amicitia non diu manet.

10. Vulnerātum esse² militi patriam amanti minus acerbum est quam fugātum esse. 11. Ab hoste superātum esse non est maximum dedecus; se ipsum superāvisse maxima et difficillima victoria est. 12. Nauta navigātūrus cogitat de tempestate. 13. Mores suos emendātūrum esse, sed non emendāvisse — non est laus. 14. Prudentes homines non castigant, quod peccātum est, sed ne peccētur. 15. Res publica in magnis periculis servābitur, si civium concordia servāta erit.

139.

„Vestigia terrent.“

Leo, qui senectūte adeo debilitatus erat, ut victum sibi comparare non posset, morbum simulavit. Plurima eiusdem silvae animalia adventābant aegrōtum regem visitātum, sed omnia ab eo devorāta sunt. Ita cum iam magnus eōrum numerus necātus esset, etiam vulpes appropinquāvit, pristino rapinārum socio dolōrem declarātura; at caute ante speluncam stans regem aegrōtum salutāvit. Interrogāta a leōne, „Cur non intrās?“, „Vestigia“, inquit, „me terrent, quae omnia video adversus te spectantia, nulla retrorsum.“

140.

1. Perzijci so se bližali z ogromnim vojstvom, da bi opustošili (= pustošit) mesta in polja grška. 2. Mnoge reči so težke (za) prenašati (sup. na u), vendar se morajo prenašati (gerundivum!). 3. Rimljani, od Hanibala v beg zapodeni, vendar niso obupali. 4. Od poštenih ljudi pohvaljenemu biti je največja hvala. 5. Od Grkov premagan, je hitel Kserkses v Azijo. 6. Ladjati hoteti, pa ne misliti na (de) nevihto, je (znamenje) lahkomišelnega človeka. 7. Zakaj so imenovali (pass.) Rimljani Cicerona očeta domovine? 8. Nasičen lev ni nevaren, (pač) pa ranjen. 9. Malokateri izmed vas so bili staršem tako pokorni, da niso bili nikdar kaznovani. 10. Filip, oče Aleksandra Vélikega, je (bil) umorjen (necare), ko se je bližal gledišču, da bi gledal (= gledat) igre. 11. Atenci so javno pohvalili one, ki so bili usmrteni v bitkah. 12. Ko je bila Troja od Grkov osvojena in razrušena, so odpluli Trojanci v Italijo. 13. Ako se naša nravnost (= naše nravi) poboljša, se bodo tudi naši časi hvalili. 14. Ko se je bil Rimljanom sporočil poraz pri Kanah, so sicer obžalovali svojo usodo, vendar obupali niso.

141.

(Repetitio.)

1. Epicūrus negabat animi immortalitatem. 2. Amicitia aperta nisi inter bonos esse non potest. 3. Apud antiquos mortui extra urbem humābantur vel cremābantur. 4. Antiqui cenābant cubantes. 5. Totus hic mundus a deo creātus est. 6. Urbs Roma a Romulo eiusque fratre Remo anno ante Christum natum DCCLIII. aedificāta est; id nobis scriptōres Romani narrant. 7. Ne desperētis, migrātūri ex hac vitā in aliam et beatiōrem! 8. Hannibal iurāvit: „Semper cum Romānis bellābo.“ 9. Patria nostra ex his periculis mox servata erit. 10. Antea multum secum portavisse, nunc nihil portāre — turpe est. 11. Si nimis multa affirmaveris, opinio tua saepe falsa erit.

142.

1. Kartaginci so se z Rimljani tako hudo in dolgo bojevali, da so oslabilili svojo državo. 2. Ko je Romulus usmrtil (pass.) (svojega) brata Rema, je bil sam vladar mesta. 3. Če bodo učenci popravili (= poboljšali) svojo lenobo, bodo obdarovani s prvim redom (classis). 4. Sokrates je v modrosti presešel (pass.) vse modrijane starodav-

nosti. 5. Leta 203. pred Kr. r. je bil Hanibal pričakoval svojega brata, da bi mu (sibi) pomagal. 6. Sovražniki se ne bodo dolgo bojevali, ampak bodo kmalu v beg zapodenj. 7. Koliko zdravnikov ni ozdravilo svojih bolnikov!

143.

Aptum responsum.

Anno ante Christum natum CCCCLXXX Xerxes, rex Persarum, ingenti cum exercitu appropinquavit Thermopylis. Patriam tum defensabant imprimis Lacedaemonii; sed tam pauci erant numero, ut eorum copias hostes superbi pro nihilo aestimarent. Instabat iam prima pugna calidissimo anni tempore. Tum unus ex Persis in colloquio cum milite Lacedaemonio commemoravit: „Telorum sagittarumque nostrarum multitudine sol obscurabitur.“ Lacedaemonius autem, „In umbrā igitur,“ inquit, „pugnābimus“.

Druga (ē-) konjugacija.

(§§ 123; 120.)

144.

(Aktivne oblike iz prezentovega debla.)

1. Curāte, ut valeātis! 2. Ipsa natūra monet, ut legibus pareāmus. 3. Nihil est, quod nautae in tempestate magis timeant¹ quam terram. 4. Romānis omnia maria omnesque terrae patēbant. 5. Utinam civitas nostra virorum fortium copiam habēret! 6. Arborea, quae nunc florent, autumnō fructus nobis praebēbunt. 7. Prodigus non habēbit, avārus non habet. 8. Cum maxime gaudēbis, maxime timeās! 9. Mater timidi flēre non solet. 10. Secrēto amicos ādmonē, lauda palam! 11. Blanda verba timētōte! 12. Impius ne audeat placāre donis iram deorum! 13. Florentes arborea et prata virentia valde delectant oculos. 14. Ars tacendi difficilis est. 15. Docendō docēris. 16. Fas est etiam ab hoste docērī.

145.

Asinus et vulpes.

Asinus olim leōnis pellem sibi comparaverat; in eā latēns ceteras bestias terrēbat. Vulpem quoque terrere temptavit, sed haec, „Facies tua atrocissima,“ inquit, „maximo mihi esset terrōri¹, nisi asini² vox me docēret de natūra tua“.

146.

1. Mnogi ljudje so zakonom pokorni le iz strahu. 2. Toda (sed) ne strah pred kaznijo (gen.), ampak ljubezen (do) Boga vas odvrčaja od greha (= grešenja)! 3. V najstarejših časih morje brodnikom ni bilo odprto. 4. O da bi narava sama odvrčala ljudi od greha (= grešenja)! 5. Nikoli ne boš vsem ljudem ugajal. 6. Odgovori (na to), kar te bom (prej) vprašal! 7. Bedaki (= neumni) naj bodo pametnim pokorni! 8. Cicero je (bil) umorjen, ko je štel (= imel) 63 let. 9. Cvetoči vrti in zeleneča drevesa razveseljujejo človeške oči. 10. Ako si pravičen, ne boš le nikomur škodoval, ampak boš tudi škodujoče odvrčal. 11. Pogosto je v najlepših cvetlicah skrit hud (oben) strup. 12. Vojskovodja je pred bitko bodril (excito) vojake, da naj bi se ne bali (imperf.) sovražnikov. 13. Tudi z molčanjem pogosto grešimo.

147.

(Pasivne oblike iz prezentovega debla.)

1. Corpora a multis exercentur, ingenia a paucis. 2. Bene imperanti parētur¹ libenter. 3. Modus adhibeātur in voluptatibus! 4. Leges breves sunt, ut etiam ab imperitis, memoriā teneantur. 5. Apud populos antiquos pueri usque ad septimum annum in matrum curā tenēbantur. 6. Non movērēris aliōrum miseriā, nisi ipse fuisses miser. 7. Bonus gaudēbit, cum admonēbitur. 8. Industriā et parcimoniā res familiāris conservābitur et augēbitur. 9. Si legibus non parēbis, poenā coērcēberis. 10. Et monēre et monēri proprium est verae amicitiae. 11. Exercēberis in bonis artibus, ut aliquando patriae prosis! 12. Admoneamini libenter, vituperemini patienter! 13. Animi et corporis facultates semper exerceantur! 14. Omnia vitia vitanda, omnes virtutes exercendae sunt.

148.

1. Po zgledih se najboljše poučujemo. 2. Skrbite, da se vam imetek pomnoži po varčnosti! 3. Vsi naj zakone izpolnjujejo (pass., coniunct.). 4. V Ciceronovi dobi so grški sužnji poučevali in urili (pass.) dečke imenitnih Rimljanov. 5. Mnogih bi ne ganila (pass.) beda drugih, ko bi ne bili sami bedni bili. 6. Poveljnik je opominjal vojake, da naj jih ne e straši (pass., imperf.) veliko število sovražnikov. 7. Hudobne ljudi bodo morile (= grizle, pass.) skrbti tja do smrti. 8. Starši vas ne opominjajo (pass.) vedno, tudi učitelji vas ne bodo vedno učili (pass.). 9. (Dajte) se poučiti (coniunct.) po zgledu

drugih! 10. *Pamet naj brzda* (pass., coniunct.) *strasti!* 11. *Vsak dan naj se uri* (coniunct.) *spomin!* 12. *Zabave nas ne smejo* (= morajo) *odvrčati od opravil* (= vsled zabav ne smemo odvrčani biti). 13. *Dober človek se da od krivice odvrčati* (pass.) *obično* (soleo) *po naravi, ne po kazni.* 14. *Dečki se morajo poučevati, da ne bodo* (praes.) *neizobraženi.*

149.

(Oblike iz perfektovega debla.)

1. Herculem ne maxima quidem pericula terruerunt.
2. Qui homines initio Africam habuerunt?
3. Ne¹ placuerim malis; bonis non displicui.
4. Iam primi homines agriculturam exercuerant.
5. Tarquinius, ultimus rex Romanorum, moribus suis cognomen Superbi meruerat.
6. Scipio deflevit fortunam urbis Carthaginis, quam ipse delēverat.
7. Nisi poenam timuissent, multi legibus non paruissent.
8. Si modeste parueritis, merēbitis, ut aliquando imperētis.
9. Si libri nostri vobis placuerint, ut etiam alios delectent, curabitis.
10. Praematūram Alexandri Magni mortem Macedones vehementer deflevērunt.
11. Habuisse, nunc nihil habēre — triste verbum est.
12. Si taciisses, philosophus mansisses.
13. Principibus placuisse viris non ūltima laus est.
14. Sólamen miseris sociós habuisse malórum.

150.

Consuetudo.

Vulpēs primo leōnis adspectu adeo horruit, ut metu paene exanimarētur. Cum iterum ei obvia esset, etiam tum timuit, sed iam minus quam antea. Tertium vero tam audax fuit, ut ipsa eum appellāret.

151.

1. *Vsi stari narodi so bili nekdam kraljem pokorni.* 2. *Mraz te noči je bil tolik, da je zelo škodoval že cvetočim drevesom.* 3. *O svojih rečeh ste bili dolgo molčali.* 4. *Zdravi bi bili (vi), ko bi se bili v vseh rečeh držali zmernosti* (= mere). 5. *Ko bi bili (vi) molčali, bi ne bili zbudili jeze poveljnikov.* 6. *Redkokdaj je škodovalo, (da je kdo) molčal* (infin. perf.). 7. *Prijatelju škodovati* (infin. perf.) *je sramotno.* 8. *Rimski vojskovodja Scipio je razdejal Kartagino leta 146. pred Kristusovim rojstvom.* 9. *Nihče ne bo*

dobro zapovedoval, ki ne bo (prej) dobro ubogal. 10. (Tisti), ki bodo (prej) drugim škodovali, bodo najbolj sami sebi škodovali. 11. Najsi nam niste bili vselej všeč: hudobni niste bili nikoli. 12. Ko bi bil (ti) molčal, bi si ne bil škodoval.

152.

(Oblike iz supinovega debla.)

1. Scipio in Africam navigāvit Carthaginem delētum. 2. Hostium perturbatio Romanis ex loco edito facilis erat vīsū. 3. Hostes perterriti facile superantur. 4. Duae urbes opulentissimae, Carthāgo et Numantia, ab eōdem Scipiōne delētae sunt. 5. Militum animi mōti sunt ducis oratiōne. 6. Ab iniuria deterritus eras poenae metu, non natūrā; prudens, non bonus fuisti. 7. Cum urbs Troia delēta esset, omnes viae armis corporibusque complētae erant. 8. Si modum adhibuissētis, non totiens moniti essētis. 9. Incredibile fere est, quod rerum scriptores narrant: Xerxes primus in fugā, postrēmus in pugnā visus est. 10. Is summum imperium habēre debet, a quo omnes cupiditātes coercitae erunt. 11. Aliis nocitūrus nocet sibi ipsi. 12. Omnibus placitūrus multis displicēbis. 13. Hostium impetum a patriā prohibitūrum esse officium boni est ducis.

153.

1. Kserkses, kralj perzijski, je hitel v Grecijo Atene upepelit (= s požarom pokončat). 2. Strasti je težko brzdati (= strasti so težke brzdati). 3. Bolje je, slavo zaslužiti (perf.) nego jo imeti nezasluženo. 4. V mladosti posvarjenemu in pokaranemu biti (še) ni nikomur škodovalo. 5. Ako boste svoje vedenje (= nravi) poboljšali, vas bomo oprostili zaslužene kazni. 6. Atencev ni prestrašilo (pass.) silno vojstvo perzijsko. 7. Dasi si bil posvarjen, se vendar nisi ognil nevarnosti na potu. 8. V katerem letu so Grki Trojo razdejali (pass.)? 9. Perzijci bi bili Grke (v) pomorski bitki (abl.) premagali, ko bi jih ne bila ovirala (pass.) množica in velikost ladij. 10. Ako bodo vojaki dobro izvežbani, se bodo mogli uspešno (= dobro) bojevati s sovražniki. 11. Hanibala, hotečega rimsko vladarstvo uničiti, so poklicali Kartaginci nazaj v domovino. 12. Meščani, ne boste odvrnili sovražnika od mesta, ako boste nesložni! 13. Vojkovodjev govor je ganil (pass.) srca vojakov. 14. Dasi je prvi pogled na sovražnika (= sovražnikov) prestrašil (pass.) naše vojake, se jim vendar niso dali premagati (= niso [bili] od njih premagani).

154.

Fabula de cervo.

Cervus, qui in fonte imaginem suam viderat, „Cornua mea“, inquit, „sunt pulcherrima; crurum autem nimia gracilitas valde mihi displicet“. Tum subito venatores apparuerunt. Cervus eorum adventu perterritus fugae se mandavit. Iamque pedum celeritate vitam servasset, nisi cornua eius ramosa fugam per silvam densam prohibuissent. Cum canes iam adessent eumque morderent, exclamavit: „Quam utilia mihi essent crura, quae vituperaveram, si mihi non pernicioſa fuissent cornua, quae laudaveram!“

**Tretja (konsonantna in kratkovokalna)
konjugacija.**

(§§ 120, 124.)

155.

(Aktivne oblike iz prezentovega debla.)

Zlate resnice.

1. Homo propōnit, sed deus dispōnit¹. 2. Vivit post funera virtus. 3. Non scholae, sed vitae discimus. 4. Edimus, ut vivamus; non vivimus, ut edāmus. 5. Semper dicāmus, quod verum est, sed ne dicāmus omnia omnibus! 6. Si veritatem solam colerēmus, non viverēmus in tot² tantisque² curis. 7. De futuris rebus difficile est aliquid certi dicere. 8. Iustitiam colite et pietatem! 9. Malitiam magis metuite quam paupertatem! 10. Quod debes, redditō! 11. Homini mendāci ne verum quidem dicenti credimus. 12. Multa petentibus desunt multa. 13. Homo probus neminem laedet. 14. Lacrimae non minuent miseriam. 15. O dives, dives, non omni tempore vivēs! 16. Bene scribendo velociter scribere discēs.

17. Improbā corrumpūnt rectōs consōrtia mores.³

18. Dīsce, sed ā doctīs, indōctos ipse docēto.

156.

Fābulae.

1. Lupus et capra.

Lupus, cum capram in altā rupe ambulāntem vidisset, monuit eam, ut nudos montes relinqueret potiusque descenderet in viride pratum. Ei capra respondit: „Intellego consilium tuum, lupe; sed non antepōnam dulcia salutaribus.“

2. *Vulpes et uva.*

Vulpes esuriens aliquando in altā vite uvam matūram vidit. Hanc summis viribus petēbat. Cum nihilo minus eam carpere non posset, vineam relinquēns, „Non sumam istam“, inquit; „nondum matūra est“.

157.

1. *Dokler poučujemo, se učimo.* 2. *S krivico zmanjšujemo svojo veljavo.* 3. *Onim verujmo, ki so pametnejši od nas!* 4. *Prebivalci starega Egipta so mnoge živali po božje (= v številu bogov) častili.* 5. *O da bi se (ti) pridno učil!* 6. *Ničesar bi se (vi) ne bali, ko bi ne bili kazni zaslužili.* 7. *Vselej bom govoril resnico (= resnično), toda ne bom povedal vsega vsem.* 8. *Vsakega poštenega človeka (dolžnost) je vrniti, kar dolguje.* 9. *Otroci, spoštujte (svoje) starše!* 10. *Dečki naj se mnogo uče, toda malo govoré!* 11. *Kdo bi verjel lažnikom, dasi resnico (= resnično) govorečim!* 12. *Dokler bomo živeli, bomo upali.* 13. *Nasprotniki so zatožili Sokrata, č e š, d a (quod) mladino pohujšuje (coniunct. imperf.).* 14. *Mladost je doba učenja.*

158.

(Pasivne oblike iz prezentovega debla.)

Zlate resnice.

1. *Vitia etiam sine magistro discuntur¹.* 2. *Tantum id emātur, quod necessarium est!* 3. *Purae manus ad caelum tollantur!* 4. *Nimiā securitate homines saepe in periculum ducuntur.* 5. *Memoria minuerētur, nisi cotidie exercerētur.* 6. *Defendēris² ab amīcis, si eos defendis.* 7. *Morte ab omnibus curis solvēmur.* 8. *Regere a melioribus et prudentioribus!* 9. *Poētae legantur et ediscantur!* 10. *Ex malis minima a nobis eligentur.* 11. *Nemo alios regere poterit, nisi qui ipse regī potest.* 12. *Turpe est vincī a pari, turpius ab humiliōre.* 13. *Libri non solum emī, sed etiam legī debent.* 14. *Pax armis est comparanda, non auro emenda.*

159.

De asino blando.

Canis a domino suo adeo diligebātur, ut de eius mensā alerētur. Id invidiam excitabat asini. „Canis ille inutilis“, inquit, „valde diligitur a domino; ego autem contemnōr, quamquam maximam semper illi praebeo utilitatem. Callidus sane adulātor est canis. Si easdem, quas¹ ille, ego adhibuero blanditias, etiam magis diligar, quia utilior sum.“

Haec cum secum reputāret, dominus intrāvit. Asinus statim rudēns salūtat intrantem, escendit turbulente in collum eius faciemque lambit. Dominus irātus servos convocat; ab his asinus saxis et baculis mulcātur.

160.

1. *Spomin se slabi, ako ga ne uriš* (coniunct.) *vsak dan.* 2. *Malokateri pesniki so nam tako prijetni, da jih radi beremo in se jih učimo na izust* (pass.). 3. *Dva konzula sta vladala* (pass.) *rimsko državo.* 4. *Ako bi se vas mnogi bali, bi vas malokateri ljubili* (pass.). 5. *Nikdar se ne bo brez nevarnosti premagala nevarnost.* 6. *Ako se (daš) sedaj dobro voditi* (regere), *boš nekdan ljubljén.* 7. *Komaj se dado* (= morejo) *povedati nevarnosti, ki jim je človeško življenje izpostavljeno.* 8. *Prevelika drznost vodi* (pass.) *ljudi v nevarnost.* 9. *Napake naj se zaničujejo* (coniunct.), *ne (pa) ljudje sami!* 10. *Izmed dobrega naj se vselej izvoli najbolje!* 11. *Domovina se mora z orožjem braniti.* 12. *Včasi je koristneje žaljenemu biti nego žaliti.*

161.

(Oblike iz perfektovega debila.)

1. *Paucas fabulas lēgistis; mox narrabuntur vobis plures.* 2. *In pugnā Marathoniā innumerabiles Persae cecidērunt.* 3. *Cum in bello pater cecidisset, filius eius regnum occupāvit.* 4. *Spes nostra occidit.* 5. *Hieme multas arbores in silvis nostris cecidimus.* 6. *Cum Graeci arma non tradidissent, Persae per dolum occidērunt duces eōrum.* 7. *Discipulis, qui non paruerant, magister gravem poenam constituit.* 8. *Multa bella Romulus felicissime cum finitimis populis gessit.* 9. *Vir doctus adeo erat sedulus, ut multos libros scripserit.* 10. *Alexander Magnus militibus omnes Asiae opes promiserat.* 11. *Catilina ingentem numerum hominum nefariōrum collēgerat.* 12. *Si curas vestras minueritis, feliciōres eritis.* 13. *Imperiti manēbunt, qui in pueritiā nihil didicerint.* 14. *Turpissimum erat Lacedaemoniis scutum in proelio reliquisse.* 15. *Se ipsum vīcissee maxima victoria est.* 16. *Fefellisti homines; deum non fallēs.*

17. *Quī semel incautū blandō sermōne fefellit,*
ill(e) idēm, dabitūr quotiēs occasio, fallet.

162.

Colloquium inter Albinum et Paulum.

Paullus: *Vade mecum, Albīne!* — Albīnus: *Quo tandem?*

P.: *In hortum; satis iam lēgimus et scripsimus; nunc ludāmus!*

— A.: *Ego prius absolvam pensum meum.*

P.: Nondum absolvisti? — A.: Nondum omnia. Tu iam omnia didicisti et scripsisti, quae magister nobis mandavit?

P.: Non omnia. — A.: Ergo nondum licet ludere.

P.: Cur non liceat? Reliqua discam et scribam, cum luserimus. — A.: Sed praestat prius discere, deinde ludere.

P.: Quae est ista morositas? Nunc tempestas serēna est, itaque nunc est ludendum. — A.: Iucundius sane esset ludere quam discere, sed non honestum; semper enim officium anteponendum est voluptāti.

P.: Recte mones, amīce; itaque unā ediscēmus. Deinde, si omnia edidicerimus, statim ad ludum properabimus. — A.: Laudo mutātum tuum consilium; multo enim iucundius postea ludēmus, cum absol-verimus, quae magister nobis praescripserat.

163.

1. Neki modrijan je rekel: Voda je začetek vseh rečij. 2. Brali smo že nekatere bajke, ki so nam jih sporočili grški pesniki. 3. Kako velike reči so Grki izvršili z majhnimi četami! 4. Ker nam že dolgo niste bili nič pisali, smo molčali tudi mi. 5. Da bi bili tudi (pre-) brali vse knjige, ki ste jih bili kupili! 6. Ko bi bil (ti) onemu lažni-vemu človeku manj verjel, bi te ne bil ukanil. 7. Sodbe se ne bodo bali (tisti), ki bodo (prej) pošteno živeli. 8. Ako si bomo nabrali obilico dobrih naukov, bomo koristili sebi in svojim sodržavljanom. 9. Cicero je spisal tri knjige o dolžnostih; brali jih še nismo, a morda jih bomo brali v sedmem razredu. 10. Pesnikove misli niste dovolj razumeli. 11. Pri Termopilah je padlo 300 Lacedemoncev s svojim kraljem, (potem) ko so bili velik broj sovražnikov pobili.

164.

(Oblike iz supinovega debbla.)

Zlate resnice.

1. Littera scripta manet. 2. Vae victis! 3. Nihil valent amicitiae utilitatis causā iunctae. 4. Multōrum aures veritatī clausae sunt. 5. Quis tam perfectus est, ut numquam ab eo neglecta sit virtus? 6. Ab amīco in periculo destitūtum esse acerbum est. 7. Reprehen-dendi sunt alios laesūri¹. 8. Quae sata erunt, ea metentur. 9. Flos nisi carptus erit, mox cadet ipse. 10. Ab humilioribus victum esse beneficiis² non est honestum. 11. Plurimae res faciliōres sunt dictū quam gestū. 12. Discipulis parum attentis dicimus: „Aures tam-quam cerā et plumbō clausas habētis.“

13. Spérne volūptātés; nocet émpta dolóre volúptas.

165.

1. A Livio res gestae populi Romāni libris CXLII conscriptae sunt. 2. Anno ante Chr. n. CCLX classis Carthaginiensium a Romānis victa est et tria milia hostium sunt caesa. 3. Scipio cum exercitu in Africam missus est Carthaginem dirūtum. 4. Catilīna bellum cum patriā gestūrus urbem Romam reliquit. 5. Themistocles, cuius consilio Persae pugnā Salaminīā victi erant, a civibus suis absens proditiōnis damnātus est. 6. Nisi a Corinthiis legāti Romāni laesi essent, Mummius Corinthum non diruisset. 7. Salus publica in civium virtūte posita est. 8. Odium numquam depositūrum esse¹, non est lex Deo grata.

9. Legāti Caesari nuntiavērunt: „A militibus numquam destitūtus eris.“ 10. Libertas Graeciae a Romānis non erat restitūta. — 11. Cum Xerxes ingentem exercitum in Graeciam duxisset, Thermopylae defensae sunt a CCC Lacedaemoniis, qui omnes fortiter pro patriā pugnantes ceciderunt. 12. Eōdem anno Athenae a Xerxe incensae sunt. 13. Mardonius, qui a Xerxe in Graeciā relictus erat, anno ante Chr. n. CCCCLXXIX cum CC milibus peditum et XX milibus equitum a Graecis apud Plataeas victus est. — 14. Est quaedam Solōnis sententia :

„Tūnc beātam dico vitam,
cūm perácta fáta² sūnt.“

166.

1. Najboljši možje so bili pogosto prezirani. 2. Hanibala so Kartaginci nazaj poklicali (pass.), domovino branit. 3. Mnoge reči so laglje (za) umeti nego (do) povedati. 4. V nesreči biti (nezvesto) zapuščenemu je bridko. 5. Že mnoge, ki so bili zmagali sovražnika, so zmagale (pass.) strasti. 6. Kdo je razrušil (pass.) slavni Korint? 7. Prvi rimski cesar je popravil (pass.) svetišča, ki so bila v državljanskih vojnah razrušena. 8. Ne bili bi vas vsi sodržavljani zaničevali (pass.), ko bi (vi) ne bili v nemar pustili (pass.) zakonov. 9. V katerem letu je bila Troja razrušena? To nam ni znano. 10. Leta 396. pred Kr. r. so poslali Lacedemonci svojo armado v Azijo, vojno vojevat s Perzijci. 11. Ako ne bo od nas nihče razžaljen, tudi sami ne bomo od nikogar žaljeni. 12. Druge vladati hoteč, vladaj najprej (primūm) samega sebe! 13. Državljani bodo odbili drznega sovražnika (pass.).

167.

(Repetitio.)

1. Divide et impera!
2. Vitiis ne imponāmus nomen virtūtis!
3. Flectitur irātus voce rogante deus.
4. Improbi homines obsunt commūni salūti, quia ab iis corrumpuntur alii.
5. Nihil agendo homines male agere discunt.
6. Nondum omnium diērum sol occidit.
7. Multum tibi proderit, si temporibus cesseris.
8. Arcus nimium tentus rumpitur.
9. Iucundi acti labōres.
10. Amicus cērtus in r(e) incērtā cērnitur.
11. Nōscitur ex sociō, qui nōn cognōscitur ex se.

168.

Lev, osel in lisica.

Lev, osel in lisica so bili skupaj na lovu. Lev je izvolil osla, da bi plen razdelil. Ta ga je razdelil v tri enake dele; a lev je zgrabil osla in ga je raztrgal. Nato je dal (= naložil) lev posel deljenja lisici. Ta je odmenila levu največji del, sebi sami pa ni pustila ničesar. Lev pohvali smejoč se njeno razumnost ter jo vpraša: „Odkod si se tega naučila?“ „Iz oslove nesreče“, mu odgovori lisica.

Četrta (ī-) konjugacija.

169.

(Aktivne oblike iz prezentovega debla. §§ 120 IV, 125; 103, 118, 119.)

1. Domine, exaudi orationem meam!
2. Socrates, vir sapientissimus, dixit: „Ego nihil scio praeter id, quod¹ nihil scio; sed multi homines id quoque nesciunt.“
3. Causas multarum rerum nescimus.
4. Per totam noctem procellae saeviēbant; tu dormiēbās, sed ego eas audiēbam.
5. Diligenter pastōres ovilia custodiant, ne lupo saeviat inter oves!
6. Tanta erat Lacedaemoniōrum fortitudo, ut urbem suam numquam munirent.
7. Ad Socratem multi adulescentes nobiles veniēbant, ut eius audirent sermōnes.
8. Cives boni semper patriae servient.
9. Veniet tempus mortis et id² celerius, quam putas.
10. Sitire molestius est quam esurire.
11. Lenī dolōrem amīci!
12. Lex erat apud Romānos: „Hominem mortuum in urbe ne sepe-litō neve urito!“
13. Canes fidēles custodiunt domicilia hominibus dormientibus.
14. Etiam sevērus iudex modum adhibet in puniendo.
15. Nemo prudens³ punit, quia peccātum est, sed ne peccetur.

170.

Atheniensium muri lignei.

Cum Xerxes ingentem contra Athenas duceret exercitum, omnes Athenienses erant perterriti. Nam oraculum Apollinis imperāverat, ut „ligneis muris“ se defenderent. Unus¹ Themistocles verba dei intellexit et, „Deus nobis imperat“, inquit, „ut navibus nos muniāmus; nam naves sunt muri lignei“. Athenienses praecepto Apollinis oboedientes magnam comparavērunt classem eāque hostem profligavērunt.

171.

1. Célo telo služi duši. 2. Sedaj vemo mnoge reči, ki jih nekdam nismo vedeli. 3. Dobro boš spal, če boš utrujen spal. 4. Ne spite preveč; šest ali sedem ur spati je možu zadosti. 5. Več ljudij bi dospelo do starosti, ko bi v mladosti bolj stregli svojemu zdravju. 6. Kserkses, perzijski kralj, je pobil starčke, ki so stražili Atenski grad. 7. Čas bo zlajšal vse boli. 8. Nobene stvari ne boš dobro vedel, ako je ne boš (prej) poskusil. 9. Nihče ne more vsem ustrezati in prijati. 10. Mladenič, slušaj starčkov svet! 11. Ne udajajte se (= ne služite) svojim strastém! 12. Vedočega poslušaj, nevedočega pouči! 13. Umetnost poslušnosti (= slušanja) je zelo težka.

172.

(Pasivne oblike iz prezentovega debla.)

1. Tristitia animi bonā spe lenītur. 2. Ne audiantur verba hominum mendacium! 3. Nos omnes nihil fere scīrēmus, si ab aliis non erudīrēmur. 4. Morte finientur omnes dolōres. 5. Cur non molliris lacrimis parentium! 6. Esurientes nutriantur! 7. Bene erudiri melius est quam multas opes habēre. 8. Magni dolōres saepe tempore solo molliri possunt. 9. Adulatōris sermo non est audiendus. 10. Iustitiae prima lex esto: Audiātur et¹ altera pars! 11. Non semper a parentibus tuis nutriēris et vestiēris, o puer; proinde curā, ut ipse te possis nutrire!

173.

1. Čas uteši (pass.) tudi največje boli. 2. V šoli smo, da se izobražamo (v) znanostih in umetnostih (ablat.). 3. Dečke plemenitih Rimljanov so izobraževali (pass.) grški sužnji. 4. Atenci so želeli, da se njih (suus) mesto utrdi (imperf.). 5. Bil je zakon pri Rim-

ljanah, naj se mrtveci ne (ne) pokopavajo (coniunct. imperf.) v mestu. 6. Brezbožniki bodo kaznovani od Boga. 7. Smrt ne bo končala življenja duše. 8. Kaznovati se mora, kdor greši. 9. Od modrih mož izobraževanemu (accus.) biti je prijetno in koristno. 10. Hudoobneže naj oblastniki stražijo in opazujejo! 11. Bil je zakon pri Atencih: Tisti, ki bodo v vojni padli (fut. exact.) za domovino, naj se pokopljejo na državne stroške (= javno)! 12. Tudi telo se mora izobraževati.

174.

(Oblike iz perfektovega debla.)

Zlate resnice.

1. Felix est, qui verum amicum invēnit. 2. Qui serius advenit, omnino non advēnit. 3. Vesperī commemorāte: „Quid interdiu cogitavimus, diximus, audivimus?“ 4. Nos omnes nihil fere scīrēmus, nisi alios audivissēmus. 5. Ne iudex accusātum condemnāto, priusquam¹ eum audiverit? 6. Si pecuniae magis serviveritis quam studiis, aliquando magnum dolōrem² sentiētis. 7. Nemo felix nominētur, priusquam¹ vitam finiverit. 8. Dolōres amīci lenivisse solacio pulchrum est. 9. Sano homini satis est septem horas dormivisse.

175.

Scipio Nasica et Ennius.

Scipio Nasica ad Ennium poētam vēnerat; sed ancilla ei, „Ennius“, inquit, „domi non est“. Id ei dixit ancilla iussū domini Ennii; nam Ennius erat intus. Sed Nasica intellexit mendacium.

Paulo post ad Nasicam vēnit Ennius et eum ab ostio quaesivit. Tunc Nasica ipse ex atrio exclāmat: „Non sum domi!“ Tum Ennius, „Quid?“ inquit; „homo tu mendax es; ego bene cognosco vocem tuam!“ Nasica autem: „Homo es impudens. Ego cum te quaerem, ancillae tuae credidi mendacium tuum, at tu mihi non credis ipsi!“

176.

1. Po perzijski vojni so Atenci utrdili svoje mesto. 2. Ko je bil Temistokles utrdil Atene z zidovjem, so se Lacedemonci bali atenske vojne moči. 3. Temistokles je pomnil vse, kar je bil slišal. 4. Tolika je bila tvoja nemarnost, da so te učitelji kaznovali. 5. Mnoge boli boste zljajšali, ako boste (prej) končali vojno. 6. Čas,

ki je že mnoge boli utešil, bo utešil tudi tvojo bol. 7. Demostenes je končal (svoje) življenje s strupom. 8. Mnogi atenski mladeniči, ki so bili skoro vsak dan poslušali Sokratove govore, so objokovali njegovo smrt. 9. Aleksander Véliki je preveč stregel svojim strastém. 10. Cicero bi bil zarotnika Katilino in njegove tovariše kaznoval še hitreje, ko bi se ne bil bal njihovih prijateljev.

177.

(Oblike iz supinovega debla.)

1. Archimēdis sepulcrum a Cicerōne floribus vestitum est. 2. Turbidi militum animi eloquentiā ducis lenīti sunt. 3. Urbs Lacedaemoniōrum non erat munita muris, sed optimum praesidium ei erant fortes viri. 4. Si oppida Graeca melius munita essent, facilius Persarum impetus esset impeditus. 5. Romulus et Remus a lupā nutriti sunt; id scriptōres antiqui narrant. 6. Immeritō punītum esse acerbum est. 7. Patria nostra bene custodīta erit, si viri fortes erimus. 8. Milites castra sua munitūri ab hostibus advenientibus impediti sunt. 9. Non oboeditūrum esse, maximum est militis vitium. 10. Adulscēntes nobiles Romanōrum in Graeciam commeābant claros philosophos et oratōres auditum. 11. Id libenter credimus, quod iucundum est auditū. 12. Duri virorum animi¹ saepe mollīti sunt lacrimis precibusque liberōrum et mulierum.

178.

1. Dobro končana dela nam delajo (= pripravljajo) veselje. 2. Poleti so poljane s pisanimi (= z raznimi) cvetlicami pokrite. 3. Malokateri izmed vas so bili staršem tako poslušni, da niso bili nikdar kaznovani. 4. Opravki so vas bili zadržali (pass.); zato je (bila) utešena očetova jeza. 5. Naše življenje bi bilo manj prijetno, ko bi ne bilo iznajdenih toliko umetnostij. 6. Ne spite, dokler (ni)so vaša dela dokončana (fut. exact.)! 7. Velika vojna Atencev z Lacedemonci se je končala l. 404. pr. Kr. r. 8. Poveljnik je poslal 500 vojakov grad utrjevati. 9. Kaj je manj prijetno poslušati ko govor prilizljivega človeka? 10. Ko so se Atene utrjevale, so poslali (pass.) Lacedemonci poslanca, ki naj bi Atence zadrževali (= zadrževati hoteče). 11. Ako grešite (fut. exact.), boste kaznovani.

179.

Praecepta Apollinis.

Cum quidam Apollinem de praeceptis vitae utilibus interrogaret, Pythia dedit oracula haec :

„Audíte, géntes, Délii monítus déi :
Pietátem cólite ; vóta súperis réddité ;
patriám, paréntes, nátos, cástas cóniugés
deféndit(e) ármis ; hóstem férro péllité,
amícos súbleváte, míseris párcité ;
bonís favéte, súbdolís it(e) óbviám ;
delícta víndicáte, cóhibet(e) ímpiós,
malós cavéte, núlly nímium crédité.“

180.

(Repetitio.)

Narratiunculae.

1. Poëta malus Theocrito versus suos legerat ; tum interrogavit : „Quos maxime appröbas?“ „Quos omisisti“, respondit Theocritus.

2. Mercatōrem quendam interrogavit amicus : „Quomodo tibi tantas divitias paravisti?“ „Magnas“, inquit, „facile parāvi, exiguas vero cum labore et tarde.“

3. Lacaena quaedam duos filios in pugnam miserat. Alter eorum mox in pugna cecidit. Mater cum id audivisset, „Sepelíte hunc“, inquit, „et frater in eius locum succēdat!“

4. Antimächus, poëta clarissimus, auditoribus convocatis lēgit opus suum. Cum eum legentem omnes praeter Platōnem reliquissent, „Legam“, inquit, „nihilo minus ; Plato enim unus mihi pro centum milibus est“.

5. Timotheus, princeps civitatis Atheniensium, aliquando apud Platonem cenaverat eoque convivio valde erat delectatus. Itaque cum Platonem postridie vidisset, dixit : „Vestrae cenae non solum in praesentiā, sed etiam postero die iucundae sunt.“

6. Cum Alexandro, Philippi filio, magister dixisset : „Non unus solum est mundus, sed innumerabiles“, tunc puer lacrimavit. „Cur lacrimas?“ eum interrogant amici. „Merito fleo,“ dixit Alexander ; „innumerabiles enim sunt mundi ; ego autem ne unūs quidem sum dominus.“

7. Idem cum Macedonum benevolentiam largitionibus sibi conciliare temptavisset, Philippus pater eum his verbis monuit: „Non tibi fidi erunt, quos pecuniā tibi conciliaveris (za) amicos. Amor auro emi non potest.“

8. Paedarētus, Lacedaemoniōrum dux, cum aliquando non lectus esset in trecentōrum numerum, qui summus in civitate honoris gradus erat, laetus et ridens e comitiis discessit. Interrogantibus, „Cur rides?“ respondit: „Gaudeo, quod civitas cives trecentos me meliores habet.“

9. Phormio philosophus in oppido Epheso aliquot horas in contiōne populi dicēbat de imperatōris officiis et de omni re militāri. Cum ceteris, qui Phormiōnem audiverant, valde placuissent eius verba, quaerēbant ab Hannibale, qui forte aderat: „Quid tu de philosopho illo iudicas?“ Tum Poenus¹ non optime Graece², sed libere respondit: „Multos iam vidi delīros senes; sed qui magis quam Phormio delirāret, vidi neminem.“

10. Thales interrogatus est: „Quid est omnium antiquissimum?“ „Deus“, dixit. „„Quid est deus?““ „Quod caret initio.“ „„Quid pulcherrimum?““ „Mundus.“ „„Quid maximum?““ „Spatium; omnia enim continet.“ „„Quid velocissimum?““ „Mens; nam per omnia discurrit.“ „„Quid fortissimum?““ „Necessitas; omnia enim superat¹.“ „„Quid sapientissimum?““ „Tempus; nam omnia invēnit.“ „„Quid maxime commūne hominibus?““ „Spes; hanc enim habent etiam illi, qui aliud nihil.“

11. Opiniōnes veterum philosophōrum de natūrā dei variae fuērunt. Itaque cum Hiero tyrannus quaesivisset e Simonide, non solum suāvi poētā, sed etiam docto sapientique homine: „Quid est deus?“ is deliberandi sibi unum diem postulavit. Cum idem ex eo postridie quaereret, biduum petivit. Ita saepius duplicavit numerum diērum. Denique Hiero eum rogāvit: „Cur ita agis?“ Simonides respondit: „Quia, quanto diutius considero, tanto obscurior mihi res videtur.“

181.

1. *Ko je Dareus nabiral velikanske čete, je dejal Aleksander Véliki: „En volk se ne boji sto ovac.“*

2. *Kserkses je l. 480. pr. Kr. r. pisal Lacedemoncem: „Pošljite orožje!“ Nato so Lacedemonci odpisali: „Pridi in vzemi (ga)!“*

3. Nič ni bilo pri Lacedemoncih sramotnejše nego ščit pustiti (perf.) v bitki. Zato je podarila neka Lakonka (svojemu) v boj odhajajočemu sinu ščit s temi besedami: „Ali **s** tem, ali **na** tem!“

4. „Kaj je težko?“ „Samega sebe spoznavati.“ — „Kaj je lahko?“ „Drugega opominjati.“ Tako je rekel Tales, eden izmed sedmerih grških modrijanov.

5. Nekega na vojno odhajajočega vojskovodjo je opominjala mati, da naj samega sebe varuje (servare, imperf.). On pa je dejal: „Drugi se morajo opominjati, da naj sebe varujejo; a vojskovodja se (mora) bodriti, da varuje druge.“

6. Bias, ki se šteje med (in c. ablat.) sedmerico (= sedem) modrijanov, je nekdaž ladjal z brezbožnimi ljudmi. Nakrat je nastala (= se je zbudila) silna nevihta. Ko so oni (za)prosili bogove pomoči, je dejal Bias: „Molčite, da vas božanstva ne slišijo in kaznujejo.“

7. Neki nepošteni človek je vprašal: „Kdo je med Lacedemonci najboljši?“ Kralj Agis (Agis, idis) mu je odgovoril: „Tisti, ki je tebi (genet.) najbolj nepodoben.“

8. Modrijan Demokrit(us) je bil nekoč poslušal nekega mladeta, ki je mnogo abotno govoril. „Ta“, je dejal, „ni več govorenju (genet.), ampak nevešč molčanju“ (genet.).

9. Sokrates si je bil nekdaž sezidal malo hišo. Tedaž ga je neki Atenec vprašal: „Zakaj si si ti, tak mož, zgradil (= postavil) tako majhno hišo?“ „O da bi jo“, je dejal Sokrates, „mogel (praes.) napolniti s pravimi prijatelji!“ — K istemu je prišel suženj z učencem, rekoč: „Oče pošilja (perf.) (k) tebi sina, o Sokrates, da ga vidiš (imperf.).“ Nato je dejal modrijan: „Govori, mladenič, da te vidim!“

182.

Versus memoriales.

(Spominski verzi.)

1. Lávā, quód est sórdidúm,
rígā, quód est áridúm,
sánā, quód est sáuciúm,
flécte, quód est rígidúm,
fove, quod est frigidum,
rege, quod est devium.
2. Cántabít vacuús corám latróne viátor.
3. Dísce, et quae discís, memori sub pectore cónde.

4. Félix, quí potuít rerúm cognóscere cáusas.
5. Pér risúm multúm poterís cognóscere stúltum.
6. Caélum, nón animúm mutánt, qui tráns mare cúrrunt.
7. Cúra pii dis¹ súnt, et quí coluére², colúntur.
8. Auri³ sácra famés, quid nón mortália cógis
péctora!
9. Félix, álteriús cui súnt documénta flagélla.⁴
10. Iám tua rés agitúr, pariés cum próxímus árdet.
11. Quí negat ésse deúm, spectét modo sídera caéli!
Sídera quí spectát, nón negat ésse deúm.
12. Bélla geránt alií, tu, félix Aústria, núbe;
nám quae Márs aliís, dát tibi régna Venús.

¹ *dīs* = *deīs* bogovom. ² namreč: *deos*. ³ Prevedi: „po zlatu.“ ⁴ Razredi stavek tako: „*Felix (est), cui alterius flagella sunt documenta.*“

II. Besednik.

Pripomnja. — Za določitev naglasa so dolgi zlogi označeni; sam ob sebi dolg pa je vsak zlog, ki ima v sebi diftong, oziroma preglašenea (gl. Lat. slovn. § 2, 4—5), ali čigar vokalu sledi več ko eden konsonant. — **Kratčina** zlogov je označena le v posebnih slučajih; takisto naglas sam.

1.

Opombe. — 1. dá doto. — 2. je. — 3. papež. — 4. damo.

2.

Opombe. — 1. Moja krivda. — 2. Skozi vse veke vekov. — 3. *Maurus* = Zamorec. — 4. *niger* = črn [nemški: der Reger].

4.

lūna luna, mesec [na nebu]
parva majhna, mala
terra zemlja, dežela
magna velika
et in
etiam tudi
sunt so; sta
nova nova
stella zvezda
Europa Evropa
Asia Azija
Africa Afrika
America Amerika
Australia Avstralija

6.

tū ti
Austria, ae, f. [čitaj: *Austria, Austriae, femininum**] Avstrija
patria, ae, f. očetnjava, domovina
nostra naša
amāmus [mi] ljubimo
te te, tebe [*accus.*]
glōria, ae, f. slava
lūcida svetla
nunc zdaj.

Indicātiv[us] — določnik:

<i>sum</i> — sem	<i>sumus</i> — smo [sva]
<i>es</i> — si	<i>estis</i> — ste [sta]
<i>est</i> — je	<i>sunt</i> — so [sta]

Imperatīv[us] — velelnik:

es — bodi
este — bodite [bodita]

Infinitīv[us] — nedoločnik:

esse — biti

* **Pripomnja.** Odslej se bo vsak samostalni [substantiv] navajal z nominativom, genetivom in spolom.

8.

puella, *ae*, *f*. deklica
rosa, *ae*, *f*. roža, vrtnica
viōla, *ae*, *f*. vijolica
cantō, *-ās*, *-āre** pojem, prepevam
dōnō, *-ās*, *-āre* [ob]darujem, podarim
rāna, *ae*, *f*. žaba
grāta prijetna, vŕeč[na]; hvaležna
serva, *ae*, *f*. sužnja, služkinja,
 služabnica
portō, *-ās*, *-āre* nosim, nesem
domina, *ae*, *f*. gospodinja, gospa,
 vladarica
aqua, *ae*, *f*. voda
clāra čista
cur? zakaj?
nōminō, *-ās*, *-āre* imenujem.

Indicātivus aktivnega sedanjika.

laudō — hvalim
laudās — hvališ
laudat — hvali
laudāmus hvalimo [hvaliva]
laudātis — hvalite [hvalita]
laudant — hvalijo [hvalita]

Imperātivus:

laudā — hvali
laudāte — hvalite [hvalita]

Infinitivus:

laudāre — hvaliti

* Pripomnja. Pri vsakem glagolu
 bo odslej navedena 1. oseba in 2. oseba
 ednine, ter infinitiv.

9.

fēmina, *ae*, *f*. žena

10.

ubi? kje?
in [predlog, na vprašanje „kam?“
 z akuzativom, na vprašanje
 „kje?“ z ablativom] *v*, na

fossa, *ae*, *f*. jarek
natō, *-ās*, *-āre* plavam
quo? kam?
saltō, *-ās*, *-āre* skačem, poskakujem, plešem
ex [pred konsonanti tudi: *e*; predlog z ablativom] *iz*; izmed, po;
ex terrā s suhega
Carniōla, *ae*, *f*. Kranjska, -o
ambūlō, *-ās*, *-āre* izprehajam *se*,
 šetam *se*
via, *ae*, *f*. pot, steza, cesta
mensa, *ae*, *f*. miza
ornō, *-ās*, *-āre* [o]krasim, olepšam
multa mnoga
victōria, *ae*, *f*. zmaga
liberō, *-ās*, *-āre* osvobodim, oprostim

11.

Diana, *ae*, *f*. Diana, rimska boginja
 lune in lova
illustrō, *-ās*, *-āre* razsvetlim, razsvetljujem

12.

ancilla, *ae*, *f*. dekla
fōrma, *ae*, *f*. oblika, podoba
planta, *ae*, *f*. rastlina
umbra, *ae*, *f*. senca
necessāria potrebna
pulchra lepa
varia razna, različna, raznovrstna;
 pisana

13.

casa, *ae*, *f*. koča
industria, *ae*, *f*. pridnost, delavnost
magistra, *ae*, *f*. učiteljica
Sparta, *ae*, *f*. Sparta, slavno grško mesto

aeterna večna

densa gosta

frigida mrzla, hladna

iucunda prijetna

noxia škodljiva

pigra lena

amō, -ās, -āre ljubim

sed [*coniunctio*, okrajšano *coni.*, =
veznik] pa, toda, a, ampak

14.

sedūla pridna, marljiva

labōrō, -ās, -āre delam

orō, -ās, -āre prosim, molim

15.

Sicilia, ae, f. Sicilija

Italia, ae, f. Italija, Laško

Graecia, ae, f. Grecija, Grško

Hispania, ae, f. Hispanija, Špansko

Rōma, ae, f. Rim

alauda, ae, f. škrjanec

aquīla, ae, f. orel

insula, ae, f. otok

paen-insula, ae, f. polotok

luscīnia, ae, f. slavec, slavček

silva, ae, f. gozd, šuma

calida topla, gorka, vroča

fecunda rodovitna

opāca senčnata

¹ V slovenskem: „in Hispanija“. Latinščina veže pri naštevanju ali vse dele z veznikom *et* ali nobenega [Lat. slovn. § 309 I 2, op.]

16.

Britannia, ae, f. Britanija

apud [*praepositio* = predlog, z
accus.] pri

non [nikalnica] ne

17.

agricōla, ae, m. [izgovori: *masculinum*!] poljedelec, kmet, kmetovalec, seljak

bestia, ae, f. zver, zverina; žival

fenestra, ae, f. okno

nauta, ae, m. brodnik, mornar, pomorščak

porta, ae, f. vrata [pazi na število!]

aliēna tuja

aperta odprta [odprt, -o]

arō, -ās, -āre orjem

habitō, -ās, -āre [pre]bivam, stanujem

nāvigō, -ās, -āre ladjam, [od]plo-
vem, veslam

properō, -ās, -āre hitim

quando? kdaj?

et — et kakor — tako, i — i

ad [*praepos.* z *accus.*] k, do, proti,
pri, na

¹ Pazi na spored besed! — Lastno ime [*Sicilia*] stoji v latinščini pred obēnim.

18.

causa, ae, f. vzrok

dea, ae, f. boginja

dis-cordia, ae, f. nesloga, razpor

filia, ae, f. hči, hčerka

in-vidia, ae, f. zavist, nevoščljivost

lingua, ae, f. [izgovori: *lingva*] jezik

Mūsa, ae, f. Muza [modrica]; Muze,

ki jih je devet, so Grkom in

Rimljanom boginje pesništva,

umetnostij in znanstev.

poēta, ae, m. [piše se tudi: *poēta*;

gl. Lat. slovn. § 2, op.] pesnik

praeda, ae, f. plen

regŭla, *ae*, *f.* pravilo
vĭta, *ae*, *f.* življenje
clāra jasna
Latīna latinska
longa dolga
sua svoja
cēlebrō, *-ās*, *-āre* slavim, proslavljam; obhajam
erat je bil

¹ V slovenskem: „vladar, gospodar“.

² O sporedu besed v latinščini glej Lat. slov. § 390 id. [= in dalje].

20.

in-cola, *ae*, *m.* prebivalec
vēna, *ae*, *f.* žila
globōsa oblata, obličasta, okrogla
vasta pusta, zapuščena
ōlim [*adverbium* = prislov] nekda
semper [*adv.*] zmirom, vedno, vsekdar, vselej.

Imperfectum indicativi.

eram — sem bil, bila, bilo
erās — si bil, a, o
erat — je bil, a, o
erāmus — [sva bila, bili], smo bili, bile, bila
erātis — [sta bila, bili], ste bili, e, a
erant — [sta bila, bili], so bili, e, a

¹ *filia agricolae* = kmetova hči, *filiae agricolarum* = hčere kmetov, kmečke hčere.

21.

amicitia, *ae*, *f.* prijateljstvo
āra, *ae*, *f.* žrtvenik, oltar

cōrōna, *ae*, *f.* venec, krona
pecūnia, *ae*, *f.* denar
pūgna, *ae*, *f.* spopad, bitka, boj
clāra slavna
hūmāna človeška
lāta, široka, širna, košata
tarda, počasna, lena, [„zaspana“]
decorō, *-ās*, *-āre* [o]dičim, odlikujem
obscurō, *-ās*, *-āre* zatemnim, poparō, *-ās*, *-āre* pripravljam, napravljam, pridobim [-bivam], nabavljam
vituperō, *-ās*, *-āre* [po]karam, grajam, oštejem
rārō [*adv.*] redko[kdaj]
noctū [*adv.*] ponoči
valde [*adv.*] zelo, jako

23.

Aurōra, *ae*, *f.* [jutranja] zarja
avaritia, *ae*, *f.* lakomnost, pohlepnost; skopost
flamma, *ae*, *f.* plamen
fortūna, *ae*, *f.* usoda, sreča
historia, *ae*, *f.* zgodovina, povestnica
in-sānia, *ae*, *f.* blaznost, besnost
īra, *ae*, *f.* jeza
scintilla, *ae*, *f.* iskra, iskrica
amīca prijazna; kot *subst.*
amīca, *ae*, *f.* prijateljica
caeca slepa
sempiterna vedna, večna, trajna; [*semper**]
vēra prava, resnična, res

* Pripomnja. Sorodne besede bomo navajali z malim tiskom v oklepajih.

ex-citō, -ās, -āre zbudim, zbujam;
flamam excito vnamem, za-
 netim plamen
satiō, -ās, -āre nasitim

¹ V kratkih rekih, zlasti v prego-
 vorih, se more glagol *est, sunt* iz-
 pustiti.

24.

Carinthia, ae, f. Koroška, -o
potentia, ae, f. oblast, moč, mo-
 gočnost
neg-legentia, ae, f. nemarnost
deus, deī, m. bog, Bog; [*dea*]
dominus, dominī, m. gospodar
Dravus, ī, m. Drava
fluvius, ī, m. reka
hortus, ī, m. vrt
morbus, ī, m. bolezen
oculus, ī, m. oko
popūlus, ī, m. narod
rivus, ī, m. potok
Savus, ī, m. Sava
servus, ī, m. suženj, služabnik,
 sluga, hlapec
*bonus, bona** dober, dobra
dignus, digna vreden, vredna
fīdus, fīda zvest, zvesta
molestus, molesta nadležen [-na],
 siten; težaven
pūrus, pūra čist, čista
Romānus, Romāna rimski, rimska;
 [Roma]
sevērus, sevēra strog, stroga
ir-rigō, -ās, -āre namakam, -močim
ob-temperō, -ās, -āre pokoren sem,
 ugodim, ubogam

* Opomba. Vsi pridevniki ženskega
 spola na -a imajo moški spol na -us:
clarus, clara itd.

aut [coni.] ali
libenter [adv.] rad, rada, radi
cum [praeapos. z ablat.] znači dru-
 šтво ali spremstvo, torej slovenski
 družilnik] s, z.

Pazi: s, z z orodnikom se v latin-
 ščini prevaja s samim ablativom.

25.

rīpa, ae, f. breg, obrežje, pobrežje
unda, ae, f. val
amicus, ī, m. prijatelj
campus, ī, m. raván, polje, poljana
con-cordia, ae, f. sloga, složnost
discipulus, ī, m. učenec
medicus, ī, m. zdravnik
numerus, ī, m. število
mundus, ī, m. svet, [vesoljstvo]
Aegyptius, ī, m. Egiptčan
nōtus, -a znan, -a
perniciōsus, -a poguben, -bna
rapidus, rapida deroč, -a
turbidus, -a kalen, -lna
in-undō, -ās, -āre poplavim; [*unda*]
spectō, -ās, -āre gledam, zrem, opa-
 zujem
vāstō, -ās, -āre [o]pustošim, po-
 konča[va]m
nam [coni.] kajti, zakaj, namreč
si [coni.] ako, ko, če
inter [praeapos. z accus.] med

27.

columba, ae, f. golob
lūxuria, ae, f. razkošnost
oppidānus, ī, m. meščan; [*adiect.*]
 meščanski, mestni
aedificium, ī, n. poslopje, hiša
bellum, ī, n. vojna, vojska
domicilium, ī, n. bivališče; dom

in-cendium, *ī*, *n.* požar
oppidum, *ī*, *n.* mesto; [*oppidanus*]
periculum, *ī*, *n.* nevarnost
tectum, *ī*, *n.* streha
altus, 3.* visok, [tudi] globok
dūrus, 3. trd, krut
malus, 3. hudoben, poreden, slab
lavō, *-ās*, *-āre* umivam, umijem
volō, *-ās*, *-āre* letim, frčim
studiōsus, *ī*, *m.* dijak; *adiect.*: *stud-*
diōsus 3. haveč se, zaposlen
ap-pellō, *-ās*, *-āre*, nagovorim, zovem,
 imenujem
castigō, *-ās*, *-āre* karam, kaznujem
servō, *-ās*, *-āre* ohranim, rešim
quoti-die [*adv.*] vsak dan
quis? kdo?
a, [pred *vokali* in *h*] *ab* [*praepos.*
 z *ablat.*] od.

Pasivni subjekt živih in oživiljenih
 bitij dobiva ta predlog [*a*, *ab*], za ne-
 živa bitja stoji *sam* *ablativ*.

* Opomba. Pridevniki z ženskim
 spolom na *-a* in z moškim spolom na
-us imajo srednji spol na *-um*.

Številka „3.“ za moškim spolom
 znači 3 končnice: *-us*, *-a*, *-um*.

29.

columma, *ae*, *f.* steber
rapīna, *ae*, *f.* rop, ropanje
filius, *ī*, *m.* sin
aurum, *ī*, *n.* [izgovori: *neutrum*!]
 zlato
argentum, *i*, *n.* srebro
arti-ficiūm, *ī*, *n.* umet[el]no delo,
 umetnina
furtum, *ī*, *n.* tatvina
dōnum, *ī*, *n.* dar[ilo]; [*dōnāre*]
mendāciūm, *ī*, *n.* laž

ōrnāmentum, *ī*, *n.* okrasek, okras;
ōrnāmenta, *ōrum* okrasje, dika;
 [*ōrnāre*]

simulācrum, *ī*, *n.* podoba, kip [ka-
 kega božanstva]

avārus 3. pohlepen, lakomen,
 skop; *subst.*: *avārus*, *ī*, *m.* po-
 hlepnež, lakomnik, skopuh

antiquus 3. starodaven, star; *subst.*:

antiqui, *ōrum* starodavniki
templum, *ī*, *n.* tempelj, svetišče

aurātus 3. pozlačen

aureus 3. zlat

Ephesius 3. efezijski; iz Efeza,
 mesta v Mali Aziji

Graecus 3. grški; *subst.*: *Graecus*,
ī, *m.* Grk; [*Graecia*]

magni-ficus 3. veličasten; [*magnus*]

marmoreus 3. marmornat

Rōmānus, *ī*, *m.* Rimljan; [*Rōma*]

plācō, *-ās*, *-āre* umilim, [u]tešim,
 ublažim, utolažim

quid? kaj?

inter-dum [*adv.*] včasi, tuintam

* Dostavi: *est*.

Imperfectum indicatīvi activi:

laudā-bam — hvalil, -a, -o
 sem

laudā-bās — hvalil, -a, -o si

laudā-bat — hvalil, -a, -o je

laudā-bāmus — [hvalila, -i
 sva], hvalili, -e, -a smo

laudā-bātis — [hvalila, -i
 sta], hvalili, -e, -a ste

laudā-bant — [hvalila, -i
 sta], hvalili, -e, -a so

31.

iūstitia, *ae*, *f.* pravičnost

poena, *ae*, *f.* kazen

Philippus, *i*, *m.* Filip
animus, *i*, *m.* duh, duša, srce;
 pogum
Sontius, *ii*, *m.* Soča
Alexander, *drī*, *m.* Aleksander
ager, agri, *m.* polje, njiva; zemljišče
cancer, crī, *m.* rak
gener, generī, *m.* zet
minister, trī, *m.* služabnik, strežnik
socer, erī, *m.* tast
vir, virī, *m.* mož
exemplum, *i*, *n.* zgled, vzor
iūdicium, ii, *n.* sodba, razsodek
ōtium, ii, *n.* praznovanje, postopanje, brezposlenost, brezdelnost
prae-sidium, ii, *n.* posadka, varstvo, bramba, zaščita, zaslomba
asper, aspera, -um hrapav, robat, osoren, okruten, brezobziren; težaven
industrius, 3. delaven, podjeten; [*industria*]
iūstus 3. pravičen
modestus 3. skromen
noster, stra, strum naš
probus 3. pošten; *subst.*: *probus*, *i*, *m.* poštenjak
piger, gra, grum len; *subst.*: *piger*, *grī*, *m.* lenuh
pulcher, chra, chrum lep
frūgi-fer, fēra, ferum plodonosen
tuus, tua, tuum tvoj, -a, -e
sēdō, -ās, -āre umirim, pomirim

32.

schola, ae, f. šola
liber, brī, m. knjiga
magister, trī, m. učitelj
puer, puerī, m. deček
bene-ficium, ii, n. dobrota

in-strumentum, i, n. orodje; prava
verbum, i, n. beseda; *verbum asperum* ostra [osorna] beseda
vitium, ii, n. napaka, greh
im-prōbus 3. nepošten, hudoben; *subst.*: *improbis*, *i, m.* nepoštenjak
pius 3. pobožen
im-pius 3. brezbožen; *subst.*: *impis*, *i, m.* brezbožnik
lacer, era, erum raztrgan
liber, era, erum prost, svoboden
miser, era, erum beden, nesrečen, žalosten; *subst.*: *miser, erī, m.* nesrečnik
tener, era, erum nežen, rahel
com-parō, -ās, -āre pridobi[va]m [si]; primerim [-merjam], prispodabljam; [*parāre*]
in-dicō, -ās, -āre naznanim [-znajam], napovem, značim
dēbeō, -ēs, -ēre dolgujem, dolžen [dolžán] sem; moram, smem [z *infin.*]
deleō, -ēs, -ēre uničim [-čujem], ugonobim, razdenem
doceō, -ēs, -ēre [po]učim, poučujem
ex-erceō, ēs, ēre urim, vežbam
habeō, -ēs, -ēre imam
pro-inde [conī.] zato, torej
per [praepos. z accus.] skozi[i]; *per aspera* skozi težave

33.

feriae, ārum, f. počitnice
lūdus, i, m. igra
autem [conī.; nikdar prva beseda v stavku] pa, a

34.

procella, *ae*, *f*. nevihta

Persa, *ae*, *m*. [*opulentus* bogati]

Perzijec [-jan]

pirāta, *ae*, *m*. pirat, morski ropar,
morski razbojnik, gusár

Scytha *ae* *m*. Scit [ali: Skit];
Scitje so bili narod v današnji
južni Rusiji.

liberi, *ōrum*, *m*. otroci; [rabi se le
v pluralnih oblikah. Beseda
je torej „samomnožinska“,
t. j. *plurāle tantum*].

populus, *i*, *m*. narod

ventus, *i*, *m*. veter

odium, *i*, *n*. sovraštvo

adversus 3. nasproten, neugoden

bellicōsus 3. bojevit

cautus 3. previden, oprezen

im-pavidus 3. neboječ, neustrašen,

in-cultus 3. neolikan, divji

luxuriōsus 3. razkošen, razsipen;
[*luxuria*]

periculōsus 3. nevaren; opasen;
[*periculum*]

peritus 3. vešč, izkušen

prosper, *-ēra*, *-erum* poveljen, ugo-
den; uspešen

monstrō, *-ās*, *-āre* [po]kažem

ob-servō, *-ās*, *-āre* opazujem; spo-
štujem

optō, *-ās*, *-āre* želim [si]: *pecuniam*
denarja

videō, *-ēs*, *-ēre* vidim

rarōque = *et raro*; *que* [= in] se
zaobesa besedi, ki jo veže. O naglasu
glej Lat. slovn. § 7, 4.

¹ *non debet* = ne sme. — ² *non habeo*
nimam.

35.

Arabia, *ae*, *f*. Arabija

cōpia, *ae*, *f*. obilica, obilnost; pri-
ložnost; *pl.*: *copiae*, *ārum* sred-
stva; čete; blago

epistula, *ae*, *f*. pismo

Isthmus, *i*, *m*. I. (*gen.* *Istma*), ze-
meljska ožina grška

Isthmius 3. istmijski; [*Isthmus*]

lūdus, *i*, *m*. igra

Neptūnus, *i*, *m*. Neptun, morski
bog

Paulus in *Paullus*, *i*, *m*. Pavel

Aegyptus, *i*, *f*. [*fecunda* rodovitni]
Egipet

Corinthus, *i*, *f*. [*clāra* slavni] Ko-
rint, grško mesto

Miletus, *i*, *f*. [*opulenta* bogati]

Milet, mesto v Mali Aziji

Peloponnēsus, *i*, *f*. [*antiqua* stari]
Peloponez, grški polotok

Rhodus, *i*, *f*. R., grški otok

beātus 3. blažen, srečen

Corinthius 3. korintski; | *subst.*:

Corinthius, *i*, *m*. Korintijec,
Korinčan; [*Corinthus*]

montuōsus 3. gorāt

sanctus 3. svet

situs 3. ležeč; *situs sum* ležeč sem,
ležim, [o krajih tudi: stojim]

superbus 3. ošaben, ohol, prevzeten
ap-portō, *-ās*, *-āre* prinesem [-na-
šam], donesem [-našam], do-
važam

prope [*adv.* in *praepos.* z *accus.*]
blizu

propter [*praepos.* z *accus.*] zaradi,
zavoljo

36.

doctus 3. učen

ad exemplum [ali: *exempli causā*]

„n. pr.“

Parus, *i*, *f.* P. } majhna grška

Delus, *i*, *f.* D. } otoka

iam [adv.] že; [et-iam]

37.

rāmus, *i*, *m.* veja

vesper, *erī*, *m.* večer; *sub vesperum*

pod večer, proti večeru

cerāsus, *i*, *f.* [opāca senčnata]

črešnja [drevo]

mālus, *i*, *f.* [lāta košata] jablana

pirus, *i*, *f.* [frūgīfera plodonosna]

hruška [drevo]

pōpulus, *i*, *f.* [alta visoki] topol

albus 3. bel

lactus 3. vesel, radosten

ruber, *bra*, *rum* rdeč

con-sociō, *-ās*, *-āre* združujem

re-mēō, *-ās*, *-āre* vrnem [vračam] se

sedeō, *-ēs*, *-ēre* sedim

timeō, *-ēs*, *-ēre* [procellam] bojim

se [nevihte]

ibi [adv.] tam[kaj], ondi

cōtidie = *quotidie*

sub [praepos. na vprašanje „kam?“ in

v časovnem pomenu z akuz.] pod

[z akuz.]; [na vprašanje „kje?“ z

ablat.] pod [z orodnikom].

sive [conī.] bodisi, ali

quam [conī.] kako; kakor, ko,

nego

atque [conī.] vrhu tega, in

38.

floreō, *-ēs*, *-ēre* cvetim

regnum, *i*, *n.* kraljestvo

39.

modestia, *ae*, *f.* skromnost, pohlevnost; [modestus]

nātūra, *ae*, *f.* priroda, narava, čud [-i]

sapientia, *ae*, *f.* modrost

porcus, *i*, *m.* prasec, svinja

caelum, *i*, *n.* nebo, podnebje

dictum, *i*, *n.* izrek

fundāmentum, *i*, *n.* podstava, podlaga, temelj

pallium, *iī*, *n.* plašč

signum, *i*, *n.* znamenje, znak

tergum, *i*, *n.* hrbet

arduis 3. strm; težaven, težek, težak

beātus 3. blažen, srečen

coctus 3. kuhan

proprius 3. svoj[ski], lasten

sordidus 3. umazan

suus, *sua*, *suum* svoj, a, e

errō, *-ās*, *-āre* [z]motim se; blodim

mūto, *-ās*, *-āre* izprememim [-mijnjam]

de [praepos. z ablat.] o

hīc [adv.] tukaj

¹ *parvō* [nom. *parvum*] „z malim“.

— ² pred očmi. — ³ za hrbtom. — ⁴ Prim. slov. „deveta dežela“.

40.

nūntia, *ae*, *f.* oznanjevalka, poročnica

equus, *i*, *m.* konj

radius, *iī*, *m.* žarek

calor, *calōris*, *m.* [māgnus velika]

vročina, toplota, gorkota; [calidus]

candor, *ōris*, *m.* bliščoba, svetloba

victor, *ōris*, *m.* zmagovalec

sōl, sōlis, m. [*calidus* vroče] solnce
dicātus 3. posvečen
īgneus 3. ognjen
modicus 3. zmeren
nimius 3. prevelik, prehud
splendidus 3. bliščeč, sijajen
ad-ōrō, -ās, -āre častim [po božje]
sūperō, -ās, -āre [*candōre*] prekosim
 [v svetlobi], presegam, nadkrilju-
 jem, premagam, pre[ob]vladam
vitō, -ās, -āre [*periculum*] ogib-
 ljem **se** [nevarnosti]; [primeri
timeo]
inter-diū [*adv.*] podnevi
quantōpere [*adv.*] kako zelo

¹ „kot boga“; „po božje“.

41.

āer [*āeris m.*] *calidus* [piše se
 tudi *āer*] topel vzduh, zrak
ārdor, ōris, m. [*nimius* prevelik]
 žar; *ārdōrēs, um, m.* pripekanje
color, ōris, m. barva, boja
flōs, flōris, m. cvetka, cvetlica, cvet;
novus sveža
imber, bris, m. dež [*modicus* po-
 hleven]; [*pl.*] ploha
odor, ōris, m. duh, vonj
rōs, rōris, m. rosa
sal, salis, m. sol
vigor, ōris, m. živahnost, čilost
dolor, ōris, m. bolečina; bol,
 bolest
cadūcus 3. razpaden; minljiv
nocturnus 3. ponočen
re-creō, -ās, -āre okrepča[va]m,
 [p]oživim [-iti]
noceō, -ēs, -ēre škodim, škodujem
bene [*adv.*] dobro

43.

locus, i, m. prostor, mesto
principium, ī, n. začetek
leo, ōnis, m. lev
pecten, tinis, m. glavnik, češelj
Iuno, ōnis, f. J. [*gen.* Junone],
 kraljica bogov
mater, tris, f. mati
mūlier, ēris, f. žen[sk]a
Pluto, ōnis, m. P. [*gen.* Plutona],
 bog morja
soror, ōris, f. [*pia* pobožna] sestra
multitūdo, dinis, f. [*māgna* velika]
 množica; [*multus*]
similitūdo, dinis, f. [*parva* majhna]
 podobnost, sličnost
valetūdo, dinis, f. [*bona* dobro]
 počutje, zdravje
imāgo, ginis, f. podoba, slika
orīgo, ginis, f. [*clāra* slaven] izvor,
 izvir
ratio, iōnis, f. [*hūmāna* človeška]
 pamet; račun; način
corpus, pōris, n. [*hūmānum* člo-
 veško] telo; trup, truplo
rōbur, bōris, n. [*māgnum* velika]
 moč, jakost
dīvinus 3. božji
flāvus 3. rumen
fīrmus 3. trden, močen [močán],
 krepak
in-fīrmus 3. netrden, slab[oten]
niger, gra, grum črn
plerumque [*adv.*] navadno, večji-
 del
quoque [*coni.*; zapostavlja se na-
 glašeni besedi] tudi

¹ Prevedi: „je dana“.

44.

laurus, *i*, *f.* [*dicāta* posvečena]
 lovorika [drevo in vejica]
Apollō, *Apollinis*, *m.* A., grško-
 rimski bog solne svetlobe,
 pesništva in modrosti
arbor, *ōris*, *f.* [*fēcunda* rodovitno]
 drevo [Lat. slovn. § 46, a]
carmen, *carminis*, *n.* [*pulchrum*
 lepa] pesem
nōmen, *minis*, *n.* ime
nūmen, *minis*, *n.* božanstvo
facinus, *nōris*, *n.* [*clārum* slavno]
 dejanje, čin
opus, *operis*, *n.* [*māgnū* veliko]
 delo [= izdelek]
tempus, *pōris*, *n.* [*antiquum* stari]
 čas, doba
artificiōsus 3. umet[el]en; [*arti-*
ficiū]
Dēlius 3. delski; *subst.*: *Dēlius*, *iū*,
m. Delijec; [*Dēlus*]
itaque [*conī.*] stoji v začetku stavka]
 zato
quārē [*conī.*] zaradi česar, zato
solum [*conī.*] samo; *nōn solum* —
sed etiam ne le [samo] — ampak
 tudi
corōnō, *-ās*, *-āre* venčam; [*corōna*]
vocō, *-ās*, *-āre* kličem, zovem
in-vocō, *-ās*, *-āre* pokličem, kličem
 na pomoč

46.

frīgus, *-gōris*, *n.* [*molestum* nad-
 ležen] mraz; [*frigidus*]
genus, *gēneris*, *n.* [*hūmānum* člo-
 veški] spol, rod, pleme, vrsta
artifex, *ficis*, *m.* [*clārus* slaven]
 umetnik

dux, *ducis*, *c.* [čitaj: *commūne*;
 Lat. slovn. § 17, 3] [*bonus* do-
 ber] vodnik, voditelj, vojsko-
 vodja, poveljnik; *dux bona* dobra
 voditeljica

lux, *lūcis*, *f.* [*splendida* bliščeča] luč
vōx, *vōcis*, *f.* [*pulchra* lep] glas
celeritās, *ātis*, *f.* [*māgna* velika]
 hitrost

Arabs, *Arabis*, *m.* [*bellicōsus* bo-
 jeviti] Arabec; [*Arabia*]

plēbs, *plēbis*, *f.* [prosto, nizko]
 ljudstvo

prīnceps, *cipis*, *m.* prvomestnik,
 knez, vladar

quies, *ētis*, *f.* [*aeterna* večen] po-
 čitek, mir, pokoj

hiems, *hiemis*, *f.* [*frīgida* mrzla]
 zima

nix, *nivis*, *f.* [*alba* beli] sneg

mercēs, *ēdis*, *f.* [*parva* majhna]
 plača, plačilo

virtūs, *ūtis*, *f.* [*vera* prava] mo-
 žatost, junaštvo, krepost, čed-
 nost, prednost; [*vir*]

certus 3. določen, gotov, zanesljiv,
 siguren

fessus 3. utrujen

tectus 3. [po]krit; [*tectum*]

rārus 3. redek; [*raro*]

vexō, *-ās*, *-āre* mučim, stiskam, nad-
 legujem

47.

miseria, *ae*, *f.* beda, bednost; nad-
 loga, nesreča

diligentia, *ae*, *f.* skrbnost, mar-
 nost, marljivost, pridnost

pars, *partis*, *f.* [*parva* majhen]
 del, stran, stranka

somnus, ī, m. spanje
rēgina, ae, f. kraljica
nox, *noctis*, f. [*longa* dolga] noč;
 [noctu]
praemium, ū, n. [častno] darilo,
 plačilo
honor, ōris, m. [māgnus velika]
 čast
fortitudo, dinis, f. hrabrost
labor, ōris, m. [nīmius prevelik]
 napor, trud, delo
scelus, *leris*, n. hudodelstvo, hu-
 dobija, zločin
rēx, *rēgis*, m. [iūstus pravičen]
 kralj
iūdex, *dicis*, m. [sevērus strog]
 sodnik
adulēscēns, *centis*, m. [*probus*
 pošten] mladenič
mīles, *litis*, m. [*perītus* izkušen]
 vojak
mors, *mortis*, f. [*misera* bedna]
 smrt
urbs, *urbis*, f. [*Graeca* grško] mesto
laus, *laudis*, f. [iūcunda prijetna]
 hvala, pohvala, slava; [*laudāre*]
opēs, *opum*, f. [*magnae* veliki] za-
 kladi, [vojna] moč; [*opulentus*]
ex-imius 3. poseben, odličen
ac [*conī*.; stoji le pred konsonanti]
 in

48.

aestas, *ātis*, f. poletje; *aestate*
 poleti
ut — *sic* [ali *ita*] kakor — tako

49.

cicōnia, ae, f. štokrlja
Homērus, ī, m. Homer [gen. Ho-
 merja], grški pesnik

lupus, ī, m. volk
viātor, ōris, m. popotnik
vertex, īcis, m. [*altus* visok] vrh,
 sleme
limes, *itis*, m. [*longus* dolga] meja
 [med njivami]
lapis, *idis*, m. kamen
pariēs, *ētis*, m. [*lātus* široka] stena
pēs, *pedis*, m. [*longūs* dolga] noga;
 črevelj [kot mera]
dēns, *dentis*, m. [*albus* bel] zob
fōns, *fontis*, m. vir, studenec,
 vrelec
mōns, *montis*, m. [*altus* visoka]
 gora, hrib; [*montuōsus*]
pōns, *pontis*, m. most
calix, īcis, m. [*aureus* zlata] čaša,
 kelih
grex, *gregis*, m. [māgnus velika]
 čreda
lāc, *lactis*, n. [*album* belo] mleko
acūtus 3. oster, bodeč
lapideus 3. kamenen, kamenit;
 [*lapis*]
pretiōsus 3. dragocen
vicīnus 3. sosednji
fugō, -ās, -āre zapodim [zaženem
 v beg], splašim

50.

i-gnāvia, ae, f. lenoba, strahopet-
 nost, bojazljivost
sententia, ae, f. misel, mnenje, rek
nasus, ī, m. nos
bra[c]hium, ū, n. podlaket, roka
prō-verbium, ū, n. rek, pregovor;
 [*verbum*]
pectus, *oris*, n. [*lātum* široke] prsi
vulnus, *neris*, n. [*periculosum* ne-
 varna] rana

frons, frontis, f. [hūmāna človeško]
čelo

dignitās, ātis, f. vrednost, dostoj-
nost, plemenitost; [*dignus*]

voluptās, ātis, f. [noxia škodljiva]
slast, naslada, nasladnost, za-
bava

caput, cāpitis, n. [*pulchrum* lepa]

glava; [*urbis*] c. glavno mesto

cor, cordis, n. [hūmānum človeško]

srce

ex-ternus 3. zunanji

medius 3. srednji; *media pars* =

sreda, sredina

sinister, -tra, -trum levi

sānō, -ās, -āre zdravim [zdraviti]

firmō, -ās, -āre krepim, utrdim,

utrjujem

sūrsum [adv.] navzgor, kvišku!

tamen [cōni.] vendar

dum [cōni.] kadar, dokler, ko

52.

societās, ātis, f. [grāta prijetna]

družba, tovaršija, zaveza, vkup-

nost, vzajemnost

ars, artis, f. [nova nova] umet[el]-

nost, spretnost; [*artifex, artificium,*

artificiōsus]

mīrus 3. čuden, čudovit

memor, ōris pomljiv, pomneč

im-memor, ōris nepomljiv, -pomneč

pār, paris enak, kos

pauper, ēris ubog, reven; [*subst.*]

ubožec, revež

vetus, vetēris star

rapāx, ācis roparski, grabljiv

vēlōx, ōcis hiter, uren

āīves, dīvitis bogat; [*subst.*] bo-

gatin, bogataš

diligēns, entis skrben, priden,
maren, marljiv, natančen

ingēns, entis velikanski, silen,

ogromen

nēg-legēns, entis nemaren, zani-
karen

cōn-gregō, -ās, -āre zbiram; *cōn-*

gregor družim se

captō, -ās, -āre lovim, zasačim

sine [*praeapos. z ablat.*] brez

¹ „po pogovoru.“

53.

re-verentia, ae, f. spoštovanje

studium, ū, n. prizadeva[nje],

učenje, uk, pečanje, nagujenje

tiro, ōnis, m. [vojaški] novinec,

novak; začetnik

mōs, mōris, m. običaj, нрав, šega,

navada; *pl.:* *mōrēs, um* nravi,

nравnost, vedenje, značaj

ōrātiō, ōnis, f. [longa dolg] govor

pulvis, -eris, m. prah, [pepel]

cānus 3. siv [o laséh]

senex, senis, m. starec, starček

pauci, ae, a malokateri, malo [jih]

im-par, paris neenak; [*par*]

fallāx, ācis [pre]varljiv, goljufiv

fēlix, īcis srečen

fugāx, ācis begoč, bežen, ubežen,

minljiv

anceps, cipitis dvojen, dvomljiv,

dvojljiv, neodločen

particeps, cipis deležen; [*subst.*]

[u]deležnik, udeleženec

prudēns, entis pameten

sapiēns, entis moder; [*subst.*] mo-

drijan; [*sapientia*]

nimis [adv.] preveč

memento [imperativ!] spominjaj se! pomisli!

apud [*praepos. z accus.*] pri
quia [*coni.*] ker

¹ *vetera* — *nova* staro — novo, stare — nove reči, kar je staro — kar je novo. — Latinščina rabi tudi *neutrum* pridevnikov samostalniško, in sicer *plural*, če se misli na več predmetov.

55.

con-silium, *ii*, *n.* svèt, nasvèt, sklep, naklep, namen, [vojni] črtež

proelium, *ii*, *n.* bitka, boj

Arpinās, *ātis*, *m.* Arpinat, Arpinec [= prebivalec mesta v Italiji *Arpinum*]

optimātes, *ium*, *m.* optimatje, plemenitniki, plemiči, žlahtniki, boljari

Samnīs, *ītis*, *m.* [*bellicōsus* bojeviti] Samnit, Samničan [prebivalec dežele Samnije]

auctōritās, *ātis*, *f.* veljava, veljavnost, ugled

civitās, *ātis* *f.* občina, država, državljanstvo

gēns, *gentis*, *f.* [*inculta* neolikan] rod, narod

parentēs, *ium* [*bōni* dobri] starši

cruentus 3. krvav

audāx, *ācis* drzen, smel

mināx, *ācis* preteč, grozeč

recēns, *entis* svež, nov

vehemēns, *entis* silen, jak, hud

ex-spectō, *-ās*, *-āre* [*rēgīnam*] pričakujem [kraljice in kraljico]

pugnō, *-ās*, *-āre* bojujem [borim] se

terreō, *-ēs*, *-ēre* strašim, prestrašim,

plašim

57.

concordia, *ae*, *f.* sloga

divitiae, *arum*, *f.* bogastvo; [*dives*]

iūs, *iūris*, *n.* [*divinūm* božje] pravo, pravica

lēx, *lēgis*, *f.* [*sevēra* strog] zakon, postava

pāx, *pācis*, *f.* [*certa* gotov] mir
libertās, *ātis*, *f.* [*nimia* prevelika] svoboda, prostost

salūs, *ūtis*, *f.* [*tua* tvoja] blaginja, rešitev

civīs, *civīs*, *m.* [so]državljan; podanik; [*civitas*]

hostis, *is*, *m.* [javni] sovražnik

pēstis, *is*, *f.* kuga; poguba, pogibel

clādēs, *clādīs*, *f.* [*māgna* velik] poraz

ovis, *is*, *f.* ovca

cārus 3. drag, ljub

con-cors, *cordis* složen

dis-cors, *cordis* nesložen; [*cor*, *con-cors*, *con-cordia*, *dis-cordia*]

curō, *-ās*, *-āre* skrbim, oskrbujem, brigam se za kaj [*accus.*]; [*cura*, *ae*, *f.* skrb]

certō, *-ās*, *-āre* [*dē virtūte*] tekmujem [v čednosti], skušam se, prepiram se, borim se

enim [*cōni.*; nikdar prva beseda v stavku] zakaaj, kajti, namreč

facillime [*adv.*] najlaglje, prav lahko

¹ Razpostavi besede tako: *ab audaci hoste*. — Predlog se more v latinščini postaviti tudi med pridevnik in samostalnik.

² *donō* = žrtvujem.

59.

mercātūra, *ae*, *f*. trgovina, kupčija
mercātor, *ōris*, *m*. [*industrius* pod-
jeten] trgovec, kupec; [*mercēs*,
mercātūra]

litus, *ōris*, *n*. [*arduum* strma] obala
flūmen, *inis*, *n*. [*lātum* široka]
reka

nāvis, *is*, *f*. [*firma* trdna] ladja
rūpēs, *is*, *f*. [*periculōsa* nevarna]
pečina, skala, čer

mare, *maris*, *n*. morje

animal, *animālis*, *n*. žival, živo-
tinja, živo bitje

vectigal, *ālis*, *n*. [*molestum* nad-
ležen] davek, dohodek

amārus 3. grenek, trpek

im-mensus 3. neizmeren

plēnus 3. poln

pro-fundus 3. globok

quaestuōsus 3. dobiten, dobičko-
nosen

salsus 3. slan; [*sāl*]

pér-agrō, *-ās*, *-āre* prehodim, ob-
hodim [-hajam]; [*ager*]

trāns [*praepos.* z *accus.*] onkraj,
črez, prek[o]

¹ Latinski dativ s pomožnikom
esse izraža posest [*dativus posses-
sivus*]; slovenimo ga navadno z
„imam“: *discipulo sunt libri* deček
ima knjige. [Lat. slovn. § 212.]

61.

fuga, *ae*, *f*. beg

castra, *ōrum*, *n*. tabor, ostrog

autumnus, *i*, *m*. jesen; *autumno*
v jeseni

regio, *ōnis* *f*. [*pulchra* lep] [o]kraj,
okolica, pokrajina

caritas, *ātis*, *f*. ljubezen

ūnitas, *ātis*, *f*. edinstvo

certāmen, *inis*, *n*. [*cruentum* krvava]
borba, tekma

calcar, *āris*, *n*. [*acūtum* ostra]
ostroga; [v prenesenem po-
menu =] izpodbuda

dubius 3. dvomljiv, dvomen

gloriōsus 3. slaven; [*gloria*]

crūdēlis, *e* krut, okruten

dulcis, *e* sladek, mil

fortis, *e* hraber, pogumen; [*forti-
tudo*]

omnis, *e* ves, vsa, vse; vsak

turpis, *e* sramoten

militāris, *e* vojaški; *domicilium*
militāre vojaščnica

ācer, *ācris*, *ācre* oster [v pravem
in prenesenem pomenu], bister,
hud

celer, *eris*, *ere* hiter, nagel; [*celeritās*]

palūster, *tris*, *tre* močviren, moč-
virnat

salūber, *bris*, *bre* zdrav[ilen], ko-
risten

silvester, *tris*, *tre* gozdnat; [*silva*]

col-locō, *-ās*, *-āre* postavim; *castra*

collocō postavim tabor, uta-
borim se.

prō [*praepos.* z *ablat.*] za [= mesto
koga ali komu v brambo, v korist]

¹ *neutrum pl.!* — ² Dostavi: *esto*
bodi!

63.

cibus, *i*, *m*. jed, hrana

collum, *i*, *n*. vrat

membrum, *i*, *n*. ud, člen

crūs, *crūris*, *n*. [*longum* dolgi] krak,
bedro

glāns, glandis, f. [amāra grenki]
želod
palūs, ūdis, f. [lāta širno] moč-
virje, barje; [*palūster*]
avis, is, f. ptica, ptič
sēdes, is, f. [*grāta* prijeten] sedež,
stan(išče)
grūs, gruis, f. [*avida* požrešni]
žrjav
sūs, suis, f. [*tarda* lena] svinja
avidus 3. pohlepen, požrešen
lutulentus 3. blaten, nečeden
pīguis, e tolst
septen-triōnālis, e severni
tenuis, e tenek; [*tener*]
terrester, tris, tre zemeljski, na
suhem [kopnem] živeč; [*terra*]

64.

[*Repetitio, ōnis, f.* ponavljanje.]

in-temperantia, ae, f. nezmernost
Minerva, ae, f. M., rimska boginja
modrosti
Pittacus, i, m. P., eden izmed sed-
merih grških modrijanov
parcimōnia, ae, f. varčnost, šted-
ljivost
stultitia, ae, f. neumnost, nespa-
metnost, bedastoča
pilus, i, m. las, dlaka
venenum, i, n. strup
solum, i, n. tla, dno, zemlja
vīnum, i, n. vino
vulpes, is, f. lisica
ex-cūsatio, ōnis, f. [*iūsta* (u)pra-
vičen] izgovor, opraviče[va]nje,
opravičba
in-ventrix, icis, f. iznajditeljica,
iznajdnica, izumiteljica

nūtrix, icis, f. dojilja, rejnica,
rednica, rediteljica
comes, itis, c. [*fīdus* in *fīda* zvest,
zvesta] spremljevalec, spremlje-
valka
vērītās, ātis, f. resničnost, resnica;
[*vērus*]
in-fēlix, icis nesrečen
de-mens, ntis nespameten, brez-
umen; [*subst.*] nespametnik,
brezumnik
duae dve
unus 3. eden
blandus 3. prilizljiv
nullus 3. nobe[de]n
prae-clārus 3. prekrasen, preslaven,
sijajen; [*clārus*]
victus 3. premagan; [*subst.*] pre-
maganec
brevīs, e kratek
mūtō, -ās, -āre izpremenim
ād-iuvō, -ās, -āre [*hominem*] pod-
piram [človeka], pomagam [člo-
veku]
sperō, -ās, -are upam [na kaj:
accus.], pričakujem
lateō, -ēs, -ēre skrit sem, tičim
rideō, -ēs, -ēre smejim se, zasmehujem

¹ Prevedi: „smejiš se [z] vsem obrazom“.

66.

pulchritūdo, dinis, f. [*eximia* po-
sebna] lepota; [*pulcher*]
onus, eris, n. tovor, breme
eques, itis, m. jahač, jezdec, ko-
njenik
i-gnāvus 3. len, bojazljiv, straho-
peten; [*ignāvia*]

m-sīgnis, *e* znamenit, odličen;

[*sīgnum*]

ālacer, *cris*, *cre* čil

in-citō, *-ās*, *-āre* izpodbadam [-bodem], priganjam

vectō, *-ās*, *-āre* vlečem, nosim; [*vectigāl*]

pāreō, *-ēs*, *-ēre* [*hominī*] pokoren [poslušen] sem [človeku], slušam, ubogam [človeka]

¹ „plemena“, „pasma“.

67.

Perseus, *ī*, *m. P.*, bajevni grški junak

Orīōn, *iōnis*, *m. O.*, bajevni grški pevec

taurus, *ī*, *m.* bik

ursa, *ae, f.* medvedka, „Veliki Voz“

ursus, *ī*, *m.* medved

sidus, *ēris*, *n.* sozvezdje

lūmen, *inis*, *n.* luč

discrīmen, *inis*, *n.* razlika

diversus 3. različen

futūrus 3. bodoč

in-numerābilis, *e*, neštevilen; [*numerus*]

quasi [*conī.*] kakor, nekako, tako rekoč

¹ „kakor“, „n. pr.“

68.

sermo, *ōnis*, *m.* govor

urbānus 3. mestni, meščanski; [*urbs*]

sānus 3. zdrav

agrestis, *e*, poljski, kmečki; [*ager*]

similis, *e* podoben, sličen

dis-similis, *e* nepodoben, drugačen

rudis, *e* surov; [*rudis in z ablat.*] nevešč česa, neizobražen v čem

69.

pictūra, *ae, f.* slika

vultur, *uris*, *m.* [*māgnus* velik] jastreb

senectūs, *ūtis*, *f.* [*molesta* nadležna] starost

auris, *is*, *f.* [*hūmāna* človeško] uho

auditus, *auditūs*, *m.* [*acer* oster] sluh

cantus, *ūs*, *m.* petje, spev; [*cantāre*]

gūstātus, *ūs*, *m.* pokus, okus

gūstus, *ūs*, *m.* okus, ukus

odōrātus, *ūs*, *m.* voh; [*odor*]

sēnsus, *ūs*, *m.* čut, občutek

sonitus, *ūs*, *m.* zvok, glas, šum

tāctus, *ūs*, *m.* tip

vīsus, *ūs*, *m.* vid, pogled

continuus 3. neprestan, zdržen

praeditus 3. obdarjen

quīnque [glavni števnik] pet; *quīnque sensus* [*nom. f.*] pet čutov

fatigō, *-ās*, *-āre* utrudim

hebetō, *-ās*, *-āre* (o)slabim [-iti]

dis-putō, *-ās*, *-āre* razpravljam, prepiram se

ferē [*adv.*, ki se zapostavlja besedi, h kateri spada] skoro, skoraj

70.

tuba, *ae, f.* tromba, trobenta

cōnsul, *ulis*, *m.* konzul [najvišji dostojanstvenik rimski]

pedes, *ītis*, *m.* pešec

clāssis, *is*, *f.* ladjevje, brodovje, mornarica

cursus, *ūs*, *m.* tek, dirka

equitātus, *ūs*, *m.* konjeništvo, konjica, kavalerija; [*equus*, *eques*]

exercitus, ūs, m. vojstvo, armada,
vojaštvo
impetus, ūs, m. napad, naskok,
naval
magistrātus, ūs, m. oblastvo, go-
sposka, urad; [pl.] uradništvo
peditātus, ūs, m. pehota, peštvo,
pešci, infanterija; [pēs, pedes]
trāns-itus, us, m. prehod
ūsus, ūs, m. [po]raba, vaja; korist
com-positus 3. sestavljen
summus 3. najvišji, največji
dif-ficilis, e težek, težaven
nāvālis, e ladijski; pomorski;
[nāvis, nāvigāre, nauta]
cōn-stū, -ās, -āre sestajam, sestojim,
obstojim
vel [cōni.] ali

¹ „čez morje.“

Perfectum [pretekli čas] indicatīvī
pomožnika *esse*:

[Lat. slovn. § 159.]

fui — sem bil, a, o
fuisti — si bil, a, o
fuit — je bil, a, o
fuimus — [sva bila, i], smo
bili, e, a
fuistis — [sta bila, i], ste
bili, e, a
fuērunt — [sta bila, i], so
bili, e, a

72.

ianua, ae, f. vrata
doctrīna, ae, f. uk, znanje, učenost
vultus, ūs, m. obraz, obličje
rādix, īcis, f. koren, korenina
flexus, ūs, m. prigib, priklon, pri-
pogibanje

fructus, ūs, m. sad; [pl.] sadje
domus, ūs, f. [parva majhna] hiša,
dom
manus, ūs, f. [sinistra leva] roka;
peščica, krdelo, tolpa
porticus, ūs, f. [pulchra lep] ste-
brenik, stebrana
genu, *genūs*, n. koleno
imbēcillus 3. slab[oten]
labō, -ās, -āre majam se; šibim se,
utripljem
ante [praepos. z accus.] pred

73.

cervus, ī, m. jelen
ūrus, ī, m. tur [= divji bik]
vocābulum, ī, m. [posamezna] be-
seda; *vocabulum cornūs* [gen.!]
= „beseda cornu“
latus, eris, n. stran, bok
māgnitūdo, dinis, f. [mīra čudo-
vita] velikost
bōs, *bovis*, c. govedo; *bōs tardus*
počasni vol, *bōs tarda* počasna
krava
cornu, *cornūs*, n. rog, [o mesecu =]
krajec, [pri armadi =] krilo;
[pl.] rogovje [jelenovo itd.]
gelu, ūs, n. mraz, led
armātus 3. oborožen
in-flexus 3. zakrivljen, slok
in-strūctus 3. v bojni red postav-
ljen, razvrščen; [instrūmentum]
dexter, tra, trum [in: dextera,
-terum] desni
dō, *dās*, *dāre* dam, dajem, podelim
[-deljujem]
pōtō, -ās, -āre pijem
quot-annis [adv.] vsako leto

75.

modus, *i*, *m.* mera, način
per-fidia, *ae*, *f.* nezvestoba, verolomnost; [*fides*]
scriptor, *ōris*, *m.* pisatelj
Carthāgo, *inis*, *f.* K. [*gen.* Kartage ali -gine], mesto v Afriki
imperātor, *-ōris*, *m.* poveljnik, cesar
māiōrēs [*um*] *nostrī* naši predniki
fidēs, *fideī*, *f.* zvestoba, vera, vernost; *fidem habeo* zaupam, verjamem
perniciēs, *perniciēi*, *f.* poguba, propast, pogin; [*perniciōsus*]
rēs, *reī*, *f.* reč, stvar, predmet, zadeva
gestus 3. izvršen; *rēs gestae* [*rērum gestārum*] izvršene reči = dela, [bojni] čini, dejanja; *rērum gestārum scriptor* zgodopisec, zgodovinar
pūblicus 3. javen, obči; *rēs pūblica* [*gen.: reī pūblicae*] občina, država
secundus 3. ugoden; *rēs secundae* ugodne razmere, sreča; *rēs adversae* neugodne razmere, nesreča
ad-mirābilis, *e* čudovit
prae-stō, *-ās*, *-āre* izkažem [izkazujem]
probō, *-ās*, *-āre* [pre]izkušam, izpričam; odobrim [odobravam]
meritō [*adv.*] po zaslugi, po pravic
etiam nunc še sedaj
magis [*adv.*] bolj, več

praesertim [*adv.*] posebno, zlasti, osobito
quidem [*coni.*] sicer
ergā [*praepos. z accus.*] proti, nasproti [v prijateljskem pomenu], do

76.

anima, *ae*, *f.* duša
aegrōtus 3. bolan; *subst.: -us*, *i* bolnik
messis, *is*, *f.* žetev
speciēs, *iēi*, *f.* prikazen, videz; pojav, vtis
spēs, *speī*, *f.* nada, up[anje]
diēs, *diēi*, *m.* [*f.*] [*lactus* vesel] dan
falsus 3. napačen, kriv, neresničen
serēnus 3. jasen, veder
sōlus 3. sam, edin
stultus 3. neumen, nespameten; bedast; *subst.: -us*, *i* neumnež, nespametnik, bedak; [*stultitia*]
vānus 3. prazen; ničev[en]
levis, *e* lahek [po teži]; lahko-miseln
dē-spērō, *-ās*, *-āre* obupa[va]m; [*spēs*, *spērāre*]
spīrō, *-ās*, *-āre* diham [dišem]
cōn-servō, *-ās*, *-āre* ohranim, ohranjujem, obvarujem, vzdržujem
com-pleō, *-ēs*, *-ēre* napolnim, napolnjam, izpolnim; *spē messis compleō* navda[ja]m z upom na žetev; [*plenus*]

78.

in-iūria, *ae* *f.* krivica
littera, *ae*, *f.* črka; *litterae*, *ārum*, *f.* pismo, znanosti, vede
vinculum, *i*, *n.* spona, vez
arma, *ōrum*, *n.* orožje

aetas, ātis, f. doba, starost
dōs, dōtis, f. dota
e-ventus, ūs, m. izid, konec, uspeh
tūtus 3. varen
communis, e skupen
mortālis, e smrten, umrljiv, umrjoč
contrā [prae-*pos.* z *accus.*; le v
 sovražnem pomenu] proti, zoper

¹ „vsega zlega“ [*malum, i, n.* zlo]

80.

fāma, ae, f. govorica, glas [dober
 ali slab o kom], ime [dobro
 ali slabo]

pāvō, ōnis, m. pav
iuventūs, ūtis, f. mladost, mladina
tigris, is, c. tiger
plānitēs, iēi, f. raván, ravnica
argenteus 3. srebrn; [*argentum*]
taeter (teter), tra, trum grd, ostuden
cēteri, ae, a drugi [*pl. tantum!*]
ferōx, ōcis divji; uporen, srčen,
 vojevit

cīvilis, e državljanski; [*cīvis, cīvītās*]
ūtilis, e koristen

¹ *Dulcius luce = dulcius quam lux.* — Namesto *quam* z nominativom [ali akuzativom] se stavi v latinščini sam ablativ, brez *quam*. Redno se to godi v nikalnih stavkih. — Ta ablativ se postavi navadno pred komparativ. Slovenimo ga, kakor *quam*, z vezniki: kakor, ko, nego, s predlogom od ali m i m o [in genetivom]; n. pr. *equus tauro celerior est = equus est celerior quam taurus*: konj je hitrejši kakor [ko, nego] bik, od [mimo] bika.

82.

ferrum, ī, n. železo
metallum, ī, n. ruda, kovina
plumbum, ī, n. svinec

cupiditās, ātis, f. [caeca slepa]
 strast, želja, poželenje, pohotnost

famēs, is, f. lakota; lakomnost
 [auri po zlatu]

ferreus 3. železen; [*ferrum*]

crēber, bra, brum pogosten, čest
sacer, cra, crum posvečen, svet;
 proklet, preklican

nocēns, entis škodujoč, škodljiv
gravis, e težek, težák [po teži];
 važen

vīlis, e, cenén, po ceni
necō, -ās, -āre ubijem, pobijem,
 usmrtim

vulnerō, -ās, -āre ranim; [*vulnus*]

¹ *utilissimum metallorum* = najkoristnejša izmed kovin, med kovinami. — Ta genetiv [*genetivous partitivous*, delni genetiv] je genetiv razdeljene celote. Slovenimo ga včasih tudi z genetivom, češče pa s predlogi: izmed, med, od. — Glej Lat. slovn. § 219.

83.

¹ „sila nadležna“ prevedi s superlativom [„najnadležnejša“]. — Latinščina stavi superlativ tudi za izražanje prav visoke, ne samo najvišje stopnje. V slovenščini prevajamo take superlative s pozitivom, dodavši razne prislove, n. pr. zelo, prav, jako, sila, silno, grozno, strašno, vrlo, močno, kaj, ali pa rabimo sestave s pre-: *vir audacissimus* zelo [prav, jako itd.] drzen mož, predrzen mož.

84.

sīmia, ae, f. [*sīmius, īi, m.*] opica
delphīnus, ī, m. delfin, pliskavica
elephantus, ī, m. slon
vēnātio, ōnis, f. lov

serpens, entis, f. [noxia škodljiva]
kača

canis, is, c. pes, psica

callidus 3. zvit, prekanjen

in-noxius 3. neškodljiv

nōn-nūllī, ae, a nekateri, marsi-
kateri, nekaj [jih]; [nūllus]

venēnātus 3. zastrupljen, strupen;
[venēnum]

facilis, e lahek [netežaven]

fidelis, e zvest; [*fides, fidus, perfidia*]

gracilis, e vitek, slok

humilis, e nizek, majhen; po-
hleven

atrōx, ōcis grozen

ad-numerō, -ās, -āre prištejem
[-števam]

¹ „*habetur*“ = „velja [se smatra] za
najpametnejšo“. *Victor habetur dili-*
gentissimus discipulus = Viktor velja
[se smatra] za najpridnejšega učenca.

86.

malitia, ae, f. zlobnost, hudob-
nost; [*malus*]

prudentia, ae, f. previdnost, raz-
umnost, pamet[nost]; [*prudens*]

Trōia, ae, f. Troja, prastaro mesto
v Mali Aziji

imperium, ī, n. povelje, [nad]po-
veljstvo, vladarstvo; cesarstvo;
summum imperium nadpovelj-
stvo

ingenium, ī, n. [prirojena] duševna
zmožnost, nadarjenost, duh

cōn-sultor, ōris, m. svetovalec; [*cōn-*
silium]

calliditās, ātis, f. zvitost, prekanje-
nost, lokavost; [*callidus*]

nātū [osamel ablat.] po rojstvu;
nātū māximus [*minimus*] naj-
starejši [najmlajši]

in māgnō odiō sum apud ducēs
zelo mrzek sem poveljnikom,
poveljniki me hudo sovražijo

Agamemnon, onis, m. A.

Nestor, oris, m. N.

Aiāx, ācis, m. A.

Achillēs, is, m. A.

Ulixēs, is, m. U.

Thersitēs, ae, m. T., grški vojak
pred Trojo

rōbustus 3. močen, močán, jak;
[*rōbur*]

Trōiānus 3. trojanski; *subst.*: -us,
i Trojanec; [*Trōia*]

ē-loquēns, entis zgovoren

āl-levō [*ad-levō*], -ās, -āre vzdig-
nem

ad-ministrō, -ās, -āre upravljam;
vladam; *summum imperium ad-*
ministrō imam nadpoveljstvo

¹ *Plures duces erant* = več po-
veljnikov je bilo. — Zaradi nesklon-
ljivega komparativa „več“ stopi v
slovenščini subjekt „poveljniki“
[*duces*] v genetiv, glagolski pre-
dikar se sklada z „več“ in stoji zato
v singularu, in sicer v srednjem
spolu, kadar se dá spol razlikovati.
— Nominalni [t.j. adjektivni, parti-
cipialni in substantivni] predikar
pa se ravna po sklanjanem, stvarnem
subjektu [„poveljniki“] in stoji torej
v genetiv: *plures duces erant*
reges, erant fortes = več povelj-
nikov je bilo kraljev, je bilo hrabrih
itd. — V latinščini se *plures* sklada
s samostalnikom, a predikar z obema.

² V slovenskem genetiv: „človek
zelo malega duha!“

88.

hōra, *ae*, *f.* ura
neg-ōtium, *iū*, *n.* opravek, opravilo,
 posel; [*ōtium*]
amor, *ōris*, *m.* [*māgnus* velika]
 ljubezen
error, *ōris*, *m.* [*hūmānus* človeška]
 zmota; blodnja; [*errāre*]
difficultās, *ātis*, *f.* težava, težavnost
ē-gregius 3. izvrsten; [*grex*, *congre-*
gare]
exiguus 3. majčken, neznaten
idōneus 3. [*ad*] pripraven, spreten,
 sposoben [*za*]
ī-gnōtus 3. neznan
in-imīcus 3. neprijazen, sovražen;
subst.: *-us*, *ī* neprijatelj, [*za-*
sebni] sovražnik; [*amicus*]
ob-noxius 3. podvržen, izpostavljen
 [komu]; [*noxius*, *innoxius*, *nocēre*,
nocēns]
*propitiu*s 3. milostljiv, nagnjen
māximē najbolj, največ; [*magis*
magister, *magistra*, *magistrātus*, *mā-*
gnus, *māgnificus*, *māgnitūdō*]

90.

memoria, *ae*, *f.* spomin
Britannus, *ī*, *m.* Britanec
pater, *tris*, *m.* oče; [*patria*]
im-mortālītās, *ātis*, *f.* nesmrtnost
timidus 3. boječ
cōn-stāns, *antis* stanoviten, vztrajen
liberālis, *e* darežljiv; vljuden
com-meō, *-ās*, *-āre* zahajam; [*re-*
meāre]
domō, *-ās*, *-āre* [*u*]krotim, brzdam
gubernō, *-ās*, *-āre* krmilim; vladam
in-vēstigō, *-ās*, *-āre* zasledim
 [-dujem]

latrō, *-ās*, *-āre* lajam
pugnō male bojujem se s slabim
 uspehom, nesrečno
mordeō, *-ēs*, *-ēre* grizem
digitus, *i*, *m.* prst [na roki in
 nogi]
spatium, *i*, *n.* obseg, prostor;
 doba
auxilium, *i*, *n.* pomoč
Cerberus, *i*, *m.* C., bajevni peklen-
 ski pes

92.

articulus, *i*, *m.* ud, člen
capillus, *i*, *m.* las
philosōphus, *i*, *m.* filozof, modro-
 slovec
Aristotēles, *is*, *m.* A., grški učenjak
potio, *ōnis*, *f.* pijača
adulātor, *ōris*, *m.* prilizovalec,
 lizun
pollex, *icis*, *m.* [*firmus* močan]
 palec
animāns, *antis*, *c.* [*v pl.* tudi *n.*]
 žival, živo bitje, žvotinja
voluntās, *ātis*, *f.* volja
vīrēs [*vīrium*] *māgnae* velike sile,
 moči
spiritus, *ūs*, *m.* dih, dihanje; duh;
 [*spirare*]
inquit [nepopolen glagol 3. osebe
sing.; vstavlja se v govor] on
 reče, pravi, je rekel
valeō, *-ēs*, *-ēre* veljam [*plus* več];
 močen, zdrav sem, zdravstvujem;
 [*valētūdō*]

93.

doctrīna voluntāria prostovoljni
 nauk, prosti predmet
cena, *ae*, *f.* obed

citharīsta, *ae*, *m*. citraš
statua, *ae*, *f*. kip
apostolus, *i*, *m*. poslanec, apostol
Christus, *i*, *m*. Kristus, Krist
Mausolus, *i*, *m*. M., kralj v Hali-
karnasu v Mali Aziji [† l. 353.
pred Kr. r.]. Njegova žena Ar-
temisia mu je postavila krasen
nagrobni spomenik, po katerem
se vsi podobni spomeniki ime-
nujejo *Mausolēum*.
Stratonīcus, *i*, *m*. S., grški učitelj
glasbe
gymnasium, *i*, *n*. gimnazija
vallum, *i*, *n*. nasip
sepulcrum, *i*, *n*. grob, nagrobni
spomenik
miraculum, *i*, *n*. čudež
classis, *is*, *f*. razred
circuitus, *ūs*, *m*. obseg
passus, *ūs*, *m*. korak, stopinja
natus 3. rojen; [z napovedjo let:]
tri leta star: *tres annos natus*
[napačno *vetus* in *antiquus*!]
mortuus 3. mrtev; *mortuus sum*
umrl sem; *subst.*: *mortuus*, *i*, *m*.
mrtvec
numerō, *-ās*, *-āre* štejem, naštejem
stō, *-ās*, *-āre* stojim
meō, *-ās*, *-āre* hodim, grem; [*com-*
meo, *re-meo*]
frequentō, *-ās*, *-āre* obiskujem, po-
sečam
circum-dō, *-ās*, *-āre* obdam, obkolim
re-spondeō, *-ēs*, *-ēre* odgovorim
quot? koliko [jih]?
quamdiu? kako dolgo?
semel [*numerāle*] enkrat
cum [*coni.*] ko, [na]kar
seu = *sive* [*coni.*] ali, bodisi

post [*praepos.* z *accus.*] po, za
[časovno]; [kot *adv.*] potem,
pozneje
tantum [*adv.*] samo, le
aliquando [*adv.*] nekdanj
salse [*adv.* od *salsus* 3.] osoljeno,
dovtipno

¹ *habebat* = imperfectum od *habeo*.

94.

saeculum, *i*, *n*. stoletje, vek
moveō, *-ēs*, *-ēre* ganem, sučem,
zasučem
circum [*praepos.* z *accus.*] okoli,
okrog
circiter [*adv.* pri številih!] okoli,
okrog

95.

1.

Athēnae, *arum*, *f*. Atene, najslav-
nejše grško mesto
Thermopylae, *arum* *f*. Termópile,
soteska v Greciji
annus, *i*, *m*. leto
Xerxes, *is*, *m*. K., perzijski kralj
sinus, *ūs*, *m*. guba; zaliv
Marathōnius 3. maratonski, pri
Maratonu [mestu v Atiki]
nātus 3. rojen; *ante Christum nā-*
tum [pred rojenim Kristom =]
pred Kristusovim rojstvom; *post*
Christum nātum po Kristusovem
rojstvu
onerārius 3. tovoren; *nāvis one-*
rāria tovarna ladja; *nāvis longa*
bojna ladja
Persicus 3. perzij[an]ski; [*Persa*]
Salamīnius 3. salaminski, od gr-
škega otoka *Sálamis*, *-īnis*, *f*.

Atheniēnsis, e atenski; *subst.*:

Atheniēnsis, is, m. Atenec; [*Athenae*] *nōbilis*, e plemenit, imeniten

Plataeēnsis, e platejski; *subst.*:

Plataeēnsis, is, m. Platejec [prebivalec mesta *Plataeae*, *arum*]

Hungaria, ae, f. Ogrska

ap-propinquō, -ās, -āre [pri]bližam [-bližujem] se

dī-micō, -ās, -āre bojujem se, borim se

usque ad [*praepos. z accus.*] tja do, vse do

nunquam [in *nunquam*] nikoli, nikdar

¹est „je oddaljeno“. — ²*decem annis post* [za] deset let pozneje. — Ako je *post* zapostavljen, se veže [kot adverbium] z ablativom.

2.

angustiae, *arum*, f. ožina, soteska

Oeta, ae, f. E., gora v Tesaliji

Leōnidās, ae, m. L., lacedemonski kralj

Lacedaemonius 3. lacedemonski; *subst.*: -ius, *iī*, m. Lacedemonec [prebivalec mesta Lacedemonia na Peloponezu]

Thebānus 3. tebanski; *subst.*: -us, -i Tebanec [prebivalec mesta *Thebae*, *arum*]

Thespiēnsis, e tespijski; *subst.*: *Thespiēnsis*, is, m. Tespijec [prebivalec mesta *Thespieae*, *arum*]

com-mendō, -ās, -āre izročim, priporočim [-ročam]; *nōmen immortalitātī commendō* [izročim ime nesmrtnosti =] proslavim svoje ime na veke

dē-fensō, -ās, -āre branim

ef-flō, -ās, -āre izdihnem

re-portō, -ās, -āre nesem nazaj;

victōriam ab hoste reportō zadbom zmago nad sovražnikom
dēnique [*adv.*] naposled, [po]slednjič še

tum [*adv.*] takrat, tedaj; nato, potem

praeter [*praepos. z accus.*] mimo, razen

ad unum omnes = vsi do zadnjega.

97.

Remus, ī, m. R., Romulov brat

initium, *iī*, n. začetek

pāstor *ōris*, m. pastir

Rōmulus, ī, m. R., [*Rōma*, *Rōmānus*]

Numa [*ae*] *Pompilius* [*iī*], m. N. P.

Tullus [*ī*] *Hostilius* [*iī*], m. T. H.

Ancus [*ī*] *Mārcius* [*iī*], m. A. M.

Tarquinius [*iī*] *Priscus* [*ī*], m. T. Pr. = [T. Stari]

Servius [*iī*] *Tullius* [*iī*], m. S. T.

Tarquinius [*iī*] *Superbus* [*ī*], m. T. S., t. j. Ošabni

conditus 3. ustanovljen; *annus ab urbe conditā* ali *annus urbis conditae* [leto po ustanovljenem mestu, leto ustanovljenega mesta =] leto po ustanovitvi mesta [namreč Rima]

quotus 3. koliki? kolikateri?; [*quot*]

ūltimus 3. zadnji

rimski kralji

fundō, -ūs, -āre [rem] položim temelj [stvari], sezidam; [*fundamentum, profundus*]
rēgnō, -ūs, -āre kraljujem, vladam
per [praepos. z accus.] skozi, po [z mestn.]; *per quīnque annōs* [skozi] celih pet let

99.

rūsticus 3. kmetski, selski
placeō, -ēs, -ere prijam, ugajam = všeč sem
hodiē [adv.] danes
tam [adv.] tako

101.

lacrima, ae, f. solza; *lacrimās excitāre* solze izvabiti
Alcmēna, ae, f. A., Herkulova mati
Deianira, ae, f. D., Herkulova soproga. Da bi si ohranila njegovo ljubezen, mu je podarila obleko, namočeno v štrup, čigar pogubnosti ni poznala.
patrimōnium, ī, n. očetovska posest, dedščina [po očetu], imovina
Amphiarāus, ī, m. A., grški vedeževalec. Na begu iz bitke ga je zemlja požrla, da ni prišel sovražnikom v pest.
Hamīlcar, āris, m. H., vojskovodja Kartaginec
Hannībal, ālis, m. H., Hamilkarjev sin, najnevarnejši sovražnik Rimljanov
Hercūles, is, m. [grški: Herakles] H., sin Alkmene in boga Zeusa, največji bajevni junak grški

Biōn, ōnis, m. B., grški filozof okrog l. 280. pr. Kr., znan zaradi zbadljivega jezika
hēros, -ōis, m. heroj, polubog, junak
uxor, ōris, f. soproga, [zakonska] žena

error, ōris, m. zmota
dē-vōro, -ās, -āre požrem
herī [here] [adv.] včeraj

¹ „za ženo.“ — ² Dostavi: *devoravisti*.

103.

libellus, ī, m. knjižica, knjiga
fatum, ī, n. [namenjena] usoda
dictum, ī, n. izrek, rek
testimonium, ī, n. izpričevalo, dokaz
sors, sortis, f. žreb, [slučajna] usoda
Bias, antiš, m. B., eden izmed sedmerih modrijanov
in-honestus 3. nepošten; [*honor*]
ob [praepos. z accus.] pred, zaradi;
ob eam causam s tega vzroka, zato
per se sam ob sebi
neque niti

¹ Prevedi: „svoje lastne“.

104.

frater, tris, m. brat
pensum, ī, m. naloga

105.

adulēscēntia, ae, f. mladost [doba od 18. do 30., *iuventūs* pa navadno doba od 30. do 45. leta]
Cicerō, ōnis, m. C., najslavnejši rimski govornik

orātor, ōris, m. govornik
antīquitās, ātis, f. [ūltima naj-
 skrajna] starodavnost; [antiquus]
Dēmōsthenēs, is, m. D., najslavnejši
 grški govornik
in-certus 3. negotov; [certus, certāre,
 certāmen]
mātūrus 3. zrel, zgodnji
mendāx, ācis lažniv; kot *subst.*
 lažnik, lažnivec
praebeō, -ēs, -ēre nudim, [po]dajem

107.

cicāda, ae, f. skržák, čriček, ko-
 bilica
formīca, ae, f. mravlja
victus, ūs, m. živež
com-portātus 3. nanešen
cruciātus 3. mučen, trpinčen
siccō, -ās, -āre sušim
inter-rōgō, -ās, -āre vprašam
vacō, -ās, -āre prost sem, čas
 imam
ex-clāmo, -ās, -āre vzkliknem
ecce! [imperat.] glej!
tum [adv.] tedaj, tu [časovno!]

108.

cūra meī ipsius skrb za mene
 samega
īnsīdiae, ārum, f. zaseda, zalezo-
 vanje
decōrus 3. pristojen, časten; [de-
 coro]
honestus 3. časten, spoštovan; [honor]
proximus 3. najbližji
ob-stō, -ās, -āre napoten [na potu]
 sem, napotje delam

¹ Dostavi: *verbum* [ali *dictum*]!

110.

Mācedō, ōnis, m. Macedonec
rēctus 3. raven; prav
suāvis, e mil, ljubek, prijeten
terribilis, e strašen, strahoten
dē-flagrō, -ās, -āre zgorim
satis [adv.] [za]dosti, dovolj; [sa-
 tiāre]

111.

sarcīna, ae, f. tovor, pratež
asinus, ī, m. osel
pellis, is, f. koža
dē-fatigātus 3. utrujen, onemogel;
 [fatigāre]
onustus 3. obtovorjen, obložen
agitō, -ās, -āre ženem, gonim
dē-plōrō, -ās, -āre objokujem,
 obžalujem
gravō, -ās, -āre [ob]težim; [gravis]
levō, -ās, -āre [o]lajšam [-šujem];
levō hominem onere olajšam
 človeku breme, odvzamem člo-
 veku breme
onerō, -ās, -āre obtvorim, obreme-
 nim; [onus, onustus, onerārius]
re-cūsō, -ās, -āre odbijem, odrečem
īn-super [adv.] [po]vrhu, še
multō post mnogo pozneje [prim.
 št. 95, op. 2]
serō [adv.] pozno, prepozno
igitur [cōni.; nikoli prva, navadno
 druga beseda v stavku] torej,
 tedaj [pri sklepanju]

112.

¹ „Ta“, „tisti“ pred relativnim
 zaimkom se latini navadno z *is, ea, id*;
 včasih, posebno v nominativu, se
 pa sploh ne prevede.

113.

Albīnus, ī, m. Albin

col-loquium, ī, n. pogovor, razgovor

mendācium, ī, n. laž; [*mendax*]

Sōcratēs, is, m. S., grški modrijan

in-grātus 3. neprijeten; nehvaležen; *animus ingrātus* nehvaležno srce, nehvaležnost

quālis, e kakšen? kakršen

dē-sīderō, -ās, -āre [*rem*] pogrešam [kaj, česa], hrepenim [po čem]

iuvō, -ās, -āre [*hominem*, *rem*] podpiram [koga], pospešim [-šujem kaj], pomagam [-morem komu];

[*adiuvāre*]

ī-gnōrō, -ās, -āre ne vem

¹ *cuius*? koga? čigav, -a, -o?

115.

faber, brī, m. rokodelec, [kovač]
bonum, ī, n. dobrina, blaženstvo, blagor

re-ceptāculum, ī, n. shramba, posoda

Solon, ōnis, m. S., atenski zakonodajalec

mēns, *mentis*, f. pamet, razum, duh

ratio [*ōnis*, f.] *vitae* način [smer] življenja

perpetuus 3. neprestan, trajen;

adv.: *perpetuo* neprenehoma

tacitus 3. molčeč, tih

universus 3. vesoljni

totus 3. celoten, cel, ves

sōlus 3. sam, [samoten]

cōn-firmō, -ās, -āre potrdim, utrdim [-trjujem], osrčim [-srčujem]

ē-mendō, -ās, -āre popravim, popboljšam

vetō, -ās, -āre prepovem [-vedujem] *iubeō*, -ēs, -ēre zapovem [-vedujem],

[*za*]ukazem [-ukazujem], velim, [velevam]

parō alicui īnsidiās zalezujem koga

estō [*imperat.*; stavi se posebno v trajnih zapovedih] bodi! naj bode!

ante [*prae*pos. z *accus.*] pred

quō — *eō* [*adv.*] čim — tem; tudi: *eō* — *quō* tem — čim

¹ „Kdor drugim jamo koplje . . .“

— ² Glej št. 108, op. 1. — ³ *Nemo est* = „nobeden ni“. Ker je „nobeden“ zanikan, se v slovenščini zanika tudi glagol. — ⁴ *nisi* = če ne, razen. — ⁵ *nulla re* = ablativ k *nihil* [nič].

117.

benīgnitās, ātis, f. dobrotljivost

anteā [*adv.*] prej, poprej; [*ante*]

neque in nec [*cōni.*] in ne, pa ne,

niti; *neque* [*nec*] — *neque* [*nec*]

niti — niti

quantō — *tantō* čim — tem

¹ Glej št. 86, op. 1.

119.

Cannae, ārum, f. Kane, mesto v južni Italiji

nummus, ī, m. penez, denar

carcer, eris, m. ječa, zapor

nubilis 3. meglen, neugoden

aeternitās, ātis, f. večnost; [*aeternus*]

servitūs, ūtis, f. sužnost, robstvo

Miltiadēs, is, m. M., atenski vojskovodja

cubile, is, n. ležišče

crāstinus 3. jutrnji; [*cras*]

gelidus 3. leden, mrzel; [*gelu*]

rēliquus 3. ostal

ex-pers, pertis nedeležen, brez [česa]

Carthāginiēnsis, e kartaginski;
subst.: *Carthāginiēnsis, is, m.*

Kartaginec, prebivalec mesta
Kartag[in]e

im-mortālis, e nesmrten; [*mortalis, mors, immortalitas, mortuus*]

splendeō, -ēs, -ēre bliščim, svetim se;
[*splendidus*]

nē ego quidem [adv.] še jaz ne,
niti jaz; [naglašena beseda stopi
me d ne — *quidem*]

tamquam [con.] tako rekoč, dejal bi
ubique [adv.] povsod

¹ *idem qui* = isti k a k o r.

120.

metus, ūs, m. strah, bojazen

121.

venia, ae, f. milost, oproščenje;
sit venia verbo bodi oproščenje
[tej] besedi = brez zamere!

agri-cultūra, ae, f. poljedelstvo,
kmetijstvo; [*ager, agricola*]

Brūtus, ī, m. B., prvi rimski konzul
dominatio, ōnis, f. gospodstvo,
vladarstvo

cūstos, ōdis, c. čuvar[ica], varuh-
[inja]

fragilitās, ātis, f. [zlomljivost],
minljivost

candidus 3. bel, svetel, čist; nepo-
pačen [*pectore* v. srcu]

pristinus 3. [po]prejšnji

mōbilis, e premičen; omahljiv

ob-secrō, -ās, -āre rotim; [*sacer*]

donec [cōni.] dokler

ut [cōni. s konjektivom; vpeljuje
zlasti namerne (finalne) in po-
sledične (konsekutivne) stavke]
da

utinam [cōni. s konjektivom] da
bi! o ko bi! [stoji v želelnih
stavkih; nikalnica *ne*]

¹ O rabi *konjunktiva* glej Lat. slovn.
§ 114, 3. — ² Ta stavek je nagrobni
napis. — ³ Glej Lat. slovn. § 351, 1, 2.
— ⁴ Prevedi: „naj so bili“. To je *con-
iunctivus concessivus* [dopustnik];
„naj ne“ se glasi = *ne*. Glej Lat.
slovn. § 303. — ⁵ Prevedi: „da so bili“.

122.

audācia, ae, f. [pre]drznost,
smelost

haedus, ī, m. kozlič[ek]

fūr, fūris, m. tat

pastor, ōris, m. pastir

saevus 3. besen, ljut, grozovit

in-crepitō, -ās, -āre [aliquem] kričim
[na koga], zmerjam [koga]

forte [ablāt., adv.] slučajno; morda,
morebiti

124.

dolus, ī, m. zvijača, lokávost, pre-
kanjenost

animus bonus dobra volja

silentium, ī, n. molk, molčanje

calamitās, ātis, f. nadloga, nesreča

Alcibiadēs, is, m. A., atenski držav-
nik in vojskovodja

ac-cūsō, -ās, -āre [za]tožim, [za]to-
žujem

ab-sum, abesse, āfuī odsoten, oddaljen sem; *partic. praes.: absēns, absentis* odsoten, ne navzoč[en]

ad-sum, adesse, adfuī [affuī] *alicui rei* prisostvujem čemu; pričujoč, prisoten sem pri čem; *adsum hominī* pomagam, pomorem človeku

dē-sum, deesse, dēfuī nedostajam, [manjkam]; *deest mihi pecūnia* nedostaja mi denarja; *dēsum amico* ne pomagam prijatelju
in-sum, inesse [in rē] sem, bivam [v čem]

inter-sum, interesse, interfui [alicui rei] sem vmes, sem pri čem [med čim], udeležim [-žujem] se [česa]

ob-sum, obesse, offui [alicui] sem proti [čemu], škodujem [komu]
prae-sum, praesesse, praefui [alicui] spredaj sem, na čelu sem [stojim], načelujem [komu]

prō-sum, prōdesse, prōfui [alicui] v prid sem, koristim [komu]
prosit! na zdravje!

sub-sum, subesse [alicui rei] sem pod, tičim pod [čim]

super-sum, superesse, superfui ostajam, preostanem, [*ex pūgnā*] preživim, živ ostanem [po bitki]

125.

errāns, antis [particip. praes.] glagola *errāre* blodeč; [*asinus errans* bezljajoč osel]

pos-sideō, -ēs, -ēre imam [v posesti]; [*sedere, sedēs, sedare*]

studeō, -ēs, -ēre trudim se, prizadevam si, učim se; želim; [*studium*]

diū [adv.] dolgo [časa]

longē dolgo, daleč; *longē abesse* zelo oddaljen biti; *longē afuit* jo je popihal

126.

scientia, ae, f. znanje

127.

abs-tinentia, ae, f. zdržnost, nesebičnost

bene-volentia, ae, f. dobrohotnost, naklonjenost

con-tinentia, ae, f. vzdržnost; umerjenost, samozatajevanje

culpa, ae, f. krivda; *absū ā culpā* prost sem krivde, brez krivde sem

patientia, ae, f. potrpežljivost

Philippus, ī, m. Filip, kralj macedonski

obscurus 3. temen; neznan; [*obscurare*]

conciliō, -ās, -āre [pri]dobi[va]m, pribavim

possum, posse, potuī morem, premorem

fortāsse [adv.] morda, morebiti; [*forte*]

128.

cēna, ae, f. obed; *cēnae caput* glavna jed

tyrannus, ī, m. samosilnik, trinog, vladar

condimentum, ī, m. zabela, začimba

sūdor, ōris, m. znoj, pot

iūs, iūris, n. [*nigrum* črna] juha

sitis, is, f. žeja

iēiūnus 3. tešč; lačen
cēnō, -ās, -āre obedujem, jem; [*cēna*]
gūstō, -ās, -āre okusim, pokusim;
 [*gūstātus*, *gūstus*]
quamquam [*cōni.*] dasi, čeprav

130.

crepida, *ae*, *f.* opanek, čevlj
prae-ceptum, *i*, *n.* pravilo, nauk,
 zapoved

saxum, *i*, *n.* skala, kamen
sutor, *ōris*, *m.* šivač, čevljar
amābilis, *e* ljubeznjiv; [*amāre*, *amor*,
amicus, *amicitia*, *in-imicus*]

mollis, *e* mehek, mehāk
castigō, -ās, -āre strahujem, kaz-
 nim [-nujem]

cavō, -ās, -āre izvotlim
iudicō, -ās, -āre sodim
suprā [*praepos. z accus.*] nad, preko
nē [nikalnica] ne; *ne iudicet* naj ne
 sodi! [*ne* s konjunktivom izraža
 nikalni imperativ, torej prepoved.]

¹ Prim. Prešernov izrek: „Le čevlje
 sodi naj Kopitar“.

132.

occāsio, *ōnis*, *f.* [*rāra* redka] pri-
 lika, priložnost

vītis, *is*, *f.* trta
aptus 3. [*ad*] primeren, prikla-
 den, sposoben [*za*]

cupidus 3. željān; [*cupidiās*]; *cu-
 pidus regnādi* željān po vla-
 danju, vladohlepen

bellō, -ās, -āre voj[sk]ujem se;
 [*bellum*]

cremō, -ās, -āre žgem, sežgem,
 [-žigam]

humō, -ās, -āre pokopljem [-ko-
 pavam]; [*humilis*]

micō, -ās, -āre migljam, bliščim se;
 [*di-micāre*]

peccō, -ās, -āre grešim; [*peccātum*]
plorō, -ās, -āre jočem

ponderō, -ās, -āre tehtam
tolerō, -ās, -āre [pre]nesem [-na-
 šam], [pre]trpim

¹ „Priateljstvo je [tisto], ki se mora
 pridobivati“, t. j. prijateljstvo se mora
 pridobivati.

133.

agnus, *i*, *m.* jagnje
con-vivium, *iū*, *n.* gostovanje, go-
 stija, pojedina

clāmō, -ās, -āre vpijem, kričim
lacerō, -ās, -āre [raz]trgam, [raz]-
 mesarim

māctō, -ās, -āre [za]koljem
impūne [*adv.*] nekaznovano, brez
 kazni, slobodno

aliquandō [*adv.*] nekda
at [*cōni.*] nasproti pa, pa vendar, a

135.

peccātum, *i*, *n.* greh; [*peccāre*]
angor, *ōris*, *m.* tesnota, stiska,
 bridkost

C. [čitaj: *Gāius*, *i*] *Iūlius* [*iū*] *Cae-
 sar* [*āris*], *m.* G. J. C., rimski
 oblastnik

dē-decus, *ōris*, *n.* nečast, sramota;
 [*decorāre*, *decōrus*]

ad-versārius 3. nasproten; *subst.*:
adversārius, *iū*, *m.* nasprotnik

aequus 3. plan, raven; *aequa mēns*
 ravnodušje, ravnodušnost

cōn-iūrātus 3. [*partic.*] zarotivši se;
subst.: *cōniūrātus*, *i*, *m.* za-
 rotnik

ne-fārius 3. brezbožen, proklet;
zlikovec; [*fas*]

per-sevērō, -ās, -āre [*in rē*] trdo-
vraten sem, ostajam, vztrajam
[v, pri čem]; [*sevērus*]

salūtō, -ās, -āre pozdravim [-zdrav-
ljam]; [*salus*]

re-salūtō, -ās, -āre odzdravim
[-zdravljam]

causā [ablat. v pomenu predloga;
veže se z genetivom, ki se mu
zapostavlja] zavoljo, [za]radi

¹ V posledičnih [konsekutivnih]
stavkih stavi latinščina konjunktiv;
veznik da = *ut*, da ne = *ut non*.

136.

con-vīva, ae, m. [*lactus* vesel] gost
Clōdius, īi, m. K., Rimljan iz
rodbine Klodijcev

Pīsō, ōnis, m. P., rimski govornik
in-vitatio, ōnis, f. [*honesta* častno]
[po]vabilo; [*invitare*]

taciturnitās, ātis, f. molčečnost
ad-ventus, ūs, m. prihod

in-stō, -ās, -āre blizu sem, bližam se
in-vītō, -ās, -āre [po]vabim

com-memōrō, -ās, -āre omenim,
navedem

nārrō, -ās, -āre pripovedujem,
pravim

nūntiō, -ās, -āre naznanim, oznanim
[-znanjam], [s]poročim [-ročam]

statim [adv.] takoj, precej; [*stare*]
num [vprašalnica] mari? nemara?

cum [cōni.] ko, kadar; v zgodo-
vinski pripovedi stoji v stavkih
s konjunktivom *imperfecti* ali
plūsquamperfecti [*cum nārrā-*

tivum ali *historicum*]; za pri-
prosto napoved časa stoji v
stavkih z indikativom [*cum*
temporāle]

cum — *tum* kakor — tako po-
sebno, i — zlasti pa

138.

nūntius, īi, m. oznanjevalec, po-
ročnik, sel; vest, poročilo;
[*nūntia*, *nūntiāre*]

theātrum, ī, n. gled[al]išče
tempestūs, ātis, f. čas, vreme;
nevihta, huda ura; [*tempus*, ob-
temperāre]

acerbus 3. grenek, bridek, trpek
praelēr-itus 3. pretekkel, minul

cōgitō, -ās, -āre mislim, premiš-
ljam, preudarjam

dēbitō, -ās, -āre [o]slabim [-iti],
omrtvim [-iti]; *dēbilitor* [o]sla-
bim [-éti], omrtvim [-éti]

ex-pūgnō, -ās, -āre izvojujem, za-
vzamem, priborim, osvojim [si];
[*pūgna*, *pūgnāre*]

simulō, -ās, -āre hlinim
maneō, -ēs, -ēre ostanem [-stajam],
trajam

tandem [adv.] naposled, nazadnje,
vendar[le]

quod [vzročna cōni.] ker

¹ Indikativ *perf. passivi* v zgodo-
vinskih pripovedih sloveni s plus-
kvamperfektom, ali pa pretvori
stavek v aktiv! — ² V slovenščini
dativ: ranjenemu biti. [Prim. Lat.
slovn. § 255.]

139.

rapīna, ae, f. rop[anje], plenjenje;
[*rapax*, *rapidus*]

spēlunca, ae, f. jama, brlog

socius, īi, m. drug, sodrug, tovariš; zaveznik; [*societās, cōnsociāre*]
vēstīgium, īi, n. stopinja, sled;
spectans vēstīgium obrnjen sled;
 [i*nvēstīgāre*]

vīctus, ūs, m. živež, hrana
dē-clārō, -ās, -āre razjasnim; označim, pokažem; *dolōrem declārō* izrazim [-ražam] svoje sočutje;
 [clār*us*]

dī-lacerō, -ās, -āre raztrgam; [lacer, lacerā*re*]

intrō, -ās, -āre [rem] [v]stopim v, stopim na [kaj]

vīsītō, -ās, -āre obiščem; [vidē*re, in-*
vidia, vīsus]

adeō [adv.] tako zelo

retrōrsum [adv.] nazaj

adversus [prae*pos. z accus.*] proti, do

141.

Epicūrus, ī, m. E., grški modrijan
frāter, tris, m. brat

opinio, ōnis, f. nazor, mnenje

ad-firmō [af-firmō], -ās, -āre
 trdim, potrjujem, zagotavljam;
 [firmā*re, firmus, infirmus*]

aedī-ficō, -ās, -āre sezidam; [aedī-
 ficium]

creō, -ās, -āre ustvarim

cubō, -ās, -āre ležim; [cubī*le*]

iūrō, -ās, -āre prisežem [-segam],
 [za]rotim se; [iūs, iustus, iustitia,
 iudex (iz ius*dex*), iudicium, iudicā*re,*
 iniūria, cōnitratus]

migrō, -ās, -āre [pre]selim se, hodim

negō, -ās, -āre zanika[va]m, tajim; odrečem

extrā [prae*pos. z accus.*] zunaj, izven
mox [adv.] kmalu

143.

sagitta, ae, f. puščica

nihilum, ī, n. nič; [nihi*l*]

paucus numerō maloštevilen

re-spōnsum, ī, n. odgovor; [respon-
 dē*re*]

telum, ī, n. kopje, sulica

aestimō, -ās, -āre cenim; prō

nihilō aestimō cenim za nič =
 devljem v nič, preziram, zaničujem

im-prīmīs [adv.] v prvi vrsti, pred
 vsem, zlasti; [primus]

144.

prātum, ī, n. travnik

prōdigus 3. potraten, zapravljiv, razsipen; subst.: -us, ī, m. razsipnik, zapravljivec

audeō, -ēs, -ēre drznem se, upam si; [audā*x, audacia*]

fleō, -ēs, -ēre, flevī, flētum jočem [se], plakam

flōreō, -ēs, -ēre, flōrui cvetim; [flōs]
gaudeō, -ēs, -ēre veselim se, radujem se; [gaudium]

moneō, -ēs, -ēre, monui, monitum
 opomnim [-minjam], bodrim, [po]svarim

ad-moneō, -ēs, -ēre, -ui, -itum
 opomnim [-minjam], [po]svarim;
 [monē*re*]

pateō, -ēs, -ēre, -ui, — odprt sem
rīdeō, -ēs, -ēre, rīsī, rīsum smejem se

soleō, -ēs, -ēre običavam, navajen sem, navado imam; *soleo flēre* navadno [običajno] se jočem
timeō, -ēs, -ēre, -uī, — [*poenam*] bojim se [kazni]; [*timidus*]
vireō, -ēs, -ēre, -uī, — zelenim
fas, *n.* [nesklonljiv substantiv] pravica; *fas est* dovoljeno je
palam [*adv.*] očitno, javno
sēcrēto [*adv.*] na skrivnem, tajno
vae! [*interiect.*] gorje!

¹ „bi se [pač] bali.“

145.

natūra, *ae, f.* priroda, narava; bitje
terror, *ōris, m.* strah [= strašenje]
faciēs, *ēi, f.* lice; zunanost, oprema
temptō [*tentō*], -ās, -āre poskusim
 [-skušam]

¹ *terrori mihi est* mi je v strah, mi prizadeva strah. — ² „oslovski.“

147.

facultās, *ātis, f.* [*mīra* čudovita] zmožnost; [*facilis*, *faciēs*, *facinus*]
im-perītus 3. nevešč, neveden
patiēns, *entis* potrpežljiv; [*patientia*]
familiāris, *e* družinski, prijeteljski, domač; *rēs familiāris* imetek, imetje, gospodarstvo
armō, -ās, -āre oborožim; [*arma*]
ad-hibeo, *ādhibēs*, -ēre, -uī, -itum rabim, upotrebljam; *modum ad-hibeō* držim se mere [zmernosti]; [*habere*, *prohibere*, *habitare*]
augeō, -ēs, -ēre, *auxī*, *auctum* [po]-množim

arceō, -ēs, -ēre, -uī odvrčam, odbijam, odganjam
co-ērceō, -ēs, -ēre, -uī, -itum brzdam, [u]krotim
ex-erceō, -ēs, -ēre, -uī, -itum [iz]-urim, [iz]vežbam; gojim; izvežban = *exercitatus*
moveō, -ēs, -ēre, *mōvī*, *mōtum* gibljem, ganem; [*mōbilis*]
taceō, -ēs, -ēre, -uī, -itum molčim; [*tacitus*, *taciturnitās*]
teneō, -ēs, -ēre, -uī, *tentum* držim, [izpolnjujem]; *memoriā teneō* [rem] hranim [kaj] v spominu, [za]pomnim, zapamtim [si] kaj

¹ Prevedi s 1. osebo *pl. activi*! Takisto *vitia vitanda sunt* v 14. stavku [„moramo se ogibati ...“].

149.

philosōphus, *i, m.* filozof, modrijan
Scīpiō, *ōnis, m. S.*, rimski vojskovodja
cōgnōmen, *inis, n.* priimek
sōlāmen, *inis, n.* tolažba, tolažilo
prae-mātūrus 3. prezgodnji
tristis, *e* žalosten
dē-fleō, -ēs, -ēre, -flēvī, -flētum objokujem, oplakujem; [*flere*]
dēleō, -ēs, -ēre, -ēvī, -ētum razdenem, uničim, pokončam
exerceō agricultūram pečam se s poljedelstvom
habeō, -ēs, -ēre, -uī, -itum imam
maneō, -ēs, -ēre, *mānsī*, *mānsus* ostanem
mereō, -ēs, -ēre, -uī, -itum zaslužim
noceō, -ēs, -ēre, -uī, -itum
pāreō, -ēs, -ēre, -uī, *pāritum*
placeō, -ēs, -ēre, -uī, -itum

dis-pliceō, -ēs, -ēre, -uī, -itum
ne ugajam, ne prijam, nisem
všeč[en]; [*placere*]; *non displiceo*
nisem nevšeč[en], prav ugajam
terreō, -ēs, -ēre, -uī, -itum

¹ *nē* [cōn. pri dopustnem konjunktivu =] naj [si, tudi] ne, bodi si da ne. — Glej št. 121, op. 4.

150.

con-suetūdo, inis, f. navada
ad-spectus, ūs, m. pogled
ob-vius 3. naproti, srečajoč; *ob-vius sum alicuī* pridem komu naproti, srečam koga; [*via, viator*]
ex-animō, -ās, -āre vzamem sapo, zadušim, usmrtilim; *exanimor* omrtvim [-eti]; [*anima, animus, animāns, animal*]
ap-pello, -ās, -āre pokličem, nagovorim
horreō, -ēs, -ēre, -uī zgrozim se
itērum [adv.] drugič, iznova, zopet
paene [adv.] skoro; [*paeninsula*]
tertium tretjič; [*tertius*]
vērō [adv.;] postavi se kot druga beseda v stavku] pa res, pak; [*verus, veritas*]

152.

Numantia, ae, f. N., mesto na Španskem
officium, ī, n. dolžnost
per-turbatio, ōnis, f. zmešnjava
ēditus 3. vzvišen
postrēmus 3. poslednji, zadnji
in-crēdibilis, e neverjeten
com-pleō, -ēs, -ēre, -plēvī, -plētum
dē-terreō, -ēs, -ēre, -uī, -itum
ostraišim, odvrnem

per-terreō, -ēs, -ēre, -uī, -itum
prestrašim, preplašim; [*terreō, deterre, terror, terribilis*]
pro-hibeō, -ēs, -ēre, -uī, -itum
oviram, odbijem
videō, -ēs, -ēre, vidī, vīsum vidim
frustrā [adv.] zastonj, zaman
totiēns [adv.] toli[ko]krat

154.

fābula, ae, f. bajka, basen
vēnātor, ōris, m. lovec; [*vēnatio*]
gracilitās, ātis, f. vitkost, tenkost; [*gracilis*]
mandō, -ās, -āre izročim, naročim [-ročam]; *fugae mē mandō* spustim se v beg; [*commendare*]
ap-pāreō, -ēs, -ēre, -uī, -itum
prikažem [-kazujem] se, pojavim se; očiteno [očividno] sem
subitō [adv.] iznenada, nenadoma, nakrat

155.

lacrima, ae, f. solza
cōn-sortium, ī, n. družba, tovaršija
fūnus, eris, n. [triste žalosten] pogreb; *post fūnera* = po smrti
paupertas, ātis, f. revščina
pietās, ātis, f. pobožnost; [*pious, impius*]
in-dōctus 3. neučen
colō, colis, colere, coluī, cultum
obdelam [-lujem], gojim; častim, spoštujem; [*agri-cola, in-cola, agri-cultūra*]
cor-rumpō, -is, -ere, -rūpī, -ruptum
zломim, pohujšam [-hujšujem], pokvarim; podmitim
crē-dō, -is, -ere, -didi, -ditum verujem, verjamem; mislim; [*incrēdibilis*]

dicō, -is, -ere, dixī, dictum rečem,
pravim, povem, [iz]govorim;
[dictum, in-dicāre]

disco, -is, -ere, didici, — [rem] [na]-
učim se [česa]

dis-pōnō, -is, -ere, -posuī, -positum
razložim

edō, -is, -ere, ēdī, ēsum jem

laedō, -is, -ere, laesi, laesum [p]o-
škodujem; [raz]žalim

metuō, -is, -ere, -uī, — [rem] bojim
se [česa]; [metus]

minuō, -is, -ere, -uī, -ūtum [z]manj-
šam, [z]manjšujem, [o]slabim
[-iti]; [minus]

petō, -is, -ere, -īvī [-iī], -itum sku-
šam doseči [kaj], zahtevam;
napadem; [impetus]

pro-pōno, -is, -ere, -posuī, -positum
predložim

red-dō, -is, -ere, -didī, -ditum [po]-
vrnem [vračam]

scribō, -is, -ere, scripsi, scriptum
[s]pišem

vivō, -is, -ere, vixī, vīctum živim
[-eti]; [vīta, convivā, convivium,
victus]

¹ Slovenski: „Človek obrača...“ —

² „V tolikih in takih skrbah.“ — ³ „Po
slabi tovaršiji glava boli.“

156.

1.

capra, ae, f. koza

nūdus 3. nag, gol

salutaris, e zdravilen; koristen;
[salūs, salūber, salutāre, resalutāre]

viridis, e zelen; [virēre]

re-spondeō, -ēs, -ēre, -spondī, -spōn-
sum

ante-pōnō, -is, -ere, -posuī, -positum
predpostavim; *antepōnō virtu-*
tem pulchritudini višje cenim
čednost nego lepoto, prednost
dajem čednosti pred lepoto

dē-scendō, -is, -ere, -scendi, -scensum
[s]plezam dol, grem dol, pridem
dol, stopim raz

intel-legō, -is, -ere, -lēxī, -lēctum
izprevidim, [raz]ume[va]m, spo-
zna[va]m

re-linguō, -is, -ere, -līquī, -lictum
[za]pustim [-puščam]; [reliquus]
potius [adv.] raji, marveč

2.

vīnea, ae, f. vinograd; [vinum]

ēsuriēns, -entis lačen, gladen

carpō, -is, -ere, carpsi, carptum
[u]trgam

sūmō, -is, -ere, sūmpsī, sūmptum
vzamem; *non sumam* ne maram

nōn-dum [adv.] še ne; [nōn, dum]

nihilō minus in nihilōminus [za]
nič manj, pri vsem tem, kljub
temu, vendarle

summīs vīribus na vso moč, z
vsemi silami

158.

sē-cūrītās, ātis, f. brezskrbnost;
[cūra, cūrāre]

dē-fendō, -is, -ere, -fendī, -fēsum
[o]branim, zagovarjam

dūcō, -is, -ere, dūxī, ductum [pri]-
peljem, [pri]vedem, vodim

ē-discō, -is, -ere, ēdidici, — [rem]
[na]učim se [česa] na pamet,
na izust; [discere, discipulus, disci-
plīna]

emō, -is, -ere, emī, emptum kupim
[kupujem]

legō, -is, -ere, legī, lectum [na]be-
rem, izberem [-biram]

ē-ligō, -eligis, -ere, -legī, -lectum
izberem [-biram], izvolim; [*lego*]

regō, -is, -ere, rēxī, rectum [u]rav-
nam, vodim, vladam; [*regio, rēx,*
regina, rectus, regnum, regnāre]

solvō, -is, -ere, solvī, solutum raz-
vežem, [raz]rešim

tollō, -is, -ere, sustulī, sublātum
vzdignem [-digujem]

vincō, -is, -ere, -vīcī, victum zma-
gam, [pre]obvladam, nadvla-
dam; [*victor, victōria*]

¹ Prevedi aktivno, s 1. osebo
pl. ali z 2. osebo *sing.* — ² Prevedi
aktivno!

159.

blanditiae, arum, f. laskanje, prili-
zovanje; *blanditiās adhibeō* po-
rabim prilizovanje, poslužim se
prilizovanja

baculus [in -um], *ī, m. [n.]* palica,
batina

utilitās, ātis, f. korist; *praebeo uti-*
litem nudim [donašam] korist

irātus 3. jezen, razsrjen; [*ira, irā-*
cundia]

turbulentus 3. buren, hrupen;
[*turbidus, perturbatiō*]

in-ūtilis, e nekoristen

con-vocō, -ās, -āre skličem

mulcō, -ās, -āre nabijem, [pre]-
tepem

re-putō, -ās, -āre razmišljam, pre-
udarjam

alō, -is, -ere, aluī, altum [z]redim,
živim [-iti]

con-temnō, -is, -ere, -tempsī, -temp-
tum zaničujem, preziram [-zrem]

dī-ligō, -is, -ere, -lēxī, -lectum spo-
štujem, ljubim

ē-scendō, -is, -ere, -scendī, -scēsum
izstopim, splezam, stopim [na
kaj]; [*dēscendere, adscēsus*]

lambō, -is, -ere, lambī, — ližem

rudō, -is, -ere, rudīvī rjovem, rigam
sānē [*adv.*] zares; seveda, kajpada;
[*sānus, sānāre, insānia*]

¹ *idem, qui*; glej št. 119, op. 1.

161.

Catīlina, ae, f. K., rimski pleme-
nitaš in zarotnik

puēritia, ae, f. otroška doba, de-
tinstvo; [*puer, puella* iz *puerula*]

Līvius, īi, m. L., rimski zgo-
dovinar

scūtum, ī, n. ščit

per dohum po zvijači = zvijačno

occasio datur prilika se [po]nudi
finitimus 3. obmejni; [*subst.*]

mejaš, sosed

occupō, -ās, -āre [*rem*] zavzamem,
zasedem, polastim se [česa]

cadō, -is, -ere, cecidī, [cāsum] padem

oc-cidō, -is, -ere, -cidī, [occāsum]
[u]padem, [po]ginem, umrem;

[o zvezdah:] zajdem, zahajam;
spēs occidit nada splava po vodi,
up gre po vodi; [*cadere, occasio*]

caedō, -is, -ere, cecidī, caesum [po]-
sekam, [po]bijem, ubijem

oc-cidō, -is, -ere, -cidī, -cīsum
ubijem, usmrtilim, umorim, po-
morim; [*caedere*]

col-ligō, -is, -ere, -lēgī, -lectum zbe-
rem, nabeream [-biram]

cōn-stituō, -is, -ere, -uī, -ūtum ustanovim; določim, odmenim; sklenem

fallō, -is, -ere, fefēllī, [falsus 3. je adjektiv] ukanim; [pre]varam; fallor tudi = motim se; [*fallax, falsus*]

gerō, -is, -ere, gessī, gestum nesem, nosim; delam, opravi, opravljam, storim, izvršim; *bellum gerō* vojno voj[sk]ujem, vojskujem se

prō-mittō, -is, -ere, -mīsī, -missum obljubim, obetam

trā-dō, -is, -ere, -didī, -ditum izročim [-ročam], sporočim [-ročam]; prepustim; [*dare, crēdere, reddere, conditus, ēditus, praeditus*]

in-cautus 3. nepreviden, neoprezen [*cautus*]

quotiēs [adv.] kolikokrat

162.

officium, ī, n. dolžnost

mōrōsītās, ātis, f. čemernost

prae-stat, -āre [kot brezosebni glagol] bolje je

licet, -ēre, licuit dovoljeno je, sme se
ab-solvō, -is, -ere, -solvī, -solūtum odvežem; [do]končam, dovršim; [*solvere*]

lūdō, -is, -ere, lūsī, lūsum igram [se], [*perf.*] naigram se; [*lūdus*]
prae-scribō, -is, -ere, -scripsī, -scriptum predpišem, določim, zaukažem

vādō, -is, -ere, vāsī, vāsum idem, grem, hodim

postea [adv.] potem, pozneje; [*post, postremus*]

prius [adv.] [po]prej[e]

unā [ablāt., adv.] obenem, skupaj; [*unus*]

ergō [cōni.] torej, zato, potem-takem

164.

cera, ae, f. vosek

attentus 3. pazljiv

per-fectus 3. dovršen, popoln

claudō, -is, -ere, clausī, clausum zaprem [-piram], zaklenem [-klepam]

dē-stituō, -is, -ere, -uī, -ūtum [nezvesto] zapustim, na cedilu pustim

iungō, -is, -ere, iūncī, iūctum [z]vezem, [z]družim, sklenem, sklepam; [*cōniunctus*]

metō, -is, -ere, messuī, messum [po]žanjem; [*messis*]

neg-legō, -is, -ere, -lēxī, -lēctum zanemarim [-marjam], v nemar puščam [pustim]; [*legere, colligere, diligere, diligens, diligentia, eligere, intellegere, neglegens, negligentia*]

re-prehendō, -is, -ere, -hendī, -hēsum karam, grajam

serō, -is, -ere, sēvī, satum sejem
spernō, -is, -ere, sprēvī, sprētum zavržem, zametujem, zaničujem

parum [adv.] premalo

¹ Prevedi: „Tisti, ki hočejo ...“ —
² „... v dobrotah.“

165.

Plataeae, ārum, f. Plateje, mesto na Grškem; [*Plataeēnsis*]

lēgātus, ī, m. poslanec; podpo-veljnik

Mardonius, ū, m. M., perzijski
poveljnik

Mummius, ū, m. M., rimski vojsko-
vodja

prō-ditio, ōnis, f. izdajstvo, iz-
daja

damnō, -ās, -āre [*aliquem prōdi-
tōnis*] obsodim [koga zaradi
izdajstva]

*cōn-scribō, -is, -ere, -scripsī, -scrip-
tum* [*librīs*] spišem [v knjigah]

dī-ruō, -is, -ere, -ruī, -rūtum raz-
rušim

in-cendō, -is, -ere, -cendī, -cēsum
zažgem; [*incendium*]

mittō, -is, -ere, mīsī, missum po-
šljem [-šiljam]

pōnō, -is, -ere, posuī, positum [po]-
stavim, položim; *positus sum*
in virtute [postavljen sem ==]
stojim na vrlini

dē-pōnō, -is, -ere, -posuī, -positum
odložim; *odium* [*in aliquem*]
dēpōnō odrečem [odpovem] se
sovraštvu [do koga]

per-āgō, -is, -ere, -ēgī, -actum do-
vršim, dokončam

re-stituō, -is, -ere, -uī, -ūtum zopet
ustanovim, popravim, povrnem;
[*cōstituere, destituere*]

tunc [*adv.*] tedaj

¹ „se ne hoteti odreči . . .“ — ² Pre-
vedi s *sing.*

167.

arcus, ūs, m. lok

rogō, -ās, -āre prosim; vprašam;
[*interrogāre*]

agō, -is, -ere, ēgī, āctum [od]ženem,
gonim; ravnam, delam, počnem
[-čenjam], opravim, opravljam;
actus 3. dovršen, končan

cēdō, -is, -ere, cēssī, cēssum stopam,
grem, idem, hodim; umaknem
se; udam se: *temporibus* raz-
meram

cernō, -is, -ere, — [ločim]; vidim,
zrem; *cernor* pokažem se

currō, -is, -ere, cucurrī, cursum
tečem

dī-vidō, -is, -ere, -vīsī, -vīsum [raz]-
delim

flectō, -is, -ere, flexī, flexum sklonim,
pripognem; omečim; [*flexus, in-
flexus*]

im-pōnō, -is, -ere, -posuī, -positum
naložim; *impōnō alicui nōmen*
prilagam, nadevam komu ime;
impōnō alicui negōtium naložim
komu posel, dam komu nalog

nōscō, -is, -ere, nōvī, nōtum spo-
znam; [*nōtus, ignōtus, nōmen,
nōbilis*]

cō-gnōscō, -is, -ere, -gnōvī, -gnitum
spozna[va]m, pripoznam; [*cō-
gnōmen*]

rumpō, -is, -ere, rūpī, ruptum [z]lo-
mim: *rumpor* zlomim se. počim:
[*corrumpere*]

tendō, -is, -ere, tetendī, tentum na-
pnem

nimium [*adv.*] preveč; [*nimius,
nimis*]

169.

orātio, ōnis, f. prošnja, govor
ovīle, is, n. ovčjak; [*ovis*]

putō, -as, -āre menim, mislim; [*dis-
putāre, re-putāre*]

ūrō, -is, -ere, ūssī, ūstum [se]žgem,
sežigam

audiō, audīs, audire, audīvī, au-
ditum slišim, [po]slušam

cōstōdiō, -īs, -īre, -īvī, -itum stra-
žim, čuvam; *cūstōdiō aliquem*
ā rē [ob]varujem koga česa:
[*cūstōs*]

dormiō, -īs, -īre, -īvī, -itum spim
ēsuriō, -īs, -īre, — lačen sem,
gladujem; [*ēsuriēns, edere*]

ex-audiō, -īs, -īre, -īvī, -itum usli-
šim

leniō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -itum
[z]lajšam, utešim, ublažim

mūniō, -īs, -īre, -īvī, -itum utrdim
[tr]jujem], zavarujem, branim
pūniō, -īs, -īre, -īvī, -itum kaznim,
kaznujem; [*impūne, poena*]

saeviō, -īs, -īre, -iī, -itum besnim,
divjam, razsajam; [*saevus*]

sciō, -īs, -īre, -īvī, -itum vem, znam;
[*scientia*]

ne-sciō, -īs, -īre, —, — ne vem,
ne znam; [*scīre*]

sepeliō, -īs, -īre, -īvī, sepultum
pokopljem [-kopavam]; [*sepul-*
crum]

serviō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -itum hlap-
čujem, služim, strežem, ustre-
zam; [*servus, servitūs*]

sitiō, -īs, -īre, -īvī, -itum žejen sem,
žeja me; [*sitis*]

veniō, -īs, -īre, vēnī, ventum pridem,
prihajam, dospem

nēve [namerna cōni. v pomenu
et nē] in [da] ne, [niti]

¹ Prevedi: „da“. — ² *et id.*: „in
sicer“. — ³ „Nobeden razumnik.“

170.

ōrāculum, ī, n. proročišče; [*ōrāre,*
adōrāre, ōrātor, ōrātiō]

ligneus 3. lesen

prō-fligō, -ās, -āre potolčem

ob-oediō, -īs, -īre, -īvī, -itum [*patri*]
poslušen sem, slušam, ugodim,
ubogam [iz *ob-audio*]

compārō clāssem nabavim [opra-
vim, oborožim] ladjevje, opre-
mim mornarico

¹ „edini.“

172.

tristitia, ae, f. žalost; [*tristis*]

ē-rudiō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -itum iz-
obrazim, izobražam [-ražujem];
[*rudis*]

fīniō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -i tum kon-
čam; [*fīnitimus*]

moliō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -itum
omehčam, omečim, [o]lajšam;
[*mollis*]

nūtriō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -itum do-
jim, redim, nasitim; [*nūtrix*]

vestiō, -īs, -īre, -īvī [-iī], -itum ob-
lečem [-lačim], pokrijem [-kri-
vam]; [*vestimentum*]

¹ „tudi.“

174.

sōlācium, īī, n. tolažba

studium, īī, n. uk, nauk

vesperi [*adv.*] zvečer; [*resper*]

con-demnō, -ās, -āre obsodim;
[*damnāre*]

ad-veniō, -īs, -īre, -vēnī, -ventum
pridem, prihajam, dospem; [*ad-*
ventus]

in-veniō, -īs, -īre, -vēnī, -ventum
najdem, nahajam; iznajdem,
izumim; [*inventrix*]
sentiō, -īs, -īre, sēnsī, sēnsus čutim,
mislim, opazim; [*sensus, sententia*]
omnīnō [adv.] v obče, sploh; [*omnis*]
serius [komparat. adv.] pozneje,
prepozno; [*serō*]
priusquam [= prius quam; cōnī.]
preden, prej ko; dokler ne

¹ Slov.: „preden ni“. — ² Slov.: „obžalovanje“.

175.

Ennius, ī, E., starejši rimski pesnik
atrium, ī, n. veža
ōstium, ī, n. vhod; *ab ōstiō* pri
vhodu
Scīpiō [ōnis] Nāsica [ae], m. S. N.,
rimski oblastnik
domī [adv.] doma
iūssū [osamel ablat.] na povelje;
[*iubere*]
paulum, ī, n. [subst. adiect.] malo;
paulō post [za] malo pozneje,
kmalu potem
im-pudēs, entis nesramen
quaerō, -īs, -ere, quaesivī, quaesitum
[*rem*] iščem [česa]; *quaerō ali-*
quem vprašam po kom
intus [adv.] notri

177.

eloquentia, ae, f. zgovornost
herba, ae, f. zell[išče]
lupa, ae, f. volkulja; [*lupus*]
sepulcrum, ī, n. grob; [*sepelire*]
prex, precis, f. [tacita tiha] prošnja

Archimēdēs, is, m. A., sloveč grški
matematik
turbidus, 3. razburjen
impediō, -īs, -īre, -īvī [-ī], -itum
oviram, zadržim [-držujem]
im-meritō [adv.] nezasluženo, po
krivem, po krivici; [*mereo*]

¹ Slov.: „srca“.

179.

Pythia, ae, f. P., svečenica pro-
ročišča v Delfih
delictum, ī, n. prestopok, pregreha
orāculum, ī, n. prorokba
Delius 3. delski; na otoku *Delus* je
bil Apolon rojen, odtod njegov
priimek „*Delius*“ „*Delski*“
vōtum, ī, n. zaobljuba; *vōtum*
reddere zaobljubo držati
supēri, ōrum, m. [namreč dei] [go-
renji, višnji] bogovi
monitus, ūs, m. opomin, poziv
nātus, ī, m. rojenec, sin, otrok
castus, 3. čist, pošten
coniux, ūgis, f. soproga
dō, dās, dāre, dēdī, dātum dam
parcō, 3. pepércī, — [tibi] priza-
nesem [tebi]
faveō, -ēs, -ere, fāvī, fautum na-
klonjen sem [tibi tebi]
sub-dōlus 3. zvijačen, potuhnjen;
[*dolus*]
ite! [imperat.] idite! pojdite!
vindicō, -ās, -āre kaznujem
co-hibēō, cōhibes, -ēre, -hibuī, -itum
zadržujem, obvladam, brzdam,
oviram; [*habeo*]
caveō, -ēs, -ere, cāvī, cautum [ali-
quem] varujem se [koga]

180.

1.

nārrātiuncula, ae, f. pripovedka;
[*nārrāre*]

Theocritus, ī, m. T., grški pesnik
versus, ūs, m. verz; [*adversus*, *adver-*
sarius, *vertex*]

ap-prōbō, -ās, -āre odobrim, odo-
bravam; [*probus*, *improbus*]

o-mittō, -is, -ere, -mīsī, -missum
opustim, opuščam; [*mittere*, *prō-*
mittere]

2.

quōmodo [ablāt., adv. = *quō modō*]
na kak način? kako?

3.

Lacaena, ae, f. Lakonka [Spar-
tanka]

suc-cēdō, -is, -ere, -cēssī, -cēssum
grem po kaj; stopim [na koga
mesto]; nadomestim, nasle-
dujem

4.

Antimachus, ī, m. A., grški pes-
nik

Platō, ōnis, m. Platon, grški mo-
drijan

auditor, ōris, m. poslušalec; [*audire*,
auditus, *oboedire*]

5.

praesentia, ae, f. sedanjost; *in*
praesentiā za hip, za trenutek;
[*praesēns*]

Timotheus, eī, m. T., atenski po-
veljnik

posterus 3. poznejši, naslednji,
prihodnji, drugi

postrī-die [adv.] nastopni dan, pri-
hodnjega dne, drugi dan; [*po-*
sterus, *diēs*]

6.

lacrimō, -ās, -āre solzim se, jočem
[se], plakam; [*lacrima*]

7.

largitio, ōnis, f. obilno darovanje,
darežljivost

8.

Paedarētus, ī, m. P., lacedemonski
poveljnik

comitia, iōrum, n. volitve

gradus, ūs, m. stop[i]nja

dis-cēdō, -is, -ere, -cēssī, -cēssum
razidem se, odidem [-hajam];
[*cēdere*, *succēdere*]

9.

Ephesus, ī, f. E., mesto v Mali
Aziji; [*Ephesus*]

Poenus, ī, m. Punec [Kartaginec]

Phormiō, ōnis, m. Formion, grški
modrijan

contiō, ōnis, f. [narodni ali vojaški]
zbor

dētirus 3. blazen, prismojen

rēs militāris vojaštvo, vojstvo,
vojništvo; [*miles*]

aliquot [adiect. *indēclīn.*] nekaj,
nekoliko [jih]; [*quot*]

dētirō, -ās, -āre bledem, blede se
mi, prismojen sem; [*dētirus*]

quaerō [*aliquid*] *ex* [ali *ab*] *aliquō*
vprašam koga [za kaj].

¹ Namreč: Hanibal. — ² Slov.:
„v najboljši grščini“.

10.

necessitās, ātis, f. potreba, sila;
[*necessarius*]

Thalēs, ētis, m. T., eden izmed
sedmerih grških modrijanov
careō, -ēs, -ēre, -uī, *caritum* [rē]
pogrešam [kaj], sem brez [česa],
nimam [česa]

con-tineō, cōtinēs, -ēre, -tinuī, -ten-
tum vkup držim, obsegam;
[*tenere*, *continentia*, *abstinentia*, *con-*
tinuus]

dis-currō, -is, -ere, -currī [-*cucurrī*],
-cursum raztečem [-tekam] se,
tečem narazen; [*currere*, *cursus*]

¹ Primeri: „Sila kola lomi“.

11.

biduum, ī, n. dvodnevje, dva dni
Hierō, ōnis, m. Hieron, samosilnik
v Sirakuzah

Simōnidēs, is, m. S., grški pesnik
cōn-siderō, -ās, -āre preišljam
[-mišljujem]

dē-liberō, -ās, -āre preudarjam
duplicō, -ās, -āre podvojim, podva-
jam; [*duo*]

postulō, -ās, -āre tirjam, zahtevam
videor, *vidēris* itd. vidim se, zdim se
diūtius [komparat. *adv.*] dalje, dalj
[več] časa; [*diū*]

182.

documentum, ī, n. dokaz

flagellum, ī, n. bič, udarec

rīsus, ūs, m. smeh; [*ridere*]

ārdeō, -ēs, -ēre, *ārsī*, *ārsūm* gorim

cōgō, -is, -ere, *coēgi*, *coāctum*
[pri]silim; *quid cogis?* h čemu
siliš?

modo [*adv.*] le; [*quo-modo*, *modus*,
commodum, *modicus*, *modestus*, *mo-*
destia]

nubō, -is, -ere, *nupsī*, *nuptum* [*ali-*
cui] možim se, sklepam zakon
[s kom]

rigō, -ās, -āre napajam, namakam;
[*irrigō*]

aridus 3. suh

saucius 3. ranjen

rigidus 3. trd, drevén

foveō, -ēs, -ēre, *fōvī*, *fōtum* grejem

dé-vius 3. brezpoten, nenadelan,
zmotnjáv; [*via*]

vacuus 3. prazen, s prazno mošnjo

Mars, tis, m. M., rimski bog vojne
latro, ōnis, m. ropar

coram [*prae*pos. z *ablat.*] pred, v
navzočnosti, v obraz

con-dō, -is, -ere, -*didī*, -*ditum* zlo-
žim, ustanovim, shranim

agitur mea res razpravlja se o moji
zadevi, moja zadeva je na vrsti,
gre se za mojo zadevo [zá me]

III. Abecedni slovar.

Pripomnja. — Številke pri glagolih značijo (1., 2., 3., 4.) konjugacijo; številka „3.“ pri pridevniki pomeni tri končnice.

1.)

Latinsko-slovenski del.

A

ā, ab [z *ablat.*] od

ab-solvō 3., -*solvī*, -*solūtum* odvežem; dokončam, dovršim

abs-tinentia, *ae, f.* zdržnost, nesebičnost

ab-sum, *abesse*, *āfuī* odsoten -, oddaljen sem; *absēns, entis* odsoten, nenavzoč[en]

ac [*conī.*] in

accipiter, *tris*, *m.* kragulj

ac-cūsō 1. [za]tožim

ācer, *ācris*, *ācre* oster, bister; hud; pogumen

acerbus 3. grenek, bridek, trpek

Achilles, *is*, *m. A.* grški junak

Acropolis, *is*, *f. A.* [*gen. Akropole*], Atenski Grad

acūtus 3. oster, bodeč; hud

ad [z *accus.*] k, do, proti; pri, na [z *akuz.*]

adēō [*adv.*] tako zelo

ad-firmō [*af-firmō*] 1. trdim, potrjujem, zagotavljam

ad-hibēō 2., -*uī*, -*itum* rabim, upotrebljam; *modum adhibeō* mere [zmernosti] se držim

ad-iuvō 1. podpiram, pomagam
ad-levō = *al-levō*

ad-ministrō 1. upravljam

ad-mīrābilis, *e* čudovit

ad-moneō 2., -*uī*, -*itum* [po]svarim

ad-numerō 1. prištejem [-števam]

ad-ōrō 1. častim [po božje]

ad-scēnsus, *ūs*, *m.* vzhod, pristop, plezanje

ad-spectus, *ūs*, *m.* pogled

ad-sum, *adesse*, *adfui* [*alicui rei*]

prisostvujem, pričujoč -, prisoten -, navzoč[en] sem [pri čem];

adsum *alicui* pomagam [pomore] komu

adulātor, *ōris*, *m.* prilizovalec

adulescēns, entis, *m.* mladenič

adulescentia, *ae, f.* mladost, mladeniška doba

adulescentulus, *i*, *m.* mladè, mladič, mladenček

ad-venīō 4., -*venī*, -*ventum* pridem, prihajam, dospem

ad-ventus, *ūs*, *m.* prihod

ad-versārius 3. nasproten; -*ius*, *iī*, *m.* nasprotnik

ad-versor 1. nasprotujem, protivim se

ad-versus 3. nasproten, neugoden
ad-versus [*praepos. z accus.*] proti,
do

ad-volō 1. priletim

aedi-ficium, *iū*, *n.* stavba, poslopje

aedi-ficō 1. sezidam

Aeduī, *ōrum*, *m.* Edujci, narod v
Galiji

aegrōtus 3. bolan; *-us*, *i*, *m.* bolnik

Aegyptius 3. egiptovski, egipčan-
ski; *-ius*, *-i*, *m.* Egipčan

Aegyptus, *i*, *f.* Egipet [*gen. Egipta*]

aequus 3. raven, plan; *aequa mēns*
ravnodušje, ravnodušnost

āer, *āeris*, *m.* vzduh, zrak

aestās, *ātis*, *f.* poletje, leto = poletje

aestimō 1. cenim, čislam; *prō ni-*
hilō aestimō v nič devljem, pre-
ziram, zaničujem

aetās, *ātis*, *f.* doba, starost

aeternitās, *ātis*, *f.* večnost

aeternus 3. večen

affinitās, *ātis*, *f.* svaščina, sorod-
nost

Āfrica, *ae*, *f.* Afrika

Agamemnōn, *onis*, *m.* Agamemnon

ager, *grī*, *m.* polje, njiva; zemljišče

agitō 1. gonim, ženem

āgnus, *i*, *m.* jagnje

agō 3., *ēgī*, *āctum* [od]ženem, go-
nim; ravnjam, delam, opravi-
m [-pravljam], počnem [-čenjam];

agitur tua res gl. št. 182

agrestis, *e* poljski, kmečki

agri-cola, *ae*, *m.* poljedelec, kmet

agri-cultūra, *ae*, *f.* poljedelstvo,
kmetijstvo

Atāx, *ācis*, *m.* A., grški junak

alacer, *cris*, *cre* čil

alauda, *ae*, *f.* škrjanec

Albinus, *i*, *m.* Albin

albus 3. bel

Alcibiades, *is*, *m.* A., atenski držav-
nik in vojskovodja

Alcmēna, *ae*, *f.* A., Herkulova mati

Alexander [*drī*] *Māgnus* [*i*], *m.*
Aleksander Véliki

aliēnus 3. tuj

aliquandō [*adv.*] nekda

aliquot [*adiect. indecl.*] nekaj -,
nekoliko [*jih*], precej

āl-levo [*ad-levo*] 1. vzdignem

alō 3., *-uī*, *altum* [*vz*]redim, živim
[-*iti*]

altus 3. visok, globok

alveus, *i*, *m.* struga

amābilis, *e* ljubeznjiv

amārus 3. grenek, trpek

ambulō 1. izprehajam se, šetam se,
hodim

amicitia, *ae*, *f.* prijateljstvo

amicus 3. prijazen; *-us*, *i*, *m.* pri-
jatelj; *-a*, *ae*, *f.* prijateljica

amō 1. ljubim

amor, *ōris*, *m.* ljubezen

Amphiarāus, *i*, *m.* A. [gl. št. 101]

anceps, *cipitis* dvojen, dvojljiv, ne-
odločen

ancilla, *ae*, *f.* dekla

Ancus [*i*] *Mārcius* [*iī*], A. M.,
četrty kralj rimski

angor, *ōris*, *m.* tesnoba, stiska,
bridkost

angustiae, *ūrum*, *f.* soteska

anima, *ae*, *f.* duša

animal, *ālis*, *n.* živo bitje, živo-
tinja, žival

animāns, *antis*, *c.* [*v pl.* tudi *n.*]
živo bitje, živorinja

animus, *i*, *m.* duh, duša, srce,
pogum

annus, *i*, *m.* leto

ante [*praepos. z accus.*] pred

anteā [*adv.*] [po]prej[e]

ante-pōnō 3., *-posui*, *-positum* pred-
postavim; o frazi *antepōnō ali-*
cui aliquid gl. št. 156, 1.

antiquitās, *ātis*, *f.* starodavnost

antiquus 3. star[odaven]; *pl.*: *-quī*,
quōrum starodavniki

apertus 3. odkrit, očiten, jasen

Apollō, *inis*, *m.* Apolon, bog soln-
čne svetlobe, modrosti in pesni-
štva

apostolus, *i*, *m.* apostol, poslanec
ap-pāreo 2., -*uī*, [-*itūrus*] prikažem
 [-kazujem] se, pojavim se, oči-
 ten -, očitiden sem
appellō 1. nagovorim [-govarjam],
 imenujem, zovem, pokličem
ap-portō 1. prinesem, donesem
 [-našam]
ap-probō 1. odobrim, odobravam
ap-propinquō 1. [pri]bližam [-bli-
 žujem] se
aptus 3. [*ad*] primeren, prikladen,
 sposoben [*za*]
apud [*praepos.* z *accus.*] pri
aqua, *ae*, *f.* voda
aquila, *ae*, *f.* orel
āra, *ae*, *f.* žrtvenik, oltar
Arabēs, *um*, *m.* Arabci
Arabia, *ae*, *f.* Arabija
arbor, *ōris*, *f.* drevo
arceō 2. odvracam, odganjam, od-
 bijam
arcus, *ūs*, *m.* lok
ārdeō 2., *ārṣī*, *ārsum* gorim
ārdor, *ōris*, *m.* žar; [*pl.*] pripe-
 kanje
arduus 3. strm; težaven, težek
argenteus 3. srebrn
argentum, *ī*, *n.* srebro
aridus 3. suh
Aristotēles, *is*, *m.* A., grški uče-
 njak
arma, *ōrum*, *n.* orožje
armātus 3. oborožen
armō 1. oborožim
arō 1. orjem
Arpīnās, *ātis* arpinski; [*subst.*]
 Arpinát, Arpinec
ar-rēpō 3., -*rēpsī*, -*rēptum* priplazim
 se, prilezem
ars, *artis*, *f.* umetnost, spretnost
articulus, *ī*, *m.* ud, člen
artifex, *icis*, *m.* umetnik
artificiōsus 3. umeten
artificium, *ī*, *n.* umetno delo, umet-
 nina
arx, *arcis*, *f.* grad

Asia, *ae*, *f.* Azija
asinus, *ī*, *m.* osel
asper, *era*, *erum* hrapav, oster;
 robat, osoren, težaven
at [*cōni.*] nasproti pa, pa vendar,
 a, pak
Athēnae, *ārum*, *f.* Atene
Athēniēnsis, *e* atenski; -*is*, *is*, *m.*
 Atenec
atque [*cōni.*] in, ter, in k temu
atrium, *ī*, *n.* veža
atrōx, *ōcis* grozen, grozovit,
 strašen
at-tentus 3. pazljiv
Attica, *ae*, *f.* Atika, grška de-
 žela
auctor, *ōris*, *m.* začetnik, povzro-
 čitelj, stvarnik, tvoritelj
auctōritās, *ātis*, *f.* veljava, veljav-
 nost, ugled
audācia, *ae*, *f.* [pre]drznost, sme-
 lost
audāx, *ācis* drzen, smel
audeō 2. drznem se, upam si
audiō 4., -*ivī*, -*itum* slišim, [po-]
 slušam
audītor, *ōris*, *m.* poslušalec
audītus, *ūs*, *m.* sluh
augeō 2., *auxī*, *auctum* [po]množim
aurātus 3. pozlačen
aureus 3. zlat
auris, *is*, *f.* uho
Aurōra, *ae*, *f.* zora, jutranja zarja
aurum, *ī*, *n.* zlato
Austria, *ae*, *f.* Avstrija
aut [*cōni.*] ali
autem [*cōni.*] a, pa
autumnus, *ī*, *m.* jesen
auxilium, *ī*, *n.* pomoč
avāritia, *ae*, *f.* lakomnost, pohlep-
 nost, skopost
avārus 3. lakomen, pohlepen, skop;
 -*us*, *ī*, *m.* lakomnik, skopuh
avidus 3. požrešen
avis, *is*, *f.* ptica, ptič
ā-vocō 1. odzovem; odtegnem
 [-tegujem]

B

bāculum, *ī*, *n.* in *bāculus*, *ī*, *m.* palica, batina
beātus 3. blažen, srečen
bellicōsus 3. bojevit
bellicus 3. vojni, vojskin; *res bellicae* vojni čini
bellō 1. voj[sk]ujem se
bellum, *ī*, *n.* vojna, vojska, vojskovanje
bene [*adv.*] dobro, prav
bene-ficiūm, *ī*, *n.* dobrotā
bene-volentia, *ae*, *f.* dobrohotnost, naklonjenost
benignitās, *ātis*, *f.* dobrotljivost
benignus 3. dobrotljiv, dobrohoten
bēstia, *ae*, *f.* zver[ina], žival
bēstiola, *ae*, *f.* živalica
Biās, *antis*, *m.* B., eden izmed sedmerih grških modrijanov
biduum, *ī*, *n.* dvodnevje, dva dni
Biōn, *ōnis*, *m.* Bion [gl. št. 101]
blanditiae, *arum*, *f.* prilizovanje, laskanje; o frazi *blanditiās adhibeō* gl. št. 159
blandus 3. prilizljiv
bonus 3. dober; *bonum*, *ī*, *n.* dobrina, blaženstvo
bōs, *bovis* *c.* govedo; vol, krava
bra[c]hium, *ī*, *n.* podlaket, roka
brevis, *e* kratek
Britannia, *ae*, *f.* Britanija
Britannus, *ī*, *m.* Britanec

C

C. [= *Gaius*, *ī*] gl. *Caesar*
cadō 3., *cecidī*, [*cāsum*] padem
cadūcus 3. razpadljiv; minljiv
caecō 1. [o]slepim; [o]mamim
caecus 3. slep
caedō 3., *cecidī*, *caesum* [po]sekam, pobijem, ubijem
caelum, *ī*, *n.* nebo, podnebje
Caesar = *C. Iūlius Caesar*, čitaj: Gajus Julius Caesar, rimski mogotec [„cesar“]

calamitās, *ātis*, *f.* nezgoda, nadloga, nesreča
calcar, *aris*, *n.* ostroga; izpodbuda
calidus 3. topel, vroč
calix, *icis*, *m.* kelih, čaša
calliditās, *ātis*, *f.* zvitost, lokavost
callidus 3. zvit, prekanjen
calor, *ōris*, *m.* vročina, toplota
campus, *ī*, *m.* raván, polje, poljana
cancer, *cri*, *m.* rak
candidus 3. bel, svetel; čist, nepopačen
candor, *ōris*, *m.* svetloba
canis, *is*, *c.* pes, psica
Cannae, *arum*, *f.* Kane, mesto v Apuliji na Laškem
cantō 1. pojem, prepevam
cantus, *ūs*, *m.* petje
cānus 3. siv
capillus, *ī*, *m.* las[je] [na glavi]
capra, *ae*, *f.* koza
captō 1. lovim, grabim, zasačim
caput, *pitis*, *n.* glava; glavno mesto
carcer, *eris*, *m.* ječa
careō 2., *-ū*, [*caritum*, *re*] pogrešam -, sem brez [česa]
caritas, *ātis*, *f.* ljubezen
Carinthia, *ae*, *f.* Koroška. -o
carmen, *inis*, *n.* pesem
Carniōla, *ae*, *f.* Kranjska. -o
carpō 3., *carpsi*, *carptum* [u]trgam
Carthāginiēnsis, *e* kartaginski; -is, *is*, *m.* Kartaginec
Carthāgō, *inis*, *f.* K. gen. Kartag[in]e, mesto v Afriki
cārus 3. drag, ljub
casa, *ae*, *f.* koča
castīgō 1. karam, strahujem, kaznim
castra, *orum*, *n.* tabor, ostrog
castus 3. čist, pošten
Catīlīna, *ae*, *f.* K., rimski plemennitaš in zarotnik
causa, *ae*, *f.* vzrok; *causā* [z genetivom, ki se mu zapostavlja] zavoljo, [za]radi

cautus 3. previden, oprezen
caveo 2., *cāvi*, *cautum* [*aliquem*]
 varujem se [koga]
cavō 1. izvotlim
cēdō 3., *cēssī*, *cēssum* stopam, grem,
 idem, hodim; udam se, umak-
 nem se
cēlebrō 1. [pro]slavim, proslavljam;
 obhajam
celer, *is*, *e* hiter, nagel, brzi
celeritās, *ātis*, *f.* hitrost
cēna, *ae*, *f.* obed
cēnō 1. obedujem, jem
cera, *ae*, *f.* vosek
cerasus, *i*, *f.* črešnja [drevo]
Cerberus, *i*, *m. C.*, peklenški pes
cernō 3., *crēvi*, *crētum* ločim; zrem,
 vidim; cernor pokažem se
certāmen, *inis*, *n.* borba, tekma;
 bitka
certō 1. [dē rē] skušam se -, tek-
 mujem [v čem]; prepiram se,
 borim se
certus 3. gotov, določen [-čna, o],
 zanesljiv, siguren
cervus, *i*, *m.* jelen
cēteri, *ae*, *a* drugi
Christus, *i*, *m.* Krist[us]
cibus, *i*, *m.* jed, hrana
cicāda, *ae*, *f.* skržak, čriček, ko-
 bilica
Cicerō, *ōnis*, *m. C.*, najslavnejši
 rimski govornik
cicōnia, *ae*, *f.* štoklja
circā in *circum* [*adv.* in *praepos.*
 z *accus.*] okoli, okrog
circiter [*adv.*] blizu, okoli
circuitus, *ūs*, *m.* obseg
circum-dō 1. obdam, obkolim
citharista, *ae*, *m.* citraš
civilis, *e* državljanski
civis, *is*, *m.* [so]državljan, podanik
civitās, *ātis*, *f.* občina, država,
 državljanstvo
clādēs, *is*, *f.* poraz
clam [*adv.*] skrivaj, na tihem, tiho
clāmō 1. vpijem, kričim

clārus 3. čist, jasen; slaven
clāssis, *is*, *f.* razred, ladjevje,
 brodovje, mornarica; *classem*
comparāre gl. št. 180
claudō 3., *-sī*, *-sum* zaprem [-piram],
 zaklenem [-klepam]
clēmēns, *entis* mil, blag, milosten
co-ērceō 2., *-uī*, *-itum* brzdam. [u]
 krotim
cōgitō 1. mislim, premišljam, pre-
 udarjam
cōgnōmen, *inis*, *n.* priimek
cō-gnōscō 3., *-gnōvī*, *-gnitum* spo-
 zna[va]m, prepoznam
cōgō 3., *coēgi*, *coactum* [pri]silim
co-hibeo 2., *-uī*, *-itum* zadržujem,
 brzdam
col-ligō 3., *-lēgi*, *-lēctum* zberem,
 nabere[m] [-biram]
col-locō 1. postavim; *castra collocō*
 utaborim se
colloquium, *iū*, *n.* pogovor
collum, *i*, *n.* vrat
colō 3., *-uī*, *cultum* obdelam [-lu-
 jem], gojim; častim, spoštujem
color, *ōris*, *m.* barva
columba, *ae*, *f.* golob
columna, *ae*, *f.* steber
comes, *itis*, *c.* spremljevalec, sprem-
 ljevalka
comitia, *ōrum*, *n.* volitve, volilni
 zbor
com-memorō 1. omenim [-njam],
 premišljam
com-mēndō 1. izročim, priporočim
 [-ročam], naročim; *commendō*
nōmen meum immortalitāti pro-
 slavim svoje ime za vse čase
cóm-meō 1. zahajam
cóm-modum, *i*, *n.* ugodnost, udob-
 nost
commūnis, *e* skupen
com-parō 1. pridobi[va]m, opravi-
 vim, opremim; prisposodabljam,
 primerim [-merjam]
com-pleō 2., *-evī*, *-ētum* napolnim
 [-njujem], navda[ja]m

com-plētus 3. napolnjen
com-portātus 3. nanešen
com-positus 3. sestavljen
com-prehendō 3., -*hendī*, -*hēsum* zgrabim; *animō comprehendō* z duhom zazna[va]m, - spo- zna[va]m
conciliō 1. [pri]dobi[va]m, pribavim
con-cordia, *ae*, *f.* sloga
con-cors, *cordis* složen
con-demnō 1. obsodim
condimentum, *i*, *n.* zabela, začimba
conditus 3. ustanovljen
condo 3., *condidī*, *conditum* zložim, ustanovim; shranim, obvarujem
cōn-firmō 1. utrdim [utrjujem], potrdim, osrčim [osrčujem]
cōn-fiteor 2., -*fessus sum* [rem] prizna[va]m -, izpovem [kaj], izpovem se [česa]
cōn-gregō 1. zbiram; *congregor* družim se
cōn-iūctus 3. zvezan, združen
cōn-iūrātus 3. zarotivši se; -*us*, *i*, *m.* zarotnik
coniūx, *ūgis*, *f.* soproga
cōnor 1. podjamem, snujem, poskusim [-skušam]
cōn-scribō 3., -*scripsī*, -*scriptum* spišem
cōn-sēsus, *ūs*, *m.* soglasje, enoglasje, sklad
cōn-servō 1. ohranim [-njujem], obvarujem
cōn-siderō 1. premišljam [-mišljujem]
cōnsilium, *iī*, *n.* [na]svēt; sklep, naklep, namen; [vojni] črtež
cōn-sociō 1. združujem, pridružim
cōn-sōlor 1. [po]tolažim
cōn-sortium, *iī*, *n.* družba, tovaršija
cōn-spīcor 1. zagledam, uzrem
cōn-stāns, *antis* stanoviten, vztrajen
cōn-stituō 3., -*uī*, -*ūtum* ustanovim; določim, odmenim, sklenem
cōn-stō 1. sestojim [-stajam], obstojim

cōn-suetūdo, *inis*, *f.* navada
cōnsul, *is*, *m.* konzul
cōnsultor, *ōris*, *m.* svetovalec
con-temnō 3., -*tempī*, *temptum* zaničujem, preziram [prezrem]
con-templor 1. gledam, opazujem
contentus 3. [rē] zadovoljen [s čim]
con-tinentia, *ae*, *f.* vzdržnost, umerjenost, samozatajevanje
con-tineō 2., -*uī*, -*tentum* skup držim, obsegam
continuus 3. neprestan, zdržen
cōntio, *ōnis*, *f.* zbor
contrā [*adv.*] pak, nasproti; [*prae- pos.* z *accus.*] proti, zoper
conviva, *ae*, *m.* gost
convivium, *iī*, *n.* gostovanje, pojedina
cōn-vocō 1. skličem
cōpia, *ae*, *f.* obilica, obilnost; možnost, priložnost; *cōpiae*, *arum*, *f.* sredstva, imetek, blago; čete
cor, *cordis*, *n.* srce
cōram [*prae- pos.* z *ablat.*] pred, v navzočnosti, v obraz
Corinthius 3. korintski; -*ius*, *iī*, *m.* Korinčan, Korintijec
Corinthūs, *i*, *f.* Korint. grško mesto
cornu, *ūs*, *n.* rog; krajec [lunin]; krilo [vojske]; [*pl.*] rogovje [jelenovo]
corōna, *ae*, *f.* venec, krona
corōnō 1. venčam
corpus, *oris*, *n.* telo
cor-rōdō 3., -*rōsī*, -*rōsum* zglojem, razgrizem
cor-rumpō 3., -*rūpī*, -*ruptum* zlomim, pokvarim, pohujšam [-ujem]; podmitim
cotidiē gl. *quotidiē*
cras [*adv.*] jutri
crāstinus 3. jutršnji
crēber, *bra*, *brum* pogosten, češč
crē-dō 3., -*didī*, -*ditum* verjamem, verujem, mislim

cremō 1. sežgem [-žigam]
crepīda, *ae*, *f*. opanek, črevelj
creō 1. ustvarim
cruciātus 3. mučen, trpinčen
crūdēlis, *e* krut, srep
cruentus 3. krvav
crūs, *crūris*, *n*. krak, bedro
cubīle, *is*, *n*. ležišče
cubō 1. ležim
culpa, *ae*, *f*. krivda
cum [*praepos.* z *ablat.*; znači društvo ali spremstvo] s, z [z *orodn.*]
cum [*cōni.*] ko, kadar; med tem ko; dočim; *cum* - *tum* kakor - tako posebno
cupiditās, *ātis*, *f*. želja, željnost, poželjenje, strast, pohot[nost]
cupidus 3. željen, želján, pohlepen
cūr? [*adv.*] zakaj?
cūra, *ae*, *f*. skrb
cūrō 1. [*rem*] skrbim, oskrbujem, brigam se -, [z]menim se [za kaj]
currō 3., *cucurrī*, *cursum* tečem
cursor, *ūs*, *m*. tek
cūstōs, *ōdis*, *c*. čuvar[ica], čuvaj, varuh[inja]
cūstōdiō 4., *-vī*, *-itum* stražim, čuvam
Cyprius 3. ciperski
Cyrus, *ī*, *m*. C., perzijski kraljevič

D

damnō 1. [*aliquem alicuius rei*] obsodim [koga zaradi česa]
dē [z *ablat.*] z, s [z *gen.*], o
dea, *ae*, *f*. boginja
dēbeō 2., *-vī*, *-itum* dolgujem, dolžen sem, moram, smem
dēbitus 3. dolžen
dēbilitō 1. [o]slabim, omrtvim
dē-clārō 1. razjasnim; označim [-čujem]; izrazim [-ražam]
dēcorō 1. [o]dičim, okrasim
decōrus 3. pristojen, časten, dičen
dē-decus, *oris*, *n*. nečast, sramota
dē-fatigātus 3. utrujen, onemogel

dē-fendō 3., *-fendi*, *-fensum* branim; zagovarjam
dēfēnsō 1. branim
dē-flagrō 1. zgorim, pogorim
dē-fleō 2., *-vī*, *-ētum* objokujem, oplakujem
Deianīra, *ae*, *f*. D., Herkulova soproga, gl. št. 101
dē-inde [*adv.*] potem
dēlectō 1. [raz]veselim [-veseljujem], obradujem
dēlēō 2., *-vī*, *-ētum* razdenem, uničim, pokončam
dē-liberō 1. preudarjam, premišljujem
delictum, *ī*, *n*. prestopok, pregreha
dētīrō 1. bledem, prismojen sem
dētirus 3. blazen, prismojen
Dēlius 3. delski; *-us*, *ī*, *m*. Delijec (Apolonov priimek)
delphinus, *ī*, *m*. pliskavica
Dēlus, *ī*, *f*. D., grški otok
demens, *-ntis* nespameten, brezumen
Dēmōsthenēs, *is*, *m*. D., najslavnejši grški govornik
dēmum [*adv.*] še le, nazadnje
dēnique [*adv.*] poslednjič še, na posled
dēns, *dentis*, *m*. zob
dēnsus 3. gost
dē-plōrō 1. objokujem, obžalujem
dē-pōnō 3., *-posuī*, *-positum* odložim; *odium in aliquem dēpōnō* odrečem [-povem] se sovraštvu do koga
dē-scendō 3., *-scendī*, *-scēsum* [s]plezam dol, pridem [grem], stopim dol raz
dē-sīderō 1. pogrešam, hrepenim [po čem]
dē-spērō 1. obupa[va]m
dē-stituō 3., *-uī*, *-ūtum* [nezvesto] zapustim, na cedilu pustim
dē-sum, *deesse*, *dēfui* nedostajam; *pecūnia mihi deest* nedostaja mi denarja; *nōn dēsum alicui* pomagam komu

dē-terreō 2., -*uī*, -*itum* ostrašim, odvrnem
deus, *ī*, *m.* bog
de-viūs 3. brezpoten, nenadelan; zmotnjáv
dē-vorō 1. [po]žrem, požiram
dexter, *tra*, *trum* in *tera*, *terum* desni
Diāna, *ae*, *f.* D., rimska boginja lune in lova
dicātus 3. posvečen
dicō 3., *dīxī*, *dictum* [iz]govorim, rečem, pravim, povem
dictum, *ī*, *n.* [iz]rek
diēs, *ei*, *m.* [f.] dan
difficilis, *e* težek, težaven
difficultās, *ātis*, težava, težavnost
digitus, *ī*, *m.* prst
dignitās, *ātis*, *f.* vrednost, dostojnost, plemenitost; dostojanstvo
dignus 3. vreden, dostojen
di-lacerō 1. raztrgam
diligēns, *entis* skrben, priden, maren, marljiv, natančen
diligentia, *ae*, *f.* skrbnost, marnost, marljivost
di-ligō 3., -*lēxī*, -*lēctum* spoštujem, ljubim
di-micō 1. bojujem se, borim se
di-ruō 3., -*uī*, -*ūtum* razrušim
dis-cēdō 3., -*cēssī*, -*cēssum* razidem se, odidem, odhajam
disciplina, *ae*, *f.* nauk, vzgoja, redovitost
discipulus, *ī*, *m.* učenec
discō 3., *didicī*, - [rem] učim se [česa]
dis-cordia, *ae*, *f.* nesloga, razpor
dis-cors, *cordis* nesložen
dis-crīmen, *inis*, *n.* razlika
dis-currō 3., -*currī* [-*cucurrī*], -*cursum* raztečem [raztekam] se, raznašam se, tečem narazen
dis-pliceō 2., -*uī*, -*itum* ne ugajam, nisem všeč[en]
dis-pōno 3., -*posuī*, -*positum* razložim

dis-putō 1. [dē rē] govorim [o čem], razpravljam [kaj]
dis-similis, *e* nepodoben
diū [adv.] dolgo [časa]
diūtius [komparativni adv.] dalje, več časa
di-versus 3. različen
dives, *itis* bogat; [subst.] bogatin
di-vidō 3., -*visī*, -*visum* [raz]delim
divīnus 3. božji
divitiae, *arum*, bogastvo
dō, *dās*, *dāre*, *dēdī*, *dātum* dam [dajem], podelim, podeljujem
doceō 2., *docuī*, *doctum* [po]učim, poučujem
doctor, *ōris*, *m.* učitelj, mojster
doctrīna, *ae*, *f.* uk, znanje, učenost; *d. voluntaria* prosti predmet
doctus 3. učen
documentum, *i*, *n.* dokaz
dolor, *ōris*, *m.* bol[ečina], boleost
dolus, *ī*, *m.* zvijača, lokávost, prekanjenost; *per dolum* po zvijači, zvijačno
domesticus 3. hišni, domač; zaseben
domī [star mestnik] doma
domicilium, *iī*, *n.* bivališče
domina, *ae*, *f.* gospa, gospodinja, vladarica
dominātiō, *ōnis*, *f.* gospodstvo
dominus, *ī*, *m.* gospod[ar]
domō 1. [u]krotim, brzdam
domus, *ūs*, *f.* hiša, dom
dōnec [cōni.] dokler
dōnō 1. [ob]darujem, podarim, obdarim
dōnum, *ī*, *n.* dar[ilo]
dormiō 4., -*ivi*, -*itum* spim
dōs, *dōtis*, *f.* dota
Dravus, *ī*, *m.* Drava
duo, *duae*, *duo* dva, dve
dubitō 1. dvojim, dvomim
dubius 3. dvomen, dvomljiv
dūcō 3., *dūxī*, *ductum* [pri]peljem, [pri]vedem, vodim
dulcis, *e* sladek, mil
dum [cōni.] dokler, dočim

duplicō 1. podvojim [-dvajam]
dūrus 3. trd
dux, ducis, c. vodnik, poveljnik,
 [vojsko]vodja; voditeljica

E

ē gl. *ex*
ecce! glej!
ē-disco 3., *ēdidici*, - [na]učim se
 na pamet, - na izust
ēditus 3. vzvišen
edō 3., *ēdi*, *ēsum* jem
ef-flō 1. izdihnem
egēō 2., -*uī*, - [rē] potrebujem -,
 potreben sem [česa]
ē-gregius 3. izvrsten
elephāntus, ī, m. slon
ē-ligō 3., -*lēgī*, -*lēctum* izberem,
 izvolim
ēloquēns, entis zgovoren
ēloquentia, ae, f. zgovornost
ē-mendō 1. popravim, poboljšam
ē-mineō 2., -*uī*, - ven molim; od-
 likujem se
emō 3., *ēmi*, *ēptum* kupim [-ujem]
enim [cōni.] zakaj, kajti, namreč
eō - *quō* [adv.] tem - čim
Ephesius 3. efezijski
epistula, ae, f. pismo
eques, equitis, m. konjenik, jezdec,
 jahač
equitātus, ūs, m. konjenišтво, ko-
 njica
equus, ī, m. konj
ergā [praepos. z *accus.*] proti [v
 prijaznem pomenu], do
ergō [cōni.] potemtakem, torej
errō 1. [z]motim se; blodim
error, ōris, m. zmota; blodnja
ē-rudiō 4., -*ivī* [-iī], -*itum* izobra-
 zim [-ražujem, -ražam]
ēscā, ae, f. jed
ē-scendō 3., -*scendī*, -*scēsum* iz-
 stopim, plezam, stopim [na kaj]
ēsuriēns, entis lačen
ēsuriō 4., -, [ēsuritūrus] gladujem,
 lačen sem

et [cōni.] in, pa, ter; *et - et i - i*
etiam [cōni.] tudi, še, celó
etiamsi [cōni.] četudi, čeprav
Eurōpa, ae, f. Evropa
e-ventus, ūs, m. izid, konec, uspeh
ex [pred konsonanti tudi *ē*; z
ablat.] iz, izmed, po [z mestn.]
ex-ānimō 1. [vzamem sapo, za-
 dušim], ubijem, usmrtilim
ex-audio 4., -*vī*, -*itum* uslišim
ex-citō 1. zbudim [zbujam]; *flam-*
ma *excito* vnamem, zanetim
 plamen
ex-clāmō 1. zavpijem, vzkliknem
ex-cūsatio, ōnis, f. izgovor, opra-
 viče[va]nje, opravičba
ex-cūsō 1. opravičujem [-čim]
exemplum, ī, n. zgled
ex-erceō 2., -*uī*, -*itum* [iz]urim;
 gojim
exercitus, ūs, m. vojsstvo, armada,
 vojaštvo
exiguus 3. majčken, neznaten
ex-imiis 3. poseben, odličen
ex-pediō 4., -*ivī* [-iī], -*itum* raz-
 motam, izbavim, oprostim
ex-pers, pertis nedeleden, brez
 česa
ex-pūgnō 1. izvojujem, priborim,
 zavzamem, osvojim [si]
ex-spectō 1. [rem] pričakujem
externus 3. zunanji
extrā [praepos. z *accus.*] zunaj
 izven

F

faber, brī, m. rokodelc [kovač]
fābula, ae, f. bajka, basen
faciēs, ēī, f. lice, zunanost, oprema
facilis, e lahek [= netežaven]
facillimē [adv.] najlažje, prav
 lahko
facinus, oris, n. dejanje, čin
facultās, ātis, f. zmožnost
fallax, ācis [pre]varljiv, goljufiv
fallō 3., *fefēllī*, - [pre]varam,
 ukanim, [v *pass.* tudi] motim se

falsus 3. napačen, kriv, neresničen
fāma, *ae*, *f*. govorica, glas, [ime]
fāmēs, *is*, *f*. lakota; lakomnost
familiāris, *e* družinski, prijateljski,
 domač; *rēs familiāris* imetek,
 gospodarstvo
fas, *n*. [nesklonljiv samostalnič]
 pravica; *fas est* pravica je,
 dovoljeno je
fateor 2., *fassus sum* [*rem*] pri-
 zna[va]m -, [iz]povem [kaj], iz-
 povem se [česa]
fatigō 1. utrudim
fātum, *i*, *n*. usoda [namenjena]
faveo 2., *fāvi*, *fautum* naklonjen
 sem [tibi tebi]
fecundus 3. rodoviten
felix, *icis* srečen
fēmīna, *ae*, *f*. žena
fenestra, *ae*, *f*. okno
ferē [*adv.*] skoro, skoraj
feriae, *arum*, *f*. počitnice
ferōx, *ocis* divji, uporen, srčen,
 vojevit
ferreus 3. železen
ferrum, *i*, *n*. železo
fessus 3. utrujen
fidelis, *e* zvest
fidēs, *eī*, *f*. zvestoba, vera, ver-
 nost; *fidem habeō hominī* za-
 upam, verujem človeku
fīdus 3. zvest
filia, *ae*, *f*. hčerka, hči
filius, *iī*, *m*. sin
finiō 4., *-ivī* [*-iv*], *-itum* omejim
 [-jujem], končam
finitimus 3. bližnji, sosednji; *-us*,
i, *m*. mejaš
firmō 1. krepim, utrdim [utrjujem]
firmus 3. trden, močen
flagellum, *i*, *n*. bič, udarec
flamma, *ae*, *f*. plamen
flāvus 3. rumen
flectō 3., *flexī*, *flexum* sklonim, pri-
 pognem; omečim
fleo 2., *-evī*, *-etum* jočem [se], plakam
flexus, *ūs*, *m*. prigrb, priklon

flōreō 2., *uī*, - cvetim
flōs, *ōris*, *m*. cvet[ka], cvetlica
flūmen, *inis*, *n*. reka
fluvius, *iī*, *m*. reka
fōns, *fontis*, *m*. studenec; vir
fōrma, *ae*, *f*. podoba, oblika
formīca, *ae*, *f*. mravlja
fortāsse [*adv.*] morda, morebiti
forte [*ablāt.*, *adv.*] slučajno; morda,
 morebiti
fortis, *e* hraber, pogumen
fortitūdo, *inis*, *f*. hrabrost
fortūna, *ae*, *f*. usoda, sreča
fossa, *ae*, *f*. jarek
foveo 2., *fōvi*, *fōtum* grejem, gojim
fragilitās, *ātis*, *f*. zlomljivost; min-
 ljivost
frāter, *tris*, *m*. brat
frequentō 1. obiščem, obiskujem
frigidus 3. mrzel, hladen
frigus, *oris*, *n*. mraz
frōns, *frontis*, *f*. čelo
fructūs, *ūs*, *m*. sad; [*pl.*] sadje
frūgifer, *fera*, *ferum* plodonosen
frūstrā [*adv.*] zastonj, zaman
fugā, *ae*, *f*. beg
fugāx, *ācis* [u]bežen, begoč, minljiv
fugō 1. v beg zapodim, v beg
 zaženem, splašim
fundamentum, *i*, *n*. temelj, pod-
 stava
fundō 1. utemeljim, sezidam
fūnus, *eris*, *n*. pogreb; *post fū-*
nēra po smrti
fūr, *fūris*, *m*. tat
furtum, *i*, *n*. tatvina
futūrus 3. bodoč, prihodnji

G

C. [= *Gāius*, *i*] gl. *Caesar*
Gallia, *ae*, *f*. Galija [Francosko]
gaudeō 2. veselim [radujem] se
gaudium, *iī*, *n*. veselje, radost
gelidus 3. leden, mrzel
gelu, *ūs*, *n*. mraz, led
gener, *erī*, *m*. zet
gens, *gentis*, *f*. rod, narod

genu, ūs, n. koleno
genus, eris, n. rod, spol, vrsta, pleme
gerō 3., gessī, gestum nesem [no- sim]; delam, opravi, storim, izvršim; *bellum gerō* vojno voj- [sk]ujem, vojskujem se
gestus 3. izvršen; *rēs gestae* dela, [bojni] čini, dejanja
glāns, glandis, f. želod
globōsus 3. oblast, obličast, okrogel
glōria, ae, f. slava
glōrior 1. baham se, ponašam se
glōriōsus 3. slaven
gracilis, e vitek, slok
gracilitās, ātis, f. vitkost
gradus, ūs, m. stop[i]nja
Graecia, ae, f. Grecija [Grško]
Graecus 3. grški; -us, ī, m. Grk
grand-aevus 3. prileten, postaren
grātus 3. všeč[en], ljub, prijeten; hvaležen
gravis, e težek, težak [po teži]; važen
gravō 1. [ob]težim
grex, gregis, m. čreda
grūs, gruis, f. žrjav
gubernō 1. krmilim; vladam
gustātus, ūs, m. [p]okus
gustō 1. okusim, pokusim
gustus, ūs, m. ukus
gymnasium, ī, n. gimnazija

H

habēō 2., -uī, -itum imam; *habeor in numerō fortissimōrum* štejem se med najhrabrejše
habitō 1. [pre]bivam, stanujem
haedus, ī, m. kozlič[ek]
Hamilcar, aris, m. H., Hanibalov oče
Hannibal, ālis, m. H., vojskovodja Kartaginec
hebetō 1. [o]slabim [-iti]
Helvētīi, iōrum, m. Helvetijci, keltski narod v današnji Švici

herba, ae, f. zel[išče]
Herculēs, is, m. H., junak in polubog grški [glej št. 101]
herī in here [adv.] včera
hēros, herōis, m. heroj, polubog, junak
hiems, emis, f. zima
Hispania, ae, f. Hispanija [Špan-sko]
historia, ae, f. zgodovina, povest-nica
hōdie [adv.] danes
Homērus, ī, m. Homer [gen. Ho-merja], grški pesnik
homo, inis, m. človek; [pl.] ljudje
honestus 3. časten, spoštovan
honor, ōris, m. čast
honōrō 1. častim
hōra, ae, f. ura
horreō 2., uī, - zgrozim [zgražam] se, groza me je
hortus, ī, m. vrt
hostis, is, m. [državni] sovražnik
hūmānus 3. človeški; olikan
humilis, e nizek, majhen
humō 1. pokopljem [-kopavam]

I

iam [adv.] že
ianna, ae, f. vrata
ibi [adv.] tam[kaj], ondi
idcirco [adv.] zato
idōneus 3. [ad] sposoben -, pri-praven [za]
ieiūnus 3. tešč, lačen
igitur [cōni.] tedaj, torej [pri- sklepanju]
ī-gnāvia, ae, f. lenoba, bojazljivost
ī-gnāvus 3. len, bojazljiv, straho-peten
īgneus 3. ognjen
ī-gnōrō 1. ne vem; *nōn īgnōrō* vem
ī-gnōtus 3. neznan
il-lūstrō 1. razsvetlujem
imāgo, inis, f. podoba, slika
imbēcillus 3. slab[oten]
imber, bris, m. dež; [pl.] ploha

im-mēmōr, *oris* nepomlživ, ne-
pomneč
im-mensus 3. neizmeren
im-meritō [*adv.*] nezaslužen, po
krivem, po krivici
im-mortālis, *e* nesmrten
im-mortālītās, *ātis*, *f.* nesmrtnost
im-par, *pāris* neenak
im-pavidus 3. neustrašen, neboječ
impediō 4., *-ivī* [*-iī*], *-itum* [oviram],
zadržim [*-ujem*]
im-perātor, *ōris*, *m.* [nad]poveljnik;
cesar
im-peritus 3. nevešč, neveden
imperium, *iī*, *n.* vlada[rstvo]; po-
velje, poveljstvo
imperō 1. zapovedujem, vladam
impetus, *ūs*, *m.* naskok, napad, naval
im-pius 3. brezbožen; *-us*, *iī*, *m.*
brezbožnik
im-pleō 2., *-plēvi*, *-pletum* izpol-
njujem, izvršujem
im-plōrō 1. [jokaje] prosim, za-
prosim; *alicuius auxilium im-*
plōrō [za]prosim koga pomoči
im-pōnō 3., *-posui*, *-positum* nalo-
žim [*-lagam*], gl. št. 167
im-prīmīs [*adv.*] pred vsem, zlasti
im-probus 3. nepošten, hudoben;
-us, *i*, *m.* hudobnež
im-pudēs, *entis* nesramen
impūne [*adv.*] brez kazni, slobodno
in [na vprašanje ka m? z akuz.]
na, v [z akuz.]; [na vprašanje
kje? z ablat.] na, ob, v [z
mestnikom]
inānis, *e* prazen, ničev
in-cautus 3. nepreviden, neoprezen,
nepazljiv
incendium, *iī*, *n.* požar
in-cendō 3., *-cendi*, *-censum* zažgem
in-certus 3. negotov
in-citō 1. izpodbodem [*-badam*]
incola, *ae*, *m.* prebivalec
in-crēdibilis, *e* neverjeten
in-crepitō 1. kričim [na koga],
zmerjam

in-cultus 3. neolikan, divji
in-cūsō 1. [ob]dolžim, krivim
in-dicō 1. naznanim [*-znanjam*],
napovem, označim
in-doctus 3. neučen
indulgeō 2., *-dulsī*, *-dultum* ustre-
zam, uda[*ja*]m se
indulgentia, *ae*, *f.* prizanesljivost
industria, *ae*, *f.* delavnost, pod-
jetnost
industrius 3. delaven, podjeten
in-eptus 3. neprimeren; bedast,
aboten
in-felix, *icis* nesrečen
in-firmus 3. netrden, slab[oten]
in-flexus 3. zakrivljen, slok
in-genium, *iī*, *n.* [prirojena] duševna
zmožnost, nadarjenost, duh
ingens, *entis* velikanski, silen, ogro-
men
in-grātus 3. neprijeten; nehvaležen
in-honestus 3. nepošten
in-imīcus 3. neprijazen, sovražen;
-us, *i*, *m.* neprijatelj, [zasebni]
sovražnik
initium, *iī*, *n.* začetek
in-iūria, *ae*, *f.* krivica
in-noxius 3. neškodljiv
in-numerābilis, *e* neprojen, nešte-
vilen, brezštevilan
in-opia, *ae*, *f.* pomanjkanje, rev-
ščina
inquit pravi, reče; je dejal
in-sānia, *ae*, *f.* besnost, blaznost
in-sidia, *arum*, *f.* zaseda, zalezov-
vanje; *insidiās parō alicui* za-
lezujem koga
in-signis, *e* znamenit, odličen
in-stō 1. blizu sem, bližam se,
grem nad [*dat.*], lotim se
in-strūctus 3. v bojni red postav-
ljen, urejen
in-strūmentum, *i*, *n.* orodje, sred-
stvo, ustroj
insula, *ae*, *f.* otok
in-sum, *in-esse* [*in rē*] sem -, bi-
vam [v čem]

in-super [adv.] po vrhu, vrhu tega, še

intel-legō 3., *-lēxi*, *-lēctum* izprevidim, spozna[va]m, [raz]ume[va]m

in-temperantia, *ae*, *f*. nezmernost

inter [praepos. z *accūs.*] med

inter-diū [adv.] podnevi

inter-dum [adv.] včasih

inter-rogō 1. vprašam

inter-sum, *interesse*, *interfuī* [*alici rei*] sem vmes, sem pri čem, udeležim [-žujem] se [česa]

intrō 1. [v]stopim

intus [adv.] notri, znotraj

in-undō 1. poplavim

in-urbānitās, *ātis*, *f*. nevljudnost

in-ūtilis, *e* nekoristen

in-vādō 3., *-vāsi*, *-vāsū* [*aliquem*] napadem -, lotim se [koga]

in-veniō 4., *-vēnī*, *-ventum* najdem, nahajam; iznajdem, izumim

in-ventrīx, *īcis*, *f*. iznajdnica, izumiteljica

in-vestigō 1. zasledim [-sledujem]

in-vidiā, *ae*, *f*. zavist, nevoščljivost

in-vītatio, *ōnis*, *f*. [po]vabilo

in-vītō 1. [po]vabim

in-vocō 1. kličem na pomoč

īra, *ae*, *f*. jeza

irācundiā, *ae*, *f*. jezavost, jeza, togota

irātus 3. jezen, razsrjen

ir-rigō 1. [na]močim, [namakam]

Isthmius 3. istmijski

Isthmus, *ī*, *m*. I. [*gen.* *Istma*], zemeljska ožina na Grškem

ita [adv.] tako

Italia, *ae*, *f*. Italija [Laško]

itāque [*coni.*] zato

ite! [*imperat.*] idite! pojdite!

iterum [adv.] drugič, iznova, zopet

iubeō 2., *iūssi*, *iūssum* zapovem [-vedujem], [za]ukažem [-ukazujem], velim [velevam]

iūcundus 3. prijeten

iūdex, *icis*, *m*. sodnik

iūdicium, *iī*, *n*. sodba, razsodek

iūdicō 1. sodim

iungō 3., *iūnxi*, *iūnctum* [z]vežem, [z]družim, sklenem, sklepam

iūrō 1. prisežem [-segam], [za-]rotim se

iūs, *iūris*, *n*. pravo, pravica

iūs, *iūris*, *n*. juha

iūssū [*ablat.*] na povelje

iūstitia, *ae*, *f*. pravičnost

iūstus 3. pravičen

iuventūs, *ūtis*, *f*. mladost, mladina

iuvō 1. [*aliquem*] podpiram [koga], pomagam -, pomorem [komu], pospešim [-šujem] [kaj]

L

labō 1. šibim se, majam se, utrip-ljem

labor, *ōris*, *m*. trud, delo, napor, težava

lābor 3., *lāpsus sum* izpodrsnem se, padem, zgrudim se; zabredem

labōrō 1. delam

lāc, *lactis*, *n*. mleko

Lacaena, *ae*, *f*. Lakonka, Lacedemonka

Lacedaemonius 3. lacedemonski; -us, *iī*, *m*. Lacedemonec

lacer, *era*, *erum* raztrgan

lacerō 1. [raz]trgam, [raz]mesarim

lacrima, *ae*, *f*. solza

lacrimō 1. solzim se, jočem [se]

laedō 3., *laesi*, *laesum* poškodujem; [raz]žalim

laetus 3. radosten, vesel

lambō 3., *lambi*, - ližem

lapideus 3. kamenen, kamenit

lapis, *idis*, *m*. kamen

laqueus, *ī*, *m*. zanka

largitio, *ōnis*, *f*. obilno darovanje, darežljivost

lateō 2., -ui, - skrit sem, tičim

Latinus 3. latinski

latro, *ōnis*, *m*. ropar

latrō 1. lajam

latus, eris, n. stran, bok
lātus 3. širok, širen, košat
laudō 1. [po]hvalim
laurus, ī, f. lavorika
laus, laudis, f. [po]hvala, slava
lavō 1. umijem, umivam
lēgātus, ī, m. poslanec; podpo-
 veljnik
legō 3., *lēgī, lēctum* [na]berem, iz-
 berem, izvolim
leniō 4., *-ivī [-iī], -itum* [z]lajšam,
 utešim, ublažim
leō, ōnis, m. lev
Leōnidās, ae, m. L. [gen. Leonida],
 kralj lacedemonski
lepus, oris, m. zajec
levis, e lahek [po teži]; lahko-
 miseln
levō 1. [*aliquem rē*] olajšam [komu
 kaj]
lex, legis, f. zakon, postava
libellus, ī, m. knjižica, knjiga
libenter [adv.] rad
liber, brī, m. knjiga
liber, era, erum prost, svoboden;
liberē [adv.] prostodušno
liberālis, e darežljiv
liberī, ōrum, m. otroci
liberō 1. osvobodim, oprostim
libertās, ātis, f. svoboda, prostost
licet 2., *-uit* dovoljeno je, sme se
ligneus 3. lesén
līmes, itis, m. meja [med nji-
 vama]
lingua, ae, f. jezik
littera, ae, f. črka; *litterae, ārum*
 pismo; znanosti, vede
litus, oris, n. obala
Līvius, ī, m. L. [gen. Livija],
 rimski zgodovinar
locus, ī, m. kraj, mesto
longinquitās, ātis, f. [časovna]
 dolgost
longus 3. dolg; *longē* [adv.] daleč;
longē abesse precej oddaljen biti
lucidus 3. svetel
lucrum, ī, n. dobiček

lūdō 3., *lūsī, lūsum* igram [se],
 naigram se
lūdus, ī, m. igra
lūmen, inis, n. luč
lūna, ae, f. luna, mesec
lupa, ae, f. volkulja
lupus, ī, m. volk
luscīnia, ae, f. slavec, slavček
lutulentus 3. blaten, nečeden
lux, lūcis, f. luč
luxuria, ae, f. razkošnost
luxuriōsus 3. razkošen, mehkužen

M

Mācedō, ōnis, m. Macedonec
mactō 1. [za]koljem
magis [adv.] bolj
magister, trī, m. učitelj
magistra, ae, f. učiteljica
magistrātus, ūs, m. oblastvo, go-
 sposka; oblastnik
magnificus 3. veličasten
magnitūdo, inis, f. velikost
magnus 3. velik
māiōrēs, ōrum, m. predniki
malitia, ae, f. zlobnost, hudobnost
mālus, ī, f. jablan
malus 3. zli, zloben, hud[oben],
 slab; *-us, ī, m.* hudobnež; *-um,*
ī, n. zlo
mandō 1. izročim [-ročam], na-
 ročim [-ročam]
manēō 2., *mānsī, mānsum* ostanem,
 ostajam, trajam
manus, ūs, f. roka; peščica, kr-
 delo, tolpa
Marathōnius 3. maratonski, pri
 Maratonu [mestu v Atiki]
Mardonius, ī, m. M., poveljnik
 Perzijcev
mare, is, n. morje
marmoreus 3. marmornat
Mars, rtis, m. M., rimski bog
 vojne
māter, tris, f. mati
māteriēs, ēī, f. snov, tvarina;
 [vzrok]

mātūrus 3. zrel, zgodnji
Mausōlus, *i*, *m.* M., gl. št. 93
māximē [*adv.*] najbolj, največ
medicina, *ae*, *f.* zdravilo
medicus, *i*, *m.* zdravnik
medius 3. srednji; *media pars*
sreda, sredina
membrum, *i*, *n.* ud
memento! spominjaj se! pomisli!
memor, *oris* pomljiv, pomneč
memoria, *ae*, *f.* spomin
mendācium, *ii*, *n.* laž
mendāx, *ācis* lažniv; [*subst.*] lažnik
mēns, *mentis*, *f.* pamet, razum, duh
mēnsa, *ae*, *f.* miza
mentior 4., *-itus sum* lažem, zla-
žem se
meō 1. hodim, grem
mercātor, *ōris*, *m.* trgovec, kupec
mercātūra, *ae*, *f.* trgovina, kupčija
mercēs, *ēdis*, *f.* plača, plačilo
mercō 2., *-uī*, *-itum* zaslužim [-ujem]
meritō [*adv.*] po pravici
messis, *is*, *f.* žetev
metallum, *i*, *n.* ruda, kovina
metō 3., [*messuī*], *messum* [po-]
žanjem
metuō 3., *-uī*, - [*rem*] bojim se
[česa]
metus, *ūs*, *m.* bojazen, strah
micō 1. migljam, bliščim [se]
migrō 1. [pre]selim se, hodim
miles, *itis*, *m.* vojak
Miletus, *i*, *m.* Milet, mesto v Mali
Aziji
militāris, *e* vojaški; *rēs militāris*
vojništvo, vojstvo; *domicilium*
militare vojaščnica
Miltiadēs, *is*, *m.* M., atenski vojsko-
vodja
mināx, *ācis* preteč, grozeč
Minerva, *ae*, *f.* M., rimska bo-
ginja
minister, *trī*, *m.* služabnik, strežnik
minuō 3., *-uī*, *-itum* [z]manjšam
[-ujem]; [o]slabim [-iti]
mirāculum, *i*, *n.* čudež

mīrus 3. čuden, čudovit
miser, *era*, *erum* beden, nesrečen,
žalosten
miserandus 3. pomilovanja vreden
miseria, *ae*, *f.* beda, bednost, nad-
loga
mittō 3., *mīsī*, *missum* pošljem
mōbilis, *e* premičen; omahljiv
modestia, *ae*, *f.* skromnost, po-
hlevnost
modestus 3. skromen, pohleven
modicus 3. zmeren, [pohleven]
modo [*adv.*] le
modus, *i*, *m.* mera; način
molestus 3. nadležen, siten, te-
žaven
mōlior 4., *-itus sum* [o]snujem, na-
meravam
molliō 4., *-ivī* [-iī], *-itum* [o]mečim,
[o]mehčam, olajšam
mollis, *e* mehek, mehák
moneō 2., *-uī*, *-itum* opomnim, opo-
minjam, [po]svarim
monitus, *us*, *m.* opomin, poziv
mons, *montis*, *m.* gora, hrib
monstrō 1. [po]kažem
montuōsus 3. gorat
morbis, *i*, *m.* bolezen
mordeō 2., *momordī*, *mōrsum* gri-
zem
mōrōsitās, *ātis*, *f.* čemernost
mors, *mortis*, *f.* smrt
mortālis, *e* smrten
mortuus 3. mrtev; *-us*, *i*, *m.* mrtvec
mōs, *mōris*, *m.* običaj, šega, na-
vada; *pl.*: *mōrēs*, *um* nravi,
nравnost, vedenje, značaj
moveō 2., *mōvī*, *mōtum* ganem.
gibljam
mox [*adv.*] kmalu
mulcō 1. nabijem, [pre]tepem
mulier, *eris*, *f.* žena
multitūdō, *inis*, *f.* množica
multus 3. mnog
mundus, *i*, *m.* svet
mūniō 4., *-ivī*, *-itum* utrdim, utr-
jujem, zavarujem, branim

mūnītus 3. utrjen
mūnus, eris, n. dar[ilo]
mūrus, ī, m. zid; [pl.] zidovje
mūs, mūris, c. [m.] miš
Mūsa, ae, f. Muza [modrica]
mūtō 1. izpremenim [-minjam]

N

nam [coni.] zakaj, namreč
nārrātiuncula, ae, f. pripovedka, povestica
nārrō 1. pripovedujem, pravim
nasus, ī, m. nos
nātō 1. plavam
nātū [ablat.] po rojstvu; nātū māximus [minimus] najstarejši [najmlajši]
nātūra, ae, f. priroda, narava, нрав
nātus 3. rojen; star; -us, ī, m. sin, otrok
nautā, ae, m. brodnik, pomorščak, mornar
nāvālis, e ladijski, pomorski
nāvigō 1. ladjam, plovem, veslam
nāvis, is, f. ladja
nē [coni.] da ne, ne
necessārius 3. potreben
necessitās, ātis, f. potreba, sila
neco 1. pobijem, ubijem, usmrtim
ne-ārius 3. brezbožen, proklet; -us, ī, m. zlikovec
neglegēns, entis nemaren, zanikaren
neglegentia, ae, f. nemarnost
neg-legō 3., -lēxi, -lēctum zane-marim, [-marjam], v nemar pustim [-puščam]
negō 1. tajim, zanika[va]m, odrečem
neg-ōtium, īi, n. opravek, opravilo, posel
nēmo, nullius, nēminī nihče, nikdo
Neptūnus, ī, m. Neptun, rimski bog
neque [coni.] in ne, pa ne, niti; neque - neque niti - niti
nē - quidem [adv.] še-ne, niti
ne-sciō 4., -, - ne vem, ne znam

Nestor, oris, m. N. [gen. Nestorja], junak - starec pred Trojo
nēve [coni.] in [da] ne, niti
niger, gra, grum črn
nihil nič
nililum, ī, n. nič; nihilō minus in nihilōminus [za] nič manj, pri vsem tem, kljub temu, vendarle
nī-mīrum [adv.] vsekakor, res da, kajpada, seveda
nimis, nimium [adv.] preveč
nimius 3. prevelik, prehud
nisi [coni.] ako ne, razen
nix, nivis, f. sneg
nōbilis, e imeniten, plemenit
nocēns, entis škodujoč, škodljiv
noceō 2., -uī, -itum škodim, škodujem
noctū [adv.] ponoči
nocturnus 3. ponočen
nōmen, inis, n. ime
nōminō 1. imenujem
nōn [adv.] ne
nōndum [adv.] še ne
nōnnūlli, ae, a nekateri, marsikateri, nekaj [jih]
nōscō 3. nōvī, [nōtum] spoznavam
noster 3. naš
nōtus 3. znan
novus 3. nov, svež
nox, noctis, f. noč
noxius 3. škodljiv
nūbilus 3. oblačen; nesrečen, žalosten
nūbo 3., nupsi, nuptum [alicui] mo-žim se, sklenem zakon [s kom]
nūdus 3. nag, gol
nullus 3. nobeden
num [vprašalnica] ali, mari, li
Numa [ae] Pompilius [īi]. m. N. P., drugi rimski kralj
Numantia, ae, f. Numantija, mesto na Španskem
nūmen, inis, n. božanstvo
numerō 1. štejem
numerus, ī, m. število, broj

nummus, *ī*, *m.* penez, denar
nunquam in *nunquam* [*adv.*] ni-
 koli, nikdar
nunc [*adv.*] sedaj, zdaj; *etiam*
nunc še sedaj
nūntia, *ae*, *f.* oznanjevalka, po-
 ročnica
nūntiō 1. naznanim, oznanim,
 oznanjam, [*s*]poročim [-ročam]
nūntius, *ī*, *m.* oznanjevalec, sël,
 poročnik; vest [= poročilo]
nūtriō 4., -*īvi* [-*ī*], -*itum* dojam,
 redim, nasitim
nūtrix, *īcis*, *f.* dojilja, rejuica

○

ō! [*interiect.*] o! oj!
ob [*prae*pos. z *accus.*] pred, za-
 radi, gl. št. 103
ob-noxius 3. podvržen, izpostavljen
 [komu]
ob-oediō 4., -*ī*, -*itum* slušam, po-
 slušen -, pokoren sem, ugodim,
 ugajam, gl. št. 170
obscurō 1. zatemnuim [-temnjujem],
 pomračim
obscurus 3. temen, neznan
ob-secrō 1. rotim
ob-servō 1. opazujem; spoštujem
ob-stō 1. napoten [na poti] sem,
 napotje delam
ob-sum, *obesse*, *offū* [*alicui*] sem
 proti -, škodim [komu]
ob-temperō 1. ubogam [ugodim],
 pokoren sem
ob-vius 3. naproteu, naproti; *obvi-
 sum* *alicui* pridem naproti komu,
 srečam koga
oc-caecō 1. preslepim, omamim,
 prevaram
oc-cāsio, *ōnis*, *f.* prilika, priložnost
oc-cidō 3., -*cidi*, [-*cāsum*] [*u*]pa-
 dem, propadem, poginem; [*o*
 zvezdah] zajdem
oc-cidō 3., -*cidi*, -*cīsum* posekam,
 pobijem, ubijem, umorim, po-
 morim, usmrtim

occupō 1. zavzamem, zasedem, po-
 lastim se [česa]
oculus, *ī*, *m.* oko
odium, *ī*, *m.* sovraštvo
odor, *ōris*, *m.* duh, vonj
odōrātus, *ūs*, *m.* voh
Oeta, *ae*, *f.* Eta, gora v Tesaliji
of-fendō 3., -*fendī*, -*fensum* [*rem*]
 zadenem [ob kaj]; [raz]žalim
 [koga]
o ficiūm, *ī*, *n.* dolžnost
ōlim [*adv.*] nekdam, njega [svoje]
 dni
o-mittō 3., -*misi*, -*missum* odpustim
 [-puščam]
omniū [*adv.*] vobče, sploh
omnis, *e* vsak; ves, vsa, vse
onerārius 3. tovoreu
ōnerō 1. obtovorim, obremenim
onus, *eris*, *n.* tovor, breme
onustus 3. obtovorjen, obložen
opācus 3. senčnat
opēs, *um*, *f.* zakladi; vojna moč
opīnio, *ōnis*, *f.* mnenje, nazor
oppidānus, *ī*, *m.* meščan
oppidum, *ī*, *n.* mesto
op-positus 3. nasproti postavljen,
 nasproten
optimātes, *ium*, *m.* boljari, plemiči,
 žlahtniki
opulentus 3. premožen, bogat
optō 1. voščim, želim [*si*]
opus, *eris*, *n.* delo [= izdelek]
ōrāculum, *ī*, *n.* proročišče, pro-
 rokba
ōrātiō, *ōnis*, *f.* govor, prošnja
ōrātor, *ōris*, *m.* govornik
origo, *inis*, *f.* izvor, izvir
Oriōn, *ōnis*, *m.* O., bajevni grški
 pevec
ōrnāmentum, *ī*, *n.* kras, dika;
 [*pl.*] okrasje
ōrnātus 3. okrašen
ōrnō 1. [*o*]krasim, [okrašujem],
 olepšam
ōrō 1. molim, prosim
ōstium, *ī*, *n.* vhod

otium, *ii*, *n.* brezdelnost, postopanje
ovile, *is*, *n.* ovčjak
ovis, *is*, *f.* ovca

P

paene [*adv.*] skoro, skoraj
paen-insula, *ae*, *f.* polotok
palam [*adv.*] očitno, javno
pallium, *ii*, *n.* plašč
pallūs, *ūdis*, *f.* močvirje, barje
palluster, *tris*, *tre* močviren, močvirnat
pār, *paris* enak, kos; *subst.*: *pār*, *paris*, *n.* dvojica, par
parcimōnia, *ae*, *f.* varčnost, štedljivost
parco 3., *peperci*, - [*tibi*] prizanašam [*ti*]
parentēs, *ium*, *m.* starši
pareō 2., -*uī*, *paritum* [*alicui*] ubogam -, slušam [*koga*], pokoren -, poslušen sem [*komu*]
pariēs, *etis*, *m.* stena
parō 1. pripravljam, napravljam, pridobim [-dobivam]
pars, *partis*, *f.* del; stran; stranka
parsimōnia = *parcimōnia*
particeps, *cipis* deležen; [*subst.*] [*u*]deležnik, udeleženec
parum [*adv.*] premalo
parvus 3. majhen, mali
pāssus, *ūs*, *m.* korak, stopinja
pāstor, *ōris*, *m.* pastir
pateō 2., -*uī*, - odprt sem
pater, *tris*, *m.* oče
patiēns, *entis* potrpežljiv
patientia, *ae*, *f.* potrpežljivost
patria, *ae*, *f.* domovina
patrimōnium, *ii*, *n.* očinstvo, očetovska posest, dedščina [*po očetu*]
pauci, *ae*, *a* malokateri, malo [*jih*]
Paul[us], *i*, *m.* Pavel
paulum, *i*, *n.* malo; *paulō post* [*za*] malo pozneje, kmalu potem
pauper, *eris* ubog, reven; [*subst.*] ubožec, revež

paupertas, *ātis*, *f.* revščina, uboštvo
pāvo, *ōnis*, *m.* pav
pax, *pācis*, *f.* mir
peccātum, *i*, *n.* greh
peccō 1. grešim
pecten, *inis*, *m.* glavnik, češelj
pectus, *oris*, *n.* prsi
pecūnia, *ae*, *f.* denar
pedes, *peditis*, *m.* pešec
peditātus, *ūs*, *m.* pehota, peštvo, pešci, infanterija
pellis, *is*, *f.* koža
pello 3., *pepūli*, *pulsum* zapodim, naženem
Peloponnēsus, *i*, *f.* Peloponez, grški polotok
pēnsūm, *i*, *n.* naloga
per [*praepos.* z *accus.*] skozi, po [*z mestn.*]
per-āgō 3., -*ēgi*, -*actum* dovršim, dokončam
pér-agrō 1. prehodim, obhodim [-hajam]
per-fectus 3. dovršen, popoln
per-fidia, *ae*, *f.* nezvestoba, verolomnost
pér-fuga, *ae*, *m.* uhajač, uskok
Pericles, *is*, *m.* P., atenski državnik in govornik
periculōsus 3. nevaren
periculum, *i*, *n.* nevarnost
perītus 3. vešč, izkušen
perniciēs, *ei*, *f.* poguba, propast, pogin
perniciōsus 3. poguben
perpetuus 3. neprestan, stalen; *perpetuō* [*adv.*] neprestano, neprenehoma
Persa, *ae*, *m.* Perzijec, Perzijan
Perseus, *i*, *m.* P., grški bajevni junak
per-sevērō 1. trdovraten sem [-ostanem], vztrajam
Persicus 3. perzijski
per-terreō 2., -*uī*, -*itum* prestrašim, preplašim
per-turbātio, *ōnis*, *f.* zmešnjava

pēs, pedis, m. noga; črevelj [kot mera]
pēstis, is, f. kuga; poguba
petō 3., *-ivī [-iū], -itum* skušam doseči [kaj], zahtevam; napadem; *bellō petō aliquem* z vojno grem na[d] koga
Philippus, ī, m. Filip, kralj macedonski
philosophia, ae, f. filozofija, modroznanstvo, modroslovje
philosophus, ī, m. filozof, modrijan, modroslovec
pīctūra, ae, f. slika
pietās, ātis, f. pobožnost
piger, pigra, pigrum len; *piger, grī, m.* lenuh
pilus, ī, m. las, dlaka
pinguis, e tolst
pīrāta, ae, m. pirat, morski ropar, gusár
pīrus, ī, f. hruška [drevo]
Pittacus, ī, m. P., grški modrijan
pīus 3. pobožen
placeō 2., *-uī, -itum* ugajam, všeč sem, prijam
plācō 1. [u]tešim, umilim, ublažim, utolažim
plānitēs, ēī, f. raván, ravnica
planta, ae, f. rastlina
Plataeae, ārum, f. Plateje, mesto v Beotiji
Plataeēnsis, is, m. Platejan, Platejec
plebs, plebis, f. [prosto, nizko] ljudstvo
plenus 3. poln
plērumque [adv.] večjidel, navadno
plōrō 1. jočem
plumbum, ī, n. svinec
poena, ae, f. kazen
poēta, ae, m. pesnik
pollex, īcis, m. palec
pol-liceor 2., *-licitus sum* obljubim, obetam

Pompēius, ēī, m. P., rimski oblastnik
ponderō 1. tehtam
pōnō 3., *posuī, positum* [po]stavim, položim
pōns, pontis, m. most
populus, ī, m. narod
pōpulus, ī, f. topol
porta, ae, f. vrata
porticus, ūs, f. stebrenik, stebráua
portō 1. nesem, nosim
portus, ūs, m. pristanišče
pōscō 3., *popōscī, -* tirjam, zahtevam
pos-sideō 2., *-sedī, -sessum* imam [v posesti]
possum, posse, potuī [pre]morem
post [adv.] potem, pozneje
post [praepos. z accus.] po, za [z instrum.]
postea [adv.] potem, pozneje
poster[us] 3. poznejši, naslednji, drugi, prihodnji; [pl.] potomci
postremus 3. poslednji, zadnji
postrī-diē [adv.] drugi dan, naslednji dan, prihodnjega dne, gl. št. 180, 5
pōstulō 1. tirjam, zahtevam
potens, entis mogočen
potentia, ae, f. mogočnost, moč, oblast
potio, ōnis, f. pijača
potior 4., *-itus sum [rē]* polastim se [česa], osvojim si [kaj]
potius [adv.] raj[š]i, marveč
pōtō 1. pijem
praebeō 2., *-uī, -itum* nudim, [po-]dajem
prae-ceptum, ī, n. zapoved, pravilo, nauk
prae-clārus 3. prekrasen, preslaven, sijajen
praeda, ae, f. plen
praeditus 3. obdarjen
prae-mātūrus 3. prezgodnji
praemium, īī, n. častno plačilo, darilo

prae-scribō 3., -*scripsi*, -*scriptum* predpišem, določim, zaukažem
praesentia, *ae*, *f.* sedanjost; *in praesentia* za trenutek, za hip
praesertim [*adv.*] posebno, zlasti, osobito
prae-sidium, *ii*, *n.* posadka, varstvo, bramba, zaščita, zaslomba
prae-stat, -*āre* bolje je
prae-stō 1. izkažem [-kazujem]
prae-sum, *praeesse*, *prae-fui* [*alicui*] spredaj sem, na čelu sem, na čelu stojim, načelujem [komu]
praeter [*z accus.*] mimo, razen
praeteritus 3. pretekkel, minul, prošel
prātum, *i*, *n.* travnik
pretiosus 3. dragocen
prex, *precis*, . prošnja
princeps, *cipis*, *m.* prvi, vladar, knez
principium, *ii*, *n.* začetek
pristinus 3. [po]prejšnji
prius [*adv.*] [po]prej[e]
prius-quam [*coni.*] preden, prej ko, dokler ne
prō [*praepos.* *z ablat.*] za [v pomenu: komu v brambo in korist, mesto koga]
probō 1. [pre]izkušam, izpričam; odobrim [-dobravam]
probus 3. pošten; -*us*, *i*, *m.* poštenjak
procella, *ae*, *f.* nevihta
prō-creō 1. rodim, porajam; stvorim
procul [*adv.*] od [z] daleč, daleč
prōdigus 3. potraten, razsipen; -*us*, *i*, *m.* razsipnik, zapravljivec
prōditio, *ōnis*, *f.* izdaja, izdajstvo
proelium, *ii*, *n.* bitka, boj
prō-fligō 1. potolčem
pro-fundus 3. globok
pro-hibeō 2., -*ui*, -*itum* odvrnem [-vračam], zadržim [-držujem], oviram; odbijem *impetum*
prō-inde [*coni.*] zato, torej

prō-mittō 3., -*misi*, -*missum* obljubim, obetam
prope [*z accus.*] blizu, pri
properō 1. hitim
propitius 3. milostljiv
prō-pōnō 3., -*posui*, -*positum* predložim, izpostavim
proprius 3. lasten, svoj[ski]
propter [*z accus.*] zastran, zaradi, zavoljo
prō-spectus, *ūs*, *m.* razgled
prōsper, *era*, *erum* dovoljen, ugoden
prō-sum, *prōdesse*, *prō-fui* [*alicui*] v prid sem -, koristim [komu]
prō-verbium, *ii*, *n.* rek, pregovor
proximus 3. najbližji
prūdēns, *entis* pameten
prūdēntia, *ae*, *f.* previdnost, razumnost, pamet[nost]
pūblicus 3. javen, obči
puella, *ae*, *f.* deklica
puer, *erī*, *m.* deček
pueritia, *ae*, *f.* otroška doba, detinstvo
pūgna, *ae*, *f.* bitka, boj
pūgnō 1. bojujem se, borim se; *pugno male* s slabim uspehom se borim, borim se nesrečno
pulcher, *chra*, *chrum* lep
pulchritūdo, *inis*, *f.* lepota
pulvis, *eris*, *m.* prah
pūniō 4., -*ivi*, -*itum* kaznim, kaznujem
pūrus 3. čist
putō 1. menim, mislim
Pythia, *ae*, *f.* P., svečenica pro-ročišča v Delfih

Q

quaerō 3., -*sivi*, -*situm* [*rem*] iščem [česa]; *quaerō aliquem* vprašam za koga, - [po kom]; *quaerō aliquid ex* [*ab*] *aliquō* vprašam koga za kaj
quaestuōsus 3. dobiten, dobičko-nosen
quālis, *e* kakšen? kakršen

quam [adv.] kako; [kot primer-
jalna *coni.*] kakor, ko, nego
quamdiū [adv.] kako dolgo? do-
klej? dokler

quamquam [coni.] dasi, čeprav, če-
tudi

quando? kdaj?

quantō – *tantō* čim – tem

quantopere [adv.] kako zelo

quantus 3. kolik, kolikšen

quā-rē [ablat., adv.] zaradi česar;
zato

quasi [adv.] kakor, kakor da bi;
tako rekoč; nekako

-que [coni., ki se priveša] in, pa
quercus, *ūs*, *f.* hrast, dob

quia [coni.] ker

quid? kaj?

quidem [adv.] sicer

quies, *ētis*, *f.* počitek, pokoj

quis? kdo?

quō [ablat., adv.] kam? kamor

quod [vzročna *coni.* z *indicat.* v
pomenu:] ker, da; [s konjunktiv-
om v pomenu:] (češ) ker, (češ)
da

quō-modo [ablat., adv.] na kak
način? kako?

quoque [coni.; se zapostavlja] tudi

quot [adiect. *indēclin.*] koliko [jih]?

kolikor [jih]

quot-annīs [adv.] vsako leto

quoti-die [adv.] vsak dan

quotiēs kolikorkrat

quotus 3. koliki? kolikateri?; *quota*

hora est? koliko je na uri?

R

radius, *ii*, *m.* žarek

rādix, *icis*, *f.* korenina

rāmōsus 3. vej[n]at

rāmus, *i*, *m.* veja

rāna, *ae*, *f.* žaba

rapāx, *ācis* roparski, grabljiv

rapidus 3. deroč

rapīna, *ae*, *f.* rop[anje], ple-
njenje

rārus 3. redek; *rārō* [adv.] redko-
[kedaj], redkokrat

ratio, *ōnis*, *f.* račun; način, smer
[vitae]; pamet

re-ceptāculum, *i*, *n.* shramba, po-
soda

re-creō 1. okrepča[va]m, oživim

rēctus 3. raven, prav; *rēctē* [adv.]
prav, po pravici

re-cūsō 1. odbijem, odrečem

red-dō 3., *-didi*, *-ditum* [po]vrnem
[vračam]; *reddo votum* držim
obljubo

re-dūcō 3., *-dūxi*, *-ductum* nazaj
[od]peljem, – odvedem

re-fertus 3. [*rē*] natlačen –, napol-
njen [s čim], poln [česa]

rēgina, *ae*, *f.* kraljica

regio, *ōnis*, *f.* [o]kraj, okolica,
pokrajina

rēgnō 1. kraljujem, vladam

rēgnum, *i*, *n.* kraljestvo, kralje-
vanje, prestol

regō 3., *rēxi*, *rēctum* vladam, [u-]
ravnam, vodim

regūla, *ae*, *f.* pravilo

re-linguō 3., *-liqui*, *-lictum* [za]-
pustim [–puščam]

rē-liquis 3. ostal

re-meō 1. vrnem [vračam] se

Remus, *i*, *m.* R., Romulov brat

re-pellō 3., *rēppulī*, *repulsum* nazaj
zapodim, odženem, odbijem

re-portō 1. nazaj nesem; *victōriam*
ab *hoste reportō* priborim si
[zadobim] zmago nad sovraž-
nikom

re-prehendō 3., *-hendī*, *-hensum* ka-
ram, [po]grajam

rē-putō 1. razmišljam, preudarjam

rēs, *rēi*, *f.* reč, stvar, predmet,
zadeva; *rēs pūblica* občina,
država; *rēs secundae* ugodne
razmere, sreča; *rēs adversae*
neugodne razmere, nesreča

re-salūtō 1. odzdravim [–zdrav-
ljam]

re-scribō 3., *-scripsī*, *-scriptum* od-
pišem
re-spondeō 2., *-spondi*, *-spōnsum*
odgovorim
re-spōnsum, *ī*, *n.* odgovor
re-stituō 3., *-uī*, *-ūtum* zopet usta-
novim, popravim; povrnem
retrōrsus [*adv.*] nazaj
re-verentia, *ae*, *f.* spoštovanje
ré-vocō 1. pokličem nazaj; po-
vrnem
rēx, *rēgis*, *m.* kralj
rīdeō 2., *rīsī*, *rīsum* smejem se
rigīdus 3. trd, drevén
rigō 1. napajam, namakam
ripa, *ae*, *f.* breg
rīsus, *ūs*, *m.* smeh
rīvus, *ī*, *m.* potok
rōbur, *oris*, *n.* moč, jakost
rōbustus 3. močen, močán
rogō 1. prosim, vprašam
Rōma, *ae*, *f.* Rim
Rōmānus 3. rimski; *-us*, *ī*, *m.*
Rimljan
Rōmulus, *ī*, *m.* R., prvi rimski
kralj
rōs, *rōris*, *m.* rosa
rosa, *ae*, *f.* roža, vrtnica
ruber, *bra*, *brum* rdeč
rudis, *e*, surov, nevešč, neizobražen
rudō 3., *īvī*, *-rjovem*, *rigam*
rugīō 4., *-*, *-rjovem*
rumpō 3., *rūpī*, *ruptum* [*z*]lomim;
rumpor počim
rūpēs, *is*, *f.* skala, pečina, čer
rūsticus 3. kmečki, selski

S

sacer, *cra*, *crum* svet, posvečen;
proklet, preklican [*fames*]
saeculum, *ī*, *n.* stoletje, vek
saepe [*adv.*] dostikrat, pogosto-
[krat], često, velikokrat
saepius [komparat. *adv.*] češče,
večkrat
saeviō 4., *-iī*, *-itum* besnim, divjam,
razsajam

saevus 3. besen, ljut, grozovit
sagitta, *ae*, *f.* puščica
sāl, *salis*, *m.* sol
Salamīnius 3. salaminski [po
otoku Sálamis]
salsus 3. slan, osoljen, dovtipen
salto 1. skačem, poskakujem;
plešem
salūber, *bris*, *bre* zdrav[ilen]; ko-
risten
salūs, *ūtis*, *f.* blaginja, rešitev
salūtāris, *e* blagodejen, koristen
salūtō 1. pozdravim [-zdravljam]
Samnīs, *itis*, *m.* Samnit[ec], Sam-
ničan
sanctus 3. svet
sānō 1. [o]zdravim
sānus 3. zdrav; *sānē* [*adv.*] zares;
seveda, kajpada
sapiēns, *entis* moder; [*subst.*] mo-
drijan
sapientia, *ae*, *f.* modrost
sarcina, *ae*, *f.* tovor, brema, prt-
ljaga, pratež
satiō 1. [na]sitim
satis [*adv.*] [za]dosti, dovolj
saucius 3. ranjen
Savus, *i*, *m.* Šava
saxum, *ī*, *n.* skala, kamen
scelus, *eris*, *n.* hudodelstvo, zločin,
hudobija
schola, *ae*, *f.* šola
scientia, *ae*, *f.* znanje
scintilla, *ae*, *f.* iskr[ic]a
sciō 4., *-iī*, *-itum* vem, znam
Scīpiō, *ōnis*, *m.* S., rimski vojsko-
vodja
scribō 3., *scripsī*, *scriptum* pišem
scriptor, *ōris*, *m.* pisec, pisatelj;
rērum gestārum scriptor zgodo-
pisec, povestničar, zgodovinar
scūtum, *ī*, *n.* [podolga] štít
Scythā, *ae*, *m.* Skit [ali Skit;
Skitje so bili narod na severu
Črna Morja]
sēcētō [*adv.*] na skrivnem, tajno
secundus 3. ugoden

secūritās, ātis, f. brezskrbnost
sed [conī.] a, pa, toda, ampak
sedeō 2., sēdi, sessum sedim
sēdēs, is, f. sedež, stanišče
sēdō 1. umirim, pomirim
sēdulus 3. priden, marljiv
sēgnitiūs, ēī, f. mlačnost, lenost
semel [numerāle] enkrat
semper [adv.] zmirom, vedno,
 vselej, vsekdar
sempiternus 3. veden, trajen, večn
senectūs, ūtis, f. starost
senex, senis, m. starec, starček
sēnsus, ūs, m. čut, občutek
sententia, ae, f. misel, mnenje;
 [iz]rek
sentiō 4., sēnsī, sēnsūm čutim, mis-
 lim, opazim
sepeliō 4., -īvī, sepultum pokopljem
 [-kopavam]
septen-triōnālis, e severen
sepulcrum, ī, n. grob
serēnus 3. jasen, veder
serius [komparat. k sero] pozneje;
 prepozno
sermo, ōnis, m. govor, pogovor;
 jezik
serō [adv.] [pre]pozno
serō 3., sēvī, satum sejem
serpēns, entis, c. kača
serva, ae, f. sužnja, služkinja,
 služabnica
serviō 4., -īvī [-ī], -ītum hlapčujem,
 robujem, služim, strežem, ustre-
 zam
servitūs, ūtis, f. sužnost, robstvo
Servius [ī] Tullius [ī], m. S. T.,
 šesti rimski kralj
servō 1. [o]hranim, rešim
servus, ī, m. suženj, hlapec
seu = sive
sevērus 3. strog
sī [conī.] če, ko, ako
sic tako
siccō 1. sušim
Sicilia, ae, f. Sicilija
sīdus, eris, n. [o]zvezdje, sozvezdje

signum, ī, n. znamenje, znak
silentium, ī, n. molk, molčanje;
 tišina
silva, ae, f. gozd, les
silvester, tris, tre gozdnat
simia, ae, f. in simius, ī, m. opica
similis, e podoben, sličen
similitūdo, inis, f. podobnost, slič-
 nost
simulācrum, ī, n. podoba, kip
 [kakega božanstva]
simulō 1. hlinim
sine [praepos. z ablat.] brez
singulī, ae, a po eden, posamezen
sinister, tra, trum levi
sinus, ūs, m. guba; zaliv
sitiō 4., -īvī, -ītum žejen sem,
 žeja me
sitis, is, f. žeja
situs 3. ležeč; *situs sum* [ležeč
 sem] ležim, stojim, sem
sive [conī.] ali
socer, erī, m. tast
societās, ātis, f. družba, društvo,
 tovaršija; zveza; vzajemnost;
 vkupnost; udeležba
socius, ī, m. [so]drug, tovariš, za-
 veznik
Sōcratēs, is, m. S., grški modrijan
sōl, sōlis, m. solnce
sōlācium, ī, n. tolažba
sōlāmen, inis, n. tolažba, tolažilo
soleō 2. običavam, navajen sem,
 gl. št. 144
Solon, ōnis, m. S., grški zakono-
 dajalec
solum, ī, n. tla, dno, zemlja
sōlum [adv.] le, samo; *nōn sō-*
lum - sed etiam ne le - ampak
 tudi
sōlus 3. sam, edin [samoten]
solvō 3., solvī, solūtum razvežem,
 [raz]rešim
somnus, ī, m. spanje
sonitus, ūs, m. zvok, glas, šum
Sontius, ī, m. Soča
sordidus 3. umazan

soror, ōris, f. sestra
sors, sortis, f. žreb, usoda
sortior 4., -*itus sum* žrebam, razdelim po žrebu
Sparta, ae, f. Sparta, grško mesto
spatium, ū, n. prostor, obseg; doba, čas
speciēs, ēi, f. prikazen, videz, pojav, vtis
spectō 1. gledam, opazujem
speculor 1. ogledujem, opazujem, poizvedujem
spēlunca, ae, f. jama, brlog
spernō 3., *sprēvi, sprētum* zame-tujem, zavrzem, zaničujem
spērō 1. upam, nadejam se
spēs, ei, f. nada, up[anje]
spīritus, ūs, m. dih[anje]
spīrō 1. diham [dišem]
splendēō 2. bliščim, svetim se
splendidus 3. bliščeč, sijajen
statim [adv.] takoj, precej
statio, ōnis, f. stališče; zatočje; postojanka, stražišče
statua, ae, f. kip
stella, ae, f. zvezda
stō 1., *steti, statum* stojim
Stratonīcus, ī, m. S. grški učitelj glasbe
studeō 2., -*uī, -itum* trudim se, prizadevam si, želim
studiōsus 3. baveč se, zaposlen; -*us, ī, m.* dijak
studium, ū, n. prizadeva[nje], nagnjenje, učenje, nauk
stultitia, ae, f. neumnost, nespamet[nost]
stultus 3. nespameten, neumen; -*us, ī, m.* neumnež, nespametnik
suāvis, e mil, ljubek, prijeten
sub [praepos.] na vprašanje k a m ? in v časovnem pomenu, z *accus.* pod [z akuz.]; [na vprašanje kje? z *ablat.*] pod [z orodn.]
sub-dōlus 3. zvijaški, potuhnjen
subitō [adv.] iznenada, nenadoma, nakrat

sūb-levō 1. olajšam; podpiram, pomagam
sub-sum, subesse [alicui rei] sem [tičim] pod čim
suc-cedō 3., -*cēssi, -cēssum* grem pod kaj; stopim [na koga mesto], gl. št. 180, 3
sūdor, ōris, m. znoj, pot
summus 3. najvišji, največji
sūmō 3., *sūmpsi, sūmptum* vzamem, [za]užijem
superbia, ae, f. ošabnost, prevzetnost
superbus 3. ošaben, ohol, ponosen
supēri, orum, m. [gorenji], bogovi
superō 1. prekosim [-kašam], presegam, nadkriljujem; premagam, preobvladam
super-sum, superesse, superfuī [ex pūgnā] ostajam -, preostanem -, živ ostanem [po bitki]
suprā [praepos. z accus.] nad, preko
sursum [adv.] navzgor, kvišku
sūs, suis, f. svinja
sūtor, ōris, m. šivač, črevljar
suus 3. svoj

T

taceō 2., -*uī, -itum* molčim
taciturnitās, ātis, f. molčečnost
tacitus 3. molčeč, tih
tactus, ūs, m. tip
taeter, tra, trum [in teter] grd, ostuden
tālis, e tak
tam [adv.] tako
tamen [coni.] vendar
tamquam [adv.] kakor, tako rekoč, dejal bi
tandem [adv.] naposled, nazadnje; vendar[le]
tantum [adv.] le, samo
tantus 3. tolik
tardus 3. počasen, len
Tarquīnius [ī] Priscus [ī], m. T. P., peti rimski kralj

Tarquinius [i] *Superbus* [i], *m.*
 T. S. [Ošabni], sedmi rimski
 kralj
taurus, i, *m.* bik
tectum, i, *n.* streha
tectus 3. [po]krit
telum, i, *n.* kopje
tempestās, ātis, *f.* vreme; huda
 ura, nevihta
templum, i, *n.* svetišče
temptō [tentō] 1. [po]skusim [-sku-
 šam]
tempus, oris, *n.* čas, doba
tendō 3., *tetendī*, *tentum* napnem,
 napenjam
teneō 2., -uī, *tentum* držim; izpol-
 njujem; *memoriā* *teneō* hranim
 v spominu, pomnim, zapamtim si
tener, *era*, *erum* nežen, rahel
tennis, *e* tenek
tergum, i, *n.* hrbet
terra, *ae*, *f.* zemlja, dežela
terreō 2., -uī, -itum [u]strašim,
 prestrašim
terrester, *tris*, *tre* zemeljski, na
 suhem [kopnem] živeč, kopnen
terribilis, *e* strašen
terror, ōris, *m.* strah [= strašenje]
testimonium, i, *n.* izpričevalo, dokaz
theātrum, i, *n.* gled[al]išče
Thebanus, i, *m.* Tebanec
Themistoclēs, is, *m.* T., atenski
 državnik in vojskovodja
Thermopylae, ārum, *f.* Termo-
 pile, grška soteska
Thersites, *ae*, *m.* T., grški vojak
 pred Trojo
Thespiensis, *e* tespijski; -is, is,
m. Tespijec
Thessalia, *ae*, *f.* Tesalija, grška
 dežela
tigris, is, *c.* tiger
timeō 2., -uī, - [poenam] bojim se
 [kazni]
timidus 3. boječ
tolerō 1. prenesem [-našam], [pre-]
 trpim

tollō 3., *sustulī*, *sublātum* vzdignem
 [-digujem]
tot [adiect. indecl.] toliko [jih]
totiens [adv.] tolikokrat
tōtus 3. cel, ves; celoten
trā-dō 3., -didī, -ditum izročim
 [-ročam], prepustim; sporočim,
 poročam
trāns [praepos. z accus.] onkraj,
 črez, preko
trānsitus, ūs, *m.* prehod
trīstis, *e* žalosten
trīstitia, *ae*, *f.* žalost
Trōia, *ae*, *f.* Troja, prastaro mesto
 v Mali Aziji
Trōianus 3. trojanski; -us, i, *m.*
 Trojanec
trucidō 1. potolčem, pokoljem, po-
 morim
tū ti
tuba, *ae*, *f.* tromba, trobenta
Tullus [i] *Hostilius* [i], *m.* T. H.,
 tretji rimski kralj
tum [adv.] takrat, tedaj; nato,
 potem
tumultus, ūs, *m.* hrup, vrišč
tunc [adv.] tedaj
turbidus 3. kalen, razburjen
turbulentus 3. buren, hrupen
turpis, *e* sramoten
tūtus 3. varen
tuus 3. tvoj
tyrannus, i, *m.* samosilnik,
 trinog

U

uber, *eris* obilen, bohoten
ubi [adv.] kje? kjer
ubique [adv.] povsod
Ulixes, is, *m.* U., grški junak,
 poveljnik pred Trojo
ūltimus 3. zadnji
umbra, āe, *f.* senca
umerus, i, *m.* pleče, rame [rama]
umquam = *unquam* [adv.] kdaj
ūnā [ablat., adv.] obenem, skupaj
unda, *ae*, *f.* val

unde [adv.] od kod? od koder
ūnitās, ātis, f. edinstvo
ūnus 3. eden
urbānus 3. mesten
urbs, urbis, f. mesto
ūrō 3., *ūssī, ūstum* [se]žgem [se-
 žigam]
ursa, ae, f. medvedka; Veliki Voz
ursus, ī, m. medved
ūrus, ī, m. tur
usque [adv.] venomer; *usque ad*
 [vse, tja] do
ūsus, ūs, m. [po]raba, vaja; korist
ut [adv.] kakor, ko[t]; [finalna in
 konsektivna coni.] da
ūtilis, e koristen
ūtilitās, ātis, f. korist
utinam [coni. s konjunktivom] o
 da bi! o ko bi!
ūva, ae, f. grozd; [pl.] grozdje
uxor, ōris, f. soproga, [zakonska]
 žena

V

vacō 1. prost sem, čas imam
vācuus 3. prazen
vadō 3., *vāsi, vāsum* idem, grem,
 hodim
vae! [interiect.] gorje!
valde [adv.] zelo, jako
valeō 2., *-uī, - veljam*; močen sem,
 zdrav sem, zdravstvujem
valētudo, inis, f. počutje, zdravje
vallum, ī, n. nasip
vānus 3. prazen; ničev[en]
varius 3. razen, raznovrsten, raz-
 ličen, pisan
vāstō 1. [o]pustošim, [raz]rušim,
 pokonča[va]m
vectigal, ālis, n. davek; dohodek
vectō 1. vlečem, nosim
vehemēns, entis hud, silen, jak
vel [coni.] ali
velōx, ōcis hiter, uren
vēna, ae, f. žila
vēnatio, ōnis, f. lov
vēnator, ōris, m. lovec

venēnātus 3. zastrupljen, strupen
venenum, ī, n. strup
venia, ae, f. milost, oproščenje,
 gl. št. 121
veniō 4., *vēni, ventum* pridem, pri-
 hajam, dospem
ventus, ī, m. veter
Venus, nēris, f. V. [gen. Vénere],
 rimska boginja ljubezni
verbum, ī, n. beseda
vēritās, ātis, f. resnica, resničnost
vērō [coni.] pa res, pak, gl. št. 150
versus, ūs, m. verz
vertex, icis, m. vrh, sleme
vertō 3., *verti, versum* [pre]obrnem
 [-obračam]
vērūs 3. pravi, res[ničen]
vesper, erī, m. večer
vesperī [adv.] zvečer
vēstigium, iī, m. sled, stopinja
vestimentum, ī, n. oblačilo; [pl.]
 obleka
vestiō 4., *-ivī [iī-], -itum* oblečem
 [oblačim], pokrijem
vetō 1. prepovem [-vedujem]
vetus, eris star
vevō 1. mučim, stiskam, nadle-
 gujem
via, ae, f. pot
viātor, ōris, m. popotnik
vicīnus 3. sosednji
victor, ōris, m. zmag[ov]alec;
 [adiect.] zmagovit
victōria, ae, f. zmaga
victus 3. premagan
victus, ūs, m. živež, hrana
videō 2., *vidī, vīsum* vidim; *pass.:*
videor, erī vidim se, zdim [do-
 zdevam] se
vigor, ōris, m. živahnost, čilost
vilis, e cenen, po ceni
vincō 3., *vīci, victum* [pre]obvla-
 dam, nadvladam, premagam,
 zmagam [zmagujem]
vinculum, ī, n. spona, vez
vindico 1. kaznujem
vineā, ae, f. vinograd

vīnum, ī, n. vino
viola, ae, f. vijolica
vir, *virī*, m. mož
vireō 2., -uī, - zelenim
virēs, *virium*, f. sile, moči
viridis, e zelen
virtūs, *ūtis*, f. moštvo, možatost,
 junaštvo; vrlina, čednost, kre-
 post, prednost
vīsītō 1. pregledujem, obiščem
vīsus, *ūs*, m. vid, pogled
vita, ae, f. življenje
vītis, *is*, f. trta
vitium, *ī*, n. napaka, greh
vitō 1. [rem] izbegavam [kaj],
 ognem se -, izogibljem se
 [česa]
vituperō 1. [po]karam, grajam
vivō 3., *viuī*, [vīctum] živim [-eti]

viu [adv.] komaj, jedva
vocābulum, ī, n. beseda
vocō 1. kličem, zovem
volō 1. letam, frčim
voluntās, *ātis*, f. volja
voluntārius 3. prostovoljen
voluptās, *ātis*, f. zabava, slast,
 naslada, nasladnost
vōtum, ī, n. [za]obljuba
vōx, *vōcis*, f. glas
vulnerō 1. ranim
vulnus, *eris*, n. rana
vulpēs, *is*, f. lisica
vultur, *uris*, m. jastreb
vultus, *ūs*, m. obraz, obličje

X

Xerxēs, *is*, m. Ks., perzijski kralj

2.)

Slovensko-latinski del.

Pripomnja. — Podrobnejih podatkov o latinskih besedah išči v Latinsko-slovenskem delu!

A

a *sed*
 aboten *ineptus* 3.
 Afrika *Africa*, ae
 Agamemnon *Agamemnōn*, *onis*
 Ahil[es] *Achillēs*, *is*
 ako *sī*; ako ne *nisi*
 Albin *Albinus*, ī
 Alcibiad[es] *Alcibiadēs*, *is*
 ali *vel*; *aut*
 ampak *sed*
 Apolon *Apollō*, *inis*
 armada *exercitus*, *ūs*, m.
 Arpinát, Arpinec *Arpinās*, *ātis*, m.
 Atene *Athēnae*, *ūrum*, f.
 Atenec *Athēniēnsis*, *is*
 Azija *Asia*, ae

B

bajka *fābula*, ae
 barva *color*, *ōris*, m.
 beda *miseria*, ae
 bedak *stultus*, ī, m.
 beden *miser*, *era*, *erum*
 beg *fuga*, ae; v beg zapodim
 [zaženem] *fugō* 1.
 begoč *fugāx*, *ācis*
 bel *albus* 3.
 berem *legō* 3.
 beseda *verbum*, ī
 bežen = begoč
 Bias *Biās*, *antis*
 bister *ācer*, *ācris*, *ācre*
 bitka *proelium*, *ī*; *pugna*, ae
 bivališče *domicilium*, *ī*

bivam [v čem] *īnsum, inesse*
[in rē]

blaginja *salūs, ūtis, f.*

blago *cōpia, ārum, f.*

bliščeč *splendidus* 3.

bližam se *appropinquō* 1.

blodim *errō* 1.

bodoč *futūrus* 3.

bodrim *excitō* 1.

bog *deus, ī*

bogat [-in] *opulentus* 3.; *dīves, itis*

boginja *dea, ae*

boj *pūgna, ae*

bojazen *metus, ūs, m.*

bojazljiv *ignāvus* 3.

bojevit *bellicōsus* 3.

bojim se [česa] *timeō* 2. [rem];

metuō 3. [rem]

bojujem se *pūgnō* 1.; *dīmīcō* 1.

bol[ečina] *dolor, ōris, m.*

bolezen *morbus, ī*

bolj *magis*

boljari *optimātēs, ium, m.*

bolnik *aegrōtus, ī*

borba *certāmen, inis, n.*

borim se *pūgnō* 1.; *dīmīcō* 1.

božanstvo *nūmen, inis, n.*

božji *divinus* 3. ali genetiv od
deus, ī

bramba *praesidium, ī*

branim *dēfendō* 3.

brat *frāter, tris, m.*

breg *rīpa, ae*

brez *sine* [z ablat.]

brezbožen, brezbožnik *impius* 3.

bridek *acerbus* 3.

Britanija *Britannia, ae*

brodnik *nauta, ae, m.*

broj *numerus, ī*

brzdam *domō* 1.; *coērcēō* 2.

C

Caesar gl. Cezar

cel *tōtus* 3.

celó *etiam*

cenén *vīlis, e*

cesar *imperātor, ōris*

Cezar *Caesar, aris*

Cicero *Cicerō, ōnis*

cvet, cvetka, cvetlica *flōs, flōris, m.*

cvetim *flōreō* 2.

Č

čas *tempus, oris, n.*

částen *honestus* 3.

častim *honōrō* 1.; *colō* 3.

čaša *calix, icis, m.*

če *sī*

čednost *virtūs, ūtis, f.*

čelo *frōns, frontis, f.*; na čelu

stojim [komu] *praesum, praessee*
[alicui]

često *saepe*

češ da *quod* [s konjunkt.]

češče *saepius*

čete *cōpia, ārum, f.*

čim - tem *quō - eō, quantō - tantō*

čin *facinus, oris, n.*

čist *pūrus* 3.

član = deležnik

človek *homo, inis*

človeški *hūmānus* 3. ali genetiv

od *homō, inis*

čreda *grex, gregis, m.*

črešnja [drevo] *cērasus, ī, f.*

črevelj [kot mera] *pēs, pedis, m.*

črez *trāns* [z accus.]

črn *niger, gra, grum*

čudovit *mirus* 3.; *admīrābilis, e*

čut *sēnsus, ūs, m.*

D

da [v zahtevalnih in posledičnih
stavkih] *ut* [s konjunkt.]; da ne

nē [s konjunkt.]

dan *dies, ei, m.* [f.]

dar[ilo] *dōnum, ī*

dasi *quamquam*

davek *vectigal, ālis, n.*

deček *puer, erī*

dejal je *inquit*

dejanje = čin

dekla *ancilla*, *ae*
deklica *puella*, *ae*
del *pars*, *partis*, *f.*
delam *labōrō* 1.
delaven *industrius* 3.
delavnost *industria*, *ae*
deležen, deležnik *particeps*, *cipis*
delim *dividō* 3.
delo [= izdelek] *opus*, *eris*, *n.*;
[= delanje] *labor*, *ōris*, *m.*
Demokrit[us] *Democritus*, *ī*
Demosten[es] *Dēmosthenēs*, *is*
denar *pecūnia*, *ae*
deroč *rapidus* 3.
desni *dexter*, *tra*, *trum* [*tera*, *terum*]
dež *imber*, *bris*, *m.*
dežela *terra*, *ae*
Diana *Diāna*, *ae*
dičim *dēcorō* 1.
dika *ōrnāmentum*, *ī*
doba *spatium*, *ī*; *aetās*, *ātis*, *f.*
dober *bonus* 3.
dobičkonosen *quaestuōsus* 3.
dobro [*adv.*] *bene*
dobrota *beneficium*, *ī*
dočim *cum* [*s* konjunkt.]
dokler *dum*; dokler ne *priusquam*
dokončam = končam
dolg *longus* 3.
dolgo [časa] *diū*
dolgujem *dēbeō* 2.
določen *certus* 3.
dolžnost *officium*, *ī*
domovina, domovje *patria*, *ae*
dospem *veniō* 4.; *pervenio* 4.
dosti *satis*
dostikrat *saepe*
drag *cārus* 3.
dragocen *pretiōsus* 3.
drevo *arbor*, *ōris*, *f.*
drugi [izmed dveh] *alter*, *era*, *erum*;
[izmed več] *alius*, *alia*, *aliud*
drzen *audāx*, *ācis*
drznost *audācia*, *ae*
država *civitās*, *ātis*, *f.*; *rēs* [*rei*]
pública [*ae*]
državljan *civis*, *is*, *m.*

državljanski *civilis*, *e*
držim *teneō* 2.; držim se zmernosti
modum adhibeō 2.
duh *animus*, *ī*
duša *animus*, *ī*; *anima*, *ae*
dvojim *dubitō* 1.
dvojljiv *anceps*, *cipitis*
dvomen, dvomljiv *dubius* 3.

E

edin *unus*; *solus*
efezijski *Ephesus* 3.
Egipet *Aegyptus*, *ī*, *f.*
enak, *pār*, *paris*
Evropa *Eurōpa*, *ae*

F

Filip *Philippus*, *ī*

G

ganem *moveō* 2.
glava *caput*, *capitis*, *n.*
glavno mesto [*urbs*] *caput*, *capitis*, *n.*
gled[al]išče *theātrum*, *ī*
gledam *specto* 1.
globok *profundus* 3.
globob *columba*, *ae*
gora *mōns*, *montis*, *m.*
gorat *montuōsus* 3.
gospa *domina*, *ae*
gospod[ar] *dominus*, *ī*
gospodinja *domina*, *ae*
gosposka *magistrātus*, *ūs*, *m.*
gost *dēnsus* 3.
gotov *certus* 3.
govedo *bōs*, *bovis*, *c.*
govor *ōrātio*, *ōnis*, *f.*; *sermo*, *ōnis*, *m.*
govorim *dicō* 3.
govornik *ōrātor*, *ōris*
gozd *silva*, *ae*
gozdnat *silvester*, *tris*, *tre*
grad *arx*, *arcis*, *f.*
grajam *vituperō* 1.
grd *tacter*, *tra*, *trum* [*in teter*]
Grecija *Graecia*, *ae*
greh *peccātum*, *ī*

grenek *amārus* 3.
grešim *peccō* 1.
grizem *mordēō* 2.
Grk *Graecus*, *ī*
grozd *ūva*, *ae*; grozdje *ūvae*, *ārum*
grški *Graecus* 3. ali *Graecorum*
gusár *pīrāta*, *ae*, *m*.

H

Hanibal *Hannibal*, *ālis*
Herkul[es] *Herculēs*, *is*
Hispanija *Hispania*, *ae*
hiša *domus*, *ūs*, *f*.
hiter *vēlōx*, *ōxis*; *celer*, *is*, *e*
hitim *properō* 1.
hlapec *servus*, *ī*
Homer *Homērus*, *i*
hraber *fortis*, *e*
hrabrost *fortitūdo*, *inis*, *f*.
hrana *cibus*, *ī*; *victus*, *ūs*, *m*.
hrib *mōns*, *montis*, *m*.
hruška [drevo] *pirus*, *ī*, *f*.; [sad]
pirum, *i*, *n*.
hud *acūtus* 3.; *vehemēns*, *entis*;
acer, *ācris*, *ācre*
hudoben, hudobnež *improbis* 3.;
malus 3.
hudobija *scelus*, *eris*, *n*.
hvala *laus*, *laudis*, *f*.
hvaležen *grātus* 3.; *pīus* 3.
hvalim *laudō* 1.

I

i - *i et* - *et*
igra *lūdus*, *ī*
imam *habēō* 2.
ime *nōmen*, *inis*, *n*.
imeniten *nōbilis*, *e*
imenujem *appellō* 1.; *nōminō* 1.
imetek *rēs familiāris*
in *et*; *-que* [se priveša]; in ne *neque*
Italija *Italia*, *ae*
iz *ex* [pred konsonanti tudi *ē*; z
ablat.]
izbavim *expediō* 4.
izbegavam *vītō* 1.

izgovor *excūsatio*, *ōnis*, *f*.
izkazujem *praesto* 1.
izkušen *peritus* 3.
izmed *ē*, *ex* [z *ablat.*]; *inter* [z
accus.]
iznajdem *inveniō* 4.
izobražam [-ujem] *erudiō* 4.
izogibljem se *vītō* 1. [z *accus.*]
izpodbadam *incitō* 1.
izpolnim [-polnjujem] *teneō* 2.
izpostavljen *obnoxius* 3.
izprehajam se *ambulō* 1.
izpričam *probō* 1.
izurim, izvežbam *exerceō* 2.; izvež-
ban *exercitātus*
izvir, izvor *origo*, *inis*, *f*.
izvolim *ēligō* 3.
izvrsten *ēgregius* 3.
izvršim *gerō* 3.

J

jablan[a] *mālus*, *ī*, *f*.
jak *vehemēns*, *entis*
jasen *clārus* 3.
jastreb *vultur*, *uris*, *m*.
javen *publicus* 3.
jed *cibus*, *ī*
jednak = enak
jelen *cervus*, *ī*
jesén *autumnus*, *ī*
jeza *ira*, *ae*
jezik *lingua*, *ae*
junaštvo *virtūs*, *ūtis*, *f*.

K

k ad [z *accus.*]
kajti *nam*, *enim*
kako *quam*; kako? *quōmodo?*
kako zelo *quantopere*
kakor *ut*; *quam*
kakrašen *quālis*, *e*
kalen *turbidus* 3.
kamen *lapis*, *idis*, *m*.
Kane *Cannae*, *ārum*, *f*.
karam *vituperō* 1.
Kartaginec *Carthāginiēnsis*, *is*, *m*.

kartaginski *Carthāginiēnsis*, *e*
 Kartago *Carthāgō*, *inis*, *f*.
 Katilina *Catilina*, *ae*, *m*.
 kazen *poena*, *ae*
 kaznim [-ujem] *castīgō* 1.; *pūniō* 4.
 kdaj *umquam*
 ker *quia*
 kip [božji] *simulācrum*, *i*; [človeški]
statua, *ae*
 kje[r] *ubi*
 kmalu *mox*
 kmet *agricola*, *ae*, *m*.
 knez *prīnceps*, *cipis*, *m*.
 knjiga *liber*, *brī*
 ko [primerjalna konjunkcija] *quam*;
 [časovna konjunkcija v zgodovinski
 pripovedi] *cum* [s konjunktivom
imperf. in *plūsquam-perf.*]
 ko [bi] *sī*; ko ne [bi] *nisi*
 koleno *genu*, *ūs*, *n*.
 kolik *quantus* 3.
 koliki 3. *quotus* 3.
 koliko, kolikor [jih] *quot*
 koliko je na uri? *quota hora est?*
 kolikršen *quantus* 3.
 komaj *vix*
 končam *finiō* 4.
 konj *equus*, *i*
 konjenik *eques*, *itis*
 konjenišтво, konjica *equitātus*, *ūs*
 konzul *cōsul*, *is*
 kopno: na kopnem živeč *terrester*,
tris, *tre*
 Korint *Corinthus*, *i*, *f*.
 korintski *Corinthius* 3.
 korist *ūsus*, *ūs*, *m*.
 koristen *ūtilis*, *e*; *salūber*, *bris*, *bre*
 koristim *prōsum*, *prōdesse*
 kos [komu] *pār*, *paris* [alicui]
 košat *lātus* 3.
 kovina *metallum*, *i*
 kragulj *accipiter*, *tris*, *m*.
 kraj *regio*, *ōnis*, *f*.
 krajec [lunin] *cornu*, *ūs*, *n*.
 krak *crūs*, *crūris*, *n*.
 kralj *rēx*, *rēgis*

kraljestvo *rēgnum*, *i*
 kraljevanje *rēgnum*, *i*
 kraljujem *rēgnō* 1.
 krasim *ōrnō* 1.; *decorō* 1.
 kratek *brevis*, *e*
 krdelo *manus*, *ūs*, *f*.
 krepim *fīrmō* 1.
 krepost *virtūs*, *ūtis*, *f*.
 krilo [vojske] *cornu*, *ūs*, *n*.
 Krist[us] *Christus*, *i*
 krivda *culpa*, *ae*
 krivica *iniūria*, *ae*
 krut *crudēlis*, *e*
 krvav *cruentus* 3.
 Kserks[es] *Xerxes*, *is*
 kuga *pēstis*, *is*, *f*.
 kupčija *mercātūra*, *ae*
 kupim *emō* 3.

L

Lacedemonec *Lacedaemonius*,
iī, *m*.
 ladijski *nāvālis*, *e*
 ladja *nāvis*, *is*, *f*.
 ladjam *nāvigō* 1.
 lahek [= netežaven] *facilis*, *e*
 lahkomiseln *levis*, *e*
 lakomen [lakomnik] *avārus* 3.
 lakomnost *avāritia*, *ae*
 Lakonka *Lacaena*, *ae*
 lasten *proprius* 3.
 laž *mendācium*, *iī*
 lažniv [lažnik] *mendāx*, *ācis*
 le *solum*; *tantum*; ne le - ampak
 tudi *nōn solum* [*tantum*] - *sed*
etiam
 lečim *sānō* 1.
 len *piger*, *gra*, *grum*; *ignāvus* 3.;
tardus 3.
 lenoba *ignāvia*, *ae*
 lenuh, *piger*, *grī*
 lep *pulcher*, *chra*, *chrom*
 lepota *pulchritūdo*, *inis*, *f*.
 les [= gozd] *silva*, *ae*
 letam *volō* 1.
 leto [= 12 mesecev] *annus*, *i*;
 [= poletje] *aestās*, *ātis*, *f*.

lev *leō*, *ōnis*, *m*.
 levi *sinister*, *tra*, *trum*
 ležeč *situs* 3.
 lisica *vulpēs*, *is*, *f*.
 ljub *grātus* 3.
 ljubezen *amor*, *ōris*, *m*.
 ljubim *amō* 1.; *diligō* 3.
 ljudje *hominēs*, *um*, *m*.
 ljudstvo [prosto, nizko] *plebs*,
plēbis, *f*.
 lov *vēnatio*, *ōnis*, *f*.
 luč *lūx*, *lūcis*, *f*.
 luna *lūna*, *ae*

M

majčken *exiguus* 3.
 majhen *parvus* 3.
 mali = majhen
 malo [jih], malokateri *paucī*, *ae*, *a*
 malokdo, malokaj *paucī*, *ae*, *a*
 manj *minus*
 maratonski *Marathōnius* 3.
 marljiv *sēdulus* 3.; *diligēns*, *entis*
 marljivost *diligentia*, *ae*
 marmornat *marmoreus* 3.
 mati *māter*, *tris*, *f*.
 med *inter* [z *accus.*]
 med [-ū] *mel*, *mellis*, *n*.
 mera *modus*, *ī*
 meso *caro*, *carnis*, *f*.
 mesto *oppidum*, *ī*; *urbs*, *urbis*, *f*.;
 glavno mesto *caput*, *capitis*, *n*.
 meščan *oppidānus*, *ī*
 mil *suāvis*, *e*
 Milet *Mīletus*, *ī*, *f*.
 minljiv *cadūcus* 3.
 mir *pāx*, *pācis*, *f*.
 misel *sententia*, *ae*
 mislim *cōgitō* 1.
 miš *mūs*, *mūris*, *c*. [m.]
 mladē *adulēscētulus*, *ī*
 mladenič *adulēscēns*, *entis*
 mladič = mladē
 mladina = mladost
 mladost *adulēscēntia*, *ae*; *iuventūs*,
ūtis, *f*.
 mleko *lāc*, *lactis*, *n*.

mnenje *opīnio*, *ōnis*, *f*.
 mnog *multus* 3.
 množica *multitūdo*, *inis*, *f*.
 moč *rōbur*, *oris*, *n*.; vojna moč
opēs, *um*, *f*.
 močān, močen *fīrmus* 3.; močen
 sem *valeō* 2.
 močviren [-virnat] *palūster*, *tris*, *e*
 močvirje *palūs*, *ūdis*, *f*.
 moder *sapiēns*, *entis*
 modrijan *sapiēns*, *entis*, *m*.; *philosophus*, *ī*
 modrost *sapientia*, *ae*
 mogočen *potēns*, *entis*
 mogočnost *potentia*, *ae*
 molčim *taceō* 2.
 molim *orō* 1.
 moram *dēbeō* 2.
 morda *fortasse*
 morem *possum*, *posse*
 morje *mare*, *is*, *n*.
 mornar *nauta*, *ae*, *m*.
 most *pōns*, *pontis*, *m*.
 mož *vir*, *ī*
 mramornat = marmornat
 mraz *frīgus*, *oris*, *n*.; gelu, *ūs*, *n*.
 mrtvec *mortuus*, *ī*
 mrzel *frīgidus* 3.
 mučim *vexō* 1.
 Muza *Mūsa*, *ae*

N

na [na vprašanje *kam?*] *in* [z
accus.]; [na vprašanje *kje?*]
in [z *ablat.*]
 naberem, nabiram *colligō* 3.
 načelujem *praesum*, *-esse* [*alicui*]
 nada *spēs*, *spēi*, *f*.
 nadležen *molestus* 3.
 nadloga *miseria*, *ae*
 najsi *quamquam*
 naj[si] ne *nē* [s konjunkt.]
 najbolj *māximē*
 najvišji *summus* 3.
 naklep *cōnsilium*, *īi*
 nakrat *subitō*
 naložim *impōnō* 3.

namakam *irrigō* 1.
 namreč *nam*; *enim*
 napad *impetus*, *ūs*, *m.*
 napadem *invādō* 3.
 napaka *vitium*, *ī*
 napolnim *compleō* 2.
 napor *labor*, *ōris*, *m.*
 napoten sem *obstō* 1.
 narava *nātūra*, *ae*
 narod *populus*, *ī*, *m.*; *gēns*, *gentis* *f.*
 nasitim *satiō* 1.
 nasladnost *voluptās*, *ātis*, *f.*
 nasprotnik *adversārius*, *ī*
 naš *noster*, *tra*, *trum*
 natančen *diligēns*, *entis*
 nato *tum*
 naučim se [česa] *dīscō* 3. [*rem*]
 nauk *praeceptum*, *ī*; *disciplina*, *ae*
 navada *mōs*, *mōris*, *m.*
 navadno *plērumque*
 navzoč[en] sem *adsum*, *adesse*
 naznanim [-znanjam] *nūntiō* 1.;
indicō 1.
 ne *nōn*; [pri prepovedi] *nē*; ne
 le - ampak tudi *nōn tantum*
 [sōlum] - *sed etiam*
 ne vem *ignōrō* 1.; *nesciō* 4.
 nebo *caelum*, *ī*
 neboječ *impavidus* 3.
 nedostajam *dēsum*, *desse*
 neenak *impar*, *paris*
 nego *quam*
 negotov *incertus* 3.
 nehvaležen *ingrātus* 3.
 neizmeren *immēsus* 3.
 neizobražen *incultus* 3.
 nekateri *nōnnulli*, *ae*, *a*
 nekdam *ōlim*; *aliquandō*
 nekoč = nekdam
 nemar: v nemar pustim *neglegō* 3.
 nemarnost *neglegentia*, *ae*
 neodločen *anceps*, *capitis*
 neolikan *incultus* 3.
 neomajen = trden
 nepodoben *dissimilis*, *e*
 nepomljiv *immemor*, *oris*
 nepošten *improbis* 3.

nesloga *discordia*, *ae*
 nesložen *discors*, *cordis*
 nespametnik *stultus*, *ī*
 nesreča *calamitās*, *ātis*, *f.*; *rēs*
 [rērum] *adversae* [ārum]
 nesrečen *miser*, *era*, *erum*
 nesrečnik *miser*, *erī*
 neugoden *adversus* 3.
 neumen *stultus* 3.
 nevaren *periculōsus* 3.
 nevarnost *periculum*, *ī*
 neverjeten *incrēdibilis*, *e*
 nevešč *imperitus* 3.
 nevihta *procella*, *ae*; *tempestās*,
ātis, *f.*
 nezmernost *intemperantia*, *ae*
 neznan *ignōtus* 3.
 nezvestoba *perfidia*, *ae* *f.*
 nežen *tener*, *era*, *erum*
 nič *nil*
 nihče = nikdo
 nikdar *numquam*, *minquam*
 nikdo *nēmo* [nūllius, nēmini], *m.*
 nikoli = nikdar
 nisem *nōn sum*
 niti *neque*; niti - niti *neque* - *neque*
 nizek *humilis*, *e*
 njiva *ager*, *grī*
 nobeden *nūllus* 3.
 noč *nox*, *noctis*, *f.*
 noga *pēs*, *pedis*, *m.*
 nosim *portō* 1.
 nov *novus* 3.; *recēns*, *entis*
 nravi, nravnost *mōres*, *um*, *m.*
 Numa Pompilius [-lij] *Numa* [ae]
Pompilius [ī]

o [praepos.] *dē* [z ablat.]
 o! [interiect.] *ō*!
 o da bi *utinam* [s konjunkt.]
 obala *litus*, *oris*, *n.*
 občī *pūblicus* 3.
 občina *civitas*, *ātis*, *f.*; *rēs* [rēi]
pūblica [ae]
 obdarim, obdarujem *dōnō* 1.

obdarjen *praeditus* 3.
 običavam *soleō* 2.
 obilica *cōpia*, *ae*
 objokujem *dēfleō* 2.
 obkorej = *quota hora?*
 oblastnik, oblastvo *magistrātus*,
ūs, *m.*
 obleka *vestimenta*, *ōrum*, *n.*; *vestis*,
is, *f.*
 oblika *fōrma*, *ae*
 oborožen *armātus* 3.
 obramba = bramba
 obupa[va]m *dēspērō* 1.
 obžalujem *dēplōrō* 1.
 oče *pater*, *tris*, *m.*
 očiten *apertus* 3.
 od *a*, [pred vokali in *h*] *ab* [z
ablat.]
 odkod *unde*
 odbijem *repellō* 3.
 odgovorim *respondeō* 2.
 odličn *īnsignis*, *e*; *excellens*, *tis*
 odmenim *cōstituō* 3.
 odpišem *rescribō* 3.
 odplovem *nāvigō* 1.
 odprt sem *pateō* 2.
 odrečem *recūsō* 1.
 odsoten sem *absūm*, *abesse*
 odvracam *prohibeō* 2.
 odvrnem = odvracam
 ozdravim [-vljam] *resalūtō* 1.
 odženem *agō* 3.
 ognem se [česa] *vītō* 1. [*rem*]
 ognjen *igneus* 3.
 ogromen *ingēns*, *entis*
 Ogrsko *Hungaria*, *ae*
 ohranim [-njujem] *servō* 1.
 oko *oculus*, *ī*
 okrasim = krasim
 okrašen *ornātus* 3.
 okrašujem *ornō* 1.
 okrepča[va]m *recreō* 1.
 okus *gūstātus*, *ūs*, *m.*
 opazujem *observō* 1.
 opica *simia*, *ae*; *simius*, *ī*
 opominjam *moneō* 2.
 opravek = opravilo

opravilo *negōtium*, *ī*
 oprostim [česa] *liberō* 1. [*rē*]
 orel *aquila*, *ae*
 orjem *arō* 1.
 orožje *arma*, *ōrum*, *n.*
 osel *asinus*, *ī*
 oslabim [-iti] *debilitō* 1.
 oslobodim [skrbi] *liberō* 1. [*cūrā*]
 osoren *asper* 3.
 ostal *reliquus* 3.
 oster *acūtus* 3.; *asper*, *era*, *erum*;
acer, *acris*, *acre*
 ostroga *calcar*, *āris*, *n.*
 osvojim *expūgnō* 1.
 ošaben *superbus* 3.
 otok *īnsula*, *ae*
 otroci *liberī*, *ōrum*, *m.*
 ovca *ovis*, *is*, *f.*
 oviram *prohibeō* 2.
 ozdravim [-iti] *sānō* 1.
 oznanjevalka *nūntia*, *ae*

P

pa *autem*; *sed*
 padem *cadō* 3.
 pamet *ratio*, *ōnis*, *f.*
 pameten *prūdēns*, *entis*
 pastir *pāstor*, *ōris*, *m.*
 pav *pāvō*, *ōnis*, *m.*
 Pavel *Paul[us]*, *ī*
 pečina *rūpēs*, *is*, *f.*
 pehota *peditātus*, *ūs*, *m.*
 Peloponez *Peloponnēsus*, *ī*, *f.*
 Perzijec *Persa*, *ae*, *m.*
 pesem *carmen*, *inis*, *n.*
 pesnik *poēta*, *ae*, *m.*
 pešec *pedes*, *itis*
 petje *cantus*, *ūs*, *m.*
 pisatelj *scriptor*, *ōris*
 pišem *scribō* 3.
 pleme *genus*, *eris*, *n.*
 plemenit *nōbilis*, *e*
 plen *praeda*, *ae*
 plodonosen *frūgifer*, *fera*, *ferum*
 plovem *nāvigō* 1.
 po [= za kom, -čim] *post* [z *accus.*]
 pobijem *necō* 1.; *caedō* 3.

poboljšam *ēmendō* 1.
 pobožen *pius* 3.
 počitek *quies, ētis, f.*
 pod [na vprašanje kje?] *sub* [z
ablat.]; [na vprašanje kam?
 in kdaj?] *sub* [z *accus.*]
 podarim, podelim *dōnō* 1.
 podjeten *industrius* 3.
 podjetnost *industria, ae*
 podnevi *interdiu*
 podoba *imāgo, inis, f.*
 podoben *similis, e*
 podpiram *iuvō* 1.; *adiuvō* 1.
 podstava *fundamentum, ī*
 pogled *adspectus, ūs, m.*
 pogledam *inspectō* 1.
 pogosten *crēber, bra, brum*
 pogosto[krat] *saepe*
 poguba *perniciēs, ēi, f.*
 poguben *perniciōsus* 3.
 pogumen *fortis, e*
 pohlepen *avārus* 3.
 pohlepnost *avāritia, ae*
 pohleven *modicus* 3.
 pohujšujem *corrumpō* 3.
 pohvala = hvala
 pohvalim = hvalim
 pójem *cantō* 1.
 pokaram = karam
 pokažem *monstrō* 1.
 pokličem nazaj *revocō* 1.
 pokončam *dēlēō* 2.
 pokopavam [-kopljem] *sepeliō* 4.
 pokoren sem *obtemperō* 1.; *pāreō* 2.;
oboediō 4.
 pokrajina *regio, ōnis, f.*
 pokrijem *vestiō* 4.
 pokrit *tectus* 3.
 poleti [*adv.*] *aestāte*
 poletje *aestās, ātis, f.*
 poljana *campus, ī*
 polje [= poljana] *campus, ī*;
 [= njiva ali zemljišče] *ager,*
agri
 poln *plēnus* 3.
 polotok *paeninsula, ae*
 polt = barva

pomagam [komu] *adsum, adesse -*,
nōn dēsum, nōn deesse [*alicui*]
 pomirim *sēdō* 1.
 pomljiv, pomneč *memor, oris*
 pomnim *memoriā teneō* 2
 pomnožim *augeō* 2.
 pomoč *auxilium, īi*
 pomorski *nāvālis, e*
 ponočen *nocturnus* 3.
 ponoči *noctū*
 popotnik *viātor, ōris*
 popravim *restituō* 3.
 poprosim = prosim
 poraba *ūsus, ūs, m.*
 poraz *clādēs, is, f.*
 poreden = hudoben [*malus* 3.]
 poseben *eximius* 3.
 posel *negōtium, īi*
 poskusim *temptō* 1.
 poslanec *lēgātus, ī*
 poslopje *aedificium, īi*
 poslušam *audiō* 4.
 poslušen sem = pokoren sem
 poslušnost = slušanje [*oboedire,*
parēre]
 postavim *pōnō* 3.
 posvarim *monēō* 2.
 pošiljam, pošljem *mittō* 3.
 pošten[jak] *probus* 3.
 pot *via, ae*
 potemnim [-ujem] *obscurō* 1.
 potok *rīvus, ī*
 potreben *necessārius* 3.
 poučim [-ujem] *doceō* 2.
 poveljnik *imperātor, ōris*
 poveljstvo *imperium, īi*
 povem *dicō* 3.
 povzročam = pripravljam
 pozdravim [-vljam] *salūtō* 1.
 pozimi *hieme*
 požar *incendium, īi*
 požrem *dēvorō* 1.
 požrešen *avidus* 3.
 prav *bene; rectē*
 pravi *vērus* 3.
 pravica *iūs, iūris, n.*; po pravici
iūre, meritō

pravičen *iustus* 3.
 pravičnost *iustitia*, *ae*
 pravo *iūs*, *iūris*, *n.*
 prazen *vānus* 3.
 prebivalec *incola*, *ae*, *m.*
 pred *ante* [z *accus.*]
 prednost *virtūs*, *ūtis*, *f.*
 pregovor *prōverbium*, *ī*
 prehud *nimius* 3.
 prej *anteā*
 prekosim *superō* 1.
 premagam *superō* 1.; *vincō* 3.
 premosem *possum*, *posse*
 prenesem, prenašam *tolerō* 1.
 preostanem [po] *supersum*, *super-*
esse [*ex*]
 prepovedujem *vetō* 1.
 presegam, presežem *superō* 1.
 prestrašim [*per*] *terreō* 2.
 preteč *mināx*, *ācis*
 preveč *nimium*; *nimis*
 prevelik *nimius* 3.
 previdnost *prudentia*, *ae*
 preziram *contemnō* 3.
 pri *ad*, *apud* [z *accus.*]
 pričakujem *expectō* 1.
 prid: v prid sem [komu] *prōsum*,
prōdesse [*alicui*]
 pridem *veniō* 4.
 priden *sēdulus* 3.; *diligēns*, *entis*
 pridobim [-dobivam] *parō* 1.
 pridružim *consociō* 1.
 prihodnji *futūrus* 3.
 prijam *placeō* 2.
 prijatelj *amicus*, *ī*
 prijateljica *amica*, *ae*
 prijateljstvo *amicitia*, *ae*
 prijazen *amicus* 3.
 prijeten *iucundus* 3.; *grātus* 3.
 prilika *occāsio*, *ōnis*, *f.*
 prilizljiv *blandus* 3.
 primeren *aptus* 3.
 pripeka *ardōrēs*, *um*, *m.*
 pripogibanje *flexus*, *ūs*, *m.*
 pripovedka *narrātiuncula*, *ae*
 pripovedujem *narrō* 1.
 pripraven [za] *idōneus* 3. [*ad*]

pripravim [-ljam] *parō* 1.
 prispodabljam *comparō* 1.
 prištevam *adnumerō* 1.
 prizanesljivost *indulgentia*, *ae*
 prosim *orō* 1.
 prost *liber*, *era*, *erum*
 prostor *spatium*, *ī*
 prošnja *prex*, *precis*, *f.*
 proti *contrā* [z *accus.*]
 prst [-a] *digitus*, *ī*
 prvak [prvi] *princeps*, *cipis*
 ptica, ptič *avis*, *is*, *f.*
 ptuj = tuj
 pustim *relinquō* 3.
 pustošim *vastō* 1.
 puščica *sagitta*, *ae*

R

raba *ūsus*, *ūs*, *m.*
 radost *gaudium*, *ī*
 rahel = nežen
 rak *cancer*, *crī*
 rana *vulnus*, *eris*, *n.*
 ranim *vulnerō* 1.
 rastlina *planta*, *ae*
 ravnam *regō* 3.
 razburjen *turbidus* 3.
 razdelim *dividō* 3.
 razdenem *dēlēō* 2.
 razen *varius* 3.
 razen *praeter* [*praepos.* z *accus.*];
nisi
 razgrizem *corrōdō* 3.
 razkošen *luxuriōsus* 3.
 razkošnost *luxuria*, *ae*
 različen, raznovrsten *varius* 3.
 razpor *discordia*, *ae*
 razrušim *vastō* 1.; *dīruō* 3.
 razsodek *iudicium*, *ī*
 razsvetljujem *illūstrō* 1.
 raztrgam *lacerō* 1.; *dilacerō* 1.
 raztrgan *lacer*, *era*, *erum*
 razumem *intellegō* 3.
 razumnost *prudentia*, *ae*
 razvedrim = razveseljujem
 razven = razen
 razveseljujem *dēlectō* 1.

razžalim = žalim
 reč *rēs, reī, f.*
 rečem *dicō 3.*
 reddek *rārus 3.*
 redko[kdaj] *rārō*
 reka *fluvius, ū; flūmen, inis, n.*
 Rem[us] *Remus, ī*
 res [adv.] *vērē*
 resnica *vērītās, ātis, f.*
 resničen *vērūs 3.*
 resnično *vērē*
 rešim *servō 1.*
 rešitev *salūs, ātis, f.*
 reven [revež] *pauper, eris*
 revščina *inopia, ae; paupertās, f.*
 Rim *Rōma, ae*
 Rimljan *Rōmānus, ī*
 rimski *Rōmānus 3.*
 rod *gēns, gentis f.*
 rodoviten *fēcundus 3.*
 rog *cornu, ūs, n.*
 rojen *nātus 3.*
 rojstvo: pred Krist[us]ovim roj-
 stvom *ante Christum nātum;*
 po Krist[us]ovem rojstvu *post*
Christum nātum
 roka *manus, ūs, f.*
 Romul[us] *Rōmulus, ī*
 roparski *rapāx, ācis*
 rosa *rōs, rōris, m.*
 roža *rosa, ae*
 rumen *flāvus 3.*
 ruša *caespes, itis, m.*

S

s [kadar znači društvo ali sprem-
 stvo] *cum [z ablat.]*
 sad *fructus, ūs, m.; [pl.] sadje*
 Samnit, Samničan *Samnis, itis, m.*
 Scit = Skit
 sedaj *nunc*
 sedanji *praesēns, entis*
 sedim *sedeō 2.*
 senca *umbra, ae*
 senčnat *opācus 3.*
 sestra *soror, ōris, f.*
 severen *septentrionālis, e*

sezidam *aedificō 1.*
 sicer *quidem*
 Sicilija *Sicilia, ae*
 silen *vehemens, entis; [= velikan-
 ski] ingēns, entis*
 sin *filius, ū*
 sklep *cōsiliū, ū*
 skopuh *avārus, ī*
 skoro *ferē*
 skrb *cūra, ae*
 skrben *diligēns, entis*
 skrbim *cūrō 1.*
 skrbnost *diligentia, ae*
 skrit sem *lateō 2.*
 skromen *modestus 3.*
 skromnost *modestia, ae*
 skupaj *unā*
 skupen *commūnis, e*
 Skit *Scytha, ae, m.*
 slab *malus 3.*
 slabim [-biti] *hebetō 1.; minuō 3.*
 sladek *dulcis, e*
 slan *salsus 3.*
 slast *voluptās, ātis, f.*
 slava *glōria, ae*
 slavec, slavček *lusciniā, ae*
 slaven *clārus 3.; glōriōsus 3.*
 slavim *cēlebrō 1.*
 slep *caecus 3.*
 slišim *audiō 4.*
 sloboden = svoboden
 sloga *concordia, ae*
 slon *elephantus, ī*
 složen *concors, cordis*
 slučajno *forte*
 sluh *auditus, ūs, m.*
 slušam *pāreō 2. [alicui]; audiō 4.*
[aliquem]; oboedio 4. [alicui]
 služim *serviō 4.*
 smejem [-jim] se *rideō 2.*
 smem *dēbeō 2.*
 smrt *mors, mortis, f.*
 smrten *mortalis, e*
 sneg *nix, nivis, f.*
 sodba *iūdicium, ū*
 sodnik *iūdex, icis*
 sodržavljan = državljan

Sokrat[es] *Sōcratēs, is*
 sol *sāl, salis, m.*
 solnce *sōl, sōlis, m.*
 sovraštvo *odium, ī*
 sovražen *inimicus 3.*
 sovražnik [državni] *hostis, is, m.;*
 [zasebni] *inimicus, ī*
 spanje *somnus, ī*
 spažim *sentio 4.*
 spim *dormio 4.*
 spomin *memoria, ae*
 spominjam se = pomljiv sem
 sporočim *nūntio 1.; trādo 3.*
 spoštovanje *reverentia, ae*
 spoštujem *observo 1.; colo 3.*
 spoznavam *nōscō 3.*
 sramota *dēdecus, oris, n.*
 sramoten *turpis, e*
 srce *animus, ī; cor, cordis, n.*
 srčen *ferōx, ōcis*
 srebro *argentum, ī*
 sreča *fortūna, ae; rēs [rērū]*
secundae [arū]
 srečen *beātus 3.; felix, īcis*
 stališče, stanišče *sēdēs, is, f.;*
statio, ōnis, f.
 star *vetus, eris; antiquus 3.;* star
 [v zvezi s številom let] *nātus 3.*
 starček, starec *senex, senis*
 starodaven *antiquus 3.*
 starodavniki *antiqui, ōrum*
 starodavnost *antiquitās, ātis, f.*
 starost *senectūs, ūtis, f.*
 starši *parentēs, ium, m.*
 steber *columna, ae*
 stebrana, stebrenik *porticus, ūs, f.*
 steklen *vitreus 3.*
 stena *pariēs, etis, m.*
 stoji na stō 1.; na čelu stojim [komu]
praesum, praesesse [alicui]
 stoletje *saeculum, ī*
 strah *metus, ūs, m.*
 strast *cupiditās, ātis, f.*
 strašim *terreo 2.*
 stražim *custodiō 4.*
 streha *tectum, ī*
 strežem *servio 4.*

strog *severus 3.*
 strup *venenum, ī*
 studenec *fōns, fontis, m.*
 suženj *servus, ī*
 svēt *cōnsilium, ī*
 svēt [= zemlja] *mundus, ī*
 svetel *lucidus 3.; splendidus 3.*
 svetišče *templum, ī*
 svetloba *candor, ōris, m.*
 svetovalec *cōsultor, ōris*
 svinja *sūs, suis, c. [f.]*
 svoboda *libertās, ātis, f.*
 svoboden *liber, era, erum*
 svoj *suus, sua, suum*
 svojski *proprius 3.*

Š

ščit *scūtum, ī*
 širen, širok *lātus 3.*
 škodim *noceo 2.; obsum, obesse*
 škodljiv *noxius 3.*
 škodujem = škodim
 škodujoč *nocens, entis*
 šola *schola, ae*
 Španija, Špansko *Hispania, ae*
 štejem *numero 1.*
 število *numerus, ī*
 štoklja *ciconia, ae*
 šuma *silva, ae*

T

tak *tālis, e*
 tako *ita; sic; tam*
 takoj *statim*
 Tales *Thalēs, etis*
 tast *socer, eri*
 tat *fūr, fūris, m.*
 tedaj *tum*
 tek *cursus, ūs, m.*
 telo *corpus, oris, n.*
 temelj *fundāmentum, ī*
 Temistokles [-klej] *Themistocles, is*
 tenek *tenuis, e*
 Termopile *Thermopylae, arum, f.*
 težak, težaven, težek *difficilis, e*

tičim [pod čim] *subsum, subesse*
 [alicui rei]
 tiger *tigris, is, c.*
 tip *tactus, ūs, m.*
 tja do *usque ad*
 toda *sed*
 tolik *tantus* 3.
 toliko [jih] *tot* [adiect. indeclin.]
 tolst *pinguis, e*
 topel *calidus* 3.
 toplota *calor, ōris, m.*
 topol *pōpulus, ī, f.*
 torej [pred imperativom] *proinde;*
 pri [sklepanju] *itaque, igitur*
 tovariš *socius, ī*
 tovaršija *societas, ātis, f.*
 trden *fīrmus* 3.
 trgovec *mercātor, ōris*
 Troja *Trōia, ae*
 Trojanec *Trōianus, ī*
 trud *labor, ōris, m.*
 trup = telo
 tudi *etiam; quoque*
 tuj, tujec *alienus* 3.
 Tul[us] *Hostilius* [-ij] *Tullus* [ī]
Hostilius [ī]
 tur *ūrus, ī*
 tvoј *tuus, tua, tuum*

U

ubežen *fūgax, ācis*
 ubijem *necō* 1.; *occidō* 3.
 ubogam *obtemperō* 1.; *pareō* 2.
 učen *doctus* 3.
 učenec *discipulus, ī*
 učenje *studium, ī*
 učim *doceō* 2.
 učim se [česa] *discō* 3. [rem]; učim
 se na izust *ēdiscō* 3. [rem]
 učitelj *magister, tri*
 udajam se [strastem] *serviō* 4.
 [cupiditatibus]
 udeležim [-ujem se česa] *intersum,*
interesse [alicui rei]
 ugajam = pokoren sem *obtem-*
perō 1.; *pāreo* 2.; *oboediō* 4.;
 ugajam = všeč sem *placeō* 2.

ugled *auctoritas, ātis, f.*
 ugodim = ugajam
 ugoden *prosper* 3.; *gratus* 3.
 uho *auris, is, f.*
 ukanim *fallō* 3.
 ukrasim = krasim
 ukrotim *domō* 1.; *coērcēō* 2.
 umem *intellegō* 3.
 umetnik *artifex, icis*
 umetno [umetelno] delo *arti-*
ficiūm, ī
 umetnost *ars, artis, f.*
 umorim *necō* 1.
 umorjen *necātus* 3.
 umrl sem *mortuus sum*
 uničim *dēlēō* 2.
 upam *spērō* 1.
 upanje *spēs, ei, f.*
 upepelim *incendiō deleō* 2.
 upravljam *administrō* 1.
 ura *hōra, ae*
 uradništvo *magistrātus, ūs, m.*
 urim *exerceō* 2.
 usmrtim *necō* 1.
 usoda *fortūna, ae; sors, sortis, f.;*
 [namenjena] *fatum, i, n.*
 ustanovitev: po ustanovitvi mesta
ab urbe conditā
 ustrašim *terreō* 2.
 ustrezam *serviō* 4.
 utaborim se *castra collocō* 1.
 utešim *plācō* 1.; *leniō* 4.
 utrdim, utrjujem *mūniō* 4.
 utrujen *fessus* 3.
 uvažujem = pomlјiv sem

V

v [na vprašanje kam?] *in* [z
accus.]; [na vprašanje kje?]
in [z ablat.]
 vaja *ūsus, ūs, m.*
 val *unda, ae*
 varčnost *parcimōnia, ae*
 varljiv *fallāx, ācis*
 včas[h] *interdum*
 več en *aeternus* 3.; *sempiternus* 3.
 večer *vesper, eri*

večina = največ [*plurimi*]
 večkrat *saepius*
 veda *scientia*, *ae*, *f*.
 vedenje *mores*, *um*, *m*.
 vedno *semper*
 veja *rāmus*, *ī*
 vej[n]at *rāmōsus* 3.
 veličasten *māgnificus* 3.
 velik *māgnus* 3.
 velikanski *ingēns*, *entis*
 veli[ko]krat *saepē*
 velikost *māgnitūdo*, *inis*, *f*.
 veljam za *habeor*
 veljava [-vnost] *auctōritās*, *ātis*, *f*.
 vem *sciō* 4; *nōn ignōrō* 1.; ne
 vem *ignōrō* 1.; *nesciō* 4.
 vendar *tamen*
 venec *corōna*, *ae*
 vera *fidēs*, *eī*, *f*.
 verjamem *credō* 3.; *fidem habeo* 2.
 [alicui]
 verujem = verjamem
 ves *omnis*, *e*; *totus* 3.
 veselim *delectō* 1.
 veselje *gaudium*, *ī*; *laetitia*, *ae*
 vešč *peritus* 3.
 veter *ventus*, *ī*
 vid *vīsus*, *ūs*, *m*.
 videz *speciēs*, *eī*, *f*.
 vidim *videō* 2.
 vino *vīnum*, *ī*
 visok *altus* 3.
 vitek *gracilis*, *e*
 vladam *gubernō* 1.; *regō* 3.; [kot
 kralj] *regnō* 1.
 vladarstvo *imperium*, *ī*
 vmes sem *intersum*, *interesse*
 voda *aqua*, *ae*
 vodim *dūcō* 3.
 voditelj, voditeljica *dux*, *ducis*, *c*.
 vodnik *dux*, *ducis*, *m*.
 vojak *mīles*, *ītis*
 vojaštvo *mīlites*, *um*; *exercitus*,
ūs, *m*.
 vojna *bellum*, *ī*
 vojna moč *opēs*, *opum*, *f*.
 vojska [= vojaki] *exercitus*, *ūs*, *m*.

vojskovodja *dux*, *ducis*
 vojsstvo *exercitus*, *ūs*, *m*.
 vojujem vojno *bellum gerō* 3.
 volja *voluntās*, *ātis*, *f*.
 volk *lupus*, *ī*
 vonj *odor*, *ōris*, *m*.
 vprašam *rogō* 1.; *interrogō* 1.
 vrat *collum*, *ī*
 vrh *vertex*, *icis*, *m*.
 vrlina *virtus*, *ūtis*, *f*.
 vrnem *reddō* 3.
 vroč *calidus* 3.
 vrsta *genus*, *eris*, *n*.
 vrt *hortus*, *ī*
 vsak *omnis*, *e*; *quisque*, *quaeque*,
 [quidque] *quodque*
 vsak dan *quotidiē*, *cotidie*
 vse do *usque ad* [z *accus.*]
 vselej *semper*
 vstražen = vztrajen
 vseč sem *placeō* 2.
 vseč[en] *grātus* 3.
 vzamem *sūmō* 3.
 vzbudim = zbudim
 vzgled = zgled
 vzrok *causa*, *ae*
 vztrajen *cōstāns*, *āntis*

Z

z = s
 za [= mesto koga ali braneč koga]
prō [z *ablat.*]
 zabava *voluptās*, *ātis*, *f*.
 začetek *principium*, *ī*, *n*.; *initium*,
ī, *n*.
 zadosti = dosti
 zadovoljen [s čim] *contentus* 3. [*rē*]
 zadržim [-držujem] *impediō* 4.
 zahajam *com-meō* 1.
 zakaj? *cūr*?; zakaj = kajti *nam*,
enim
 zakladi *opēs*, *opum*, *f*.
 zakon *lex*, *legis*, *f*.
 zanesljiv *certus* 3.
 zaničujem *contemnō* 3.
 zanikavam *negō* 1.
 zanka *laqueus*, *ī*

zapodim v beg *fugō* 1.
 zapovedujem *imperō* 1.
 zaprosim [koga pomoči] *implōrō* 1.
 [alicūius *auxilium*]
 zapustim *relinquō* 3.; nezvesto zapustim *destituō* 3.
 zarja jutranja *aurōra*, *ae* in *Aurora*, *ae*
 zarotnik *cōniūrātus*, *i*
 zaslužim *mereō* 2.
 zaščita *praesidium*, *i*
 zatemnim = potemnim
 zato *itaque*; *quārē*
 zatožim *accūsō* 1.
 zavist *invidia*, *ae*
 zaženem v beg = zapodim v beg
 zbudim, zbujam *excitō* 1.
 zdaj *nunc*
 zdim se *videor* 2.
 zdrav, zdravilen *salūber*, *bris*, *bre*;
 zdrav sem *valeō* 2.
 zdravje *valetūdo*, *inis*, *f*.
 zdravnik *medicus*, *i*
 združujem *cōnsociō* 1.
 zelenim *virēō* 2.
 zelo *valdē*
 zemlja *terra*, *ae*
 zemljišče *ager*, *grī*
 zet *gener*, *erī*
 zgled *exemplum*, *i*, *n*.
 zgodopisec, zgodovinar *rērum gestarum scriptor*, *ōris*
 zgrabim *comprehendō* 3.
 zid *mūrus*, *i*; zidovje *mūrī*, *ōrum*
 zima *hiems*, *hiemis*, *f*.
 zljajšam *leniō* 4.
 zlat *aureus* 3.
 zlato *aurum*, *i*
 zlo *malum*, *i*
 zloben *malus* 3.
 zmaga *victōria*, *ae*

zmagalec *victor*, *ōris*
 zmagam *superō* 1.
 zmagovalec = zmagalec
 zmanjšam (-ujem) *minuō* 3.
 zmota *error*, *ōris*, *m*.
 značaj *mōrēs*, *um*, *m*.
 znak *signum*, *i*
 znam *sciō* 4.; ne znam *nesciō* 4.
 znamenje = znak
 znan *nōtus* 3.
 znanje *scientia*, *ae*
 znanosti *litterae*, *ārum*
 zob *dēns*, *dentis*, *m*.
 zopet *iterum*
 zver(ina) *bestia*, *ae*
 zvest *fidus* 3.
 zvestoba *fidēs*, *ēi*, *f*.
 zvezda *stella*, *ae*
 zviijača *dolus*, *i*
 zvok *sonitus*, *ūs*, *m*.
 izvršim = izvršim

Ž

žaba *rāna*, *ae*
 žalim *laedō* 3.
 žalosten *miser*, *era*, *erum*
 žarek *radius*, *i*
 že *iam*
 železo *ferrum*, *i*
 želim *optō* 1.
 želod *glans*, *glandis*, *f*.
 ženska *mulier*, *eris*, *f*.
 žival *bēstia*, *ae*; *animal*, *ālis*, *n*.
 živeč na suhem (kopnem) *terrester*,
tris, *tre*
 živim *vivō* 3.
 življenje *vita*, *ae*
 životinja *animal*, *ālis*, *n*.; *animāns*,
antis, *c*. (v pl. tudi *n*.)
 žrjav *grūs*, *gruis*, *f*.
 žrtvenik *āra*, *ae*

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000504425

LIBRARY

